

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 00930

GEZAMELTE DRAMEN

Peretz Hirschbein

Permanent preservation of this book was made possible by

Joan Japha

in memory of

Milton S. Lesser

FUNDING FOR THE CORE COLLECTION OF YIDDISH LITERATURE
WAS MADE POSSIBLE IN PART BY A GRANT FROM THE
DAVID AND BARBARA B. HIRSCHHORN FOUNDATION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

גַּזְאָמֶלֶטֶע דְּרָאָמָעָן פֹּוָן פֿרָץ הִירְשְׁבִּין

אַזְוִיכָּעֲגַעֲבָעָן פֹּוָן דֵי לִוְטִיעָרָאַרְוִישָׁ דְּרָאָמָאַטְּוִישָׁ פֻּרְאָוְוִינָן אַיְן אַמְעָרוֹקָה

געזאמעלטע דראַטען

פּוֹן

פֿרֶץ הִירְשְׁבִּין

ער שטער בענד

אָרוֹסְנָעֲבָנוּ פּוֹן דֵי לִיטָעָרָרִישׁ – דְּרָאַמְּטִישׁ עַרְאַיְינָנוּ אֵין אַמְּעָרִיקָא

ניו יָרְקָה 1916

Copyrighted by Peretz Hirshbein

1916

* * *

*

די זעלט און צואנציג זאכען וואס קומען אריין איז די פונך בענדער
זענגע געורךען געווארען איז פאלוויך פון די לעצעע צוועלך יאהר. זוי
קומען אריין איז די ביכער נישט לויט דעם סדר ווי זוי זיינגע געשריבען גע-
ווארען.

מיין טיעפער אנטערקענונג צו די ליטערארישדראמאטישע פעראיינגען
איין אמעריקא וואס האבען זיך איז איז שוערער צייט אונטערגענומען ארויס-
צונגבען די שריפטן אויף אנטשענדיגען אופן.
מיינע עלייטערען, וואס האבען פאר מיין יונגענד א הײם געשאפען בײם
ריינעם וואסער צוישען בוימער און ?אנקעס – זיינער אנדענקען, ווידמע
אייך פיוינע שריפטן

פרק הirs ביזה

ג'ו יארק טבת, תרע"ג.

אינחהאלט פון ערשטטען באנד:

ראזשיניקעס מיט מאנדלען
אויפֿן שווועל
בעבעלע
איינזאמע וועלטען
א זאווערכע
אליהו חביבא
ווען עם פאלט דער צוּי
אייז דער פינסטער
פונקען
קבריים בלומען
א יעבען פאר א יעבען

רְאֹוֹשָׁעַנְקָעָם מִיטָּמָאָנְדָלָעָן

אִידְּלִיָּע

1915

פָּעָרָן אַנְעָן :

מְרַדְכִי גֶּלְיָה וּוֹאֲוִינְטָאָוִיפֿן דָּאָרָה
פָּרְיוֹידָעָלָע } זֵינְעַ קִינְדָעָר
פָּינְיָעָלָע
אַיְדָעָן
אָן, אַקְטָע פָּרָוִי.

א דארפייש שטייבעל. קליגע פענטשערלאך. די ווענט
שווין לאנג נוישט געקליכט. עם קוקט ארויסס די ארימקויט
פון יעדען ווינקליען. סוף זומער. ארום חאלכען טאג.

פְּרִיְיד עַל עַ

קנעה א ברוית און א גרויסער דיזוועז וואס שטעהט אויה א קלעע
צעל אין מיטען שטוב. איז איז איזר שווער; רותח זיך יעדע ווילע
אָפַּ מִיטַּ דֵּ הָעִנְתַּ אַיְןְ בָּרוּתַּ. מען הערט וויא א פוחר פָּהָרַת צו צום שטוב.

מְרִדְכִּי גַּדְלֵי הַ

קומט אריין, מראנט א ברעמייע האלץ.

פְּרִיְיד עַל עַ

פון וואנען קומסטו, טאטע?

מְרִדְכִּי גַּדְלֵי הַ

אייך פָּהָרַת פון וואלך.

פְּרִיְיד עַל עַ

פִּיהָרְסֶטֶן האלץ אין שטאדט אריין?

מְרִדְכִּי גַּדְלֵי הַ

יא, מיוון קינד. דא האב אייך פָּהָרַת דיר טורךען האלץ געבראכט.
כ'וואל עם דיר אריינלעגן אין אויאווען.

פְּרִיְיד עַל עַ

אייך וואל עם אליאן, טאטע. בעסער פָּהָרַת שווין, וועסטו פריחער
קומען אהויים.

מְרִדְכִּי גַּדְלֵי הַ

כ'וואל היינט סייווויי קומען פריחער אהויים. נאך פָּהָרַת שבת האט
מיין בי מיר בעשטעטלט די פוחר האלץ.

פְּרִיְיד עַל עַ

או דו קומסט שבעט אהויים איז מיר אומעטיג.

מְרִדְכִּי גַּדְלֵי הַ

וואס מיינסטו, מיר איז אויך אומעטיג, מיוון קינד.

פֿרְץ יִיד עַל עַ

געַת, טַاطַע, אַרְיוֹן אָוֹן זַעַה וּאַס פֿינְיַעַלְעַ מַאֲכַט.

מַרְדְּכָי גַּדְלֵי הַ

הַאֲטַעַר עַפְעַם גַּעַנוּמָעַ אַיְן מַוְילַ אַרְיוֹן?

פֿרְץ יִיד עַל עַ

אַיְיךְ הַאֲבָא אַיְהֶם גַּעַנְעַבְעַן אַיְן מַיְיכַעַלְעַ אַפְרִישַׁע סִיסְקַעַלְעַג, וּוַיִּסְטַט.

טַاطַע, נַאֲךְ אַיְזַן שְׂטִיקַעַלְעַ צַוקָּעַר גַּעַלְבַּעַן. זַאלְסַט נִישַׁט פֿעַרְ

גַּעַסְעַן צַו בְּרַעַנְגַּעַן צַוקָּעַר פֿוֹן שְׁטָאַרט.

מַרְדְּכָי גַּדְלֵי הַ

אַיְיךְ קַוק וּוַיְדוּ בְּיוֹט פֿעַרְהַאֲרֻעוּט, מַיְין קַינְדַּה. הַאֲרֻעוּסַט אַיבָּעַר

דיַהְחוֹת.

פֿרְץ יִיד עַל עַ

סְאַיְזַן מִיר נִיט שְׂוּעָר. זַאלְסַט נַאֲךְ פֿינְיַעַלְעַ וּוַעַרְעַן גַּעַזְוָנָה.

מַרְדְּכָי גַּדְלֵי הַ

גַּעַתְחַט אַרְיוֹן אַיְן אַנְדָּרְתָּהָר.

פֿרְץ יִיד עַל עַ

קְגַעַטְעַנְדִּיגְ.

נוּ, וּאַס מַאֲכַט עַר? וּוַיִּסְטַט, כְּהַאֲבָא שְׂוִין חַיְינַט גַּעַווּיַּנְט. מִיר

דַּאֲכַט זַיהַ, אֹז וּוֹעַן דַּי מַאֲמַע וּוֹאַלְטַ לְעַבְעַן וּאַלְטַ אַפְשַׁר פֿינְיַעַלְעַ

נִישַׁט קְרָאנְק גַּעַזְוָנָה.

מַרְדְּכָי גַּדְלֵי הַ

קוֹמַט אַרְוִוִּים.

אַפְשַׁר וּוֹעַט דַּעַר וּאַס אַיְן הַיְמַעַל גַּעַבְעַן, עַר וּוֹעַט וּוַעַרְעַן גַּעַזְוָנָה.

פֿרְץ יִיד עַל עַ

עַר שְׁלַאֲכַט?

מַרְדְּכָי גַּדְלֵי הַ

דָּאַס פְּנִים'ל בְּרַעַנְט.

פֿרְץ יִיד עַל עַ

וּוֹעַן דַּי מַאֲמַע וּוֹאַלְטַ אַיְצְטָעַר גַּעַלְבַּט.

מ ר ד ב י ג ד ל י ה

די מאמע האט אלצדינג מoit זיך מיטגענו. נישטא קיון מזל,
ニישטא קיון מוטה.

פ ר י י ד ע ל ע

וועסמו אימצעעו איז שטאדט פרעגעו וואס צו טהאן?

מ ר ד ב י ג ד ל י ה

אפשר שנידען זיך איהם ציינדליך?

פ ר י י ד ע ל ע

איך האב מיטל' פינגער געוכט איז מילכעלע,עהן זיך נאך נישט
קיון ציינדליך.

מ ר ד ב י ג ד ל י ה

געונג דיר שוין זיין צו קנעטערן. וועסט טאקע באָלד איזנהייעצען איז
אויעווען. די מעל געוען טורךן. וועט מסתמא באָלד אויפגען.

פ ר י י ד ע ל ע

אפשר ואַלסטו היינט, טאטען, נאר נישט פאהרען איז שטאדט
אייזו... נאר בעסער טאקע פאהר: מעהר ווי איז שטיקעלע צוקער
ニישטא איז שטוב.

מ ר ד ב י ג ד ל י ה

ווי איך ועה, האסטו מורה צו בליבען איז שטוב אלזין. ס' איז דאך
בייטאג, מיטל' זונע געהן איז פאהרען מענשען.

פ ר י י ד ע ל ע

אונזער שטוב שטעהט איזו וויט פון דארף.

מ ר ד ב י ג ד ל י ה

נאריש קינד, וואס איז דער חילוק? אומעטום גאטס וועלט. וואס
קען מעו טהאן? אפשר איזו נגוז געווארטען. די מאמע זאל דיך איזו
יונגע לאזען. מיט איהר איז אלז אועקגענאנגען פון שטוב. נישטא
קיון פרעהויבקיות, נישטא קיון מזל.

פ ר י י ד ע ל ע

ווען. טאטען, ט'מען שוין מעגען אויסקאָלבען איז שטוב?

מְרַדְכִי גָּדְלֵיהֶה

טאַקע זעהָר חוֹשֵׁך אֵין שָׁטוֹב. מעַן ווֹאַלְט שְׂוִין גַּעֲמַעַט, נָאָר צַו
וועסַט עַפְּחַבָּעַן כְּחַצְוָן טְהָאָן?

פָּרִיְיד עַל עַ

פָּאָר ווֹאָס נִיט? ווֹאַלְט מעַן נָאָר מַעֲגַעַן.

מְרַדְכִי גָּדְלֵיהֶה

נו, מַיְוָן קִינְדָר, אַיְד ווּעַל אַוּוּקְפִּיהָרְעַן דִּי הַאַלְעַז. בְּזֹועַל הַיְנַט קוֹרָ
מעַן פְּרִיהָרָה. מעַן ווֹעַט טַאַקָּע בעַדְאַרְפָּעַן אוֹיסְקָאַלְכָעַן. אַפְּשָׁר
וועַט מעַן אִימִיצָעַן אַרְיִינְנַעַמָּעַן אֵין שָׁטוֹב, ווֹאַלְסַט נִישְׁת בעַדְאַרְפָּעַן
זַיְוָן אַלְיוֹן.

פָּרִיְיד עַל עַ

וועַמָּעַן ווֹילְסַטְוָן דָּעַן אַרְיִינְנַעַמָּעַן אֵין שָׁטוֹב? מִיר צַו הַעַלְפָעַן?

מְרַדְכִי גָּדְלֵיהֶה

נו, אַודָאָי, דִיר זָאָל וועַרְעַן אַבְּיַסְעָל נְרִינְגָעָר. דִי מַאְמָע הַאַט אָזְוִי
נעַצְיוּטָרָט אַיבָּעָר דִיר אָוָן אִיצְטָעָר שְׁלַאַגְּסַטְוָן זָוֵד אַרוֹיָס פָוּ דִי
כְּחָות.

פָּרִיְיד עַל עַ

מעַן בעַדְאַרְפָּעַן נִישְׁת. מִיר אֵין גָּוט אָזְוִי אָוִיה.

מְרַדְכִי גָּדְלֵיהֶה

אַיְד קָעָן נִשְׁת צְוֹעָהָן זָוֵי דָוּ הַאַדְרֻוּעָסְט אָזְוִי.

פָּרִיְיד עַל עַ

פָּאָלָג מִיר, טַאַטָּע, מעַן בעַדְאַרְפָּעַן קִיְינָעַם נִישְׁת הַאַבָּעָן. אַיְד בֵּין שְׁווִין
געַנְגָנָהָרָיָס. אַיְד ווּעַל פְּנִיעַלְעַן אַיְד אַוִיסְהָאַדְרֻוּוּן.

מְרַדְכִי גָּדְלֵיהֶה

פְּנִיעַלְעַן, זַעַהַסְטָו, בעַדְאַרְפָּעַן אַיְד הַאַבָּעָן אַמָּאַע.

פָּרִיְיד עַל עַ

אַיְד ווּיל נִישְׁת, אָז אַשְׁטִיפְמָאַע זָאָל דָא זַיְוָן אֵין שָׁטוֹב.

מְרַדְכִי גָּדְלֵיהֶה

מַיְוָןָט, אָז יַעֲדָע שְׁטִיפְמָאַע אֵין שְׁלַעַכְת?

פֶּרְיִיד עַל עַ

וּוַיְוִינְתָּן זִיךְ פְּלוֹצְלָוְנָגּ פָּאנְגָּנְדָּעָה.

מֵיר אַיּוֹ גָּאָר נִישְׁטָ שְׂוֹעוֹתָה. אַיךְ וּוְעַל פְּנוּיעָלָעָן אֲוִיסְהָאָדָּרְעוֹן. אַיךְ
וּוְעַל אַיּוֹ שְׁטוּבָ טְהָאָן אַלְצְדִּינָגּ וּוּ דִי מַאְמָעָ פְּלָעָנְטָ עַם טְהָאָן.

מְרַדְכִּי גַּדְלַיְהָ

דוֹ, נָאָרִישׁ קִינְדָּר, וּוְאָסּ וּוְיְינְסְטָוּ? בְּהָאָבָ נָאָרּ גַּעַמְרָאָכְטָ, אַיּוֹ שְׁטוּבָ
וּוְעַטָּ וּוְעַרְעָן אָ בִּיסְעָלְ לִיכְטִינְגָּעָר. אָפְשָׁר וּוְעַטָּ זִיךְ סְמוֹלָ אָומְקָעָהָרָעָן.

פֶּרְיִיד עַל עַ

זָאָל נָאָרּ פְּנוּיעָלָעָן וּוְעַרְעָן גַּעַזְנָר, וּוְעַסְטָוּ זְעָהָן, אַזְ אַיךְ וּוְעַל נָאָרּ
דְּרָאַיךְ קָעָנְעָן הָעַלְפָעָן. אַיךְ וּוְעַל אַיִּהָם גַּעַמְעָנוּ אֲוִיפְּזָיְהָאָנָדָאָן
פָּאָהָרָעָן מִוּט דִּיר אַיּוֹ וּוְאָלָדָאָרָיְן. אָטָם, אָדְרָבָתָה, קָוִיףְּ אָקוֹהְ וּוְעַסְטָוּ
זְעָהָן, אַזְ אַיךְ וּוְעַל אַוְיְשָׁפְּשָׁתָהָן פָּאָרְטָאָגָן זַי אָוִיסְמָעָלָקָעָן אַזְ אָרוֹיסְ-

מְרַדְכִּי גַּדְלַיְהָ

דוֹ זְעַמְסָט אָוִים אָזְזָוִי שְׁלָעָכְטָ.

פֶּרְיִיד עַל עַ

וּוְעַזְ דִּי מַאְמָעָ וּוְאָלָטָ לְעַבְעָן, וּוְאָלָטָ אַיךְ בְּעַסְעָרָ אַוְיְשָׁגְעָהָן. סְאיּוֹ
בָּאָשָׁר פָּוּ זָאָרָה.

מְרַדְכִּי גַּדְלַיְהָ

אַיךְ וּוְילְדוֹ זָאָלָסְטָ אַוְיְהָעָרָעָן צַוְּזָאָגָעָן. נָאָ, זָאָל נָאָרּ סְקִינְדָּ
וּוְעַרְעָן גַּעַזְנָר... וּוְעַסְטָטָאָקָעָ בָּאָלָדָ אַיְנָהִיְצָעָן אַיּוֹוּעָן. אַיךְ
פָּאָהָרָ שְׂוִין.

ער קוֹקְשָׁ זַי אָן אָ וּוְיְוָלָעָן, שְׂוּוּיְגָעָנְדָרִיגָן, גַּעַחְטָ אָרוֹיסְ-

פֶּרְיִיד עַל עַ

קוֹקְשָׁ נָאָרּ דָּעַם טָאָטָעָן דָּוְכְּבָן פָּעָנְטָעָר. אַזְ צְוּוּיְשָׁעָן חָדָרְ חָעָרָתָ
זִיךְ וּוּסְקִינְדָּ וּוְאָלָטָ אַוְיְפָנְגָעָוָאָכְטָ. גַּעַחְטָ אַהֲזָן. בָּאָלָדָ חָעָרָתָ זִיךְ
פָּוּן צְוּוּיְשָׁעָן חָדָרְ אַיִּהָרְ גַּעַזְגָּגְן אָוּלְיָהָלְוָיְהָ. פְּנוּיעָלָעָן דָּעַרְ טָאָטָעָן אַיּוֹ
גַּעַפְּאָהָרָעָן הָאָנְדָלָעָן רָאוּשִׁינְקָעָסָ מִוּט מָאָנְדָלָעָן“. קָוִמָּתָ אָרוֹים. דָעָקָטָ
אָרְבָּעָרָ דָעַם בָּרוּוֹת אַזְ פָּאָרְנָעָהָמָט זִיךְ אַיִּנְחָוִוִּצְעָן אַיּוֹוּעָן. דִי
שְׂוֻעָרָעָ גַּעַדְאָנְקָעָן רַיְסָעָן זַי יְדָעָ וּוְיְוָלָעָ אַיְבָעָרָ פָּוּ דָעַרְ אָרְבָּיוֹטָ.

או זי האט איגנעהויזט, זעצע זי זיך אנדער געבען דער דייזע, אוויך דרער, און הויבט אן שטיל און ציטעריג זו ווינוונען. אין דער אפער גער טהיר בעזוייזט זיך אן אלטע פרוי מוט א פאך אויפֿן פלייעץ גער בוינגען.

ד י א 5 ט ע

א מוזה אויפֿן טיר. א אידישע שטוב. קושט די מוזות.

פ ר י י ד ע 5 ע

דא וואוינען אידען. קומט ארין.

ד י א 5 ט ע

א אידישע ליכטיגע טאכטער. וואס זיצטוו אויף דרער ? נע, כ'קען גאר דעם פאך נישט אראפנעעהמען פון פלייעץ. בע, בע.

פ ר י י ד ע 5 ע

אט וועל אויך אייך העלפערן.

ד י א 5 ט ע

מיין ליכטיגע טאכטער, אט אזי, הא. ברעכט די פלייעץ. שווער דער פעלען. גוטע מענטשען מיר שווער געמאכט דעם פעלען.

פ ר י י ד ע 5 ע

מען מו אבשנידען דעם שטריק. שווער אריבערטונגעהמען איבערן קאָפּ.

ד י א 5 ט ע

בע, בע, אט אזי האבען זי מיר צונגעבונדרען דעם פעלען צום פליידע ; אַנְגַּנְעַטָּאַפְּטָן מיט אלדאס גוטס און איזטער טראָן זיך מיט איהם. אט אזי שניד איבער די שטריק ; ושהלייעווע נישט.

פ ר י י ד ע 5 ע

שנויידט איבער די שטריק. דער פאך פאלט אווף דרער.

אָזֶא שווערער פאָס.

ד י א 5 ט ע

לאוֹזֶט זיך אַרְאָפְּ אַוִּיפֿן פַּעֲלָעָן.

געלויבט איז נאָט, איז א אידישע שטוב. וואו איז די ריאָמע ?

פֶּרְיִידָעַלְעַ

די מאמע געשטארבען. פֶּסְחַ אַיִזְן זַי גַּעַשְׁטַאַרְבָּעַן.

דִּיאַלְטַעַלְעַ

אַצְּדָקָות גַּעֲוָעָן. נָעַן, אָנוֹ דֵּיר אַזְוִי יְוָנָג גַּעַלְאָזָעָן. וּוָאו אַיִזְן דַּעַר
טַאַטְעַן?

פֶּרְיִידָעַלְעַ

ער האט אַוּוּקָגָעָפִיהָרֶט הַאַלְזַי אַיִן שְׂטָאַדְט אַרְיִין.

דִּיאַלְטַעַלְעַ

אוֹן וּוָאָס טַהַסְטוֹ?

פֶּרְיִידָעַלְעַ

אַיְדַּה אָבָד דַּעַם בְּרוּוִיט פָּעָרְקָנְעָטָעָן אוֹן אַיְנָגָהָיִיצְט אַיִן אַוְוּעָן.

דִּיאַלְטַעַלְעַ

נוֹן, האסטו גַּעַזְעָהָן צַו דַּעַר בְּרוּוִיט גַּעַתְמַט אַוְיַף? אַט וּוּל אַיְדַּ שְׁוִין
אַלְיוֹן אַ קְוֵק גַּעַבָּעָן. אַזְוִי יְוָנָג דִּיךְ דִּי מַאַמְעַ אַבְּעָרָנְלַאָזָעָן. נָאָר
יְוָנָג. דַּעַקְשׁ אַפְּ דִּי דִּיוֹזְשָׁע. מַהְוָם... עַס רִיחָרֶט זַיְד אַפְּיָלוֹ נִישְׁטָן.

פֶּרְיִידָעַלְעַ

כְּהָאָב נִשְׁטָן לְאָנָג פָּעָרְקָנְעָטָעָן.

דִּיאַלְטַעַלְעַ

הַאַסְטַט דַּאַר שְׁוִין אַבְּעָר אַיְנָגָהָיִיצְט... כְּזַעַה דַּו הַאַסְטַט גַּעַוְוִינְט.
אוֹדָאי אַיִן בְּרוּוִיט אַרְיִינְגָוְוִינְט. וּוָאָס?

פֶּרְיִידָעַלְעַ

אַיִדְהָאָב טַאַקָּע גַּעַוְוִינְט. אָפְשָׁר אַיִן טְרָעָהָר אַיְנָגָנְצָעָן אַיִן אַרְיִין-
גַּעַפְּאָלָעָן אַיִן דִּיוֹזְשָׁע, וּוּטָט טַאַקָּע שְׁוִין נִשְׁטָן אַוְפְּגָעָהָן?

דִּיאַלְטַעַלְעַ

מַע וּוּטָט זַעַהָן. נִיב אַחֲרָר קִישְׁעָן מִיט אַהֲקָמָעָסָעָר. אַט אַזְוִי
דַּעַם אַרְיָבָעָר מִיט דַּעַר קִישְׁעָן סְזָאָל זַיְן וּוּאָרָם אָנוֹ אַיְצָטָעָר לְעֵגָן
אָונְטָעָר דַּעַם אַהֲקָמָעָסָעָר. וּוּי וּוּינְט עַס אַמִּידָעָל אַיִן בְּרוּוִיט אַרְיִין?

פֶּרְיִידָעַלְעַ

אָפְשָׁר וּוּלְט אַיְהָר עַסְעָן, בָּאַבְעָשָׁו?

ד י א ל ט ע

ב'עה, דיינע ליפען זייןען פערטראיקענט. נאך אליאן אודאי אין
מייל נישט געהאט.

פֿרַץ יֵד ע ל ע

מיין ברודערעל אין קראנק. זעהר קראנק.

ד י א ל ט ע

טע, טע, און דו בעדראפרט עם זיין די מאמע. וואו אין ער?

פֿרַץ יֵד ע ל ע

ער ליענט אין ווינעלען. אין'ם אנדערען חדר. די אויגעלעך אפען און
ס'פנום'על זיינס ברענט ווי א פיער.
געהען ביידע אין צווינען חדר.

ד י א ל ט ע

ס'הערט זיך איהר רעדען אין צווינען חדר.
אי א קינד, אי א קינד ווי די ליבטינגע זון. דו, דו, עפען ברויט
די אויגעלעה. אט איזו, לאכענקע איביסעלע, לאכענקע צו דער מאַז
מען, אט איזו...
קומען ביידע ארוים.

פֿרַץ יֵד ע ל ע

וואס מיינט איהר, ער וועט ווערטען געזונד?

ד י א ל ט ע

געזונד, געזונד. ער אין נישט קראנק. ציינדעלעך שנידען זיך
אייהם. ב'האָב אין זעמאָל אַוְאַלְקְצִינְדֶּלְעַל, וועט מען עם אייהם
אנטהָאָן אַוְפְּעַן הַעֲלֹעָלָע. און דו, גַּרְוִיסָע מַוִּיד, מַיְנָסָט בְּזִוְתָּשִׁוְן
די מאמע און דאריבען ווינסטען. קוקט צום ברויט. אהא, ער ריהרט
זיך... לאכמֵיר נָאָר זַעַחַן וָאָסָם הַעֲרָט וִיך אַיְנוּוּן. נָע, נָאָר קְנָאָפֶן
הַאַלְעַז אַרְיִינְגְּנֶלְעָנָט. גַּעַה שְׂוִין אָוָן בְּרַעֲנָג אַרְיִין נָאָך אַ צְוּוֹי שִׁוְיכֶן
לְעַד הַאַלְעַז.

פֿרַץ יֵד ע ל ע

געחת ארוים.

ד י א ל ט ע

ביגאנט אוייפ איהר זאק און זוכט דארט.

אומעטום צרות. איז שטארט שטארבען קליגנע קינדרער; איז דארך
שטארבען די מאמעם. אומעטום צרות. אט, א נאריש קינדר בעהמאט
אוו ווינט איז ברויט אריין.

פ ר י י ד ע ל ע

קומט אריין מיט א ברעמעע האלץ.

וועט זיין גענונג נאך פיער שייטלאך האלץ?
ד י א ל ט ע

וואראט עם איז איז איזווען. וועט זיין צו הײַס. קען מען דעם
איוועען לאזען אויסליךעלען. נישטא וואס צו קרגגען האלץ. שווין
ארוינגעווארפען? מא קומ אהער. אט איז א וואלץ-צינדרעל אוייפ?

שטרוקעל. געה, מהו עם איהם איז אוייפ' העלועלן. נא.

פ ר י י ד ע ל ע

ס'אייז טאקע פון א וואלאך דאס ציינדרעלע?

ד י א ל ט ע

פון א וואלפֿעָן, דאס פְּאַדְעַרְשְׁטָע ציינדרעלע. געה, מהו עם איהם
או.

פ ר י י ד ע ל ע

אט געה איך שווין.

ד י א ל ט ע

זוכט איז פְּעַקְעָל.

עם געהן ארום מאולען, עם געהן ארום פְּאַקְעָן: וואו ביזטו דארט?
קומ אהער בְּזֹועֵל דיר אנטהאָן אַרוּט בענדרעל אוייפ' האלץ.

פ ר י י ד ע ל ע

קומט אַרוּט.

שוין, כ'האָב עם איהם אַגְּנַעַתְהָאָן.

ד י א ל ט ע

אייצטער קומ אהער, זיע זיך אַנְידְּרָעֶר בְּיוּ מִיר אוייפ' שויס. בְּזֹועֵל
DIR דעם רויטען בענדרעלע אנטהאָן. געה, האסט נאך נאָר, נאָר אַדְינָע

העלזעלע. ביוט דאך שווין א כלחdemoid. קושט איהר האל. אה, זים; אה, זום... נעהכט א מאמעו און לאזט עם איבער איזא קינד אליוין. נו שווין, אט איזוי זאלסטו עם טראגענו אויפ'ז האלן, פאקען. מאזולען געהבען ארום איין די דערפער.

פֶּרְיִיד עַל עַ

א שאר וואם דער טאטט איז אווועגןעפאהחרען.

דֵּי אַל טָעַ

שווין לאנג אווועגןעפאהחרען?

פֶּרְיִיד עַל עַ

נאר נישט לאנג. אויב איהר וועט בלויבען ביי אוננו נעכטיגען, וועט ער נאך אנקומען ביז נאכט.

דֵּי אַל טָעַ

בעקופט פון פעקיל א קליען לייוענט זעקעלע.

געוווען אויף א מזל טוב: גוטע מענשען מיר עס געהבען. שטעל אונטער די הענט, וועל איך דיר ארויינשיטען... נו, וויסט וואם דאס איז?

פֶּרְיִיד עַל עַ

די שווארכע זיינען רואזשינקעלעך און סאנדרען וואם איז? נאריש קינד, מאנדלען איז דאך עס. אמת'ע מאנדלען. שטעל אונטער די הענט וועל איך דיר נאך ארויינשיטען.

פֶּרְיִיד עַל עַ

געונג. געונג. איהר ניט דאך מיר אווועק גאר איננאאנצען.

דֵּי אַל טָעַ

ראזשינקעלעך לאז מיר א צוויי, נאר די מאנדלען געהם דיר. זעהסט די פאדרישטע ציון ארוייסגעלאזען, שווער זוי איניכזוקיען.

פֶּרְיִיד עַל עַ

ס'האט א טעם ווי אדרען פון ניס.

דֵּי אַל טָעַ

אבער ניס, מיין קינד, שמעקט נישט.

פֶרְיֵיד עַל עַ

כֻּוֹעַל לְאוּעַן פָּאָרֶן טָאַטָּעַן אַבִּיסָעַן.
דַי אַלְטַע

כָּעַ, בָּעַ, בִּזְוֹט אֲגַעַטְרִיךְ קִינְדָה. בִּזְוֹט דָאַךְ שְׁוִין אֲכַלְהַמְוֹדָה. אָוּמָעַ
טוֹמָ צְרוֹת... נַעֲחַמְתָה אֲמָאַמָע אָוּן לְאוּט אַיבָּעַר אַזָּא לְיַכְתְּבָנָע טָאַכָּי.
טָעַר. קוּקַט צָוָם בְּרוּוּט. אָא, עַר רִיחָרֶת זִיה. פִּיוֹן, פִּיוֹן.

פֶרְיֵיד עַל עַ

אַיְדַוְעַל עַם נַאַךְ בְּעַרְאַפְּרָעָן פִּינְיַעַלְעָן אַוִּיסְהָאַדְעָוָעָן.
דַי אַלְטַע

דַי מָאַמָע אָוּן גַו עַדוֹ טָאַיְהָם נִישְׁתַה לְאוּעַן פָּאָלָעַן.
עַס דְּנוּגְרַתְדְּרוּסְעַן,

פֶרְיֵיד עַל עַ

אוֹי, וּוֹי סְדָוְנָעַרְטָן!

דַי אַלְטַע

בְּרוֹדָאתָה הָאַלְהִינוּ מִלְאַד הָעוֹלָם שְׁבָחוּ וְגַבְרוּתוֹ מִלְאַעַלְמָם... נַעַמָה,
מִיּוֹן קִינְדָה. נַיְבָעַר שְׁטָמָעַל אַוְעַק אַגְּלָאָן וְוַאֲסָעַר אַוְיָפְן פְּעַנְסְטָעַר.

פֶרְיֵיד עַל עַ

טָהוֹת עַס.

סְעוּטָמָעַסְפָר אַרְעַגְעַן אַרְוִיסְגַעַהָן אָוּן דָעַר טָאַטָע וְוַעַט וְוַעַרְעַן
אַוִיסְגַעַנְעַצְטָן.

דַי אַלְטַע

רָק דָוְדָאָה/סְטָט.

פֶרְיֵיד עַל עַ

גָוָט וְוָאָס אַיְהָר וְעַנְטָמָעָהָר אַרְיִינְגְעַקְוָמָעָן. אַיְהָר הָאָטָמָע נַעַקְעַנְטָמָע.
רָעָן אַוִיסְגַעַנְעַצְטָן.

דַי אַלְטַע

טָעַ, טָעַ, אָוּן וְאָס? שִׁינְיַטְדִי זָוָן, טְרִיקְעַנְטָמָע זִיר אָוָס. גַו, גַעַ-
שְׁמָאָק דַי מַאְנְדָעַלְעָן?

פֶרְיֵיד עַל עַ

כֻּוֹעַל זִיה בְּעַהְאַלְטָעַן אַוְיָפְן פָּאַלְיַצְעָן.

די אלטע

און שיך האסטו?

פרײַידעלע

אויף פֿשָׁחַ נְעַמָּאכְתָּ. זִינְגַּן נְאָרָנִי. אַיד גַּעַהְה אַרְוֹם בְּאַרְיוֹעַם
וּוַיְיל אַיךְ שְׁאַנְגָּוּעַ זַיִ.

די אלטע

וואָסַע הָעֲרֵת זַיִ אַין אַיּוֹעַן?

פרײַידעלע

די הָעַלְצָעָר וּוָסַע כְּהָאָבָּזָן צָוְגַּעַוְוָאַרְפָּעַן הָאָבָּעָן זַיִ נְאָר וּוָסַע אַנְגָּעַן
הָוִיְבָּעַן צֹ סְמָאַלְיָעַן.

די אלטע

טָא קּוֹם אַחֲרָה. דָא הָאָבָּאָיךְ אַיְן זַאְקָה פָּאָר דִּיר אַ קלִיְידָעַל מִיטָּ
קְרִיזְעַלְעָדָר אַוְן אַיאַקְעָלָעַ מִיטָּ שְׁפִיצָעָן. זַעַחַטְתָּ? אַ בִּיסְעָל צֹר
קְנִיטְשָׁתָם. אַבְּעָר נְאָר נְאָר נְיִי.

פרײַידעלע

שְׁוִינְגַּט אַוְיפָּה קְוַקְעַנְדִּיגָּה אַוְיפָּה דַיִּיְיָדָעָה.

וואָסַע טַאיְהָר עַס גַּעַנְוָמָעַן?

די אלטע

מעַסְטָ צֹו.

אַבִּיסְעָל צֹו בְּרִיּוֹת. וּוּסְטָ נְאָר בְּעַדְאַרְפָּעַן צְיוֹאַוְאַקְסָעָן.

פרײַידעלע

אוֹי, זַעַהְרָ בְּרִיּוֹת.

די אלטע

בֵּין דִּיןְתָּהָה, אָז נָאָט וּוּטָם גַּעַבָּעָן וּוּסְטָ אַוִּיסְוֹוָאַקְסָעָן פּוֹנְקָטָם.
לְאַמְּוֹר נְאָר זַעַהְן דָּאָס יַאַקְעָלָעַ. בְּרִיּוֹטְלָעָד אַבִּיסְעָל. בֵּיתָ דָא
רָע מָוִיד. אַוִּיסְגַּעַה אַרְדוּוּעַט אָזָן דַוְדָה אַגְּהָסֶט, וּוּסְטָ בְּעַדְאַרְפָּעַן
אַוִּיסְוֹוָאַקְסָעָן.

פרײַידעלע

וּוַיְיָנָט.

ב'וועל אָפֶשֶׂר נִשְׁתַּת אַוְיסָהָאַלְטָעָן אוֹיב דָּעַר טָאַטָּע וּוּעַט אַרְיִינְנָה-
מָעוֹן אֵין שְׁטוּב אֲשָׁטוֹפָ-מָאַמע.

דִּי אַל טָע

נו, נָו, וּוּינָן נִשְׁתַּם. סְאֵינוֹ נָאָר נִשְׁתַּת בְּעוֹאוֹסֶט. בְּיוֹזָעַרְתַּ זִיךְ גּוֹטְמוֹ-
טָהִיגָּן. נָו, גַּעֲנוֹג דִּיר. כְּחָאָב פִּינְט אָזָן מָעַן וּוּינָט. נִימָע. אַט
וּהַסְּטוֹן. סְאֵינוֹ אֲסְטָעַנְגָּע. נְעַם דִּיר עַמ. אַיְידָעַר דָו וּוּסְטַט לִיכְט
בְּעַנְשָׁעַן. זָאַלְסָטוֹן עִם אַיְינְפָּלְעַכְטָעָן אֵינוֹ קָאָפּ.

פְּרִיְיד עַל ע

סְאֵינוֹ זַוְיד?

דִּי אַל טָע

נו, אַודָּאי זַוְיד. וּוּרְפָּלְעַכְט דָעָן אֵין קָאָפּ עַפְעַם אַנְדָּעַרְישׁ?

פְּרִיְיד עַל ע

אַיך וּוּעַל גַּעַחַן זַעַחַן וּוּאַס פִּינְיָעַלְעָן מַאְכָטָן... שְׁרוֹיִיט פָּוָן צְוּוִיְיטָעָן חָדָר.
פִּינְיָעַלְעָן אֵין אַיְינְגָּשָׁלְאַפְעָן.

דִּי אַל טָע

זָאַל עַד שְׁלָאַפְעָן. וּוּעַט אַם יַרְצָח הַשֵּׁם אַוְיפְּשָׁתְעָהָן גַּעַונְטָעָרְהָיָה.
הַאָסְטַט גַּעַשְׁטָאַכְעָנָן אַיְוּרָעָן? דָא הָאָב אַיך אַוְירִינְגְּלָעָד פָּאָר דִּיר, נָו
בְּעַוְויָנוּ דִּינְיָעָן אַיְוּרָעָן.

פְּרִיְיד עַל ע

בּוֹגְט זִיךְ אַרְאָפּ צָו דָעַר אַלְפָעָר.

אַיך וּוּיָס אַלְיוֹן נִשְׁתַּם. אַמְּאָל הָאָב אַיך גַּעַהַט פָּאָדִים אֵין דִי אַוְיעָ-
רָעָן.

דִּי אַל טָע

טָאַפְּטָן.

יא, גַּעַוְעָן אַמְּאָל גַּעַשְׁטָאַכְעָן. אַבְעָר שְׁוֵין צְוָרִיק פָּעָרוֹוָאַקְסָעָן. מַהְוּם...
מָעוֹן וּוּעַט בְּעַדְאַרְפָּעָן שְׁטָעַכְעָן אַיְבָּעָרָאָנִים.

פְּרִיְיד עַל ע

סְ'וּעַט טְהָאָן וּוּהָ?

דִּי אַל טָע

אַוְרָאִי וּוּעַט וּוּתָה טְהָאָן. אַבְעָר, אָז מָעַן וּוּל גַּעַחַן אַוְירִינְגְּלָעָה...

פַּרְצָן יְהִיד עַל עַל עַל

אַיִד וּוֹעֵל אַיִד גַּעֲבָעָנוּ נַאֲדָעָל פָּאָדִים.

דַּי אַל טַע

עַם וּוֹעֵט וּוֹעֵה תְּהָאָן. סְקָעָנוּ שְׁטָאָרָק וּוֹעֵה תְּהָאָן.

פַּרְצָן יְהִיד עַל עַל עַל

מִיר וּוֹעֵט נַיְשָׁט אַרְעָן.

דַּי אַל טַע

הַאֲסָטוֹ אַ דִּינָעַ נַאֲדָעָל?

פַּרְצָן יְהִיד עַל עַל עַל

יאָ, נַאֲרָ אַ דִּינָעַ נַאֲדָעָל. עַם וּוֹעֵט זַהָּר וּוֹעֵה תְּהָאָן?

דַּי אַל טַע

אוֹ מַעַן אַיְזָן לְוַסְטִיג, טַחְוָתָן נַיְשָׁט וּוֹעֵת.

פַּרְצָן יְהִיד עַל עַל עַל

טָא, וּוֹעֵל אַיִד זַיְזַי לְוַסְטִיג. אַוְיִיסָעָן אַדְרָעָ אַ שְׂוֹוָאַרְצָעָן פָּאָדִים?

דַּי אַל טַע

נוֹ גַּעֲוָוִים אַוְיִיסָעָן פָּאָדִים. מַאֲדָ נַיְשָׁט קִיּוֹן קְנִיפְעָלָעַ. נַיְשָׁט נַוִּיד

טוֹגָן. בְּמוֹזָא בְּבָעֵר מַיְינָעַ שְׁפָאַקְוָלָעַן אַוְיִסְזָוְכָעָן. אַהֲנוּ דַּי שְׁפָאַקְוָלָעַן

מַיְינָעָ... שָׁא... אַט זַיְנָעָן זַיְזַי. טַחְוָתָן אַן אַ פָּאָר שְׂוֹוָעָרָעַ שְׁפָאַקְוָלָעַן.

כֻּעַ... וּוֹיְפִיעַל אַוְיִעַרְעָן הַאֲבָאַיִד עַם גַּעֲשְׁטָאַכָּעָן! קָוָם צָוָם פָּעָנָס-

טָעָר.

פַּרְצָן יְהִיד עַל עַל

אוֹי, כְּהַאֲבָ מַוְרָא.

דַּי אַל טַע

טָא בְּעַרְאָרָף מַעַן נַיְשָׁט.

פַּרְצָן יְהִיד עַל עַל עַל

אַיִד זַאֲג אַיִד צָו, אוֹזֶבֶן וּוֹעֵל נַיְשָׁט שְׁרִיעָן. נַאֲט אַיִד דָּעַם רַעֲכָתָעָן

אוֹיְעָר.

דַּי אַל טַע

גַּעֲהַמְטָן זַיְקָ פָּאָר דָּעַר אַרְבִּיְתָן.

פֶּרְיִידַעַלְעַ

פָּרְבּוֹיְסְטַדְיֵי לִיְפָעָן אָנוּ קָאָרְטְּשְׁעַטְזַיךְ אָזְשַׁ צְנוּנָהָפּ וּוּעָן דִּי אַלְטָעַשְׁעַכְתּוּ.

דִּי אַלְטַעַ

טָהָוָת וּוְעהָ, הָאָ? אָזְ מָעָן וּוְלָ אָוִירְנְגְלָעַד גַּעַהַן.

פֶּרְיִידַעַלְעַ

הָאָ, אַיְדַּה הָעָרָ וּוְיָדָרָ פָּאָרְדִּים גַּעַהַטְמָ. אָוְפְּהָאָ!

דִּי אַלְטַעַ

נוּ שְׂוִיןָ. מַעְהָרָ וּוּעַטְזַיךְ נִישְׁטָהָוָת וּוְעהָ טָהָאָן אָזְוִיָּהָ. דָּעַרְ אַנְדָּרְעַרְעַרְ וּוּעַטְזַיךְ זְיוֹן גְּרִינְגְּעָרָ. נִיבְ דָּעַם לִינְקָעָן אָוִיעָרָ. זַי שְׁטַעַכְתּ אַיהָרְ דָּעַם לִינְקָעָן אָוִיעָרָ. אַטְ האָסְטָוְדְּ דִירְ, שְׂוִיןָ אִיבְּרָעְגְּעָקְוָמָןְ. אַיְזָן דָּרְיָי חְדַשִּׁים אֲרוּםְזַאלְסְטָוְדְּ דִי פָּעָרְדִּים אִיבְּרָשְׁנְיָרְעָן אָנוּ אָרוֹיסְצִיָּהָןְ. אָנוּ אַטְ האָסְטָוְדְּ דִירְ דִי אָוִירְנְגְלָעַדְ. מַעְזָאנְטָסְטָוְסְ אָ�נוּ גַּאַלְהָ.

פֶּרְיִידַעַלְעַ

אוּיְ וּוּעַטְזַיךְ עַמְּנָהָןְ! כְּבוּעָלְזַיְהָ בַּעַהָאַלְטָעָן אַוְיפְּזָן פָּאַלְיָיצָעַ נָעַ-

בָּעָן דִי מאַנְדָּלְעָןְ.

דִּי אַלְטַעַ

וּוְאוּ וּוּסְטָוְדְּ דִי קָלְיָידְ אַהֲנִיכָהָאָןְ?

פֶּרְיִידַעַלְעַ

די קָלְיָידְ? כְּבוּעָלְזַיְהָ וּוּאָרְטָעָן בֵּין דָעַרְ טָאָטָעְ וּוּעַטְזָומָעְ. אָחָן אַיהָםְ קָעָן אַיְדַּה עַמְּנָהָןְ. עַרְ וּוּעַטְזַיךְ בַּעַצְאָהָלָטְמָ. דִירְ אַלְטַעַ

שְׂוִיןָ בַּעַצְאָהָלָטְמָ. אַטְ האָבְ אַיְדַּה מִירְ אָוִיסְגָּעְרוֹהָתְ. אַיְזָן שְׂוִיןָ בַּעַצְאָהָלָטְמָ. וּוּעַרְ דָעַן וּוּעַטְזַיךְ אַוְיבְ נִישְׁטָהָןְ דִוְ? נָאָרִישְׁ קִינְהָ, בַּיּוּטְ דָאָךְ שְׂוִיןָ אַכְלָהָמוֹידָ. בַּעַדְאָרְפָּסְטָעַם הַאָבָעָןְ.

פֶּרְיִידַעַלְעַ

אַיְדַּה שְׁעָהָם מִירְ אָזְוִיָּהָ.

דִּי אַלְטַעַ

וּוְאָסְ אַיְזָן זַיךְ רָאָ פָּאָרְהָאָן צָוּ שְׁעָהָמָעָןְ?

פֶּרְיִיד עַל עַ

אייך בין דאך נאך נאך א קינדר.

דִּי אַל טָע

אודראי בייזטו א קינדר. א גאלדרען קינדר. ס'אייז שעהן איזו. בייזט
א אידישע טאכטער. דער וואס איזו הימעל האט אן אוין.
דרויסען לאזוט זיך הערען א רעהגן.

פֶּרְיִיד עַל עַ

דער טאטען ווועט איזו אויסגעגענטז ווועדען! וועה איזו מיר.

דִּי אַל טָע

ニישט נאך דיוין טאטען אלויין איזו איצטער איזו וועג. מסתמא בעדראה
מען, איזו ס'זאל געהן א רעהגן.

פֶּרְיִיד עַל עַ

פֿוֹן דֵי פֿעַלְדָּעָר האט מען דאך שווין דֵי תְּבָאָה אַרְאָפְּגָעָנוּמוּן.

דִּי אַל טָע

נו איזו וואס? דער זאמידיגער וועג ווועט זיך אַבְּיַסְעַל זעצען. ווועט
מען דֵי פֿעַרְדָּעָל נישט בעדרהפען איזו פֿערְשְׁנִידָעָן.

פֶּרְיִיד עַל עַ

דער וועג פֿוֹן אונז איזו שטאדט אַריַין איזו זעהר אַזאמידיגער.

דִּי אַל טָע

אוון ס'פֿעַרְדָּעָל מסתמא אַמְּאַגְּנָרָם?

פֶּרְיִיד עַל עַ

אַקְלַיְוָן פֿעַרְדָּעָל. אוון לענט אַרוֹיָף מײַט אַ קלְעַצְעַל מעהאר.
שטעטלט ער זיך שווין אַילָע ווַיְלָע.

דִּי אַל טָע

אט זעהסטונג, אוון דער וואס איזו הימעל וווײַסט וואס ער מהוֹט.

פֶּרְיִיד עַל עַ

מעסט וויעדרע צו די קלְיַיְד מִיטְעַן יַאֲקָעָל.

זוער איזו איזו דעם גענאנגען?

דִּי אַל טָע

זעהסט דאָה, ס'אייז נִי. אַבְּיַסְעַל צוֹקְנִוִּיטְשָׁטָן פֿוֹן זַעַקָּעָל. אַבְּעָר שְׁפָאָ-

גע ני. קיין שפֿרַינְקָעֵלָעּ אויף דעם נישטא.

ס'הערט זיך, דרויסען איז אימיצער צונגעפֶאחרען.

פֿרִיְידָעַלְעַ

מענשען פרעמדע! און איך געה באָרוועם.

זוי באָפֶט די קלַיְודָר ווֹאָס די אלַטָּע האָט אַיתָּר געגעבען און אַיְוָלָשׁ
איַן צוּווַיְשָׁעַן חַדְרָ אַרְיוֹן.

דִּיאַלְעַטְעַלְעַ

לאָכָט פָּאר זיך אַלְיוֹן גוֹטְמוֹתָהָיבּ.

ס'הערצָעַלְעַן זָאנְט ווֹעֵן מעַן בעַדְרָאָפּ שַׂיד אַנְטָהָאָן.

עַס קומָעַן אַרְיוֹן צוּווִיָּיָן בִּידְעָ אַוְיסְגַּעֲנַעַצְטָפּוֹן רַעֲגָעַן.
זַעַחַט אָוִיס זָאלָעַן זַיְיָן. בִּידְעָ אַוְיסְגַּעֲנַעַצְטָפּוֹן רַעֲגָעַן.

דַּעַר אַיְדַּ

אַגָּאת הַעַלְּאָ, באָבָעָשׂוּ. אַרְעָגָעַן אַבִּיסָּעַל!

דַּעַר יְוָנָגָעָרְמָאָן

קלַאַפְּטַש אַפְּ דַּעַם רַעֲגָעַן פּוֹן חַוטָּעָלָן.

וּוְאָרָעָם דָּא אַיְן שְׁטוּבָ.

דִּיאַלְעַטְעַלְעַ

אַגָּאַסְדְּרַעְגָּעַן, ווֹאָס?

דַּעַר יְוָנָגָעָרְמָאָן

אַדוֹנָגָעָרְמָאָן נַעֲבָעַן אַונְזָעָר ווֹאָגָעַן. ס'פָּעָרָד זַיך אַוְעַקְגָּעָר
שְׁטָעָלָט דִּיבָּאָם.

דַּעַר אַיְדַּ

וּוְאוֹ זַיְנָעַן דָּאָס די מַאֲנְסְבִּילָעַן?

דִּיאַלְעַטְעַלְעַ

קוּם אַרְוִוִים. מִיְּן קִינְהָ, גַּעַסְטַּ זַיְנָעַן גַּעַקְמָעַן!

פֿרִיְידָעַלְעַ

קוּמֶש אַרְוִוִים. שַׁיךְ אַוְיפּ די באָרוּעָעָס פִּיטּ.

אַלְעַטְעַלְעַ

גַּעַלְאַפְּעַן אַנְטָהָאָן שִׁיחָ, בַּעֲכָעָ...

דער איד

ווואו איז דער טאטע?

פרידעלע?

ער איז געפֿאַהרען איז שטאדט אַריין.

דער יונגעַר מאָן

אָפָּשֶׂר דער אַיד ווֹאָס האַט געפֿיהָרַט האַלְאַז, אַזְּוֵי מִיט אָדָּאָר, קְלִיָּן

פֿערדעלע?

פרידעלע?

יא, ס'אַיז מײַן טאטע.

דער איד

אוֹן דָּאָם אַיז אַבָּאָעַ מִסְתְּמָא?

די אלטע

לאכט.

דער יונגעַר מאָן

ווֹאָס לאַכְט אַיהֲר, באַבְּעַשָּׂו?

די אלטע

אָודָאָי, אַבָּאָעַ, ווֹיִיסְט ווֹיִדעָן?

דער יונגעַר מאָן

אַיך חַאָב אַיְיך עַרְגַּעַץ גַּעַזְעַהָעַן. בְּקָעַן שׁוּעָרָעַן, אַז דָּאָם פְּנִים אַיז

מִיר בעקאנט.

די אלטע

אַיְידִיש פְּנִים, ווֹאָס? אַיז דִּין באַבָּעַן גַּעַרְאָטָעַן.

דער איד

אַ קלְוָנָע אַידְעָנָע. אַ קְרָבָה מִסְתְּמָא?

די אלטע

נו אָודָאָי אַ קְרָבָה.

פרידעלע?

זַי זַיְנָעַן דָּא דַוְּכַנְעַנְגַּנְעַן מִיטַּיַּן ווּעַג, אַרְיִינְגַּנְעַקְוּמָעַן זַיַּ אַפְּרוֹהָעַן.

די אלטע

אַיהֲר זַעַחַט, נַאֲדַגְנָאַר אַ קִינְד — אוֹן ווֹאָס פָּאָר אַ ברְוִיט זַי האַט

פערקנעטען.

זוי דעקט אט די דיזוועש.

דער איד

געחמת אראפ די קישען, ווארום ס'זעם ארוים פון דייזשע.

דער יונגעער מאן

דאס איז שווין געווען אינמאָל אויסגענטען ! נישט אומזיסט אוזי
אויפגענאנגען.

פרוייד עלי

כ'האָב גאָר נישט גענטען אוזי פיעז.

דער איד

נאָ, נאָ, דאס איז שווין אינמאָל אַ ברויט.

פרוייד עלי

דעָר טאטָע ווּטָר בְּרַעֲנֶגֶן קָאָלָה, ווּלְ אַיְדָ אַוִּיסְקָאַלְכָּעָן אֵין שְׁטוּבָ.

בְּיוֹ אַוְצָטָעָר נִשְׁתַּגְּנַעַטָּאָרֶט. די מאָמָע אֵין גַּעַשְׁטָאַרְבָּעָן פְּסָחָה.

דער איד

אָזְוִי, די מאָמָע גַּעַשְׁטָאַרְבָּעָן. מסתמאָ נאָדָג אָרְיָנְגָעָן, הערטט
מיין זזה ? אָזְוִי יונָג אֵין פַּעַרְיָהָמָט גַּעַוְאָרָעָן. אָזְוִי ווֹי עַס

פִּיהָרֶט אַלְיוֹן אַ שְׁטוּב !

פרוייד עלי

אָפְשָׁר ווּלְעָלָנוּ די אִידָּעָן עַפְעָם עַסְעָן ? בְּקָעָן אַרְיָנְגָלְעָן קָאָרְטָאָ-

פָּעָל אֵין אָוְוָוָעָן, ווּלְעָלָנוּ זַיְדָ אַפְּבָרָאָטָעָן.

די אלט עלי

אָוְדָאי ווּלְעָלָנוּ די אִידָּעָן עַסְעָן.

פרוייד עלי

אַיְדָ ווּלְ לְוִיפָּעָן אַרְיָנְגָלְעָן קָאָרְטָאָפָּעָל פָּוּ שְׁמָאָג.

לוֹוֶטֶס אָרוּס.

דער איד

אָמִידָעָל — אָ פִּיּוּר. אָ יְתֻמָּה גַּעַבְלִיבָּעָן, אָ רְחַמְנָות. לְיעֵנֶט

אַיְהָרָ נָאָד די מִילְךָ אָוְיפָּעָן די לְיִפְעָן.

ד י א ל ט ע

וואקסט א גרויסע באַלעבאָסטע.

ד ע ר יו נ ג ע ר מ א נ

אָבער זעה נאָר סָאָרָא בְּרוּיט זִי הָאָט פָּעָרְקָנְעָטָעָן, כָּאַכָּאָ...

פָּרְיִיד ע ל ע

קוֹמֶט אַרְיוֹן, טָוָאנְגַּט אֵין שִׁירָץ קָאַרְטָאָפָּעָל, וּוְאַרְפָּט זַיִוָּן אֵין אַוְוּוּן
אַרְיוֹן.

ד ע ר יו נ ג ע ר מ א נ

געַנוֹג... אָ, אָ, אָן אַמְתָּעָר גִּיהִינָּם אֵין אֵין אַוְוּוּן.

ד ע ר אַיְד

עַס לִיְטָעַט זִיךְרָאָס דְּרוֹיסָעָן. אַיְהָר וּוּטָם, באַבָּעָשָׂו, קָעַנְעָן זִיךְרָאָס
אַרְויַפְּכָאָפָּעָן אוֹיְךְ מִיּוֹן וּוּאָגָעָן; אַיְדָה וּוּלְאַיְדָה אַונְטָעָרְפִּיהָרָעָן בֵּין
אַנְאָחָעָנְטָעָן דָּאָרָף, וּוּאוֹ אַיְדָעָן זָעַנְעָן פָּאָרָהָאָן.

פָּרְיִיד ע ל ע

אַיְהָר וּוּטָם, באַבָּעָשָׂו, בֵּין אָוּנוֹן קָעַנְעָן אַיְבָּרְעָנְכְּטָיְגָעָן. עַט שְׁטָעַהָט אָ-

לְעַדְיָגָעָן בְּעַט, וּוּטָם אַיְהָר קָעַנְעָן שְׁלָאָפָּעָן אֵין אַיְהָר.

ד ע ר יו נ ג ע ר מ א נ

אָוּנוֹ אָז מִיר וּוּלְעָלָעָן דָּא וּוּלְעָלָעָן בְּלִיְבָּעָן בֵּין מַאֲרָגָעָן. וּוּאוֹ וּוּעָסָטוֹ אָז
אַרְטָט מַאֲכָעָן?

פָּרְיִיד ע ל ע

לְאַכְתָּפָעָרְשָׁעָהָט.

סְ'אָזָן פָּאָרָהָאָן בֵּין אָוּנוֹן אַבְּוּידָעָם כִּימָתָהִין.

ד ע ר יו נ ג ע ר מ א נ

וּוּטָם אַיְהָר מִיטְפָּאָהָרָעָן, באַבָּעָשָׂו?

ד י א ל ט ע

וּוּלְאַיְדָה טָאָקָעָ גַּעַהּן צְוּפָוָס. אַיְדָה בְּעַדְאָרָף גַּעַהּן אַהֲיָן פָּוָן וּוּאָגָעָן
דוּ בְּיַזְמָת גַּעַקְוּמָעָן. מִיּוֹן זָהָהָן.

ד ע ר אַיְד

אַשָּׁאָר צַו בְּרַעְכָּעָן אַלְטָעָן, פִּים. מִיר אָז שְׁוּן שְׁוּעָר צַו גַּעַהּן צַו
פָּוָס.

מְרַדְכִּי גָּדְלֵי חֹן
קֶומֶט אֲרוּין. נָאָס, פֻּרְהָאָרְעָוּוּת.

פְּרִיְידָעֵל עַלְעַ

את איז דער טאטע. ווי קומסטו איזו גיך אהיים?

דָּעָרָאִיד

דאָס איז דער באָלְעָבָאָס? שְׁלוּם עַלְיכֶם.

מְרַדְכִּי גָּדְלֵי חֹן

כַּהָּאָבָב גַּעַלְאוּןָן מִיןָן טַאַכְתָּרָגָנָר אַלְיוֹן אָנוֹ אַיְצָעָר, קַיְוָן עַיְן הַרְעָ.

אַ פּוֹלָעָ שְׁטוּבָ אִידָעָן. דָּעָרָגָנָן גַּעַרְאָכָטָ אַהֲרָ?

פְּרִיְידָעֵל עַלְעַ

וּאָס בִּזְטוֹ אַזְוֵי פְּרִיהָ גַּעַקְוּמָן? בִּזְטוֹ דָּאָךְ נָאָד אַזְוֵי שְׁטָאָדָטָ נִישְׁטָגָעוּן.

דָּעָרָיְוָן גַּעַרְמָאָן

מִירָהָאָבָעָן אִיְיךְ בְּעַגְעַעַנְטָן מִיטָּא פּוֹחָרָהָלָאָן.

מְרַדְכִּי גָּדְלֵי חֹן

כַּהָּאָבָב צְוֹפִיעָלָן גַּעַלְעָלָעָטָן, הָאָטָזְוִיךְ צְוֹבָרָאָכָעָן אָנוֹ אַלְקָם.

פְּרִיְידָעֵל עַלְעַ

אוֹו וּוֹעה!

דָּיָאַלְמָעָן

קַיְוָן סְכָנָהָ נִישְׁטָן. אִידָעָן וּוּעַלְאוּן הַעַלְפָעָן.

מְרַדְכִּי גָּדְלֵי חֹן

כַּהָּאָבָב גַּעַזְעָהָן, אָזְהַיְנָטָן וּוּעַלְאִיךְ שְׂוִינוֹ סְיִוָּן וּוּיָ נִישְׁטָן אַנְשָׁפָרָעָן

אַיְן שְׁטָאָדָטָן, הָאָבָב אִיךְ סְפּוּרְדָעָלָן אַוְיסְגַּעַשְׁפָאָנָטָן אָנוֹ גַּעַקְוּמָן דְּרוּיָ

טָעַנְדָּגָן אַהֲרָן. כְּבוֹזִים, גַּעַלְאוּן זַיְאלְיוֹן אָנוֹ דָּאָס קַלְיָינָן אַזְוֵי מִירָ

אִיךְ עַפְעָם נִישְׁטָן מִיטָּא לְאַלְמָעָן. נָוָן, גַּעַלְיוֹבָטָן אַזְוֵי גַּטְרָאָפָעָן

אַ פּוֹלָעָ שְׁטוּבָ אִידָעָן. פּוֹן וּוֹאנָעָן פָּאָהָרָטָ מַעַן עַפְעָם?

דָּעָרָאִיד

מִירָזְיָונָעָן נִישְׁטָן פּוֹן נָאָהָעָטָן.

מְרַדְכִּי גָּדְלֵי חֹן

דאָס זַעַהָטָמָן. כְּבוֹזִין שְׂוִינוֹ באָלְדָן אַ יַּאֲהָרָ צְוֹוָאָנְצָיָג אַזְוֵי דַעַם

געגענدر און ערפֿען נישט בעקאנט.

דער איד

עם קומט נישט אויס מיט דעם וועג צו פאהרען.

מרדכאי גדל יהו

און די באבע קוקט מיר שויןיא אויס אביסעל בעקאנט.

די אלט ע

א אידיש פנים וואס?

מרדכאי גדל יהו

וואלסטו ערפֿען געמאכט, מיין טאכטער, און ערען פאר די אידען.

פרויידעלע

כ'האָב אַרְיִינְגָּנוּ אַרְפָּעָן קַאֲרְטָאָפָּעָן אֵין אָוִוּעָן אַרְיִין.

דער איד

וואויך הער, איז די מאכע איהרע אַוּעְקָגְשָׁטָאָרְבָּעָן?

מרדכאי גדל יהו

פארפֿינְסְטָעָרט גַּעַוְאָרְעָן אֵין שְׁטוּב.

דער איד

מען בעדראָף דעם בְּמַחְנוֹן נִשְׁתַּת אָנוּוּרָעָן.

די אלט ע

צו פרויידעלען.

אט זעה די קַאֲרְטָאָפָּעָן זָאָלָעָן נִשְׁתַּת פַּעֲרָבָעָנט וּוּרָעָן.

פרויידעלע

עַוְסְקָתְשׁ זִיךְ בְּיּוּם אָוִוּעָן.

דער יונגעראָט

אייהָר האָט גַּעַהְעָרט דַּעַם גַּרְוִיסָעָן דָּוְנָעָר?

מרדכאי גדל יהו

ער האָט אַ בוּם אַוִּיסְגַּעַרְאָכָעָן, גַּעַפְּאָלָעָן אַוִּיפְּזָ רַעֲכָטָעָן מִיְּטָעָן

וועג.

פרויידעלע

שַׁאֲרַטְשׁ אַרוֹוִיסְ דַּי קַאֲרְטָאָפָּעָן, בְּרַעְנָגָט צָוְם טִישָׁ, דַּעַר עַולְםְ רַיְבָּטְשׁ

די הענט, גַּעַהְמָטְשׁ זִיךְ צָוְם עַסְעָן, בְּלַאֲזָעָן אֵין עַסְעָן מִיטְדַּי שָׁאָלָאָכָן.

מ ר ד ב י ג ד ל י ה ו

קומט איהר, באבע, נעהנטער צום טיעט. נעהנט א קארטאפעל.

ד י א ל ט ע

גע, ס'וועט שוין אוזו רעכט זיין.

זוי עופקעט זיך ביומ פוייער.

פ ר י י ד ע ל ע

לאזט מיר, אויך וועל דעם פיעער צוישארען.

מ ר ד ב י ג ד ל י ה ו

וואו זענען ערפערם די מסחרים אין אייערע קאנטען?

ד ע ר א י ד

די מסחרים שלעכט אויף דער וועלטן. נאָר ביי מיר, נישט צו פאר-
זינדריגען.

מ ר ד ב י ג ד ל י ה ו

אייז דעם גענער אויך דאס איינגענען. נישטא וואו א פורהעל האלזין
אַבְצּוֹאוֹאַרְפּעָן.

ד ע ר יו נ ג ע ר מ א נ

דאָס אייז אייער גאנצער מסחר?

מ ר ד ב י ג ד ל י ה ו

ס'חויבען זיך נישט די הענט פאר ערפער בעסערט.

ד ע ר א י ד

מעו בעדראָרֶפּ נאָר דעם בטחון נישט אַנוּערען.

מ ר ד ב י ג ד ל י ה ו

אוו וואָס אייז אייער מסחר?

ד ע ר א י ד

מעו האנדעלט מיט תבואה.

ד ע ר יו נ ג ע ר מ א נ

מיר פיהרען גרויסע געשעפטען.

מ ר ד ב י ג ד ל י ה ו

יא, אוּ מעו קעו עס נאָר דערגרויכען.

דער איד

אבער שוועדע צייטען אַנְגָּקָוּמוּן. דער מסחר פאלט.

מֶרֶדְכִּי גֶּדֶלְיֵה וּ

וואוּהַוִּין פָּאַחֲרַת מַעַן עַם אַיְצָטָעָר? אָוֹיְסָמְתָה?

דער איד

יא... שווין פָּוָן זִינְעָטָוּוּנָן: מִיּוֹן זָהָם וּעְגָּעָן.

פָּרְיִידָעַלְעַ

טאַטָּע, בְּהָאָבָב נָאָד הַאלְּזָן צָוְנוּוֹאַרְפָּעָן אַיְצָטָעָר, האָב אַיךְ מָוָאָר.
וּוְעַט זַיְן צָוְהִים אֵין אָוְיוּוּן.

דֵּאַלְטָעַ

אט טְשֻׁעָפָע זַיְן נִישְׁטָמָט. זָאָלָעָן זַיְן דָּאַרְטָעָן זַיְן רָעְדָעָן. מִיד וּוּעָלָעָן
שַׂוִּין זַיְךְ וּוּי סְאַיְזָן עַצְחָנָעָן. זַעַה נָאָר דָּעָר בְּרוּיט זָאָלָעָן
דיּוֹזָעָן נִימָט אַרְוִיסְטְּוִיפָּעָן.

מֶרֶדְכִּי גֶּדֶלְיֵה וּ

סְקָלְיָוָן עַופָּה/לְעַזְמָן מִיר עַפְעָם אַיְנָגָעָפָלָעָן. האַדְרָוּעָט זַיְךְ אַחַזָּן
אַמְּאַמְּעָן.

פָּרְיִידָעַלְעַ

וּוְיִסְטָט, טְאַטָּע, פְּנִיעָלָעָן אֵין שַׂוִּין בְּעַסְטָר. עַס שְׁנִיּוּדָעָן זַיְךְ אַיְהָם
צְיוּנָדָעָלָעָה.

דער איד

קוּם, מִיּוֹן זָהָן, וּוּעָלָעָן מִיר זָהָן וּוּאָס אָוּיָה דְּרוּיסָעָן הַעֲרָת זַיְךְ
דָּאָכָט מִיר, סְלִיוּנִיעָרָט זַיְךְ אַוְיָם.
גַּעַהָעָן אַרְוִיסָט.

מֶרֶדְכִּי גֶּדֶלְיֵה וּ

הַאָט אַיְהָר, באַבָּע, גַּעַזְעָה סְקָלְיָוָן יְתָומָעָל?

דֵּאַלְטָעַ

אַלְיכְּטִיגְגָּן קִינְדָּה, טְזִיְּן גַּעֲוָנָה.

מֶרֶדְכִּי גֶּדֶלְיֵה וּ

גַּעַהָעָן אַיְן צְוּוִיְתָעָן חַדָּר.

פְּרִיְידָעַל
בְּלֵיבּ בַּי אֹנוֹ, בָּאָבָעּ. אַיְיךְ וּוּלְדָעַם טָאָטָעַן זָאָגָעַן.

דִּילְטָעַל
כְּוּלְנָאָר עֲנָגּ מָאָכָעַן אַיְזָנָשׁוּבּ. נָאָכָסָאַל בְּעַדָּאָרָףּ מָעַן אָז אַלְטָ
מָעַנְשׁ אַיְזָנָשׁוּבּ? אַז אַלְטָעַמְעַנְשׁ בְּעַדָּאָרָףּ נִישְׁתְּפָרְנָעָהָמָעַן צָוָּ
פְּיוּלָאָרָטּ.

מְרַדְכִּי גְּדַלְיָהּ
קְוּמַטְ אַרְוּסַטּ.

שְׂאָפְטָ אַז דַּי הַיְזָהָטּ אַבְגָּעַטְרָאָטָעַן.

דִּילְטָעַל
וּוּטָזִין גְּעוֹנָה. קְיֻזְן סְכָנָה. צִיְינְרַעַלְעַד שְׁנִיּוּדָעַן זִיךְרָאֵיכֶם.

מְרַדְכִּי גְּדַלְיָהּ

וּוּנוּ דַי מָאָמָעּ וּוּאַלְטָעַם לְעַבְעַן. דַי אִידָעַן קְוּמַעַן וּוּיְעַדְרָעַ אַרְיוֹן,
נוּ וּוּסָם. עַס לְיִוְתְּעַרְטָן זִיךְרָאֵים? מִיּוֹן וּוּאָגָעַן הַאַלְזִי וּוּטָזִין
מִסְתְּחָמוֹ אַיְבָּעָרְנָעְכְּתִיָּגָעַן אַוְיְפִ'זּ וּוּעַן. כְּוּלְנָאָר בְּעַדָּאָרָפּּעָן גָּעוֹז
אַיְזָנָשׁוּבּ אַרְיוֹן עַרְגָּעַץ אַנְטְּלִיָּהָעַן אַז אַקְסָם.

דָעַר אַיְדָעַן

אָפְשָׁר וּוּלְעַלְעַן מִיר זִיךְרָאֵךְ אַוְמְקָעְהָרָעַן צְרוּרִיקּ. מַעַן וּוּטָקְעַעַן נָעהָ
מָעַן מִיּוֹן וּוּאָגָעַן.

מְרַדְכִּי גְּדַלְיָהּ

וּוּאוֹהָיָן אַיְזָנָשׁוּבּ עַס גַּעֲפָהָרָעַן. טָאָקָעּ אַחֲעָרָן? דָא עַפְעָם אַז עַסְקָ
גַּעַמְאָכָטָן?

דָעַר אַיְדָעַן

שְׁמוֹיְכְּבָעַלְתּן.

נָאָר נִשְׁתְּפָטּ בְּעוֹאָסָטּ. אָפְשָׁר וּוּטָזִין דָא מָאָכָעַן מִסְחָרָן. וּוּ רְוַפְּטָ
מָעַן אַיְיךְ?

מְרַדְכִּי גְּדַלְיָהּ

נִשְׁתְּפָטּ בְּעַקְאַנְטְּלַעְדּ בְּאַנְ'אַיְיךְ. מְרַדְבִּי גְּדַלְיָהּ אַיְזָנָשׁוּבּ נָאָמָעַן. נָאָר
אַזְוַדְעַן.

דַעַר אִיד

אוֹ אִיד בֵּין בְּנִימִין מִינְטְּשִׁיעָה.

מְרַדְכִּי גַּדְלֵי הַוּ

אֲוֹשֶׁ פּוֹ מִינְטְּשִׁיאָן!

דַעַר יְוָנָגָעָרָם אָן

נַעֲבְּתָעָן נַאֲךָ הַאַלְכָּעָן נַאֲכָטָ אַרְוִוָסָנְפָּאַהָרָעָן.

מְרַדְכִּי גַּדְלֵי הַוּ

מִיטָמִין פֻּעַרְדָּעָל וּוְאַלְטָ אִיד נַאֲךָ הַיְינָטָ דָא נִישְׁתָ אַנְגָעַשְׁפָּאָרָט.

בְּנִי מִין :

וְוי אַלְטָ אִיז אַיִיר טַאַכְטָעָר?

מְרַדְכִּי גַּדְלֵי הַוּ

שְׂוִין זְעַכְעַחַן יַאֲהָר, קִיּוֹן עַיְן הַרְעָע. אַ בְּרִיהָ וְוי דַי מַאֲמָע אַיְהָרָע,

זָאַל זְיַוָן אִין גַּזְעָדוֹן.

פְּרִיְידָעָל עַ

וּוְאַם בְּעַדְאַרְפָּסְטוֹ מוֹךְ אָזְוִי לְוַיְבָעָן, טַאַטָּע?

בְּנִי מִין

דָאָם אִיז אַ בָּן יְחִידָה. יַצְחַק אִיז זְיַוָן נַאֲמָעָן. נַאֲךָ אָן עַלְטָעַרְזִוְיְדָעָן.

יַצְחַק אָוָן פְּרִיְידָעָל קוּקָעָן זִיךְ דָוָרָה. בִּיְדָע פֻּרְשָׁעַטְלָעָן.

דַי אַלְטָע

לְאַכְטָ גַּוְתְּמוֹתָהִיגָן.

הָא, גַּעַלְאָזָעָן אִין אָוְיוֹוָעָן צְוּוִי קָאָרְטָאָפָעָל. גַּאֲרָ פֻּרְבְּרָעָנָט גַּעַוּוֹאָרָעָן.

מְרַדְכִּי גַּדְלֵי הַוּ

אָזְוִי גַּאֲרָ, אָוִיךְ אַ בָּן יְחִידָה. הַעַלְפָט מִסְתָמָא דָעַם טַאַטָּעָן. וְוּעָן

אִיד וּוְאַלְטָ הַאֲבָעָן אַ גְּרָעָסָעָר אִינְגָעָל אִין שְׁטוּבָה, וּוְאַלְטָ עַר מִיר אָוִיךְ

גַּעַוּוָעָן אַבְיִסְעָל בְּעַהְילְפִּינָן.

בְּנִי מִין

אִיד פְּאַחַר עַם אַיְצָטָעָר אַנְקוּקָעָן אַ בְּלָה פָאָר אַיִוָם. נַאֲךָ נַאֲכָע

צְעַחַן פּוֹלְפּוֹן דְּאָנָעָן.

מֶרְדְּכִי גָּדְלִיחָו
וְוַיּוֹתְלָעָה.

בְּנֵי מִין

איך זאג איזה, או ס'אייז צו וויטט. ס'אייז שווין אַלְאנְגְּנָעָם מעשה אין דעם. ב'חאָב מיר געטראָפָעָן אַרְום שבאות אַוְיף אַירְיד מִיט אַמעְנְשָׁעָן, אַבְּיסָעָל בעקאנטְלָעָה. מעז האט זיך צָנוֹוְפְּגָנְעָרְעָלְטָט... אַזְּ דָא אַנוּסְעָלְטָט האט עַר ווַיְעַדְרָעָר בעפּוֹילָעָן דָוְרָךְ זַיְינָעָם אַקְרָובָט. טְרָאָכְט אַיְיךְ מִיר, דִי צִיְיט אַזְּ שְׂטִיכָן, ס'פְּעַדְרָעָסְטָט דָעַם האָבָעָר, אַט לְאָמִיר זַיְיךְ אַרְיבְּעַרְכָּפָעָן. אַבְּעוֹ אַיְיךְ טְרָאָכְט אַלְיאַיְין — ס'אייז אַבְּיסָעָל ווַיּוֹתְלָעָה... ווּעְנְדָט זַיְיךְ צַיְּרְיוֹדְלָעָן. ווַיְרַופְּט מַעַן דִּיךְ?

פְּרַיְידָעָל
פְּרַיְידָעָלָה.

מֶרְדְּכִי גָּדְלִיחָו
אַיְהָרָמָאָמָעָם אַמְּאָמָעָגְוּוֹן.

בְּנֵי מִין

פֻּרְשְׁטָעָהָט אַיְהָרָמָיר, דִי גַּעַנְגָּנְדָּא גַּעַפְּעָלְטָט מִיר זַעַהָר. גַּעַרְיכְּטָלְוָדָעָר אַרְום, אַזְּ דִי פַּעַלְדָּרְעָר קְוָעָן מִיר אַוְיסָם אַבְּיסָעָל חַשְׁוּבָעָר ווַיְ אַיְזָן מִין וְגַעַנְגָּדָה.

מֶרְדְּכִי גָּדְלִיחָו
דִי חַיְעָגָה תְּבָאָוֹתָהָאָבָעָן אַשְׁמָה.

יְצָחָק

וּוְעַן אַיְיךְ ווֹאָלְטָט דָא אַיְזָן דָעַם גַּעַגְנָרָגְעָזָעָן. אָא!

מֶרְדְּכִי גָּדְלִיחָו

אַיְיךְ ווְוִיסָם עַסְלָיְין. נַזְּאַזְּ אַזְּמָעָן גַּבְּלִיבָעָן ווַיְ אַוְיפְּזָן ווְאָסָעָר. הוֹיָה בָּעָן זַיְיךְ נִישְׁטָט דִי הָעָטָט.

בְּנֵי מִין

אַיְיךְ ווּעַל אַיְיךְ זַאְגָעָן דָעַם אַמְתָה, דָעַרְ דָעַגְעָן האַט מִיד אַהֲעָר אַרְויִינְסָגְעָרְאָכְטָט. כְּזַיְיךְ אַזְּ טְרָאָכְטָט, אָפְשָׁר אַזְּ שָׁם אַגְּטְזָאָה. אַיְהָר זַעַנְטָט אַיְיךְ ווְאָסָגְעָלְטָט מִיר. מַלְאָא, אַרְים אַזְּ קְיָוָן חַרְפָּה נִשְׁטָט. אַזְּ דָעַר עִקְּרָדָעָר גַּעַגְנָרָגְעָזָעָן.

מֶרֶדְכֵי גֶּדֶלְהָ

אַיְדָן אֹוִיךְ, אֹזְדָעָר גַּעֲנָעָנָר אַיְזָן אַפְּינָעָר.
בְּנֵי מִין

וּוְאַסְ זָאַנְסְטוֹן, מִיןְזָוְהָן, אָפְשָׂר טָאַקָּעָ אַשְׁאַד צָוּ טְרִיבָעָן סְפָעָר
נַאַדְ נַאַנְצָעָ צָעָהָן מִיְוָילְ? ... אַיְהָרְ הָעָרָטְ, בָּאָבָעָן, וּוְאַסְ מִירְ רָעָדָנוּ
דָּאְ? וּוְאַסְ זָאַגְטְ אַיְהָרְ?

דָּיְ אַלְטָעָ

וּוְאַסְ זָאַלְ אַיְדָן אֹנְגָעָן? גַּעֲבָנְשָׂטָן זָאַלְ זָיְן אַידְיוֹשָׂעָ שָׂטוֹבָן. כָּעָגָן,
כָּעָגָן, עַשְׂרָהָתָן, אַרְיָמְקִיָּתָן, אַלְעַזְפָּוָן נָאָטָן. נָוָן, זָאַלְ זָיְן גַּעֲבָנְשָׂטָן אַיְדָן
רְיָשָׂעָ שָׂטוֹבָן.

בְּנֵי מִין

כָּאָ, כָּאָ, אַקְלוֹנָעָ אַלְטָעָן, וּוּי אַיְדָן בֵּין אַיְדָן. אַלְעַזְפָּוָן נָאָטָן, וּוְאַסְ זָאַלְ
לְעָנוּ מִירְ זָיְדָן דָּאְ נַאַרְעָן?

מֶרֶדְכֵי גֶּדֶלְהָ

דוֹ נַאַנְצָעָ זָאַקְ גַּאַרְ קָשָׂהְדִּיגָן, עַפְעָם גַּאַרְ אְ וָאוֹנְדָרָעָן. לְאַכְטָן. עַפְעָם
טָאַקָּעָ... נִישְׁטָן צָוּ גַּלוֹבָעָן. וּוְאַסְ זָאַלְ אַיְדָן אֹנְגָעָן?

בְּנֵי מִין

אַיְדָן וּוּיְלָ מִיןְזָוְהָן לְאַזְעָן אַיְזָן דָעָם גַּעֲנָעָנָר. עַרְוּעָט דָאְ אַנְהָוִיבָעָן
פִּיהָרָעָן מַסְחָר — אָזְ מַעַן הָאַטְטָן אַגְּוָטָן פָּעָר אַיְזָן מִינְנָשִׁיָּן
נִישְׁטָן אַזְוִי שְׁטָאָרָקְ וּוּיְטָמָן. נָוָן וּוְאַסְ זָאַנְסְטוֹן, מִיןְזָוְהָן, הָאַסְטָן חָשָׁק
צָוּ פָאַחָרָעָן וּוּיְטָעָרָעָן?

מֶרֶדְכֵי גֶּדֶלְהָ

צָוּ פְּרִיאַדְלָעָן, וּוְאַסְ שְׁטָעָהָטָן גַּעֲבָעָן אַוְיְוָעָן מִיטָּן אַזְפָּלָקָטָן פְּנִיםָן,
דוֹ הָעָרָטָן, מִיןְןְ קִינְדָן, וּוְאַסְ מַעַן רָעָדָן דָאְ? ... כְּזָוִיָּסָן, כְּזָוָאַלְטָן פָּאָר
אַיְהָרְ קַעְנָעָן הָאַבָּעָן אַשְׁטְוּקָעָלְ נַדְזָן...

פְּרִיאַדְלָעָן

לְאַזְטָ אַרְאָפָן דָעָם קָאָפָ פֻּרְשָׁעָהָמָטָן.

בְּנֵי מִין

וּוְאַסְ אַיְזָן דָאְ פָאַרְהָאָן אַסְקָ צָוּ רָעָדָנוּ. וּוְאַסְ בָּעָדָרָף דָעָן מִיןְןְ קִינְדָן
נַדְזָן? אַמְּכִירְ דָאְ אַיְבָעָרָנְעָכְטָוָגָעָן. קוּם נַאַרְ אַהָעָרְ, טָאַכְטָעָרְ, אַטְ

זעהטן, ס'אייז מײַנער אָ זוּהן, אֲ בָּן יְהִיד. ס'פֿעהַלְתַּ אַיְהָם גָּאָר
נִישְׁטָן. דַּי מַאְמָע מִיט פּוֹטָעָר גַּעֲקָרְמָעָט.

מֶרֶדְכֵי גָּדְלֵי הָ

אַיְהָר מַאְמָע זָאָל זַיְוָן אַיְזָן גָּזָעָן. הַאַט אָוּיד אַיְבָּעָר אַיְהָר גַּעֲצִיטָעָרט.

בְּנֵי מִין

וְאָס אַיְזָן דָּא צָו בָּאַלְאָמוֹתְשָׁעָן, אָוּב ס'אייז אָ גַּאַטְזָאָה. גַּעֲפָהָרָעָן
אַנְקָוּקָעָן אָ כְּלָהָן, נָו הַאַט גָּאָט גַּעֲמָאָכְטַן אָיְד זָאָל גַּאַנְצָעָץ צָעָהָן מִילָּן
פְּעַרְשְׁפָּאָרָעָן ס'פְּעַרְדַּ צָו טְרִיבְיָעָן. נָוָט אָ חָאנָט, רַ' מְרוֹדָכַי גַּדְלָה...
מַיְיָן אִידְעָנָע וּוּטָמָא אָוּיד זַיְוָן צּוֹפְרִיעָדָעָן — גַּעֲוִוִינָט וְוָסָם כְּפִיהָר
אַיְהָר בְּזִיהִיד אָוּעָק אַיְזָן אַזָּא וּוּיְטָקִיטִיט.

מֶרֶדְכֵי גָּדְלֵי הָ

מִילָּא מָעוֹן אַיְזָן דָּאָךְ אִידְעָן. מָעוֹן זַעַחַט דָּאָה, ס'אייז אָ גַּאַטְזָאָה...

בְּנֵי מִין

יאָ, כְּמַיְיָן אָפְשָׁר זָאָל אַיְד שְׁיקָעָן נָאָד דָּעָר אִידְעָנָע מַיְיָנָר... טָא
גִּיטָּא חָאנָט, רַ' מְרוֹדָכַי גַּדְלָה.

יְצָחָק

אַיְד וּוּעָל דַּי שְׁטוּב אַרְאָפּוּוֹאָרָפָּעָן. כְּבוּעָל בּוּיָעָן אָ גַּרְעָסָעָרָעָן נְעָבָעָן
וּוּעָן.

מֶרֶדְכֵי גָּדְלֵי הָ

ס'חָאַלְיָן אַיְזָן גָּוָט. מָעוֹן וּוּטָמָא אָפְשָׁר בְּעַדְאָרָפָּעָן צּוֹבְוָעָן נָאָד אָ חָאלָן
בְּעַשְׁטוּב. דַּי אַלְטָעָ

דַּי אַלְטָעָ

דוּ זַוְּן הַאַט זִיךְרָוּן בְּעַוּיְעָזָן. אַזָּוְן גִּינְךְ זִיךְרָאָוּסָגְנָלְיוּטָעָרט. נָוָט
כְּבוּעָל שְׂוִין גַּהְהָן.

פְּרִיְידָעָלָעָ

בְּלִיְיבָטָדָא. בָּאַבְעָשָׂו, בְּיוֹ מַאְרָגָעָן.

מֶרֶדְכֵי גָּדְלֵי הָ

טָאָקָע וּוּאָהָיָן? בְּלִיְיבָטָדָא נְעַכְתִּינָעָן.

בְּנֵי מִין

מָעוֹן וּוּטָמָא אָיְד אַונְטָעָרְפִּיהָרָעָן שְׁפָעָטָעָר אַבִּיסָעָל.

י צ ח ק

כ'וועל איד אכפיהרעו וואו איהר בעדראפט.

די א ל ט ע

קלוייבט צנויופ איהר פעקל.

אנ'עברה צו זיצען איזו לאנג אויפ איזן ארט.

י צ ח ק

וואס איזילט איהר זיך? בלוייבט דא.

פרוייד ע ל ע

בלוייבט דא, באבע, איד וועל ווייזען וואס איהר האט מיר איבער געללאזען.

די א ל ט ע

ニישט איזטער. שפטער, איז מען ווועט בעדראפען.

מר ד כי ג ד ל י ה ו

אייהר זענט דראך הונגערן.

די א ל ט ע

אבי די זוּ האט זיך שווין בעווועזען. בייז נאכט נאך אנשפארען

וואו אויפ א נאכט-לענער.

מר ד כי ג ד ל י ה

נו געהט. געזונטערהייד.

ער העלפט איהר אנטהן דעם פעקל.

די א ל ט ע

געלוייבט איז נאט. אביסעל גריינגער געוווארען דער פעקל.

ב נ י מ י ז

אנ'אלט מענש, געקענט אונטערפיהרען.

פרוייד ע ל ע

אט וועל איד אריינגלעגען געבראטען קארטאפעל איז פעקל.

טחוט עס.

די א ל ט ע

קושט פרויידעלען.

נו, זוי גזונד. גיב אקטונג אויפ'ז קוינד. געלוייבט איז נאט, ס'פער.

על גריינגער געווארען. אַ גוטען טאגן. קושט די מזוזה און בעפטע
נאָר אַ קוק אַין אוּווען. זעה, מיין קינד, אַין אוּווען ווועט וווערען
זו קאָלט.

געחס אַרוֹס, אַלע בעגלויטען זי מיט די בליקען, ווינשענדייג אַיהר
אַ „געחטגעזונד“.

מְרַדְכִּי גְּדַלְיִה

זעה טאָקע, מיין קינד, אָז דער אוּווען זאל נישט אוּסקיילען.
בְּנֵי מִין

וועלען מיר טאָקע באָלד זעהן ווי פרײַדעלע ווועט עס אַ ברויט באָקען?
פְּרַיִידֶעֶס

פֻּרְקָאַשְׁעָרָת די אַרבָּעָה אָזְן הַוִּיבָּת אָז אַרוּסְצּוֹשָׁאָרָעָן מִיט דָעַר
קַאֲטַשְׁעָרָע די רַוִּיטָע קַוְיָלָעָן פָּוּן אוּוּוּן. אַלע דָרְיוִי מַאנְסְבָּוּלָעָן שְׁעָרָ
הָעָן פָּוּן ווּוּוּטָעָן אָזְן קַוְעָן מִיט גַּרוּס לְוַעַבָּע צו אַיהר אַרבָּיוֹת.

אויפֿן שוויזל

א פָאַר שטראיכּען

פָּעָרֶן אַנְעָזָן :

פָּנָחָם פִּינְבָּעָרָג
רְבָּקָה — זַיִן שְׁנוֹר
רְאֵנוֹי — אַיְתָר מָכְטָעָר
דוֹד קָאָפָּלָזָן
אַהֲרֹן
חַעֲלָעָר .

אנ'אַלטמַאָדִישׁ, רֵינְךָ גַּעֲמְבָּלִירֶת צִימָעָר, גַּעֲנָג פָּעַנְסְּטָעָר,
רַעֲבָשָׂס צֹוְויִ טִירָעָן. אַיְן הַוְּנְטָעָרְגְּרוֹנְד דַּי אַרְיוֹנְגָּגָנְגָם טִיר,
סֻוְף זָמָעָר אַרְומָהָלְבָעָן טָאג.

ר א ז י

קַומְט אָן. בְּלִוְיכְּט אַיְן טִיר, רַעֲדָט צַו אַיְמָעָעָן דְּרוֹיְסָעָן.
סֻוְם אַרְיוֹן, וּוּסְטוֹן זִיצְעָן בַּי מִיר אַיְן צִימָעָר.
הַעַלְעָר
בְּעוּווִיזֶט זִיךְ אַוְיְפֿן שוועל.
דִּיןְ מַוְטָּעָר לִיְידָט דָּאָפָּן.

ר א ז י

זַי וּוּעַט דִּיךְ נִישְׁטָבְּעַלְדִּינְגָּעָן בַּי זִיךְ אַיְן שְׁטוּב.
הַעַלְעָר
נִישְׁטָבְּעַרְאָר. אַיךְ וּוֹלְאַיְהָרְנִישְׁטָפְּרָשָׂעָן קַיְוָן עַנְמוֹת נְפָשָׁא.
גָּוָט, כְּזָוָעָל זִיצְעָן אַוְיְילָעָבְּיַי דִּיר אַיְן צִימָעָר.
עַר גַּעַתְּמַאְרְיוֹן אַיְן צִימָעָר.

ר א ז י

מַאְמָעָ, מַאְמָעָ!

ר ב ק ה

קַומְט אַרְוִוִּיס פָּוָן דַּעַם אַלְטָעָנָס צִימָעָר, פָּאַרְזָאָרְגָּט, נִידָּעָגָעָשָׂלְאָגָעָן.
שְׁרִיוּ נִישְׁטָ אַזְוִי, מַיְוָן קִינְדָּר, עַר אַיְן נָאָר וּוּאָס אַיְינְגָּעָשָׂלְאָפָּעָן.

ר א ז י

וּוּאָס מַאְכָט עַר?

ר ב ק ה

אַיךְ וּוֹעַל עַס נִישְׁטָ אַוְסָחָלְלָטָעָן.

ר א ז י

וּוּאָס קוּסְטוֹן מִיר אַזְוִי אָן גַּלְיִיךְ וּי אַיךְ וּוֹאָלָט גַּעֲוָעָן שְׁוֹלְדִּינְגָּ?

ר ב ק ה

הַאָסְטָ קַיְוָן רְחַמְנוֹת נִישְׁטָ אַוְיְפֿן זַיְדָעָן, טָא הַאָבָ רְחַמְנוֹת אַוְיְךְ
מִיר.

ר א ז י

איך וועל דא דערשטייקט ווערטען איז שטוב.

ר ב ק ה

ער האט נאר וואס נערבענט אויף דיר. ער לאזט דיך פון די ליפען
ニישט אראפַּ.

ר א ז י

איך קען איהם נישט מאכען צוריך יונגע.

ר ב ק ה

ווען דוי ואלסטט געדענקט רעם טאטען דינעם, ואלסטט ערישט ווי
סען ווער עס געהט אוועק פון דער וועלט.
וועישט די טראערען.

ר א ז י

א מענש ליעבט נישט אייביג.

ר ב ק ה

ס' איז טאקע אלץ אמתה, אבער נישט איזו האט עם געדארפַּ וויין.

ר א ז י

איך בעט דיר רעד מיר נישט דאפען. כ'האכ דיר נעזאגט, איז ב'ביז
איהם אלץ מוחַ. זאל ער אבשראיבען זיין פארמעגען פאר וועמען ער
וויל. א מענש וואס קלוייבט זיך שטאָרבּען בעדראָף נישט שטעהו
איין וועג דעם וואס בעדאָרֶפַּ נאָךְ ליעבען. איך וויל ליעבען!

ר ב ק ה

נו גוט. ווער לאזט דיר נישט ליעבען?

ר א ז י

דו מיטִין זידען. ב'ויס נישט וואס איהָר ווילט פון מיר.

ר ב ק ה

מאכסט זיך אומגָלִיקְלִיהַ.

ר א ז י

זאל עס קיינעם נישט אָרָעָן. ב'וועל דא דערשטייקט ווערטען איז שטוב.

ר ב ק ה

אבער אָרִינְגְּהָוּ צו איהם קענסטו דאָה. ער וויל דיך זעהן.

ר א ז י

וואס בעדראָף ער מיך?

ר ב ק ה

ווײַטְמַ, וואס בעדראָף ער דיך... ער איז דאָך דיין זיידע. ער וויל דיך זעהָן.

ר א ז י

איך ווועל צו איהם מעהָר נישט אַריינֶגעָן. וואס ווילסְטו פּוֹ מיר האבען?

ר ב ק ה

איך וויל נאָר, דוֹ זאלסְטַן וויסעָן, אָז ער זיידע לִונְט אַוִיפֿן טויטען בעט און דוֹ פּוֹהָרטְסַט זיך אַוִיפֿ...

ר א ז י

מאמע, כ'בעט דיר, לאָן צורה. כ'וועל צו איהם נישט אַריינֶגעָן.

ר ב ק ה

בִּזְמַן ס'איינְצְיגָןַע וואס איז אַיבָּעָרְגָּעְבָּלְבָּעָן פּוֹ זַיְן זַיְן.

ר א ז י

איך וויס וואס ער וויל מיר זאגַעַן אָז דָּאַרְיָיבָּעָר וויל איך צו איהם נישט אַריינֶגעָן. איך צעַן זַיְן בְּלֵיכְן נישט אַיבָּעָרְטְּרָאָגָן. זַיְנַע בְּלִיקָעַן גַּעַחַן מיר נאָה.

ר ב ק ה

ער לאָזֶט דיך פּוֹ מַוְיל נִשְׁתְּמַט אַרוֹויָּם.

ר א ז י

זאל ער מיר נישט שטעהָן איז וווען.

ר ב ק ה

ער וויל זַיְן אַיְנְקָעָל זאל חַתּוֹנָה האבען מיט אַשְׁעָנָם אַידָעָן אָז ער איז גַּעַרְעַטְמַן.

ר א ז י

ער האט מיר נישט צו זאגַעַן קַיְוָן דָּעַת.

ר ב ק ה

איך וויל עס אַוִּיהָן. הַעֲרָמְטַן, איך וויל עס.

ר א ז י

שווין, זאג מיר וואמס נאך ווילסטו פון מיר? אט אדרבה זאג מיר
ווואם איז א שענער איד? איד וויס עס נישט. מיר איז שען דער
וועמען איד האב אויסגעקליבען.

ר ב ק ה

טא פאר וואמס ווילסטו צו איהם נישט אריינגעהן? כ'ווים, איז
ニישט מיט דיוין אײַגעגענעם שכ'ל טהוסטו עס. ווארכס מײַן קינד האט
גאָר נישט געקענט זיון אֶזְזִי שְׁלַעַכְתּ.

ר א ז י

געחט צום טיר פון איהר צימער.
העלער קומ אַרוֹויַס אַוִיפּ אַמְּנוּט.

ר ב ק ה

ער איז דא איז שטוב, איד וויל איהם נישט פענען!

ה ע ל ע ר

קומט אַרוֹויַס.

אט בין איד באָן/איד איז שטוב. ענטשולדיגט מיר. אַוִיב אַיהר
וועילט עס נישט, וועל איד אַרוֹיסגעהן.

ר ב ק ה

וואם ווילט איהר האבען פון מיר? איהר ברעננט אָן/אָמְגַּנְיַק אַוִיפּ
מיין שטוב.

ה ע ל ע ר

פארקעהרט. נאך מיט אַוְוִילַע פריהער האב איד רָאוּין געבעטען איז
זוי זאָל צוֹן/איהם אַריינגעהן. איד וויל אלְיאָזִין זיך זעהן מיט איהם
זאָל ער מיר זאגען ווואם ער האט צו מיר.

ר ב ק ה

מײַן קינד איז צו מיר קיון מאָל נישט געווען אֶזְזִי פרעמר.

ה ע ל ע ר

איד אלְיאָזִין האב איהר געהיעסען זוי זאָל זיעען געבען זוּידענס בעט.
זוי האט עס מיר צונגוזאנט.

ר א ז י

איך וועל נישט געהן.

ה ע ל ע ר

איך וועל אליאו געהן צו איהם.

ר ב ק ח

ניין, ניין, מען בעדראף נישט. צוליב איך איז ער קראנק. איך
בידיע פארקיעצט איהם זיינעiah אהרען.

ה ע ל ע ר

איך זענט א מוטער פון אויער קינד און איך טארט נישט רעדען
אזוו.

ר ב ק ח

איך מעג, בערלאנגגען איז מײַן קוינד זאל זיין גליקהייה, איך הערט?

ה ע ל ע ר

איך וויל איך זאלט מיר פערשטעגן.

ר ב ק ח

איך וויל איך נישט פערשטעגן.

ה ע ל ע ר

וואס האט איך זו מיר?

ר ב ק ח

איך וויל איך זאלט לאזען צורה מײַן קוינד.

ה ע ל ע ר

איך וועל עם מהאן, אבער פריהער וויל איך רעדען מיט'ז אלטשן.

ר א ז י

דו וועסט נישט ארײַנגען צו איהם.

ה ע ל ע ר

איך פארשטעה נישט פארזואם.

ר א ז י

איך האכ פאר איהם מורה, אוןדו בעדראפסט צו איהם נישט געהן.

ה ע ל ע ר

איך וויל מיט איהם רעדען: איך וועל איהם בעווייזען או ער בע-

דארכו זיין קינד נישט שטעהן איז וועגן.

ר ב ק ה

נישט ער איז איז דעם שלדריג; איד אליאן זאג איז איהר זאלט
מייך איזו מײַן קינד צורה לאזען.

ה ע ל ע ר

איך וויסט. איז איהר האט צו מיר גאר נישט; וועגן דער אלטער זאל
נאָר ניט שרעקען מיט'ן אַבְשְׁרִיבָּעָן זײַן פֿאַרְמָעָגָעָן פֿאַר שטאמָט —

ר ב ק ה

איך וויל נישט געהן צוליב איד איבער די הייזער. איד קען איז
נישט איזו מײַן קינד איז נאָך צו יונגע. זי וועט אהן דער מאָמען
נישט מהאָן אַזָּא זאג.

דוֹד ק א פֶל אָז

קומט אַריַין.

אָ גָּאָט הָעֲלָת

ר ב ק ה

א גוט יאָהָר. מײַן שׂוּעָר האָט היַינָּט צוּוֵּי מְאַל גַּעֲפָרָעָגָט אַוְיָף אַיָּה.

ר אָ זָי

רעדט מיט הַעֲלָעָעָן בְּיָם טִיר. זַי גַּעַהַן בִּידָע אַרְיָין צו איהר
אין צימער. זי קומט בָּגָלְדָּרְאוּס צְרוּיק.

דוֹד ק א פֶל אָז

מען האָט היַינָּט פּוֹ זַיְנַעַטְוּעָגָעָן גַּעַזְאָגָט אִז שָׁוֹל תְּהִילִים. וּוְאָס
מאָכָט ער?

ר ב ק ה

זעהָר שׂוֹאָה.

דוֹד ק א פֶל אָז

מען האָט מײַך גַּעַשְׁקָט פּוֹ שְׁטָאָט זַיְך דּוּרְכְּרָעָדָעָן מִיט אַיָּהָם וּוּעָגָעָן
אָ פָאָר נַיְטִיגָּע זָאָכָעָן. ער האָט צוּנוֹזָאנָט נאָך פָאָר אָ יַאָהָרָעָן. אָז
ער וועט שְׁטָאָט הַעֲלָפָעָן. אַיְצָטָעָר שְׁמוּעָסָט מעָן. ער האָט אלְיָז אָבָּז
געַשְׁרִיבָּעָן פֿאַרְיָן אַיְנִיקָּעָל.

ר ב ק ה
הערסטט, מיין קינדר?

ד ו ד ק א פ ۶ א נ

דאס איז עס אייער מאכטער? אויפֿ דיין מול פאלט אויס איז
עשירות: נו ווועסטו וויסען וואס צו מהאָן מיטַן זוירענס פארמעָז
גען?

ר א ז י
איך ווים נאָר נישט.

ד ו ד ק א פ ۶ א נ

ווינציג אידען איזעלבע איבערנעליבען. ווועסטו וויסען וואו צו
געבען און וואו צו שפֿאָרען?

ר א ז י
דעָרְוּיְילָע איז עס נאָך זיַּוְן פָּאָרְמָעְגָּעָן.

ד ו ד ק א פ ۶ א נ

אווי רעדען היינטיגע קינדרער. יא, קען מען אַרְיִינְגָּהָן צו אַיהם?

ר ב ק ה

מיר דאָכָט, אָז ער אוֹן אַיְנְגָּשָׁלְאָפָעָן.

ד ו ד ק א פ ۶ א נ

שען געפֿיהָרט זיַּוְן ווּעלְט. זיַּוְן אַרט ווּעַט בלְיִוְבָּעָן לְעָרִיגָּן. מען האָט
אלְזַי גַּעֲהָאָפָט, אָז ער אלְזַי ווּעַט נאָך דעם בִּיתִּיחָוּמִים בוּעָן. כְּהָאָב
מיַט אַיהם גַּעֲרֵעַט ווּעַגְּעָן דעם.

ר ב ק ה

הערסטט מיין קינדר?

ד ו ד ק א פ ۶ א נ

האט נאָר נישט קיַּוְן פְּחָד. ס'וועט נאָך בלְיִוְבָּעָן גַּעֲנָג פָּאָר אייער
קִינְד. איך ווים גַּאנְצַן גּוֹט, וואָס עס אָז גַּעֲוָעָן זַיְּן ווּילְעָן.

ר ב ק ה

אייער האָט אַנוּוּסָן טוּות אוֹיב אַיהֲר מִיְּנַט, אָז ער פָּאָרְמָאָגָּט אָזַוְיַּן.

דָוֶד ק א פֵל אַן

פָאָר וּוְאָס זָאָל מָעַן נִישְׁתַּו וּוְיִסְׁעַן? וּוְעָר וּוְיִסְׁטַע עַם נִישְׁתַּו זַיְנַע
חַיּוֹעַר אַיְן שְׂטָאָט ?
גַעַחַט צָוָם חַוְלָה / סְטוּרָה.

ר ב ק ה

עַר אַיְן זַעַחַר שְׂוֹואָך : גַלְיוּכָר מָעַן זָאָל אַיְהָם לְאַזְעַן צְרוֹתָה .

דָוֶד ק א פֵל אַן

אַיְהָר זַעַנְתָ דָאָה, אַז עַר הָאָט זָוַד נַאֲכַנְעַפְרַעַנְט אַוְיָה מִיר. אַפְשָׁר
הָאָט עַר עַפְעָם נַוְיְטִינָעָם צָו זַעַגְעָן .
גַעַחַט אַרְיָין אַיְן צִימַעַר אַוְן פַּאֲרָמָאָכָט דַי טַוְרָה הַינְטָעָר זַוָּה .

ר א ז י

וּוְאָס בְּעַדְאָרָפָ עַר דָא ?

ר ב ק ה

הָאָסְטָ דָאָך גַעַהְעָרָט וּוְאָס עַר הָאָט גַעַרְעָדָט . אַוְנוֹ וּוְעַט נַאָך אַוְיָס -
קַוְמָעָן אַוְוַעְקַצְוַגְעָהָן אַיְבָעָר דַי חַיּוֹעַר .

ר א ז י

גַעַחַט צָוָם קַרְאַנְקָעָנָס טַוְר אַוְן הַעֲרָת זַיְד אַיְיָן .

ר ב ק ה

זַעַהְסָטוּ וּוְיַדְוָ צִיְטָעָרָסְטָ .

ר א ז י

גַעַהְמָעָן, אַרְיָין אַוְן הַעָר וּוְאָס עַר רַעְדָט מִיט אַיְהָם .

דָוֶד ק א פֵל אַן

קַוְמָט אַרְוּסָט .

אַיְך וּוְעַל גַעַהְן רַוְפָעָן נַאָך אַ פָאָר מַעְנָשָׁעָן . עַר וּוְיל שְׁרַיְבָעָן אַ
צְוָאָת .

ר ב ק ה

וּוְאָס ? !

דָוֶד ק א פֵל אַן

אַיְהָר הַעֲרָט דָאָה, עַר וּוְיל שְׁרַיְבָעָן אַ צְוָאָת .

ר ב כ ה

ער האט דאך שיין איזן מאל געשריבען.
דוד קא פֿל אַן

אָפְשֵׁר וויל ער דארט עפּעַס אַבְּעַרְמָאכָעַן. כל זָמָן אַמְעָנֵשׂ לְעַבְתַּ
שָׁעָן ער טהאָן מִיטַּזְיָן פֶּאֲרָמָעָגָעַן וּוְאַסְמָעַן ער וויל.

ר ב ס ה

אַיךְ בַּיּוֹן אַנְ' אָוְמָגְנְּיָקְלִיכָּעַ אַלְמָנָה מִיטַּא יְתוּמָה. מִיר ווועלְעַן נַאֲךָ
בְּעַדְאָרְפָּעָן אַנְקָוּמָעַן צָו לְיוּטָעַן. רָאָזִין, קוֹנְדָר מוֹיְנָסָן, גַּעַה אַרְיָין צָום
זְיִידָעָן, בְּעַט אַיְהָם ער וְאַל אָונָן נִישְׁטָט פֶּאֲרָגָעָטָעַן.

דָּוָד קָא פֿל אַן

אַיְהָר ווַיְסַט וּוְאַס עַס הַיִּסְטָט דָּעַר ווַיְלַעַן פּוֹן אַנוֹסָט? ווַעַר עַזְנָט
אַיְהָר אָזְעַלְכָּעַ וּוְאַס אַיְהָר טְזִיךְ אַיְוַנְשְׁטָעַלְעַן אַנְטָקָעָגָעַן דָּעַם ווַיְלַעַן
פּוֹן פְּנַחַם פְּיִינְבָּרגָן? צָו רָאָזִין. ווַיְסַט אָזְן דָּו בַּיּוֹט מַקְצָר זְיִינָעַן
יאָחָרָעַן?

ר א ז י

אַיְהָר האט נִישְׁטָט קַיּוֹן דָּעַה צָו זָאנָעַן אוֹפְּ מִיר.

דָּוָד קָא פֿל אַן

שְׁעַמְעַן האט אַיְהָר זְוֵךְ בְּעַדְאָרְפָּט אַזְיָן צָו רַעַדָּעָן. אַזְיָן זְוֵךְ צָו פָּאָרָ-
גָּעָסָעָן.

ר ב ס ה

סְּהָאָרֶץ אַיּוֹן אַיְהָר נַעֲבֵיךְ פְּאַרְבִּיטְעָרֶט.

דָּוָד קָא פֿל אַן

אַיךְ בַּיּוֹן נַאֲרָן אַשְׁלִיחָן פּוֹן שְׁטָמָטָן, אָזְן מַעַהָר נַאֲרָן נִישְׁטָט.
גַּעַחַט אַרְוֹוִסָּן.

ר ב ק ה

מיָן קוֹנְדָר, האָבָּרְךָמוֹת אוֹפְּ מִיר. באַלְדָּו ווּטָאַלְצְדִּינְגָּזָיְן
פְּאַרְפָּאַלְעָן. גַּעַה אַרְיָין צָו אַיְהָם. זָאנָג אַיְהָם, אָזְן מַחְיוֹב צָו
הַאָכְבָּעָן דִּיךְ אַיּוֹן זְיִינָעָן. קַוְשָׁת זְוֵי. ווַעַסְטָט אַרְיָוָנְגָעָהָן צָו אַיְהָם, יָא?
זָאנָג אַיְהָם צָו, אָזְן דָּו ווּעַסְטָט אַיְהָם פָּאַלְגָּעָהָן אָזְן דָּאַנְגָּד ווּטָט
מעַן זְהָה...

פֿנְחַס פִּינְבָּעֶרֶג

עפענט די טיר איז בעוועיזט זיך אויפֿן שועל. ער איז שוואָך
קוּים ווֹאָס ער האָלֶט זיך אויפֿן די פֿיס. די פֿרוּיעָן פֿאָרוֹאוֹונְדָּערָת
און צעטומעטלט.

רְבָּקָה

נאַט איז מיט אַיּוֹד. אַיּוֹר ווּעַט דָּאָד נָאָד פֿאָלְעָן.
נעַמְתָּ אַיִּתָּם אַונְטְּשָׁעֵרְן אַרְעָם.

פֿנְחַס פִּינְבָּעֶרֶג
בְּהָאָב נָאָד כּוֹת... אַט אַזְוִי האָלֶט מִיד צָו. בְּזֹועַל מִיר אַבְּיָסָעַל
דוּרְכְּנָהָנוּ אַיבָּעָרְן שְׁטוּב.

רְבָּקָה

אָפְּשָׂר אַיז טָאָקי גְּלִיכְעָר, ווֹאָס אַיּוֹר ווּנְטָט אַרְאָפְּגָעָנָאָגָעָן.
פֿנְחַס פִּינְבָּעֶרֶג
בעמערכָת רְאָיוֹן.

אַט אַיז זַי, בא. מִיר האָט מעַן גְּזָאנְט, בְּזָוַת אַוּעֲקָגָעָפָהָרָעָן. בא,
גְּלָאָזָעָן אַלְיָוָן דָּעַם זַיְדָעָן אַזְוּעָקָגָעָפָהָרָעָן.
ער לְאֹזֶט זַיך אַרְאָפָּא אַיז אַטְיָפָעָן שְׁטוּחָה. נעַמְתָּ נִית אַרְאָפָּקְיָוָן
אוֹיג פּוֹן רְאָיוֹן.

רְאָזָי

וֹאָס מַאְכָסְטָן, זַיְדָעָ?

פֿנְחַס פִּינְבָּעֶרֶג
קָוָם נַאֲהָנְטָעָר. האָסְטָמָוָרָא פָּאָרְן זַיְדָעָן. בא, אַזְוִי פּוֹן ווִוִיטָעָן.
רְאָזָי

אַט בֵּין אַיּוֹ.

פֿנְחַס פִּינְבָּעֶרֶג

קָוָם אַהֲרָן, נָאָד נַאֲהָנְטָעָר. די אַוְיָגָעָן זַיְינָעָן מִיר שְׁוואָך. בְּהָאָב
דיַיך גְּעַנְאָרָט צָו זַעַחַן אַזְוָן דָּו, בְּזָוַת אַוּעֲקָגָעָפָהָרָעָן, האָט מעַן מִיר
גְּזָאנְט. וֹו קְוָמָט עַס, הא?

רְבָּקָה

מִיט טְרַעְתָּרָעָן

וועם קען איך מאכען? איך בין נישט שוולדיג.

פָּנָחָס פִּינְבָּעָרָג

זו וועם גענארען א זיידען? בא. זאגט מען, ס'אייניקעל וויל דיך
ニישט זעהן. נישט אמת, בא?

רָאֶזְזִי

איך האב דיך ליב, זיידע, און כ'האָב דיך געוואַלט זעהן.

פָּנָחָס פִּינְבָּעָרָג

האָסְטַ מֵיד האָלֵד, זעהר האָלֵד, דאָך ביזטו מיר נישט קיין זעהן פָּנוּ
מיין זוּ געבורייען און גאָר פרעומד... גענארט דיך אַנְצְׂקֻקָּעַן, אַפְּשָׁר
האָסְטַ מֵיד האָלֵד, זעהר האָלֵד... דאָך ביזטו מיר נישט קיין זוּ. פָּנוּ
ס'פְּנִים פָּנוּ מיין קדריש זעהן: געמיינט אַיּוֹ טאטָעַן געראָטָעַן. בא,
גענארט מען מיך.

רָאֶזְזִי

כ'האָב דיך זיידע נישט געוואַלט אַנטָהָאָן קײַן צָעָר.

פָּנָחָס פִּינְבָּעָרָג

צָעָר... בא, בא... וויסט נישט וועם ס'איַן. ווי קומט אַקְינְד צוּ
וויסען? א זיידע יא, ער וויסט. כ'האָב מיר מטריח געווען צוּ
דיך. געוואַלט דיך זעהן בע — בע — געוואַסְטַ וועם דאָך קומט
פָּאוֹר אַיּוֹ שְׁטוּב. מֵיד גענארט מען נישט. ווֹאַלְסְטַ געווען אַקְידִישׁ,
מיינְס אַגְּלִיבָעַן, בא...

רָאֶזְזִי

וּוְוִוִּנְתַּ

וועם ווֹאַלְסְטַ פָּנוּ מיר, זיידע?

פָּנָחָס פִּינְבָּעָרָג

נִיטָע. מען בעדראָרָך נישט ווַיְיַעֲנָן. האָסְטַ אַשְׁטָאַרְקָעַן רְצֹוּן. אַמְתָה,
ニישט צוּ געהן אוּפֿיְן גְּלִיבָעַן וועגן. נו, וועם טְאיַהָר דאָך תְּחָאָן מִיט
מיין פָּאַרְמְעַנְעַן? נאָך נישט באַטְרָאַכְט וועם צוּ טְחָאָן? ווּעַט
פִּיהָרָעַן אַיְדִישׁ שְׁטוּב, הָא?

רָאֶזְזִי

איך וויסט נישט ווי אַזְוִי צוּ פִּיהָרָעַן אַיְדִישׁ שְׁטוּב.

פֿנְחָס פֿיִינְבָּעָרְגּ אֲזֶן : פֿנְחָס פֿיִינְבָּרְגּ, יָא ? ...
נִישְׁטָן גַּעַלְעָדָעָט ? קַעַנְסָטָן מֵיד נִישְׁטָן ? נִישְׁטָן דִּין זַיְדָעָ ? קוֹק מֵיד
אַיְדָה בֵּין נַאֲךָ יְוָנָגָן אָנוֹ וּוּוִים נַאֲךָ נִישְׁטָן.

פֿנְחָס פֿיִינְבָּעָרְגּ אֲזֶן : אֲזֶן בֵּין בֵּין זַיְדָעָ ?
נִישְׁטָן אַמְתָה ! אֲזֶן בֵּין יְוָנָגָן גַּעַוּוֹן האַסְטָוּן נִישְׁטָן גַּעַרְעָדָט מֵיט אֲזֶן
הַעֲזָה. אָנוֹ וּוּאָסָן זַאֲגָט דִּי מַאֲכָעָ ?

רְבָּקָה

אַיְדָה האָבָב שְׂוִין אוַיסְגָּעוֹוַיְוִינְטּ מִיְּנָעָן אוַיְגָעָן.
פֿנְחָס פֿיִינְבָּעָרְגּ וּוּוִיְנְטּ נִישְׁטָן. מַעַן בַּעַדְאָרָךְ נִישְׁטָן. כְּפָאַרְלָאַנְגּ נִישְׁטָן... וּוּסְטָוּן גַּעַבָּעָן
צַדְקָה פּוֹן מִיּוֹן פָּאַרְמָעָגָעָן ?

רְאַזְּיִי
פְּרָעָן מִיר נִישְׁטָן. דַוְוַעַבְּסָטּ דַאֲךָ נַאֲךָ. אַיְדָה וּוּילְדוֹ זַאֲלָסָטּ נַאֲךָ
לַאֲנָגָן לַעֲבָעָן.

פֿנְחָס פֿיִינְבָּעָרְגּ לְאַכְטָן מַוְתָּאָן שְׂוֹאַכְבָּעָן קִינְדְּרָעָשָׁן גַּעַלְעָטָרָעָן.
אַטְדָּאָם אַיְזָן קְלוֹגּ גַּעַזְאָנְטּ. וּוּילְסָטּ כְּזָאָל לַעֲבָעָן, בֵּי, בֵּי...

רְבָּקָה

אַדְרָאָיּ וּוּלְזִי, אַיְהָרּ זַאֲלָטּ זִיּוֹן גַּעַוּנְדָן אָנוֹ שְׁטָאָרָךְ ; וּוּאָרוּם וּוּאָסָן
קָעָן, חַלְילָה, פּוֹן אָנוֹן וּוּעָרָעָן ?

פֿנְחָס פֿיִינְבָּעָרְגּ גַּעַנְגָּעָלְעָבָטּ. סְקוּמָטּ מִיר נִישְׁטָן מַעַהָה.
קוֹקְשָׁן זַיךְ אָרוּם.

רְאַזְּיִי

וּוּעָמָעָן זַוְסָּטָוּן, זַיְדָעָ ?
פֿנְחָס פֿיִינְבָּעָרְגּ דַוְדָאָן גַּעַוּוֹן בֵּי מִיר : עַר אַיְזָן אַוּעָקְגַּעְגָּנְגָעָן ?

ר ב ק ח

די שטאט וויל בי איזיך אלצידינג צונעהמען.

פֿנְחַס פֿיִינְבּ עַרְגָּן

איך ניב מיט מיין איזיגענעם ווילען. ב'האָבּ נאָךְ אַ ווילען.

ר ב ק ח

וואָס ווועט וווערען מיט אָונֶן?

פֿנְחַס פֿיִינְבּ עַרְגָּן

לאכט זיך פֿאנְגְּנְדָּער.

האָ, אָבוֹן תְּשָׁעִים זָאָל פֿאָר אַיזְיךְ זָאָרְגָּעָן? יְוָנָגָעַ מְעַנְשָׁיָן: פֿאָרָהָאָן

אַ גָּאָטָן, אַ גְּרוּזְמָעָר גָּאָטָן, עַרְדָּאָגָהָטָן. אַיזְיךְ קָעָן נִישְׁטָט פֿערְזָאָרְגָּעָן.

געַהְמָט נִישְׁטָט אַרְאָפּ קִיּוֹן אָוִיגּ פֿוֹן רָאוּזָן, וּוָסּ שְׁטָעָחָט אַנְגְּגָשְׁפָּאָרָט

געַבְּעָן זְיוֹן שְׁטוֹחָל.

ר א ז י

היִכְּבֵת אָן ווַיְיִפְּגַּעַן.

וּוָסּ וּוַיְלְסָטָו פֿוֹן מִיר? פֿאָר וּוָסּ פֿיִוְינְגָסָטָו מִיד? אַיזְיךְ בָּוּן דָּאָקָה?

שְׁווֹן אַנְעַלְטָעָר קִינְדָּן; צַו הָאָבּ אַיךְ דִּיר נִישְׁטָט גַּעֲפָלָגָט אַ מָאָל?

פֿנְחַס פֿיִינְבּ עַרְגָּן

געַהְמָט אַיהְרָה האַנט וּוּלְעַנְדִּיגְזִי בְּעַרְוָהְיָגָעָן אַהְנוּ וּוּרְטָעָר. שְׁוּוֹיְיָה-

גָּעָן אַלְעָאָגְזִיט, וּוּלְזִיךְרָא אַוְיְפְּשָׁטְעָלְעָן, פְּאַלְטָץ צְרוּיָה אַיְן זְיוֹן שְׁטוֹחָל.

זָאָגְסָטָהוּן, אָזְדוּ וּוּסָט פְּאַלְגָּעָן אַזְיְידָעָן. באָ, בְּזַעַל דִּיר גַּלְזְיָבָעָן וּוּזָן

דוּ וּוּסָט מִיר צְזָוָאנָן.

ר א ז י

וּוָסּ הָאָסָטָו צַו אֵיכָם? דָּו קָעְנָסָט אֵיכָם נִישְׁטָט.

פֿנְחַס פֿיִינְבּ עַרְגָּן

אַיךְ הָאָבּ פֿאָר דִּיר אַוְיְסְגָּעְקְלִיבָעָן אוּ עַהְרְלִיבָעָן אַיְדָעָן. אַזְהָהוּ פֿוֹן

צְדִיקָהוּן.

ר א ז י

וּוָסּ שְׁוַיְינְסָטָהוּן, מָאָמָע? דָּו קָעְנָסָט דָּאָךְ זְאָגָעָן...

פֿנְחַס פֿיִינְבּ עַרְגָּן

בְּזַעַל אַלְצָדִינָג אַבְּגָעָבָעָן שְׁטָאָט: אַוְיָהָךְ.

ר א ז י

זאג דז איהם מאמע, או אומזיסט בעשטראפט ער מיר. וואס האט ער צו איהם; ער קען דאך איהם נישט אפילג. איך קען זיך נישט לאזען טרעטטען מיט דיביס.

פֿנְחָס פֿיְינֶן בְּעָרְג

ニישט לאזען טרעטטען מיט דיביס... בא, גערעכט. דער זוידע האט זיך איך נישט געלאוזט טרעטטען מיט דיביס... טא רופ איהם אהער, ב'זיל איהם פרענען, וואס טער מהאן מיט מיין פארטעןען.

רְבָּקָה

געה רופ איהם ארין.

ר א ז י

איך וויל נישט.

פֿנְחָס פֿיְינֶן בְּעָרְג

ווער, הא?

הָלָעָר

קומט ארין געהט גלייך צום אלטען.

אט בין איך; ב' האב שווין עטלייכע מאל געוואלט ארײַנְגעהן צוֹן/אייך.

פֿנְחָס פֿיְינֶן בְּעָרְג

דאַס ביזט? יא?

הָלָעָר

יא, ד', פֿנְחָס.

פֿנְחָס פֿיְינֶן בְּעָרְג

דֵּוָר גַּעֲפָעָלָט מֵיָּוָן אַיְינְקָעָל?

הָלָעָר

איך וועל בעטנע באָן/אייך אייער ווארט.

פֿנְחָס פֿיְינֶן בְּעָרְג

כִּי, כִּי, וויסט, זי אַיְזָן אָן/אָרִים קִינְדָּה. נאָלעט. פָאָרְמָאנְט גָּאָר נִישְׁטָן.

הָלָעָר

איך בעדראָך נִשְׁטָן קִינְדָּה רַיְכְּקִיְּטָן.

פָּנָחָס פִּיִּינְבָּעָרְגַּן

וּוַיְלַסְטַ נִישְׁתָ ? כְּהָאָבָ מִיּוֹן פָּאַרְמָעָנוּ אֲרַעַנְטָלָעַד נְעוֹזָאַמְעָלַט . כָּא ,
פָּאָר וּוָאָס וּוַיְלַסְטַ נִישְׁתָ ?

הָעַלְעַרְגַּן

אַיְד וּוְיָוִס נִישְׁתָ וּוָאָס אַיְהָרָ מִיּוֹנָט .

פָּנָחָס פִּיִּינְבָּעָרְגַּן

שְׁעַמְסַטַּ זַיְךְ מִיטַ מִיּוֹן פָּאַרְמָעָנוּן , כָּא ? מִיּוֹן אַיְנְקָעֵל אַיְן אַיְד
מִיּוֹן פָּאַרְמָעָנוּן . אַיְהָר פָּאַטָּעָר , מִיּוֹן זַוְהָן . כָּא , אֲכָשְׁעָר אַיְד
גַּעֲוָעָן .

הָעַלְעַרְגַּן

אַיְד וּוְיָוִס עַם .

פָּנָחָס פִּיִּינְבָּעָרְגַּן

יאָ , וּוַיְסַטַּ עַם . כָּא , וּוַיְסַטַּ , טָא גַּעַה פָּוּן מִיּוֹן שְׁטוּב ! אֲיַד בְּעַדְאָרָף
אַיְהָר , אֲיַד , אֲיַד ...

הָעַלְעַרְגַּן

אַיְד וּוַיְלָאַיְד זַאֲלָטַ מִיר אַוִיסְהָעָרָעָן ... אַמְתַ טָאָקִי , מִיּוֹן בְּרוֹדָעָר
אַיְן אַוּעָקָפָן אַיְדָעָן ...

פָּנָחָס פִּיִּינְבָּעָרְגַּן

מַאֲכָתַ מִוּתַ'ן הַאנְטַ עַר זַאֲלָאַוּעָגָעָהָן .

הָעַלְעַרְגַּן

נִישְׁמָא זַיְךְ וּוָאָס נְאָרוּשָׁ צָוָאָכָעָן .

גַּעַחַת שְׁגַעַל אַרְוֹסָפָן שְׁטוּבָן .

רְבָקָה

שְׁוּעָר לְעַבָּעָן , אַיְד וּוֹעַל אַיְדָאַיְד נְעַמְעָן צְוִירָק צָוָן אַיְדָאַיְד אַיְן צִוְמָעָה .
פָּנָחָס פִּיִּינְבָּעָרְגַּן

סְאַיְזָן רַעַכְתָ... וְאַוְאַזְבַּיְזָן ? רַיְזָוָל , וְאַוְאַזְזָן ?

רְאַזְזִין

אַט בְּזַן אַיְד , זַוְיְדָעָן .

פָּנָחָס פִּיִּינְבָּעָרְגַּן

גַּעַמְיַינְטַ בְּזַוְתַ אַיְד אַוּעָק . כִּי , כִּי ... נָאָד גַּעַטְרִי דָעַם זַוְידָעָן .

דוד קאָפֶלאָן אָוָן ר' אַחֲרֵן סְמֻעָן אַרְיוֹן.

דָּוָד קָאָפֶל אָן

כָּא, כָּא, רְבָּך פְּנַחַם הָאָט זִיד אַרְאָבְּגַעְקָלִיבָּעָן פָּוָן גַּעַלְעָנָה.

ר' אַחֲרָן

זֹאָס מַאְכָּט רְבָּך פְּנַחַם? גַּעַקְוּמָעָן מַבְּקָרְ-חָולָה זַיְן.

פְּנַחַם פִּין בְּעַרְגָּן

וּוְעַרְתָּ פְּרוּיעָה.

דָּעֶרְלָאנְגָּט שְׁטוֹחָלָעָן צָוָם זִיצְעָן. זַעַהָר גַּלְיָיךְ גַּעַתְהָאָן: גַּעַקְוּמָעָן אָיִן
צִיְּמָת. אַיְךְ גַּעַדְעָנָךְ אַלְיאָ... וּוְעַסְטָ שְׁרִיבָּעָן דָּוָד. אַ שָּׁאָר דִּי צִיְּמָת.

דָּוָד קָאָפֶל אָן

אָפְּשָׁר זָאָל מָעָן אַרְיִינְגָּהָן אִין אַנְדָּעָרָעָחָר?

פְּנַחַם פִּין בְּעַרְגָּן

סְאִין רְעַכְתָּ דָא אַויָּד. דָא אִין לִיכְטִינָהָר. זַיְן וּוְיִסְעָן אַלְעָמִין
וּוְיַלְעָן. מַעְגָּן זַיְן דָּאָבִי.

ר' אַחֲרָן

דָּעָר רְבָּך הָאָט זִיד נַאֲכְנָעָפְּרָעָנָט אַוְיָף אַיָּה.

פְּנַחַם פִּין בְּעַרְגָּן

וּוְעַט מָעָן דָּעֶרְלָאנְגָּן טִינָט אָוָן פְּעַדְעָרָה.

רְבָּך קָה

סְאִין אַלְצְדִּינְגָּ פְּאַרְהָאָן אַוְיָף? טִישָׁ.

פְּנַחַם פִּין בְּעַרְגָּן

אַלְצְדִּינְגָּ צְוָנְגָּרִיט. כָּא, דָּעָר מַושְׁבְּ-זִקְנָים, וּוְיַעֲזָנָט, אִין זַעַקְסָט
טִילְפָן מִין פְּאַרְמָעָנָן. מַעְן וּוְיִסְטָ וּוְיִפְּעָל. בַּיּוֹם רְבָּך לִינְגָט דָּעָר
צְעַטְיָהָן. קִיְּן מַזְוְמָנִים נִשְׁטָא. נָנוֹ, חִיּוּעָר — גּוֹט וּוְיַזְמָנִים.

דָּוָד קָאָפֶל אָן

שְׁרִיבָּעָן.

ר' אַחֲרָן

די גַּרְעַסְעָרָעָה הַעַלְפָט, וּוְיַאְיָהָר וּוְיִסְטָ, הָאָט דִּי שְׁטָאָט גַּעַהָאָט. מָעָן

האט נאר געווואַלט אַבְקּוֹפּעַן דעם דאַבִּיּוֹהָגָעַן פְּלָאיַזּ, טַאֲמָעַר ווועט
מען בעדראָרְפּעַן צֻבּוּיָעַן.

פְּנֵחֶסֶם פִּינְגְּבָעַן בְּעָרָגּ

הכְּנִסְתָּה אַוְרְחִים... אַבְּיָסָעַל אַבְּנָעַלְאָזָעַן... זָאַל מַעַן בּוּיָעַן אוּפַּמְּ/נִיְיָ...
זָאַל זַיְוַן אַוְיךְ אַיְזָן זַעַקְסְּטִילְן. וּזְאַם זַאֲגַט אַיהָה, אַידְעַן?

רְאַהְרָן

וּוַיְ אַיְיָר וּוַיְלָעַן ווועט זַיְוַן אַזְוִי ווועט מען טהָאָן.

דָּודְקָאַפְּלָאַן

אוֹיָף דעם האט מען זַיְד נָאָר נִישְׁתַּחֲרִיכְתָּה. מען האט גַּעֲמִינְתָּן אָזּ
איַהָר ווועט נָאָר בּוּיָעַן אַנְיָיעַתְּלָמְדָה תּוֹרָה.

פְּנֵחֶסֶם פִּינְגְּבָעַן בְּעָרָגּ

דָּאָס אַוְיךְ. כְּהָאָבָב נִישְׁתַּחֲרִיכְתָּה פְּאַרְגְּנָעַסְעַן. כְּהָאָבָב דעם רַב צְוָגְעָזָאנְטָן, ווועל
אַיְדָאַלְטָעַן ווָאָרְטָן. לְאַכְּתָּקְיָנְדוּשָׁן. פְּנָחָם פִּינְגְּבָעַרְגָּן אַיְזָן רַיְיךְ. אַלְעָ
וּוִיסְעַן עַמְּ. נִשְׁתָּאָוָאַהָיָן סְפָאַרְמָעַגְעַן אַהֲנַצְוָתָהָאָן. נָו אַיְזָן
דָּעַר בּוּרְדְּחָוְלִים?

רְאַהְרָן

איַהָר האט דָּאָד גַּעֲהָעָרְטָן פָּוֹן דעם סְכָסָוד? זַיְד האָכָעָן זַיְד אַבְּנָעַ-
טִיְּלָטָן. ווּוִיסְטָן אַהָר דָּאָה, אַזְוַיְיָ בּוּרְדְּחָוְלִים'ס אַיְזָן שְׂוִין אַיְצְטָעָר
פָּאַרְהָאָנָעָן.

פְּנֵחֶסֶם פִּינְגְּבָעַן בְּעָרָגּ

מַהְדְּדָעָשָׁן? זָאַל זַיְוַן אוֹיָף בּוּיָעַד. אַיְזָן זַעַקְסְּטִילְן. וּוְלָעַן זַיְד זַיְד
טִוְּלָעַיְן. שְׁרִיבָּאַזְוִי. בָּאִים דָּעַר סְכָסָוד ווועט אַנְהָאַלְטָעַן — אַיְזָן
אוֹיָף דָּעַר הַלְּפָטָן.

דָּודְקָאַפְּלָאַן

אַזְוִי הָאָב אַיְדָאַלְטָעַן גַּעֲשְׁרְיָבָעַן.

פְּנֵחֶסֶם פִּינְגְּבָעַן בְּעָרָגּ

אוֹן, יָא, דָּעַר רַב זָאַל עַמְּ נִעְמָעַן אַיְזָן זַיְוַן רִשְׁוֹתָן. כְּפָאַרְלָאָזָן מִיר אוֹיָף
איַהָם.

דָּודְקָאַפְּלָאַן

אַזְוִי אַיְינְגָעַשְׁרְיָבָעַן.

ר' א ה ר ז

אויף אונזער רב קען מען זיך פארלאזען.
פנחים פִּינְבָּרְגֶּן.

אייהר וויסט, או קיון מומנים אוין נישט פאראהאן.

דוד קַא פַּלְאָן

מען וויסט, או אוייף די הייזער אוין צינזען נישט.

פנחים פִּינְבָּרְגֶּן

אוון דאס איברגען, יא דער מושבזקנעם...

דוד קַא פַּלְאָן

מיר האבען געשרייבען, לעוז, אני פנחים בן ר' מאיר....

פנחים פִּינְבָּרְגֶּן

רעכט, רעכט, נישט נויטיג צו ליענעןען. יי אוון דאס איברגען וויז

פייל, דארט צווויו זעקסטעלעך זאל זיזו....

ר ב ק ה

וואס איז די גאנצע צויט געשטאנגען ערשותוינט אוון זיך צונגעהרט
ווען מען טוילט דעם פארמעגען, לוייפט צום מיש אוון לאזט ניט שרוייבען.
איידען האט רחמנות אויף אוון אומגלאיקליעבע אלמנה מיט אייהר
יתומה, קינד מיינס, וואס שטעהסטו פון וויטענס? לאז נישט מען
זאל אוון בארויבען.

ר א ז י

מיר אוין אלץ איינס.

דוד קַא פַּלְאָן

וואס הייסט מיר בארויבען? אוו איז דער ווילען פון איעער שוער.

פנחים פִּינְבָּרְגֶּן

הא, וואס? אנ'אונרעדט? ב'חאב אפשר טאקי פארעסען; וואו
אוין זי, מײַן אײַנְיקָעַל. געמיינט זי אוין פון שטוב אַרוֹיסָגָעָנָגָעָן.

ר ב ק ה

געה מײַן קינד צו. דער זידע רופט דיב.

פנחים פִּינְבָּרְגֶּן

קומ נאַהנטער מײַן אײַנְיקָעַל.

ר א ז י
געחט צו.

אט בין איה, זידע.

פָּנָחָם פִּיְיַנְבָּרֶג
ס'איז צו מערקען או ער וווערט אלע שוואכבר. פָּאַרְבָּאַרְגָּט זְיוֹן
אויפרגונג.

האסט געהרטט מיין צואה?

ר א ז י
איך האב געהרטט.

פָּנָחָם פִּיְיַנְבָּרֶג
ביזטו מסכימים?

ר ב ק ה

זוי וויסט נישט וואס זוי רעדט. זוי איזו משונע. איך בין נישט מסכימים.
איך האב אבעטינטערט מיין גאנץ ליעבען דא איזו שטוב. פָּאַר
וואס קומט עט מיר? זוי האט קיין שכט נישט; הערטט איהר נישט
וואס זוי רעדט. ווען איך וואלט אפילו נאר געווען אַדִּינְסְטְּמִידְעָל
אייז שטוב וואלט מען מיר אויך נישט גערארפט איזו איבערלאזען
זוי אויפן זואסער.
וועוינט.

פָּנָחָם פִּיְיַנְבָּרֶג

וואס זאנט איהר, אידען, אפשר בין איך אומגערכט?

דָּודְ קָאָפָּאָן

איך מיין, או עט ווועט בלײַבָּעַן פָּאַר זוי געונג. צו רבקה? זוי איהר
זענט דאך נישט קיין יונגער מענטש — איהר בעדראפט אליאין פער-
שטעהן, או מען בעדראף האלטען הייליג דעם ווילען פון אַנְעַלְטָעַ-
רַעַן מענשען...

ר א ז י

אייהר אידען, מענט צונעהמען אלצידינג פון שטוב. איך בעדראף נאר
ニישט.

אלע שווינגן.

פֿנְחָס פֿיְינְבּעֲרֵג
וּאָס אָזֶן מַעַן אַנְטְּשָׁוִוִינְעָן גַּעַוְאָרָעָן?

ר' אַהֲרֹן

אָפְשָׁר האָט טָאָפִי ר' פֿנְחָס אַיְבָּרְגָּעַבָּאָפִט דֵי מַאָס? זַיְיט זַיְן
מִישְׁבָּ.

רָאָזִי

אַיךְ זָאנְג מַיר אָפִפְןַן מַיְוָן טַיְיל. דָעַר זַיְדָע וּוַיְסָט אַלְיוֹן בְּעַמְּעָר
וּוְאוֹזְוִין פְּאַרְמָעָנָן אַבְּצָנוּבָּעָן.

פֿנְחָס פֿיְינְבּעֲרֵג

וּאָס שְׂוִוִינְגָט אַיהָר. אַידְעָן? אַיהָר הָעָרֶת וּאָס זַיְן זַאְגָט? וּאָס
הָאָב אַיךְ גַּעַתְּהָאָן? דָעַרְמָאָנָט מַיהָ. אָפְשָׁר הָאָב אַיךְ נִישְׁטָ קַיְוָן
רְשָׁוֹת אַוְיָף דָעַם?... יָא זָאָל זַיְן אַיְוָן זַעַקְסְטִיל, נַאָךְ אַ זַעַקְסְטִיל
שְׁומַעַלְתָן זַיְן. אַיְזָ נַאָךְ צַוְוִי זַעַקְסְטִיל, יָא, אַ זַעַקְסְטִיל....

דָודְ קָא פְּלָאָן

סְאַיְזָ גּוֹט וּוְאַיהָר האָט גַּעַהְיִיסָן שְׁרַיְבָּעָן.

פֿנְחָס פֿיְינְבּעֲרֵג

וּוְוְלָ זִיךְרָ אַוְיְהָוִיבָעָן פְּוֹן אַרְטָן.

וּוְאוֹ אַיְזָ מַיְוָן קִינְדָן, הָא?... וּוְאוֹ אַיְזָ מַיְוָן קִינְדָן?

רָאָזִי

אַטְ בִּין אַיְהָ.

פֿנְחָס פֿיְינְבּעֲרֵג

הָא, נַיְוָן נִישְׁטָ דָאָס הָאָב אַיךְ גַּעַמְיִינְט... יָא, מַיְוָן קִינְד... פִּיהָרֶט
מַיְךְ אַיְזָ מַוְשְׁבַּזְקוּנִים אַרְיוֹן. מַעַן וּוּטָ דָאָרֶט גַּעַפְנִינָן אָזֶן אַרְטָן
פְּאָרְ מִיר.

עַר לְאֹזֶט זִיךְרָ גַּעַתְּן צּוֹם אַרוּסְגָּאָנְגָס טִיר.

רְבָקָה

וּאָס אַיְזָ דָאָהִינְט? כְּבוּעָל אָפְשָׁר פְּוֹן זַוְנָעָן אַרְאָפָן. שְׁוּעָר לְעַבְעָן
וּוְאוֹהָיָן וּוְיְלָט אַיהָר גַּעַהָן? וּוְעַרְ דָעַט דָעַן אַיךְ אַנְטְּקָעָנָן? טַהָוָט
וּוְאַיהָר פְּאַרְשְׁטָעָהָט נִיט אַוְעָק אַלְצְדִּינְגָן וּוּמְעָן אַיהָר וּוְיְלָט.

ר א ז י

בליב אין שטוב, זיידע, זוי מיט אונז. אויב איך בין שולדיג, טא
זוי מיר מוחל, כ' האכ דיר פארשאפט עגמות נפש.

פֿנְחָס פִּינְבָּרְגֶּן

דו אויה, כי, כי... מען לאוט מיד נישט ארויס פון שטוב. ביזט
מיין אייניקעל... אט איזוי העלאה מיר זיך זעצען. אט איזוי. ביזט
קלגנער פון זיידען. נו, פארטיויל דו. אידען זיצען, זאג, וואס מען
וואל שרייבען.

דָּודַ קָאַפְּלָאָן

כל זמן אויה ליעבט איז אלע אין אייער רשות. אלע און אייער
רשות.

פֿנְחָס פִּינְבָּרְגֶּן

קינדרוש.

בי, כי, כי, טא פאר וואס וויל זו נישט זיין אין מיין רשות?
בלוייבט זיצען אין שטוחל במעש עבר-בטל.

ר' אַהֲרֹן

אייז זעהר אַבְגָּעָשׂוֹאַכְּטָם.

רְבָּקָה

ער האט ניט בעדארפֿט אַרְאָפְּ פָּוּ נעלענער. שוער ליעבען. קומט צו
זיך איז צימער אריאן. אויה ווועט זיך אַנְידָרְלָעָגָעָן.

פֿנְחָס פִּינְבָּרְגֶּן

שטרעקט אוים די הענט וויל אַ קִינְד אָוָן לאזט זיך פִּיהָרָעָן.

דָּודַ קָאַפְּלָאָן

צו רָאָזְוֵן.

האסט געהרט וואס דער זיידע האט אַנְגָּעוֹאנְט?

רָאָזְיִ

איך האב געהרט.

דָּודַ קָאַפְּלָאָן

נו, איז פאל אַז קִינְז גַּעֲרִיבָעָן צוֹאָה ווועט נישט אַיבְּרָאַלְיָיבָעָן
וועסטו געדענקיין וואס דער זיידע האט פֿערְלָאנְגָּט?

ר א ז י

איך וועל געדענקלען.

דָוד קָא פֶלְאָן

וועסמו עט איזספיהרען?

ר א ז י

איך וויס נישט.

דָוד קָא פֶלְאָן

וואם הייסט דו וויסט נישט? דער גאנצער פערמעגען וועט די

געהערען: וואם וועסמו טחאן דאמיט?

ר א ז י

קומט אריין.

מיין קינד, דער זיידע פרענט זיך אויף דיר. געה אריין צו איהם,

ער וויל דיך זעהן.

ר א ז י

איך וועל נישט געה.

דָוד קָא פֶלְאָן

ער קומט צו זיך. גאטטס נסימ.

ער פארנעמהט פאפיר, טינט און פעדער און געתט אריין צום אלטען.

ר' אַהֲרֹן

קומט ארווים.

ער וויל זעהן זיין אייניקעל.

רְבִנָה

קינד מיינט, נעהם מיר מיין לאבען נישט צו. געה אריין צו איהם.

ר א ז י

איך וועל איהם נישט פאלגען.

רְבִנָה

אפשר איז ער מסכימים: געה אריין צו איהם. ער וויל דיך זעהן.

ר א ז י

עם וועט גאר נישט העלפערן. איך וועל איהם נישט פאלגען און איך

וויל צו איהם נישט אריינגען. איך בין יונגע און ב'עדארה לאבען.

ר ב ק ה
קושט זי.

קינד מײַינָס, האָב רַחֲמָנוֹת אוֹוֶף מֵיר.
ר א ז י
מאמע, לאָזּוּ מִיר לְעַבְעָן.

ד וּ ד ק א פ ۵ אַן
קומש אַרוֹים מִוְתְּ דָעַר צְוָאָה אַיִן הַאנְטָה.

געַלְיוֹיבָט אַיִן הַשָּׁם יַתְבָּרֶךְ, האָט אָונְטַעְרְגַעְשְׁרִיבָעָן. קוֹם אַהֲרֹן לְאַמְרָה
געַהוּ מעַנְשָׁעָן אַחֲעָר אַרְיכְּבָּרְשִׁיקָעָן.

ר ב ק ה

וּוְאָס ? אָונְטַעְרְגַעְשְׁרִיבָעָן... קִינְד מִיְּינָס, וּוְאָס הַאַסְטָו גַּעַתְהָאָן ?...
ר א ז י

אַיִד וּוְעַל אַיִם אַיִן קִבְּרָ אַרְיָוּן נִשְׁתַּמְעַגְעָהָן.

ר ב ק ה

דיַין זַוְידָע אַיִן עַם דָּאָה.

ר א ז י

אוֹן אַיִד וּוְעַל אַיִם נִשְׁתַּמְעַגְעָהָן אַיִן קִבְּרָ אַרְיָוּן.

ד וּ ד ק א פ ۵ אַן

געַהַט בְּעַסְעָר אַרְיָוּן צַו אַיִם. זָאָל עַר נִשְׁתַּמְעַגְעָהָן אַלְיָוּן.
עַר אַיִן אַהֲרֹן גַּעַהוּ אַרְיוֹסִים.

ר ב ק ה

אַיִד וּוְעַל עַם נִשְׁתַּמְעַגְעָהָן... אַוִיסְהָאַלְטָעָן...

ברַעֲכַעְנְדִיגָּה דַי הַעַנְטַגְעַת זַוְ אַרְיָוּן צָוּמָ חַולָּת.

ר א ז י

זַוְ מַאֲכָת אַטְרוּת צָוּמָ קְרָאַנְקָעָנָס טִיר, זַוְ זַוְ וּוּאָלָט וּוּעַלְעָן אַרְיָוּן-
געַהָן. קַעְרָת זַוְ פְּלוֹצְלוֹגָג אָפְ פָּוּן טִיר אַוְן גַּעַהַט אַרְיוֹסִים פָּוּן שָׁטוּב.

.1915

בעבעל

אידיליע

1915

פָּעָרָז אַנְגָּזָן :

אַהֲרֹן שֶׁל מִת
גִּיטָּעָן זַיְן וּוּיבָן.
בְּעַבְעַל עָן זַיְעָר טַאכְטָעָר.
שֶׁל וּמָמָא יְרָן בַּעֲבָעָלָעָם חַתָּן.
אַיִדָּעָן בַּעֲבָעָלָס חַבְרָטָעָן.
שֶׁל יְבָעָן אַשְׁבָּזָעָן.

בָּיו אַחֲרֵן שְׁלֹמֹה'ן. אַ ווּוֹוָס אַוִּיסְגַּעַקָּאַלְעַכְט שְׁטִיבָעַל.
אוֹוֶפֶט דַּי קְלִינוּעַ פְּעַנְסְטָעַרְלָאַךְ זְוִוְעַרְדְּוּוּוּיְסַע פְּאַרְחָעַנְגָּלָאַךְ. דַּי
פְּאַדְלָאַגָּע מִיטַּגְלָעַן זְמָדָ אַוִּיסְגַּעַשְׁאַטְעַן. נַאַך יְסַדְּבָּב,
פְּאַרְגְּנָאַכְט.

אַחֲרָן שְׁלֹמֹה'

זִיכְצָר בָּיו אַ טִּיש אַיִן הִינְטוּרְגּוֹנְד אָוֹן קְנַעַלְתַּ מִיטַּ אַוִּיסְגַּעַל חַוְמָש.
עַר קְנִיּוֹפֶשׁ דַּעַם אַוִּיסְגַּעַל/סְ בָּקְבָּעַן מִיטַּ לְיעַבְעַן.
אָז דַּו וּוּעַט אַ גָּאנְצָעַן זָמוֹן אַזְוִי לְעַרְנָעַן מִיטַּחְשָׁק, וּוּעַל אַיךְ דִּיךְ
הָאַבָּעָן הַאַלְדָּה. אַיךְ וּוּעַל עַס דְּעַרְצָעַהָלָעַן דִּין טָאַטְעַן. וּוּעַט עַר דִּיךְ
שִׂיקְעַן אַיְבָּעָר אַ יְאָחָר אַיִן יִשְׁבָּה אַרְיוֹן. וּוּלְסָט פְּאַהְרָעַן אַיִן אַ
יִשְׁבָּה?

דַּעַר אַיִן גַּעַל
יא, רבִי.

פָּוֹן גָּאַס דְּעַרְטָרָאַגְּעַן זַיְךְ קְוֹלוֹת פָּוֹן קִינְדָּעַר, וּוֹאָס שְׁטִיפָעַן חַיְנָ-
טָרָעַן פְּעַנְסְטָעַר.

אַחֲרָן שְׁלֹמֹה'

זָאָג דַּעַם אַמְּתָה, וּוּלְטָזַיְךְ דִּיר אַיְצְטָעַר נִישְׁט אַוִּופֶטֶן שְׁטִיפָעַן
מִיטַּ דִּיר קִינְדָּעַר?

דַּעַר אַיִן גַּעַל
ניּוֹן, רבִי, בְּיוֹלְבָּעַסְטָר לְעַרְנָעַן תּוֹרָה. אַיךְ וּוּל זַיְונָא רַבָּ.

אַחֲרָן שְׁלֹמֹה'
אוֹדוֹ וּוּסְטָט נַאֲר חַשְׁקָהָעָן, וּוּסְטָטוֹ זַיְונָא רַבָּ. דַּעַר טָאַטָּע וּוּעַט
כַּוְטָט דִּיר דַּעַם שְׁעַהְנְסְטָעַן שִׁידְרָק טָהָאָן. סְזָוּעַט זַיְונָא גַּרְוִיסְטָר
כְּבוֹד פָּאָר דַּעַם טָאַטְעַן.

דַּעַר אַיִן גַּעַל
וּוֹעַן וּוּלְעַן מִיר אַנְהָוִיבָעַן גְּמָרָא?

אַחֲרָן שְׁלֹמֹה'
נַאֲך הִיְוַנְגָּעַן זָמוֹן. אַיךְ וּוּל קְרִינְגָּעַן צַו דִּיר נַאֲך אַחֲרָן, וּוּלְעַן
מִיר מִיטַּגְלָעַן חַיְלָק אַנְהָוִיבָעַן גְּמָרָא.

ג י ט ע ۶

קומט אן.

ב'יעבען ביזט א נאר. וואס מאטערסטו איהם? לאו איהם ארויים אויף דער נאָם, זאל ער שטיפען מיט די קינדער. ווילסטע איהם די גאנצע תורה אריינשטיינע פאר איזן מאָל?

ד ע ר א י נ ג ע ۶

אייך וויל נישט שטיפען. אייך וויל בעסער לערנען תורה.

ג י ט ע ۶

א ברכה פון גאט איז א קינד צו האבען. וויסט כאטש די מאָמע, אָן דו ווילסטע איזוי גוט לערנען תורה?

אי נ ג ע ۶

זוי וויסט.

ג י ט ע ۶

קושט איהם מיט ליעבען זיינע באַקען. ער פערשעחט זיך, ווישט די באַק.

א ה ר ז ש ۶ מ ה

פע, פע, דו צוֹלאָזֶט מיר מײַנע תלמידים.

ג י ט ע ۶

געעה אָהִים, יענקלען. געה אָהִים, ס'זעט שווין זיינט גענונג פאר דיר.

א ה ר ז ש ۶ מ ה

אויב דו ווילסטע, געה. זאג דער מאָמען, אָז דער רבּי האט מיט דיר די גאנצע צוּיט געלערענט.

א י נ ג ע ۶

אייך וועל זאגען. אָ גומען מאָג.

געחת אָרוּס.

ג י ט ע ۶

וואס וואָלְטַט מיר פעהלען, וועז דער וואס איזן הימעל וואָלְטַט בי מיר מײַנע אַינְגַּלְעַד נישט צוּנְנוּמוּן פאר דער צוּיט?

א ה ר ז ש ۶ מ ה

געונג דיר שווין; גענונג. וואו איז בעבעל? זוי איז נישט גע-

נאָנְגַּעַן מיט דיר?

גִּט עַל

וועה איז נישט דער מאָמען! וואֹו איז זי דען?

אַחֲרָן שַׁלֵּם הַ

זַי אַיז מיט אַיהֲר חֶבְּרַעַטַּע, ווי רָופְּטַע מַעַן דָּאָרִיט אַיהֲר, מיט אַיְדַּעַן
איַז זַי אַוּקְּגַּעַן אַנְגַּעַן.

גִּט עַל

הַאָסְטַּט נִשְׁטַּט בְּעַדְאָרְפַּט לְאַזְעַן סְ'קִינְדַּעַן גַּעַהַן פָּוּ שְׁטוּב.

אַחֲרָן שַׁלֵּם הַ

סְ'אַיז דָּאָךְ נָאָךְ הָעַלְעָר טָאגַן.

גִּט עַל

דוּ פָּעָרְגָּעַטְמַט גָּאָר, אַז זַי אַיז אַכְּלָה.

אַחֲרָן שַׁלֵּם הַ

קוּין בַּיוּן זָאָל נִשְׁטַּט זַיְן.

גִּט עַל

דיַר וּוּעַט דָּאָךְ אַודָּאַי וּוְעַה תְּהַאֲזַן דָּעַר קָאָפַּ, אַז מִיטַּעַן סְ'קִינְדַּעַן וּוּעַט עַפְּסִים
טרָעַפְּעַן.

אַחֲרָן שַׁלֵּם הַ

זַי נִשְׁטַּט קַיְן טְפַשְּׁה אַזְנַן נִשְׁטַּט קַיְן טְרַעְהָרָעַן.

גִּט עַל

קוּקַּש אַיז פָּעָנְכְּשָׁעַר.

בעבּעלע מִינְסַם, עַס פָּרְגָּעַתְמַט שְׂוִין בָּאָלְדַּי זַוְּן. אַוְיַי דַּי אַיְדַּעַן,

אַיךְ האָבָּא אַיהֲר טְוַיְזָעַנְד מָאָל אַנְגַּעַן זַי זָאָל סְ'קִינְדַּעַן פָּוּ שְׁטוּב
נִשְׁטַּט אַרוֹיְסְלָעַפְּעַן. אָפְּשָׁר טְוַיְזָעַנְד מָאָל האָבָּא אַיךְ עַס אַיהֲר אַנְצַּחַן

גַּעַזְאַנְטַן. אַכְּלָה. סְ'אַיז אַסְכַּנְתַּן.

אַחֲרָן שַׁלֵּם הַ

וְאוֹהָהָן גַּעַתְמַט זַי עַס טְאַקָּעַ?

גִּט עַל

דָּעַר גּוֹטָעַר יְאָהָר וּוּוִיסְטַן. שְׁפָאַצְיְדָעַן גַּעַהַן זַיְן. דַּי גַּאנְצָעַ שְׁטָעַדְ-

טָעַל לְאַזְוַת זַיְן אַרוֹיְסְקָעַן.

א ה ר ז ש ל מ ה

צופרייעדען.

ווארום זי איז טאקע בי אלעמען אויפֿן אויגן.

ל י ב ע

קומטש און.

א גאט העלאך איז.

ג י ט ע

א גוט יאהר, ליבעשי. הער זיך איזן, אהרן שלמה, דו געהסט דאס דאוונגען מנהה, טאמער זעהסטו זי, זאג איזה, איז די מאמע קוקט אויסס די אויגגען.

ל י ב ע

בעבעעלען מײינט איזה? ב'חאב זי נאָר וואָס געוועהן שפאנציגערן מיט איזידלען. קיון עיזז-הרע, פערשווינט די נאָס.

א ה ר ז ש ל מ ה

געהט אַרוֹוִיס.

ל י ב ע

פּוֹן דעם-טווענגען געפֿינגען זיך ביזע צינגער, מען האט געפֿראָוּת אַנְצֶרְעָדָן.

ג י ט ע

מײינט איזה איך ווים נישט? זאלען שוין איזוי מײינע שונאים ווים איך וואָס, וואָס מען קען מיר שוין חילעה מהאן.

ל י ב ע

מען האט אַנְגֶּנֶרְעָדָט, אַז זי איז נישט קיון געזונטצע.

ג י ט ע

זועכמען מײינט איזה?

ל י ב ע

מען האט אַנְגֶּנֶרְעָדָט פָּאָר רבכה זעלדען. אַז בעבעעלע איז נישט קיון געזונטצע.

ג י ט ע

געזונט איזן שטארק זאל זיך מיר נאָר זיין. איזן גאנצען זיבצעעהן יאהר

אלט. מיר ארט נישט, או מיין קינד ווועט נאך זיזען א מירדע.

๖ י ב ע

חלילה ; וואם איהר רעדט. רבקה זעלדא האט עם מיר דערצעהלהט.

ז' האט געלאקט אין די פוייסטען, וואָרוּם וווער וווײַיט עס נישט, או

בעבעל איז געווונטע ?

ג י ט ע

דורך שרעהרען.

או גאנט האט מיך געשטרראפט, פון זיעבען איזו מיר אײַינס געליבען,

זאל ער מיך נאך וויעדרער שטראפען ? ס'איינע קוים אויסגעבעטען

אוֹן אויסגעוווינט. די גאנצע וועלט וויסט ווי טייער ס'קינד איז

מיר. לויישער. איהר ווועט אפֿשָׁר פְּעוֹרֶזֶבֶן פון דעם אִיְינְגָּעָמָאַכְּטָם

וואָס כ' האָב געכטען געפְּרֶעֶנֶגֶלט ? בעקומות פון אלמער סְלוּוּס אַרְיָה

בעגעבעונגען מיט וויסטען לֵיוּוּעַן. איהר מוזט עס אַדְרָבָה פָּעָרֶה

זוכען. אט זאגט פון וואָס איזו עס געמאָכָט ?

ס י ב ע

פארזוכט און וויל באפְּעָן דעם טעם.

מאָמָעַלְעַד מִינְעָן, ס'אייז דאָד אַתְּרוֹן !

ג י ט ע

אתְּרוֹן, לִיבָּשִׂי. מעו האט מיך אויסגעלערענט ווי עס צו פְּרֶעֶנֶלֶן.

ס י ב ע

ווי עס שמעקט ! אתְּרוֹן. אַזּוֹן ווּאַזְנְדָעֶר ; שוֹזֵן דָּאַכְּטָן זְדָקָה אויסגע-

פְּרֶעֶנֶגֶלט און עס שמעקט אתְּרוֹן.

ג י ט ע

דרוי אתְּרוֹנים זענען דא פָּאַרְהָאָן. קָאַכְעַנְדִּיג ווּעַרְטָעַס אִיְינְגָּעָ-

פָּאַלְעָן. און דאָה האט איהר קָאַרְשָׁעָן פון פָּאַר אַיאַהָרָעַן נָהָה. זעהט

ווי פְּרִישָׁה, גְּלִוִיך ווי געכטען וואָלֶט מעו עס געפְּרֶעֶנֶגֶלט.

ס י ב ע

הָמָ... ווי שְׂטוּיָּה זַי זענען. בַּי מִיר זענען זַי צּוּקָּרָאַכְּעַן גַּעֲוָאָרָעַן.

הָמָ... אַחֲוֹת. אַזּאָן מִלְּאָמָר יְרַצָּחָהָשָׁם. אָנוֹ ווּזְעַן גַּעַת אַיהֲרָ שְׂוִין

אַנְגַּעַתְּהָמָעַן חַתּוֹנָה-קָלִיּוּדָר ?

ג י ט ע ל

נאר שבת, אויב נאמט ווועט שענטקען ס'געזונט. די חתונה ווועט איזער טער זיין חמישה-עשר. ס'קינד האלט נאר איזן וואקסטען. וואס שפער טער אלץ בעסער. בעבעלע מיננס. וווען זי קומט אריאן, וואלט זי שיין באלאד אַנְגָּהָוִיבָּעָן צו שרייען: געונג דיר, מאמע, צו פאסטען.

ה י ב ע

וואראום איזהר פאסט היינט?

ג י ט ע ל

זאל זי מיר נאר זיין אויף לאנגע יאהרעו. יעדען דאנערשטאג, נישט פערפהעלט נאר קיין איזין דאנערשטאג, זינד ס'לעצעט קינד איזן מיר אוענקעוקומען.

ה י ב ע

וואס א מאמע קען בעוויזען.

ג י ט ע ל

איך האב געפאסט מאנטאג און דאנערשטאג. האט ער, אהרון שלמה, די מאנטאגען איבערגענו מען.

ה י ב ע

איך הערד דאך עם איצטער פון איזה, ניטעלשי. וווען איזהר פרענט דעם רב, וואלט ער איךיד מתייר געווען.

ג י ט ע ל

וואס איזן דען מיר יא שווער פאר איהרעטוועגען?

ה י ב ע

האט איזהר זי טאקע אוייסגעבעטען בי נאמט. וואראום ווער וויסט פאר וועמעס זינד מען קומט אפ.

ג י ט ע ל

מיין מאן זאל לְעַבְעָן זָאַגְּט אַוְיד דָּאָס אַיְגָעָן. וווען איך נעהם נישט אווף זיך איזא. שוווערעו נדר, ווער וויסס זי מיין קינד וואלט נעהן דער מאמען געלוייבען. או ס'לעצעט קינד איזן כויר געשטאַרבָּעָן האב איך א שלאָט אַרְיִינְגָּעָלְעָמָט אֵין קָבָר. אפשר טאקע די ער פער-שלאָסָעָן געווואָרָעָן. קיין איזן טרעחר האב איך נישט פערנאָסָעָן

עפֿעם אַ קְלִיּוֹנִיקִיט בֵּי אַ מָאָכָע נִשְׁתַּפְּרָגִיסְטָו קִיּוֹן טְרֻהָּרָעָן
וּוֹעֲן מַעַן לְעַגְתַּמְתָּא אַיְחָר קִינְד אַיְזָן נְרוּבָּ אַרְיוֹן? ...

๖ י ב ע

וּוְאָס וּוְאלְטָעָן מִיר וּוּוּרְתָּה גַּעֲוָעָן בֵּי גַּאַט, וּוֹעֲן מִיר קַעַנְעָן זַיְק
נִשְׁתַּפְּאָסְמוּנָאנְעָן אַיְזָן אַזְעַתְּצָרָה?

๖ י ט ע

זַוְכָּת אַיְזָן קְאַמְּאָד.
זַעַת אַוְףּ טְשִׁיקָּאוּעָשׂ וּוּ גַּאנְץ ס' אַיְזָן נַאֲךְ ס' הַעֲמְדָעָלָע. אַט אַזְוִי
לְעַגְתַּמְתָּא עַמְבּוֹ בֵּי מִיר אַיְזָן קְאַמְּאָדָע אַוְיסְגָּעוֹוָאָשָׁעָן אַזְוִי אַוְיסְגָּעוּוּלָעָ
גַּעַרְתָּ. אַיְחָר וּוּוִיסְטָן וּוְאָס דָאָס אַזְוִי?

๖ י ב ע

אַיְחָר קִינְדְּרָעְשָׁע הַעֲמְדָעָלָע.

๖ י ט ע

וְאַלְטָט אַיְחָר גַּעַזְוָנָד אַזְוִי שְׁטָאָרָק זַיְן; דָאָס אַזְוִי דָאָס פָּוּ דָרְ אַלְטָטָר
רְבִיצְיָן, זָאָל זַיְן אַיְזָן לְכִימְגָעָן נַזְעָדָן. אָז זַיְן גַּעַשְׁמָאָרְבָּעָן. הָאָרָ
בָּעָן דַּי וּוּיְבָעָר מִיר זַי אַוְוקְגָּעָנְגָּעָבָעָן. פָּוּ אַיְחָר הַעֲכָר אַיְיךְ
פָּאָרָעָן קִינְד אַבְּרָעָנְעָהָט. ס' הָאָט מִיר הַעֲנָט אַזְוִי פִּים גַּעַצְיָטָרָט,
וּוֹעֲן בְּהָאָבּ ס' לְיְוּוּעָנֶט נְעָרִיסָעָן.

๖ י ב ע

דָאָס אַזְוִי נִשְׁתַּפְּאָסְטוּנִיקִיט. אַ צְדָקָת אַ אַידְעָנָע גַּעֲוָעָן.
๖ י ט ע

וּוּ שְׁטָאָרָק דַּי לְיְיְוּעָנֶט אַזְוִי! זַי אַזְוִי אַזְוִי יְאַחַר צִוְּתָן
גַּעַגְאָנְגָּעָן אַזְוִי קִיּוֹן אַזְוִי לְעַבּוּלָע נִשְׁתַּמְתָּא. אַט אַדְרָבָה זַעַתָּה.

๖ י ב ע

אַיְחָר שְׁלָאָפְטָן נַאֲךְ חַיְונָט אַיְיךְ נִשְׁתַּפְּאָסְטוּנִיקִיט?

๖ י ט ע

נַאֲךְ בְּיִוְתָּאָן? אַיְיךְ לְעֵגְזָה זַיְד נִשְׁתַּפְּרָגִיסְטָו קִיּוֹן מַאְל וּוּ צְוּעָלָק אַ
זַיְגָּעָר בְּיִנְאָכָט. אַיְיךְ פָּאָל אַמְּאָל אַוְתָּה דָרְ נַאֲגָן. מַעַן הַאַדְרָעָוּעָט
זַיְד אַז אַטָּאָג — נַאֲךְ לְעַגְעָן זַיְד פְּרִיהָעָר וּוּ צְוּעָלָק אַזְיְגָּעָר... נַאֲךְ
חַלְילָה מַיְזָן נַדְרָנִיסְטָן גַּעַרְאָכָעָן. מִיר אַזְוִי נַאֲךְ אַשְׁאָר וּוְאָס נַעֲכָעָן

העניע לאבעט שוין נישט מעהר. זי וואלט אונגעקווואלען פון בעבע
העניע. אלע אויסגעשטארבען. אלע זיבען אלטע וויבער.

לִובָע

דאַס האַט אַיהֲרֵ דָאָר אַוְיךְ גַּעֲמָהָאָן.

גִּט עַל

זו זיבען אלטע וויבער זי פערקויפט פאָר אַכְטְּצָעָהָן גַּרְאָשָׁעָן. נַעֲכָע
העניע איז ערשות פאָר צוּווַיְיָ אַיהֲרָעָן גַּעֲשָׁתָאָרְבָּעָן. פְּלָעָמָן שְׁטָעָנְדִּינְגָּן
זָאנְגָּן. אַיְצָט לאבעט זי צְלוּיְעָבָא אַיהֲרָא אַיְגָּעָנָעָם זָכָות אָזְן אֶזְן צְ'וּעָל
זָוְכָה זָיוְן צָוְאָבָעָן אָזְן אַרְטָמִיט דִּי צְדִיקִים וּוּלְלָא אַיד בעבעעלעָם
זָאָמָעָן פָּוּן מִיְּנָעָן לִיְּפָעָן נִישְׁטָאָרְפְּלָאָזָעָן. וּוּרְרָ וּוּיסְטָמָן, אַפְּשָׂר צָרָ
לִיבָעָבָא אַיהֲרָ זָכָות האַב אַיךְ מִיּוֹן קִינְד אֹזְאָ שְׁעהָנָעָם שִׁירָוֹק גַּעַן
טָהָאָן.

לִובָע

וּוּיסְטָמָן עָר בָּאָטָשָׁ, דָעַר חָתָן, וּוּ טִיעָר זַי אַיְזָן בָּאָנְ'אַיְזָן?

גִּט עַל

עָר וּוּעָט זַי אָם יַרְצָחָה הַשְּׁמָן לִיבָעָבָעָן. אַיד פֻּרְהָאָפָּן צָו גַּנְאָטָן.

לִיבָעַל

עָר אַיְזָן פָּוּן שְׁעָנָעָן טָאָטָעָ-מָאָמָעָן, עָר וּוּעָט וּוּיסְטָעָן וּוּ זַי צָו הַיְּטָעָן.

גִּט עַל

וּוּ דָעַרְלָעַבָּט מָעָן שְׁוִין דִּי לִיכְטִינְגָּעָן מִינְוֹתָן? גַּאֲטָעָנוֹן, וּוּאַסְּנָאָד
וּוּילְסָטוֹ זָאָל אַיךְ דִיר גַעֲבָעָן? שְׁעָנָק מִיר זַי, זָאָל דָעַר מָאָמָעָן אַיְזָן
בָּעָרְלָעַבָּעָן. סְאַיְזָן דָאָר שְׁוּעוֹר אֹזְאָ נְדָר אַבְּצָוְהָיְתָעָן, נְאָר אַוְיךְ אַיְזָן
זָאָךְ וּוּאַרְטָמָן אַיךְ אָזְן קָעָן דִי כִּינְגָּטָעָן נִישְׁטָמָן דָעַרְצִיאָהָעָן. וּוּ וּוּאַלְלָט
מִיר דָאָכָט זַיְהָ, אֹזְאָ יַעֲמָאלָט וּוּעָט מִיר אַרְפָּשָׂר מִיּוֹן חִוּת אַוְיסְגָּעָהָן.

לִיבָעַל

אֹזְאָ זָאָךְ אַוְיךְ זַיְהָ צָו נְהָמָעָן אַיְזָן שְׁוִין אַבְּיָסָעָל גַּעֲוָעָן צְוְפִּיעָל.
אַיךְ וּוּוּסָמָן גַּאֲרָ נִישְׁטָמָן וּוּ קָעָן מָעָן זַיְהָ עַס אַיְנָהָאָלְטָעָן אָזְן אַקִינְד
נִישְׁטָמָן אַקְוּשָׁ צָו גַעֲבָעָן? אַיךְ וּוּאַלְלָט מִיר אַפְּשָׂר...

ג י ט ע ל

טאקע שוער, זעהר שוער. דעם נדר האב איד אויף זיך גענומען וועגן זי איז מיר געבורען געוואראען. כ' האב געוואוסט, אז דאס ווועט מיר זיין צום שווערטטען. וואראען אז דאס קינד לייגט איזן ווועג מיט רויטע בעבעלע, ווי קען מען זיך עס איינהאלטען און נישט געבען עם קיון קוש? אדרער, אז עס זיגנט זיך און אוו וווערט אנט-שלאלפערן מיט דער ברוסט אין מיל, ווי ניט מען עס נישט א קוש און מיילכעלע די ברוסט ארכיסגעמאנדונג? ... היינט ווער רעדט שיין, אז דאס קינד האט אנגעהויבען טרייט צו שטעלען, אנגעהויבען צו פרעלפלען — ס' הארץ איז מיר שיעור נישט צוריסען געוואראען פאר פרייה. כ' האב מיר די ליפען צוביסען און צום קינד זיך נישט צונערירהרט.

וויאנט פאר פרייה.

ס י ב ע

ניין, זעהט איהה, בי מיר וואלט מען עס נישט געקענט פועלן? זיוינש איז. ס' געבען איז מיר איז זיך גענוג פינסטער. אז די קלוייד נוקע טשעפעט זיך מיר איז אויפֿז האלן, קוקט מיר גלייך איז די אוינגען אדרין און זאנט: "מאמעו, ווינו נישט", וואס זאל איד דען יעמאלאט טחאן? איך גיב זיך און הער אויף צו ווינגען.

ג י ט ע ל

אז נאט ווועט געבען נאך דער חופה... דאכט זיך מיר זיך געהט, געוזנד און שטאָרַק זאל זיך מיר נאך זיין.

ב ע ב ע ל ע און איז איד ע ל קומען אַרְיָה.

ס י ב ע

אט איז זיך, די פערשייטע מיר, וואס טהוט דער מאמען איז איז זיך פיעל ענמיה נפש. קומ, די מאמען ווועט דאך דיר קיון קוש נישט געבען. אט איז זיך מיר דינען גראבע באקען. קושט בעבעלען.

ב ע ב ע ל ע

אייז ליעב און פערציזיגען. זעהט אווים ווי א קינד פון פופצעהן.

מיר זענען גענאנגען שפֿאצְרָען.

אַיִד עַל

אייהר שרעקט זיך? מיר זיינען נישט געוווען הינטערן' שטאדט.

גִּיט עַל

גוט האט אייהר געטהאָז, קינדרעלעה. ביזטו אָפְּשָׁר הונגעַרְיג, בעז
בעלע?

בָּעַבָּעַלְעַ

אמת, מיר האבען געגעסן באָן' אַיִד אַין שְׂטוּב, אַיְודָל?

אַיִד עַל

כ'וועל דערצעהעלען דעם אָמת. זי האט נישט געוואָלט עפָּען בי
אונז. די מאָמע, זאגט זיך, פֿאָסְט, דעריבער וויל זיך אַיִד נישט
עפָּען.

גִּיט עַל

וואָס רעדסטע, קינד מײַינָס! וואָס האָסְטָו צו קומען אוֹוָה דער מאָז
מען?

בָּעַבָּעַלְעַ

אוֹ די מאָמע פֿאָסְט, בעראָרָפּ אַיִד אַיִד פֿאָסְטָען.

גִּיט עַל

אט אַיִן אָקִינְד...

גִּיט עַל

עסְקָט זיך בַּיּוֹם אוֹוֹוָעָן.

זאג מיר ניכער, קינד מײַינָס, וואָס זאָל אַיִד דֵּיר מאָכָעַן פָּאָר אָז
עפָּעָן?

בָּעַבָּעַלְעַ

אוֹ דָו ווועסְט עפָּעָן, ווּאָל אַיִד אַיִד.

גִּיט עַל

אט לאָז צוֹרָה, קינד מײַינָס. ווּוֹפִיעַל אַיִן מיר שׂוֹן אַינְגָאנְצָעַן גַּעֲבָלִיַּד
בען צוֹ פֿאָסְטָעַן, אָפְּשָׁר דָּרוּיִי חֲדָשִׁים.

בָּעַבָּעַלְעַ

די זוּן אַיִן דָּאָד שׂוֹן פֿערְגָּאנְגָּעַן.

ג י ט ע ۶

איך וועל, קינד מינס, ווארטען ביז שטערען וועלען זיך בעוויזען
אייז הימעל. איצטער ציטערט דאס דער מאמעס הארץ איבער דיר
נאנד מעהר ווי שטונדיין.

א י י ד ע ۶

אייער מאן, ליבע, אייז שוין געגעגען פוז בית המדרש אהיכם.
ס י ב ע ۶

וועס דז אונסט! און איך האב מיר איזוי פערפלאפעלט. האט מיר
א גוטע נאכט.

געחת אונעך.

ג י ט ע ۶

געהת געונטערהייד, ליבעשי. נעהם, איזידעלע, וועסט פערזוכען מיז
אתרוג-איינגעמאכטם.

א י י ד ע ۶

נאר אויפֿן שפֿיז צונגע גיט מיר.. אה, ווי עס שמעקט.
ג י ט ע ۶

או איצטער נא דיר, בעבּעלע.

ב ע ב ע ۶

או דז וועסט פערזוכען, וועל איך אויה.

ג י ט ע ۶

טחו עס נישט, קינד מינס. נויט מיך נישט. פרוחער ווי שטערען
וועלען זיך נישט בעוויזען וועל איך נישט נעהמצען און מוי.

ב ע ב ע ۶

אט וועל איך אנטיגראן דעם לאמאפֿ, ווועט ווערען נאכט.

א י י ד ע ۶

אי, ביזט א קלונג. פערזוד דעם איזינגעמאכטם. מהו דער מאכיע
צוליעבּ.

ג י ט ע ۶

דורך טרעחרען.

נעHAMST און פערשאפסט דער מאמען אומזיסטע יסורים.

א י י ד ע ۶

איך וועל פער' מסר'ען פאר דיוון חתונ, אzo דו פאלגנט נישט דער מאמען.

ב ע ב ע ۶

שלום מאיר וויסט, אzo איך פאלג נישט דער מאמען. רײַצְט זיך מיט דער מוטער, אונגערשטעלענדיג איהר באק. נא, ניב מיר א קוש, וועל אוד עסנען.

ג י ט ע ۶

שטוויסט זיך אָפֶן פֿוֹן זַיְן.

געה, מהוסט דער מאמען אָז יְסֻרִים. אַדרְבָּה, פֿרְעָנָג אַיְדָעָלְעָן ווועט זי דיר זאגען, אzo פאר דער חתונה בעדארוף מען פאלגנו אָמאמען. מען קען נאך חליילָה בעשטראָפֶט וווערען.

ב ע ב ע ۶

דערפֿאר וועל אָזֵך דיר טאָקָע בְּאַלְד אַנְקוּשָׁען, אzo דו ווועסט מיר שווין האבען צו געדענ侃ען. זי לענט דער מוטער מיט געוואָלְד אַנְידָעָר אַוְיפָּן בעט, באָפֶט אַרְוָם אַיהֲר הַאֲלֹז אָזֵן קוּשְׁט זי היָם. אַט אָזֵן, אַט אָזֵן גִּיט מען אָמאמען ווּאָס האָט פֿוֹינְד אַיהֲר קִינְד. אַט אָזֵן, אַט אָזֵן גִּיט מען אָמאמען ווּאָס ווּיל קִיּוֹן מָאֵל נִישְׁט אָקוֹש גַּעֲבָעָן אַיהֲר קִינְד.

ג י ט ע ۶

ווערטש זיך.

געה שווין, זאג איך דיר.

א י י ד ע ۶

משונע'נען, לאָז אָב דער מאמען. זעה ווי די האָר האבען זיך דיר צוּאוּוֹאָרְפָּעָן. זעהסט אַוְים ווּי אָמְכָשָׁה.

ב ע ב ע ۶

איך וועל באָלְד מיט דיר אָזֵן אָזֵן מאכען. שפְּרוֹנְגָּט צו אַיְדָלְעָן אָזֵן באָפֶט זי אַרְוָם.

א י י ד ע ۶

אָזֵן כִּיּד אָפֶט.

ב ע ב ע ל ע

אט איזו האט מיר די מאמע געדארפֿט טהאָן. אט איזו האט זי
מיר בעדארפֿט אויסקישען מײַנע באָקען... אוי, ווי כ'בּוֹן פערמאָ
טערט. קום איזו פענסטער, זעה שטערען זוינען שווין פָּאָרְהָאָנְגָּן... אוי,
אייזו מיר נומֶט אויפֿן' הָאָרְצָעָן! מענטט שווין, מאמע, אַנְבִּיסָעָן.

צינדְּשָׁן אַן אַ לְאָמֵפּ.

אי י י ד ע ל

ס'אייז דאָך נאָך איזו פריה, בעבּעלע. נישט גוט אַנְצּוּצִינְדָּעָן פִּיעֻר
זועַן דָּרוֹיסְטָעָן אַיז נאָך לִיכְטָיגּן.
לְעַשְׂתָ אָוָס.

ג י ט ע ל

הער שווין אויפֿ צו שטיפֿעָן. גענונג זאל דיר שווין זיין. דערצעהָל
mir בעסער ווֹאו אַיְהָר זענַט גַּעוּעַן?

ב ע ב ע ל ע

דערצעהָל נִישְׁטָם, אַיְודָעָלָעָן.

ג י ט ע ל

זועַסְטָ דָּאָך נִישְׁטָ גַּעַנְחָן ווֹאו מַעַן בעדארפֿ נִישְׁטָ, טָא ווֹאָסְטָו
מוֹרָא צו דערצעהָלְעָן?

ב ע ב ע ל ע

אויבּ דו ווֹילְסָטָ דערצעהָלָ. אַיך ווֹעַל אַכְּבָּר זַיְן בָּרוֹנוֹ מִיטָּדָר.

א י י ד ע ל

זועַסְטָ זַיְדָ בֵּין דָּרְעָ חֲתוֹנָה מִיטָּמָר אַיְבָּעָרְבָּעָטָעָן.

ב ע ב ע ל ע

דו שעהָמָסְטָ זַיְדָ אַוּזָ צו דערצעהָלְעָן.

א י י ד ע ל

דו האָסְטָ דָּאָך מִיד אַהֲיָן גַּעֲפִירָהָט, ווֹאָסְטָ אַבְּאָך מוֹרָא צו דָּרָעָרָ
צְעַלְעָן?

ב ע ב ע ל ע

שְׁפָרִינְגְּטָ צַו אָוָן פָּעָרְמָאָכְטָ אַיְודְלָעָן דָּאָס מַוְיל מִיטְן הָאנְדָן.

דערצעהָל נִישְׁטָם: אַיך ווֹעַל דִּידָ האָבָּעָן פִּינְדָן.

א י י ד ע ס

געחכם מיט געוואלד אראפ בעבעלע'ס האנט פון איהר מול.
מיר זענען געוווען איז דער ווייבערשער שוהל.

ב ע ב ע ס ע

דערצעהל נישט. דערצעהל נישט.

ג י ט ע ס

וואם האט איהר געטחאו איז דער ווייבערשער שותל?

א י י ד ע ס

מיר האבען זיך פער'גנבעט צו זעהן ווי שלום מאיר לערענט.

ב ע ב ע ס ע

בעחאלט איהר פנים איז אידעל'ס שום.

געה, איך האב דיר פינד. איך וועל שווין שטונדיין זיין מיט דיר
ברונג. איך וועל שווין קיין מאל מיט דיר נישט רעדען.

א י י ד ע ס

זיז אליאן האט מיט געפירות אהין. מיר האבען דורך דעם פאר-
האנגען איזן מורה-יזואנט געעהן. ווי ער שטעהט נבען ארוון קודש
איין זוינקעל מיט'ן פנים צום וואנט און שאקעלט זיך שטיל איבער-
דרער גمراא.

ב ע ב ע ס ע

איך האב דיך פינד: איך האב דיך פינד.

ג י ט ע ס

שטייך משונגע'גע. פאר וואם טאר מען איז זיך נישט דערצעהלען
דער מאמען? מײַינטס דיז מאמע וויל נישט הערען קיין שענע
זיך דערצעהלען אויך איהר קינד'ס חתן? אודאי האב איך נרוים
נחת. איז ער זצט און לערענט די הייליגע תורה. דער טאטע זאנט,
איז ער איז זעהר א גרויסער למדן. איז ער ווועט נאך מיט דער צייט
א רב זיין.

ב ע ב ע ס ע

חויבט אויף דעם קאפ. פערקלעהרט זיך.

א י י ד ע ۶

ביות נאך אויך מיר איזן כעס, בעבּעלע?
ב ע ב ע ל ע

דו וועסט נאך איזהם אויך דערצעהלהן, איז איך געה איזן דער וווײַ-
בערשער שוחל זעהן ווי ער לערנט?

ב ע ב ע ל ע

אמת, מאמע, ס' איז נישט שען צו געהן איזן דער וווײַ-ערשער שוחל?
ג י ט ע ל

אוראי איז נישט שען. אימיצער קען עס נאך דערזעהן.
ב ע ב ע ל ע

וואס זאל איזט טהאן, איז בײַויל איזהם אַ מאָל זעהן? פֿאָר דער חתונה,
זאנסטען, איז נישט שען, איז דער חתונ געהט צו דער כלת.

א י י ד ע ۶

ווען ער וואָלט וואָוינען איז אַ אנדער שטאדט וואָלסמו איזהם גע-
קענט שריבּען בריוולעַה. אַיִ, דאס איז אַזוי שען.

ב ע ב ע ל ע

טאקע, ס' איז שען בריוולעַד צו שריבּען. דער טאטען וואָלט מיך
אויסגעַלערענט ווי אַזוי צו מאָכען אַ געדראַהעטן „שְׁיוֹן“. שלום מאָר
חויבּט מעו דאָך אָז צו שריבּען מיט אַ „שְׁיוֹן“? פֿלוֹצְלֹונְג. דערפֿאָר
וואָסדו האָסט דערצעהַט דער מאָמָען וואָו מיר זענען געווען,
וועל איך דיר נישט ווַיְזַעַן דאס תפִּילְיַן-זְעַקְלַעַן וואָס איך געה אַוְסָם.

א י י ד ע ۶

וועסט נישט ווַיְזַעַן, בעדראָף מעו נישט.

ג י ט ע ל

מאָך זיך נישט נאריש, מיין קינֶר, אָזָן בעוויאַז וואָסדו האָסט אוֹיסָ-
גענעטהַט.

ב ע ב ע ל ע

בעקופט פֿון קָאָמָאָד, טַיעַפְּ בעהאַלטְעַן, אַ סָּאמָעַטְעַנְעַם תפִּילְיַן-זְעַ-
קָעַל אוֹיסָגָעַנְעַת מיט רַוִּיטָעַן גָּאָרָעַן.

א י ד ע ַ

אווי נאר. האסט עם אויסגענעהט אוין מיר אפלו נישט געוויעזען.
אייהר, גיטעל, בעדרארפט זאגנו בעבעעלען, או איד בין צו אייהר בער
סער ווי צו איזן צו מיר.

ג י ט ע ַ

כ' האב עם אייהר שווין נישט איזן מאל געוזנט. ס' איזן דערפאר
וואס דז צופיעשטיישט זי אווי.

ב ע ב ע ַ

ביזט טאקו ברונז? נו צו מיר מוחל. לאmir בידע זיין חביבלאָ
ווער. געפאלט עם דיר?

א י ד ע ַ

אודאי געפאלט עם מיר.

ב ע ב ע ַ

איןעוועניג ווועט מען דאך אריינגען תפילין?

א י ד ע ַ

אודאי וועלען דארט ליגען תפילין.

ב ע ב ע ַ

קושט דעם תפילין-זעקלען.

ווען וועל איד עם איהם געבען, מאמע?

ג י ט ע ַ

צו דער חתונה.

ב ע ב ע ַ

פאר וואס נישט פריחער?

א י ד ע ַ

עם פאסט נישט.

ב ע ב ע ַ

אייד וויל ער זאל האלטען די תפילין איזן דעם. אוון אז ער ווועט געבען

א קוש די תפילין...

א י ד ע ַ

מאכט איהר א פלאן.

אי. בעבעלע, בעבעלע....

ב ע ב ע ל ע

געה, דו ביוזט א שלעכטער.

ג י ט ע ל

או מעו האט לייעב א חתנו אויז עם זעהר פיין, מײַן קינד; מעו בע-
דאָרָא אַבָּעָד דערפּוֹן נישט וויסען. נאָך דער חתונה מעג שוין אַפְּילָו
די גאנצָע ווועלָט וויסען, אוֹז מאָז אָז ווַיִּיבְּ לְעַבְּעַן צוּרְיוּדָן. ס' אוֹז
אַ ברְכָּה פּוֹן גָּאתָ. אַיךְ ווּוֹלְגָעַה אַזְנְיָה קְלִיְתָאָרְיָנְנָעָמָעָן זָאלָז.
וועסְטָא אַיהָר, אַיְדָעָלָע, נִישְׁתְּקָזְעַן אלְיאָן.

געחט אַרְוּם.

ב ע ב ע ל ע

קְוָם צָו מֵיר, אַיְדָעָלָע.

א י ד ע ל

ביוזט טאָקָע אַוְיָךְ מֵיר אוֹזֶן כְּעַם?

ב ע ב ע ל ע

כַּהֲאָבָּא נָאָר טָאָקָע גַּלְאָכָט.

א י י ד ע ל

פָּאָר אַ מַּאֲמָעָן מַעַג מַעַן; ס' מַאֲכָתָ נִישְׁתְּ אָוִים.

ב ע ב ע ל ע

טָאָטָעָם דָּרָפְּעָן פּוֹן אַזְעַלְכָּעָזָאָכָעָן נִישְׁתְּ וּוּסָעָן.

א י י ד ע ל

וּוְלָסְטָן, וּוְעַלְעַן מֵיר אַזְוִי מַאֲכָעָן, אוֹ עָרְזָאָל דָּעָם תְּפִילְיוֹן-זַעַקְעַלְעָ

גַּפְיָנָעָן בַּיְזָד אַזְנָעָמָעָר.

ב ע ב ע ל ע

אוֹי טָאָקָע.

א י י ד ע ל

וּוְ אַזְוִי מַאֲכָתָ מַעַן עַמְּ אַבָּעָר?

א י י ד ע ל

וועסְטָא שְׂוִין מַוּזָּעָן וּוּאַרְטָעָן.

ב ע ב ע ל ע

ווארטען?

א י י ד ע ל

האסט איהם טאכע איזוי ליעב, בעבעלע?

ב ע ב ע ל ע

זעהר שטארק.

א י י ד ע ל

פאר וואס האסטו זיך פאר מיר בעהאלטען וווען דו האסט גענעהת

דעム תפילין-זיעקעל?

ב ע ב ע ל ע

איזוי: כ'האָב מיר געשעהט. אויף דעם ארט וואס כ'האָב גענע-

בען א שטאָד מיט דער נאָדרל האָב איך געגעבען א קוש.

א י י ד ע ל

זיב, מיר וועלען איבערצעעהלען וויפיעל שטעד ס'איו פֿאָראָן אַיּוֹ דעם

ווארט שלוּם.

ב ע ב ע ל ע

כָּפֶט אַרְוָם אַיּוּדָעָלָן.

אי ביזט א נאָר, ביזט א נאָר. וויסט נישט, ווי גוט ס'איו צו זיין

א בלה. וווען איך זאָל נאָר קענען איהם אט איזוי אַרומָנָהָמָן, אט

איזוי...

א י י ד ע ל

לאָז מיך אָפּ, משונען-גע. ווועט דאָך מיך דערשטוקען.

ב ע ב ע ל ע

או דו ווועט וווערען א כלָה ווועסטו איזוי איזוי זיין. ווועטו נאָך

אַרומָזָיָן פֿעַנְסְטָעָר אַרְמוּקְרִיכְעָן. וווען איך זאָל נאָר נישט מורה

האָבען אלְיוֹן צו געהן ביינאָכְטָן.

א י י ד ע ל

אוֹ ער וויסט עס נאָר נישט?

ב ע ב ע ל ע

נאָך דער חתונה וועל איך איהם אלְזָ דערצעעהלען.

א י י ד ע ַ

דרצעהל איהם עם איזטער.

ב ע ב ע ַ ע

ער וויסט, אzo כ'האב איהם האלד.

א י י ד ע ַ

וואזוי וויסט ער עס?

ב ע ב ע ַ ע

איך האב שווינעט איזוי, אzo ער זאל וויסען.

א י י ד ע ַ

אי, ביוטו א גאנכ'טע!

ב ע ב ע ַ ע

איך האב איהם איין קעשגען אריינגעלענט א בריוועלע, וווע ער איין געוען בי אונז יומ טוב. כ'האב עס נאך פאר יומ טוב אונגענרייט.

א י י ד ע ַ

אי, ביוטו א קלונג. האט ער עס געפונען?

ב ע ב ע ַ ע

איך וויס איזיא.

א י י ד ע ַ

וואזוי וויסטו עס?

ב ע ב ע ַ ע

וויליך איך פיטהל, אzo ער האט מיד איך שטארק לייב.

א י י ד ע ַ

וויסטו ווי שטארק מען בעדארף לייב האבען דעם מאן נאך דער חתונה?

ב ע ב ע ַ ע

איך וועל שווינעט וויסען... תאמער ווועט ער נאך זיין א רב... איך וועל פאר איהם מורה האבען. איך וועל האבען מורה און לייב האבען איהם איזוי שטארק... ער אלזין ווועט ער נאך נישט וויסען. אודאי, איך דעלע, איך וועל זיך ער שעהמען איהם צו דרצעהלען. איך וועל זיך שעהמען דרצעהלען אלז וואם איך טראקט.

א י י ד ע ַ

ניב, איך וועל דיר פערקעמען דיוון קאפ. האסט זוי אזווי פערפלאנן טערט. איך וועל דיר פון בידיע צעפ אינעם מאכען.

ב ע ב ע ַ ע

אווי, דו רוייסט מיר מיטן'ן קאם אווים מיינע האר! אווי, איזדעלע,
האָבּ רְחַמְנוֹתָן.

א י י ד ע ַ

כ' האָבּ זיך פערטראכט.

ב ע ב ע ַ ע

פון וואס טראכסטו?

א י י ד ע ַ

אוז דיר אויז זעהר גוט.

ב ע ב ע ַ ע

ביזט מיר מקנא?

א י י ד ע ַ

יא, איך בין דיר טאכע זעהר מקנא.

ב ע ב ע ַ ע

איך וועל זאגנעו מינו טאטען וועט ער דיר אויסזוכען א חתנו.

א י י ד ע ַ

וואס דו רעדסט.

ב ע ב ע ַ ע

איך וועל עם איהם היינט זאגנעו.

א י י ד ע ַ

אווי ניון, איך האָבּ מורה.

ב ע ב ע ַ ע

פאר וואס האָסְטּוּ מורה?

א י י ד ע ַ

טאָמְעָדּ טהוֹטּ ער עם טאָכָע?

ב ע ב ע ַ ע

אויז דאה גוט.

א י י ד ע ַ

ניין, ניין, ס' האסט מיר אושׂ דער אטחעם פערלאפט. זאג איהם
ニישט.

ב ע ב ע ַ ע

הא, דו האסט ליעב שלום מאירן? איזידעלען, ס' איז אמת?

א י י ד ע ַ

ניין, ניין. וואס דו רעדסט.

ב ע ב ע ַ ע

טא פאר וואס ווילסטו נישט איך זאל איהם זאנען? מײַן טאטע האט
שווין אויסגעפיהרט א סך שידוכים. נאָרעלען, וועלען מיר האבען
בײַידע הותנה איז איזן ווינטער.

א י י ד ע ַ

ניין, בעבעלען, מען בעדראָרף נישט. איך וועל אָפֶשֶׁר אַנְהוּבָּעַן ווַיִּירְאֶן,
גען, איז דײַן טאטע וועט צו אונז קומען רעדען דערפֿון.

ב ע ב ע ַ ע

געהנטש אָרוֹם אַיִדְלָעַן אַזְנָבָּשֶׁת.

האסט ליעב שלום מאירן? איז? ניין? זאג איזידעלען, יא?

א י י ד ע ַ

שטייל.

א קלײַן בִּיסְעַלְעַן, וויל איך האב דיך זעהר ליעב. דעריבעה. ער
אייז דאָך דײַן חתָן.

א ווילע בלײַבָּען זוי בִּידָע אַזְוֵי שטייל אַרְמוֹגָעָנוּמָעַן.

ב ע ב ע ַ ע

צוֹשְׁרָאָקָעָן.

האסט מָאָקָע ליעב שלום מאירן?

א י י ד ע ַ

זועחריט זיך.

ניין, בעבעלען; איך שוער דיר, איז ניין. וויאן נישט. איך בעט
DIR... איך שוער דיר. בעבעלען. דו האסט דאָך עס געזאנט... איך
האָב דאָך גָּאָר נִישְׁט גַּעֲזָאנְט...

אווי, מיר איז נישט גוט...
אַיִד עַל
בעבעעלע, וואס איז דיר?
בָּעַב עַל ע

אווי, דער קאָפַס; ס'דרעהט זיך מיר דער קאָפַס.
 אֵי ד עֲלֵי
 אוֹיד שׁוּעָר דִּיד, בעבּעלָע. אוֹיד בֵּין נִיטְשׁוּלְדִּיגַג.
 בָּעַבְעַלְעָה
 אוֹי, מיר אוֹיז נִישְׁטְגּוּט. רֹופַע דָּעַר מַאֲכֻמָּעַן.

וועה איז מיר, בעבעלען, וואם איז דיר?
א ייד עס
האנט האנט זיך אונבר פערברעהט

נָא דַר אֲבִימַעַל וְוַאֲסֻמָּר... נֹו, שְׁלִינָג אַרְאָפָּ...
אֵי דַעַל פְּלוֹצָלָונָג אִיזָן אַיְהָר נִשְׁתָּמָע גּוֹמָעָן.

ג' ט ע ל
אַיִדְעָלָע, מֵיָן קִינָה, לְוֹיָף אִין בֵּית הַמְּדֻרֶשׁ אֲרִין; הַיּוֹם אַרְוִיסְרוֹ
פָּעַן מֵיָן מָאוֹן. וְאֵל עֶרֶד דַּי מִינְנוֹת קָוּמָעָן אֲחָהִים. אֲיד וּוּל עַם
נִישְׁתָ אַוְסְהָאַלְטָעָן.

א י י ד ע

ב ע ב ע ל ע
אוֹ מוֹנוֹ בָּאֵפֶן

א י י ד ע ۶

העד אויף. בעבאלע. איד גויהן ארכונט.

• 74 •

נ י ט ע ۶

וועה איז מיר, ווינד איז מיר. אן'יעז'הרע האט מען מיר ס'קינד געגעבען. ליבע האט מײַן קינד א גוט אויג געגעבען. נישטא וועמען איז שטوب צו לאזען. איך וועל זי רופען, זאל זי מיר זאגען, וואס זי האט צו מיר.

ב ע ב ע ۶ ע

ניין, מאמעשי, זי איז נישט שוולדינג.

נ י ט ע ۶

טא וואס דען איז דיר? וועה איז מיר, ווינד איז מיר.

ב ע ב ע ۶ ע

ס'אייז מיר שיין באָלֶר בעסער, מאמעשי.

נ י ט ע ۶

זי האט דיר א גוט אויג געגעבען. זי האט דיך געקושט. איך וועל זי שיקען רופען.

ב ע ב ע ۶ ע

מאמעשי, מען בעדראָך נישט. מיר איז שיין בעסער.

נ י ט ע ۶

אויף איז מינוט בין איך פון שטוב אַרוּיסְגָּעָנְגָּעָן. אויף אַרגָּע
בין איך פון שטוב אַרוּים. דיר איז בעסער, מײַן פִּינְגָּעָלָע?

ב ע ב ע ۶ ע

מיר איז נאָר איז דיך אויגען אַבְּסָעֵל פִּינְסָטָעֵר גָּעוֹאָרָעֵן, אַבְּסָעֵר
ס'האט שיין אויפגעעהרט.

נ י ט ע ۶

אוון ס'הערצעלע?

ב ע ב ע ۶ ע

קלעטט אַקלְיָוּן בִּיסְעָלָע.

נ י ט ע ۶

א גוט אויג האט מען דיך געגעבען, מײַן קינד. רשעים מענשען.
וואס קוקען זי אַזְוִי פִּיעָל אויף מײַן קינד? פֿאָר וואס לאזען זי
קיין אויג נישט אַראָפּ פון מײַן קינד?

ב ע ב ע ל ע

ניב מיר נאָר אַ בִּיסְעָל וּוָאָסָעָר, מַאֲמָעָשִׁי.

ג י ט ע ל

נאָ דֵיר, מַיּוֹן קִינְד. מִיר זָל זַיִן פָּאָר מַיּוֹן פִּינְגָּלָע. אַט אָזְוִי
לְעֵן אַנְיַדְעֶר דִּין קָאָפֶן אָוּוֹת מַיּוֹן הָאָרְצָעָן. אַט אָזְוִי. דֵיר אָזְוִי
בְּעֵסְעָר?

ב ע ב ע ל ע

מִיר אָזְוִי שָׂוֵין בְּעֵסְעָר.

ג י ט ע ל

קָלְעַמְתָּ נָאָך סְ/הָעַרְצָעַלְעָ?

ב ע ב ע ל ע

סְ/הָאָט שָׂוֵין בָּאָלָר אַוְיפְּגָהָעָרָט.

טְעֵן חָרְטָט רְעֵדָעָן הַיְנְטָעָרָן פָּעַנְסְטָעָר.

ג י ט ע ל

דָּעָר טָאַטְמָע מִיטָּשְׁלָוּם מַאיְרָן גַּהְהָעָן.

ב ע ב ע ל ע

שְׁפְּרִוְינְגָּט אָזְיָק פָּוָן אָרָט.

אַיך וּוּלְ מִיר אַוִּיסְבָּהָאַלְטָעָן.

ג י ט ע ל

וְאוֹהָזָן, קִינְד מַיִינְס?

ב ע ב ע ל ע

עָר וּוּטָזָהָן מַיִינָע פָּעָרוּוֹיִינְטָע אַוְיְגָעָן.

אַחְרָן שְׁלָמָה אָוָן שְׁלוּם מַאיְר קְוּמָעָן אָוָן.

א ה ר ז ש ל מ ה

וּוְאָס אָזְזָנְדָר מַעְרָ?

ג י ט ע ל

סְ/אָזְזָנְדָר עַפְעָם נִישְׁטָגָט גַּעַוּוֹאָרָעָן.

ש ל ו מ מ א י ר

אַ גַּוְטָעָר אַוְוָעָנד. וּוְאָס מַאֲכָט עַפְעָם מַיּוֹן מַחוֹתָנָת/טָע?

ג י ט ע ۶

מיין בת ייחידה האט זיך עפֿעם פערפייעשטישטעט.
ב ע ב ע ۶ ע

קוקט פון אַהֲנְטָעֵר דעם שטערען צו שלום מאירן.
וואו איז אַיְדָעֵל?

א ה ר ז ש ۶ מ ה

זי איז דאך נאכּגעאנָגען הַינְטָעֵר אָונָן.
ש ۶ ו מ מ א י ר

בעבּעלע מאכּט זיך נאַרְיש.

ג י ט ע ۶

איך האב אלץ מורה פאר א גוט אויג.
ש ۶ ו מ מ א י ר

צוליעב דיר האבּען מיר פערשפֿעטיגט מעריב. אַנְגּוּאוֹרָעַן אַמְנִין.
ג י ט ע ۶

איך נעהם די עברָה אויף זיך. ואָרוּם ווען וואָלְסָטו אַהֲרָן גּוּקוּמוּן?
אַהֲרָן ש ۶ מ ה

או די מאכּע האלט עם אַזְוִי ציטערין. האט זיך צוּלָזָעַן.
ג י ט ע ۶

הַלְאָוי וואָלְט זיך גּוּעוֹן בי אַיהֲר חַתָּן אַזְוִי טִיעָר. ווי זיך טִיעָר
בי טִאטָעָמָאָמע.

א ה ר ז ש ۶ מ ה

מאכּט בעבּעלען קָאָפּ.

אבי מיד אַיבּעָרְגּוּשְׂרָאָקָעַן. בע. בע. אָן אַיְונְפָאָל אַ בִּיסְעָל.

ג י ט ע ۶

טאָפּט אַיהֲר קָאָפּ.

איך זעה אויף חַלְלָה אויף אַיהֲר קִוַּן בִּיוֹן נִישְׁט.

ב ע ב ע ۶ ע

וּוְינְקָט בְּגַבְּהָ צוּ שלום מאירן.

ש ۶ ו מ מ א י ר

מיין מאכּע האט גּוּלְאָזָט בעטּען בעבּעלען אויף הַיְנְטִינְגָּעַן שבּת

צ'ו אונג.

ג י ט ע ۶

אם ירצה השם. זי ווועט זיך נישט לאזען בעטעה.

אַהֲרֹן שְׁלֹמֹחַ

קיוון בייז זאל נישט זיין. קומ, שלום מאיר. אפשר וועלען מיר

נאך פערכאנפערן אַ מָרִיבּ.

שְׁלֹמֹחַ מָאיֵר

א גוטע נאכט. איך ווינש, אָזָה בעבעעלע זאל איזו ניבען געונד וווערטען.

בְּעַבְעַלְעַ

איך ביז שווין געונד.

אַהֲרֹן שְׁלֹמֹחַ

לאמיר זיך אַ בִּיסְעָלְ צְוָאִילָעָן.

געבען בידע אַרְוָוִים.

ג י ט ע ۶

קוקט נאך איזו פָּעַנְסְּטָעָר.

וואַשְׁעַן עַר אַיזו!

בְּעַבְעַלְעַ

פער/גבב/עיש זיך הנטער דער מאמעעס פלייעץ און קוקט אויך אַרְוָוִים.

אט איזו דאך אַיְדָעַל הינטערן פָּעַנְסְּטָעָר! קומ אַריין! אַיְדָעַל.

קומ אַריין!

לויפט צום מהיר.

אַיְדָעַל

קומט אַריין. קענטיג זי האט געוווינט.

בְּעַבְעַלְעַ

איך ביז איזא שלעכטע... אַיְדָעַל, ביזט אויף מיר ברונג?

ג י ט ע ۶

אט זעהפטו ווי צוֹלָאָעָן דו ביזט. אַומְזִיסְט אָזָן אַומְנִישְׂט אלעמען.

אַזְוִי אַיְבָּרְגָּעָנְשָׂרָאָקָעָן.

אַיְדָעַל

קוקט אָן בעבעעלען אַחְנוּ וווערטער.

ג י ט ע ٦

וואס ביזטו איזוי אומעטיג? האסט זיך אויך דערשראקען. וואס
אייז דא געוענו איזעלכעם?

א י י ד ע ٦

צערטליך.

ער האט גערעדט צו דיר, בעבעל?

ב ע ב ע ٦ ע

יא, ער האט גערעדט צו מיר. ער האט געואנט, איז די מאמע זייןע
האט געבעטנע מיר צו זוי אויף שבת.

א י י ד ע ٦

אויך האב זיך איזוי דערשראקען.

ג י ט ע ٦

דו, איזיעלע, בייזט דאך מיר איזוי טויער גלייך ווי דו וואלטט מיינט
א קינד געוען. איך קען מייזן קינד נישט א קוש מהאז אפיילג.
קומ צו מיר. זי געמט ארטום איזידעלען איזן דרייקט זי שטאָריך צו איהר
הארצען. נאט ווועט געבען איז דיזן בעשערטרער ווועט זיך גאָר איזן גיר
כען אפּוֹכוּן. איך ווועל געחן זעהן אויב שטערען האבען זיך שעווין
בעזיזען איזן הימעל.

געחת אַרְוָוִים.

ב ע ב ע ٦ ע

בייזט מיר מוחל, איזידעלע?

א י י ד ע ٦

זעהנטט, איך ביז אפּילו איזן שטוב נישט אַרְיוֹנֶנֶגֶןֶגֶן וווען ער איזן
געוווען.

ב ע ב ע ٦ ע

האסט איהם געוואָלט זעהן?

א י י ד ע ٦

איך האב איהם דורך' פֿעַנְסְטָעֵר געזעהן.

ב ע ב ע ٦ ע

יא, ער איזן אַשְׁעָהָנָעָר? זעהר אַשְׁעָהָנָעָר?

זוי רוויטט ערפעט איזו איזידלען אין אווער.

א ייד ע ל

יא, בעבעעלע, מעהר נישט. איך שוווער דיר, אז מעהר נישט.

ג יט ע ל

קומט אריין.

נו וואס מאכסטו, מיין קינד?

ב ע ב ע ל ע

מיר איזו שווי גוט. מיר ווילט זיך שוין ווידער שפֿרִינְגֶּן איזו טאנצען.

א ייד ע ל

געחט צו און געמעט זוי אַרְנוֹם.

וואס ווילסטו?

ב ע ב ע ל ע

וועסט נאך קומען צו מיר מארגען?

א ייד ע ל

איך ווועל קומען, בעבעעלע. א גוטע נאכט, ניטעל.

ג יט ע ל

געה געונדר, איזידעלע.

ב ע ב ע ל ע

א גוטע נאכט, איזידעלע.

א ייד ע ל

שלאָפַּ געוזנער, בעבעעלע.

געחט אַוּעָק.

ג יט ע ל

אט איזו געמעט מען עם איזו מען שרעקט עם איבער א מאמעען.

צינדט איז דעם לאטפאָפַּ.

1915

אָוּזָעַרְכָּע

אמאל האבען אידען געהולייט.

1915

פָעָרֶזֶןְגַּעַן :

בָּאַטְשָׁע שְׁמַחַה, יִשְׁוֹבְנֵיק.

רַיְצָע יַעֲנְטָע, זַיְן וּוַיְיב.

זַיְידָע { זַיְעָרָע קִינְדָּרָע.
פָּעָם עַלְעַ

וּוְאַל חַיִים, זַיְן פָּטָמָעָר

אוֹרְטָשָׁע
כַּגְאוֹונָע
וּוְאַוּעָ
שְׁמַעַרָע

שְׁרָה מֶלֶכָה, אוֹרְתְּשָׁעָס וּוַיְיב.

פָּעָלָטָע פִּוְינְגָעַלְעַ, זַיְעָרָמִיְידָעָל, זַיְודָעָס בְּלָת.

שְׁפָרִינְצָע צִירָעַל, שְׁמָעָרָעָס מִיְידָעָל.

בְּיוֹנִיש אַלְטָעָר, בְּלָאוּעָס זַוְהָן

בויו קטשע שמחה?». א דארפיש היוזל, שפעט בויז נאכט, ווינטער. די פענטער בעדערט מיט שנע. דרייד טען א זאווערכע.

יואל חיימ

אנ'אלטער, הוייבער געבעיגגענער איד. ארייבער הונדערט יאחים אלט, זיצט בויום אויעזען און פליקט פעדערען פון א זיך, דראמעלאט איזין, יעדע ווילען. טוט א שאקעל מיטין קאפ, די יארמעלקע פאלט אריין איזין די פעדערען. באפט זיך אויפ איז פיחלט איז די יארמעלקע איז נישט אויפין קאפ. ער געפינט זי איז די פעדערען. צעלאכט זיך, רעדט צו זיך קליאן אַרומקלוביינדריג די פעדערען פון דער יארמעלקע. האסטע דיר געהו אַ מאָל, א יארמעלקע זאל ווערטען קליאן אויפין קאפט... וואו ביזטו דארט, פעםעלע?

פעםעלע?

רעדט פון אנדערען חדר.

איך ליג אויפין אויעזען.

יואל חיימ

סאי דיר קאלט?

פעםעלע?

איך שלאט.

יואל חיימ

די הענער האבעו שווין געלראט?

פעםעלע?

שווין לאנג.

יואל חיימ

הייסט עס שווין נאך האלבע נאכט.

פעםעלע?

אודאי, שווין לאנג איז זיך האבעו געלראט.

יואל חיימ

קום אהער דא איז אויף וווארם.

פָּעַם עֲלֵיכֶם

הערסט זידען, זוי איז דארט בילט א הונט, דאס מזוען זוי שווין
פאחרען.

יְוָאֵל חִיִּים

דען ווינט ריסט. וועט פארטראגען דעם וועגן. און זוי האבען זיך
דארט פארוחוליעט.

פָּעַם עֲלֵיכֶם

קומט אריין זעט זיך געבען אלטען.
מיד האבען זוי נישט געוואלט מיטנעמען.

יְוָאֵל חִיִּים

זאל מען נאר דערלאבען ביוקעל דער חתונה, נע, וועל, איך מיר
שווין נישט לאזען אייבערעדען.

פָּעַם עֲלֵיכֶם

די חתונה וועט דאר זיין זומר; מיר וועלען ביידע פאהרען.

יְוָאֵל חִיִּים

עה נאר, מײַן קינד, זוי פאהרען נישט.

פָּעַם עֲלֵיכֶם

די שייבען זענען אングעפרירען, אט וועל איך באילד אראפהויבען דעם
אייז... אוּ, ס'ארא וויסקייט דרייסען איז! מען דערקענט נישט
די בויומער אפיילו.

יְוָאֵל חִיִּים

דרערלאנג מיר נאר אהער דאס פֿלְעַשְׁעַל. כ'האָב שווין איז מאָל
גענומען אַגְּלָעָזְלָעָז; עַס שְׂלָעָפְרָטָט.

פָּעַם עֲלֵיכֶם

בי דיר איז די יארמעלען פֿוֹל מיט בעדרען.

יְוָאֵל חִיִּים

כע — כע — כ'בִּין אַנְדָּרָעַלְתָּ גַּעֲוָאָרָעָן אַיז זוי אַרְיוֹן גַּעַפְאָלָעָן
אייז זופ. אט איז זיין קינד... ברענונג אהער אַגְּלָעָזְלָעָז אוּ, דאס
קלינען גַּלְעָזְלָעָז. אט דאס איז עַס. ווּסְטוּ אַוְיךָ נַעֲמָעָן אַבְּיסָעָלָעָז?

פֿעַסְעַלְעַ

טָאָמֵיר וּוְעַל אִיד נָאָך וּוְעַרְעַן שִׁיכּוֹר.

יוֹאָלֶל חִיִּים

בָּרוֹד אֲתָה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שְׁחַבְלָנָהּ נָהִיה בְּרַבְרוֹ... הָא, נָאָך
אֲיָהָר וּוְעַסְטוֹ שְׂוִין וּוְעַרְעַן אֲכָלה. וּוְעַסְט וּוְעַרְעַן אִיבָּעָר אֲיָהָר
זַעֲכִצְעָן אַחֲר, וּוְיִיסְט עַס?

פֿעַסְעַלְעַ

נִיבְמִיר אֲבִימָעָלָע בְּרַאֲנְפָעָן.

יוֹאָלֶל חִיִּים

מָאָך אֲבָרְכָה.

פֿעַסְעַלְעַ

כְּהָאָבָּשׂוֹן גַּעֲמָאָכְטָן... הָא, עַס וּוְעַרְט וּוְאַרְיְמָעָן.

יוֹאָלֶל חִיִּים

אִיד וּוְעַל נְעַמְעַן נָאָך אֲגַלְעָלָע. פָּאָר דִּיר וּוְעַט זַיִן גַּעֲנוֹן.

פֿעַסְעַלְעַ

אוֹי, מִיר דְּרַעְט וִיד שְׂוִין דָּעָר קָאָפָן.

יוֹאָלֶל חִיִּים

דָּאָרָט טָהָוָט זַיִד אִיצְטָעָר אֲלַעַבְדִּינָע וּוְעַלְטָן.

פֿעַסְעַלְעַ

בָּאָשָׁר כְּהָאָבָּדָיק נִישְׁט גַּעֲוָאָלָט לְאַזְעָן אַלְיָוָן.

יוֹאָלֶל חִיִּים

נוֹטָהָסְטוֹ גַּעֲתָהָאָן, מַעַן טָאָהָר אַזָּא אַלְטָעָן זַיְדָעָן נִישְׁט לְאַזְעָן
אַלְיָוָן.

פֿעַסְעַלְעַ

אִיד וּוְעַל אַוִיךְ לְעַבְעָן אַזְוִי לְאַנְגָן?

יוֹאָלֶל חִיִּים

כָּע, נִישְׁט יְעַדְעָרָעָר דְּעַרְצִיחָת בֵּין הַוּנְדָעָרָט יְאָהָר.

פֿעַסְעַלְעַ

דָּעָר טָאָטָע וּוְעַט אַוִיךְ לְעַבְעָן אַזְוִי לְאַנְגָן.

יְוָאֵל חַיִּים

אוֹ דָעֵר טָמֵעַ וּוּטַ אֲיָהֶם קָעָנָנוּ אַבְנָאָרָעַן.

פֿעַס עַל עַ

וּוְעַמְעַן מִיְנְסָטוֹ?

יְוָאֵל חַיִּים

כֻּעַ, אֲיָהֶם מַיְוַן אַיִּחַ, דָעַם מַלְאָדִיחָמוֹת.

פֿעַס עַל עַ

וּוְאַזְוֵי הַאָסְטוֹ אֲיָהֶם אַבְגָּנָעָנָרָט?

יְוָאֵל חַיִּים

כֻּעַ, כֻּעַ, — עָרַהָאָט זִיר אָוּקָנָעָשָׂטָעַט אַיִּזְ טִיר מִיטַּ אַחַלְגַּ

אַיִּזְ הַאָנָט אָוַן מִיטַּ טְוִיזָעַט אָוִינָגָעַן מִיךְ גַּעַנְמָעַן זָוְכָעַן. הַאָב אַיִּחַ

אוּפָנָעָשָׂטָעַט דַיְ קָנִיהֶ אָוַן אָנָגָעָתָהָאָזְ אָוִיפְ אַיִּהָר דַיְ יַאֲרָמְעָלְקָעַ

הַאָט עָרַ מִיךְ גַּעַקְוִילָעַט אַיִּזְ קָנִיהֶ — כֻּעַ, כֻּעַ.

פֿעַס עַל עַ

גַּעַוְעַן אַ צִיְיכָעַן אָוִיפְ אַן קָנִיהֶ?

יְוָאֵל חַיִּים

וּוְאַ רְוִיטָעַר פָּאָדִים גַּעַוְעַן אָוִיפְ אַן הוֹיטַן. שְׁרִינְקָט אַ גַּלְעוּעַלְעַ בְּרָאָכַן

פָּעַן. אַט אַזְוֵי נָהָמָט מַעַן אָוַן מַעַן נָאָרָט אָפְ אַפְילָו אֲיָהֶם אַלְיָוָן.

זָהָה נָאָר צַוְיִּה פָּאָהָדָעַן שְׁוִין.

פֿעַס עַל עַ

כְּהָאָב מַוְרָא צַוְקָעַן אַיִּזְ פָּעָנָסָטָעַר.

יְוָאֵל חַיִּים

דוֹ הַאָסְטָט נָאָד נִישְׁטָט וּוּאָסָס מַוְרָא צַוְהָבָעַן. נָוַן, זִינְגָמִיט מִיר...

דיַיְ דָּאִי דִּים — דִּים — אַ, וּוֹן, דִּים־דִּים־דָּאִים... אָזְ

בְּיִי דִיר וּוּטַ זִוְן תְּנָאִים וּוּטַ מַעַן דָעַם עַולְמָס נָהָמָעַן אַהָעָר. אַ פִּיְיַ

נָעַר יְוָנָגָטָשׁ כְּלָאוּנוּם, אַט דָעַר קְלָעָנָרָעַר.

פֿעַס עַל עַ

עָר וּוּטַ מִיךְ נִישְׁטָט וּוּלָעַן.

יְוָאֵל חַיִּים

פָּאָר וּוּאָסָס עָר דִיךְ נִישְׁטָט וּוּלָעַן? וּוּטַ זִיר שְׁעַמְעַן מִיטַּיְן?

זידען דינעם, וואם? וועסט איהם זיין א בשר'ע וויב; האבען
איהם בשר'ע קינדרער.

ער לאזט זיך אוווק איבער'ן שטוב, שכור'לאך, זינגעט.

פֿעַסְעַלְעַעֲלַע

אימצעער איזו צונעפאהרעו!

בלאונען און וואווע קומען אריין מיט א "מזל טוב".

יְוָאֵלְחִיִּים

אט זענען זיין.

בְּלְאַוְנוֹנָעַ

זוי זענען דאך נישטא!

נוֹאַוְנוֹעַ

וואם האב איך געזאנט.

יְוָאֵלְחִיִּים

וואם, נישט געפאהרעו אינאיינעם?

נוֹאַוְנוֹעַ

ארויסגעפאהרעו אינאיינעם: האט זיך ס'פערד זיירטראגען
און איזווע בעונדרער. מסחכוא וועלען זוי באולד אנקומען. לאכמיך
געהמען צוביילאה, זיך אנווארימען.

פֿעַסְעַלְעַעֲלַע

טרוייסעלט אָפֶ דעם שנע פֿוֹ היטעל.

יְוָאֵלְחִיִּים

וואו איזו דיין זוֹן, בלאונען? מיר וועלען דא פראווען אַתְנָאִים.

בְּלְאַוְנוֹנָעַ

לְחִיִּים, זאל נאך מײַן קלענערער יונגעטש וואקסען... אַבער אַהוֹלִיע
געטהאָן...

נוֹאַוְנוֹעַ

וויסט, אָז דאָרט איזו נישט געוווען קײַן רײַינער אַכְצִינְגָּר.

בְּלְאַוְנוֹנָעַ

אַרטְשָׁע האט לְבִיב צוֹצְמִישָׁע וואָסְעָד... לְחִיִּים! אָט דָּאָס אַיזוֹ רְיוִו
געַר אַכְצִינְגָּר.

בְּאַנְגָּלִים

געעה ארכויים, וויאווע, זעה דער פערד זאל נישט פארקיירעווען איז שטאל אריין. נו, פעסעלע, וואקם נאך אונטער א ביסעל וועל איך דיך געההמען פאר א שנור.

וְאַנְתָּךְ

וְאֵין שׁוֹן בָּעֵנֶג גְּרוּזִים.

- ۶ -

נָאָר שְׁמַחָה־סִ' נָאָר גַּעֲהֹלִיִ' זַיְקָ גַּעֲלָאּוֹת וּוּרְעָעָן אַלְטָ ?
נָאָר אַ הָאנְטָם זַיְגָ נָאָר וּוְאַרְלְעָגֶט אַ הָאנְטָם אַוְיֵפֶן

שְׁמַע־עֲזָבָן

כינור ארון

אנו זמינים לך

הַלְלוּ אֶלְעָזָר

כָּא — כָּא — כָּא — אַוְיךָ אֲנַגְעָוֹאָרָעָן? וּוּלְלָעָן זִיךְרָעַמְינָעָן. נָובָא אֶהָאנְט שְׁמֻעָרָעָן, אַפְּיֵי דְרִיצָעָם, אַפְּיֵי דְרִיצָעָם — שְׁמַעְלָא אַפְּסָם, שְׁמַעְרָבָט

בְּרִזְבָּן

בכל אנדושע. ממענו בעדראה געהו ועהו הינטערן דארה, אפשר האבען זוי פאר-

יְהוָה

**וועס הייסט, איד פארבלאנדושעט? כאטשע שמחה'ס פערד וווײַיד
סען דעם ווועג.**

הַעֲמָלָע

דואו איז איער שפֿרינצע צירעל?

א מ ע ר ע

אָנָּי אַרְיִיגְגֶּעֶךְ רָאָבָעָן אוֹ חַתְּנוּבָה אָנָּי וּוְאָפָעָן.

דִּין אֶת עַמְּךָ

הנומח ארינו בישט פויט גישט ליעבעריג

אוֹ וְעוֹ אַיִן מִיר, אִידעַן, האָט רְחַמּוֹנָת.
פֶּעֲסֶעֶל עַ

וְואַסְ אַיִן עַם, מְאַמּוֹעַ, וְואַזְעַנְעַן זַיִן?
רֵיַי צָעַדְעַן טַעַן?

אִידעַן, וְעוֹ אַיִן מִיר, וְואַסְ זִיכְטַ אַיְהָר אַיִן שְׁטוֹב?
וְוְאַוְוַעַן
וְואַזְעַנְעַן זַיִן?

רֵיַי צָעַדְעַן טַעַן
דָעַר פָעַר מִיטַ חַתּוֹכָלה האָט זַיִד צַעַטְרָאַנְעַן.
שְׁמַעַר עַ

מִיּוֹן חַצּוֹפָה אַיִן בַּיִזְ זַיִן וְואַגְעַן.
יְוָאַלְחַיִים

טְרָאַנְטַ עַר זַיִד דָעַר פָעַר מִסְתְמָאַ טָאַקִי אַהֲיָם... דִים, דִים,
דָאַיִם, דִים — זְוַנְגַטְ וְשַׁעַ קִינְדְּרָאַלָּה.

רֵיַי צָעַדְעַן טַעַן

אַיִד בֵין אַרְיוֹסְנָעַפָּאַלְעַן פָוַן שְׁלִיטַעַן גְּלִיךְ אַיִן גְּרָאַבְעַן אַרְיִין. אַ
גְּלִיךְ וְואַס דָאַרְטַ האָט אַגְּנָעַטְרָאַנְעַן שְׁנָעַן.

יְוָאַלְחַיִים

בְּעַדְאַרְפְּסַט בְּעַנְשַׁעַן גּוֹמָל, מִיּוֹן קִינְהַ.

רֵיַי צָעַדְעַן טַעַן

אוֹ כְ'הָאָבַ מִיר אַוְיְפָגְעַהוַיְבַעַן אַיִן שְׁוַיְן פָוַן זַיִד קִיּוֹן סְלִיאַד נִישְׁתַ
גְּוּוֹעַן.

שְׁמַעַר עַ

כִּיּוֹטוֹ אַיִדְגַּעַן גְּעַקְוָמַעַן אַהֲיָם צֹוַפְסַ ? כָא — כָא — כָא. קְוָמַטַ,
רְבַ יְוָאַלְחַיִם, וְוַעֲלַעַן מִיר גְּעַחוֹן אַזְוֹד טְהָאָן.

יְוָאַלְחַיִם

דִים, דִים, דִים, דִים... — זְוַנְגַטְ וְשַׁעַ קִינְדְּרָאַלָּה.

שְׁמַעַר עַ

עַד אַיִן פְּאַרְשְׁנַעַבְעַט, דָעַר אַלְטָעַר.

רַיִצָּע יְעַנְתָּע
קֹומָעַ פָּעַסְעַלְעַ, מֵיָּוָן קִינְהָ, מִיטָּמִיר,
וּוָרוּם אַיְיךְ וּוָעַלְעַם נִישְׁתָּאַוִיסְחָאַלְטָעַן.

בַּל אַוְנוּ
וּוָאוּהַיִן, אַיְדָעַנְעַ, וּוָעַט אַיְחָר גַּעַתְּ? בָּאַלְדָּ וּוָעַלְעַן מִיר אַלְעַאָפָהָר
טָהָאָן. זִינְגָּט זִשָּׁע אַיְדָעַלְאָה, אַצִּים דָּרִיצָעָם אַיִי, אַיִי, —
נַאֲרַ שְׁמַחָהָם זָאַל טַאֲקִי זַיְוִן בַּיִּ אַיְדָעַן. קֹומָ, וּוָאוּעָ, קֹומָ, שְׁמַעְרָעָ,

רַיִצָּע יְעַנְתָּע

פָּעַסְעַלְעַ, מֵיָּוָן קִינְהָ, פָהָהָר דַּו אַיְיךְ מִיטָּמִיר.

שְׁמַעְרָע

נַאֲרַ מִיטָּמִיר אַרְכָּטָעַ בַּיִּיטְשָׁ. מֵיָּוָן בַּיִּיטְשָׁ-שְׁטָעַקָּעַל הָאָט זַיְד
צַעְבָּרָאַכְּעָן.

פְּעַסְעַלְעַ

אַט אַיִן אַגְּטוּעַ בַּיִּיטְשָׁ.

כְּלָאוּנְעַ, וּוָאוּעָ, פָּעַסְעַלְעַ אָוָן שְׁמַעְרָע לְאַזְעַן זַיְד אַרְוּם מִיטָּמִיר
גַּזְזָאַגְּ.

רַיִצָּע יְעַנְתָּע

וּוָאָס זַאֲנָט אַיְחָר צַוְּיָנָע צְרוֹתָה, שְׁוֹעָר לְעַבְעָן? בְּחָאָב זַיְד גַּעַד
בָּעַטְעָן, אַיְדָעַן טְרִינְקָט נִישְׁתָּ, מַעַן וּוָעַט נַאֲך בַּעֲדָרְפָּעַן פָהָהָרָעָן
אַחַיִים...

יוֹאַל חַיִּים

וּוָיָּוָן נִשְׁתָּמָ, אַיְדָעַנְעַ, וּוָעַלְעַן זַיְד אַפְּזָוּכְּעָן.

רַיִצָּע יְעַנְתָּע יְעַנְתָּע

אַזָּא זַוְּעוּרְבָּעַ... שָׁאַט נַאֲרַ, דָּאַכְטָמָ מִיר דַּי קָאַלְבָּ מַעְקָעָט אַיִן שְׁטָאַל.
יוֹאַל חַיִּים

אוֹן מִיר דָּאַכְטָמָ אֶזֶּס אַיִן אַשְׁעַפְסָעַן קוֹל. הָעַרְסָט?

פְּעַסְעַלְעַ

טַאֲקִי אַשְׁעַפְסָעַן קוֹל.

זַיְידָע

קוֹמֶט אַרְיִין בַּעֲדַעְקָט מִיטָּמִיר.

ר י י צ ע י ע נ ט ע
פאלט איהם אויפן חאלז.

אט איז דאס קינד, וואו זענען זוי? וואו איז די כלה?
ז' ייד ע

כ' האב זוי אנגעווארען. דער שליטען האט זיך אויסגעקערט. די
פערד זיך צעטראאנגען.

יואל חיים
האבן זיך פארשנעבעט. בע — בע — בע.
ז' ייד ע

אָוֶטְשַׁעַ האט די פערד בעוויזען די בייטש, זוי האבן זיך געגעבען
אָטְרָאָגַן.

יואל חיים
זוינע פערד האבן פינט די בייטש.

ר י י צ ע י ע נ ט ע

אוד וועל זיך נאר א מעשה אנטהאן.
ז' ייד ע

וואו זענען די איבריגע?

ר י י צ ע י ע נ ט ע

וואווע, בלואונע, שמערעד און פעםעלע זענען אוועק אייך זוכען.
ז' ייד ע

זוי זענען שוין געווען? זוי וויסען דאך נישט וואו צו זוכען.

יואל חיים

אי זיך פארשנעבעט... וואו איז די כלה?

ר י י צ ע י ע נ ט ע

פעלט פינעלע, ווע איז מיר, זאל חלייה מיט איהר נישט טראפען
עפטעם.

יואל חיים

האט מען טאכע שארכ אריינגעשנעבעט?

ר י י צ ע י ע נ ט ע

אט דאס איז דאך מיין אומגליך, ווע איז מיר. כ' האב זיך געבען

טען ווּ בַּי אַ נְזָלָן, אַיְדָעַן הַאֲטַנַּת נְאַט אֵין הָאָרְצָעַן. אַוְרְטְשָׁע הַאֲטַנַּת
אַרְיִינְגְּנָעְקָאַטְשָׁעַט אַגְּנָנְצָעַט פֿעַסְעַל בְּרָאַנְפָעַן.

וּאַל חַיִּים
אוֹזְנוֹ מְעַן הַאֲטַנַּת גַּעֲצָפְטַן פֿוֹן קְרָאָן?
רַיִּיצָע יַעַנְטָע
אוֹדָאי.

וּאַל חַיִּים
אוֹזְנוֹ דָּאַךְ טָאַקְיִי גַּעֲוָעַן אַתְּנָאִים בַּי מִיּוֹן אַיְנוֹקָעַן. טָא וּוּאַם זְשָׁע
דָּאַנְהָסְטָו אַיְדָעָנָע? ... אָז דָּעַר חַתְּנוֹ אֵין פָאַרְחָאָן, מְסֻתְמָא וּוּעַט
בָּאַלְדָר דַּי בְּלָח אַיְיךְ זַיִן.
עַס קוּמָעַן אַרְיוֹן כָּאַטְשָׁע, שְׁמָחָה, אַוְרְטָשָׁע, בְּלָאוֹנוּן, שְׁמָעָרָע, שְׁרָה
מְבָלָה, פֿעַלְתָּעַ פֿיְוָגְעָלָע, אוֹזְנוֹ שְׁפִירְנָצָע צִוְרָעַל פָּאַרְשָׁנָעַשׁ. דָּעַר עַולְמָא אֵין
בְּגִילּוֹפִין. זַוְגָּט.

רַיִּיצָע יַעַנְטָע
וּוֹאָזְנוֹ קִינְדָּה, פֿעַסְעַלְעָה?
פֿעַלְטָע פֿיְיַיְגָּעָלָע
אוֹי וּועָז, זַי אֵין דָאַךְ נִישְׁטָא!

וּאַוּוֹעַ
פֿוֹן אַונְטָעָר דַּי הַעַנְטָא אֵין זַי מִיר פָאַרְפָּאַלְעָן גַּעֲוָוָאָרָעָן.

זַיְידָע

אַיְיךְ וּוּעַל זַי גַּעַהּ זַוְכָּעָן.

לוּוֹפְשָׁ אַרְוֹסִים.

אַוְרָטָשָׁע

נִשְׁטָא בְּעַדְאַרְפָּט לְאַזְעָן דָּעַם חַתְּנוֹ אַלְיָוָן.

כְּאַטְשָׁע שְׁמָחָה

מִיּוֹן זַוְהָן וּוּעַט צַעְהָן שְׁדוֹם פָּאַרְשָׁטָעָקָעָן אַונְטָעָרָן גַּאַרְטָעָן.

מְכַלְּחָה שְׁרָה

וּוּאַם אַיְדָרְעָט!

פֿעַלְטָע פֿיְיַיְגָּעָלָע

כְּבוּעָל אָפְשָׁר נִשְׁטָא אַוְסָהָלְטָעָן.

א ו ר ט ש ע
קלאג נישט, תאכטער מײַונע, דיין חתּן ווועט נישט פערפֿאַלען ווערען.

ו ו א ו ו ע
שאָט, שאָט וויבּער, נישט קלאנט, אַיךְ געה,
געחת אַרוֹוֶּס.

פ ע ל ט ע פ י ג ע ל
געחטש אַרום שפֿרינצּע צירלען אָון ווינְגּן,

ב א ט ש ע ש מ ח ה
וּואָסּ קלאנט אַיהֲרָ דָּארָט, נָאָרִישׁעָ קָעָלְבָּעָרָ ?
כ ל א ו ו נ ע

נִיבּ אָהָאנְטּ כָּאַטְשָׁע שְׁמָחָה, קוֹם אַהֲרָן שְׁמָעָרָן, וּוֹאָ אַיּוֹ דֵּי כְּלָהָ ?
אי, זונְגְּטּ וּשְׁעָ אַידְעָלָאָדּ וּוֹאָרָוםּ דֵּי שְׁטוּבּ דָּרְעָטּ זַיְהּ.

מ ב ל ה ש ר ה
דאָסּ דָּרְעָטּ זַיְהּ אַיְיךְ דָּעַרְקָאָפּ, וּוֹעָ אַיּוֹ מַירּ.

ב א ט ש ע ש מ ח ה
שאָטּ, אַיְדָעָן, וּוֹאָ אַיּוֹ מַאְקִי מַיְןָ תאַכְטָעָרָ ?
ר י וּ צ ע י ע נ ט ע

איַצְטָעָרָ האָטּ עָרָ זַיְהּ דָּרְמָאָנְטּ, אוּ דָּאָסּ קִינְדָּ אַיּוֹ נִישְׁטָאָ. בְּזַעַל
עַם אַפְּשָׁרָ נִישְׁטָ אַוְיסְחָאַלְטָעָן.

ו ו א ו ו ע
קָומְטָ אַרְיוֹן.
די הִינְטּ בַּילְעָן אַיּוֹ דָּארָפּ, דָּאָסּ פָּאָהָרָעָן זַיְהּ.

ב ל א ו ו נ ע
אַיְדָעָן, אַיְיךְ דָּרְעָטּ זַיְהּ נִישְׁטָ דָּעַרְקָאָפּ, בְּרַעַנְגְּטּ מַירּ אַהֲרָן מַיְןָ
שְׁטוּבּ. מַיְןָ אַיְדָעָנָעָ אָנוּ דֵּי בְּנִים... רְבּ יְוָאָל שְׁמָחָה, אַיהֲרָן שְׁלָאָפְּטָ ?
שְׁמַעְתּ אַוְוּתּ, אַיְדָעָלָאָדּ פְּרֻעהָן זַיְהּ !

ז י י ד ע
קָומְטָ אַרְיוֹן. עַסּ וּוּרְטָ אַ גַּעַטְוּמָעָל. די מַאְמָעָסּ קָוְשָׁעָן אַיּוֹם.
די כְּלָהָ פָּאָלָטָ צַוְּ צַוְּ אַיּוֹם אָון ווּוּינְגּן.

ר י י צ ע י ע נ ט ע

וואר איז פעסעלע?

ז י י ד ע

ニישט געזעהה. די פערד בעדראף מען אריינפיהרען איז שטאל. עט
דרעט די זאווערכען.

ב ל א ו ו נ ע

דעָר טִיווּעַל וּוְעַט זַיִן נִישְׁתָּכָפָעַן.

ב א ט ש ע ב ע ר

שאָט נָאָר, אִידְעָן, וּוֹאָזֶן טָקָפִי מֵיָּוֹן טָאָכְטָעַר?

ר י י צ ע י ע נ ט ע

חָאָסֶט זַיִךְ אַנְגָּעָטְרָוְנְקָעַן אָנוֹ וּוְיִשְׁטָט נִישְׁתָּוּ וּוֹאָזֶן דּוֹ בִּזְמַט אַזְּנָעַם.
וּוְעַלְמָן.

ש מ ע ר ע

אִידְעָנָעַ וּוֹאָס אִיהָר זַעַנְתָּ. די צִינָג וּוְעַט קּוּמָעַן אַהֲיָם.

מ ב ל ה ש ר ה

קוּם, שְׁמֻעָרָעַ, לְאָמֵר נָאָר פָּאָהָרָעַן אַהֲיָם. קוּם צִוְּרָעַלְעַ מִיר וּוּלְעַן
פָּאָהָרָעַן אַהֲיָם.

ש מ ע ר ע

כָּא — כָּא — וּוְעַר וּוְעַט עַם פָּאָהָרָעַן אַהֲיָם? ... אַי וּוֹאָס
מִיר זַעַנְעַן זַעַנְעַן מִיר, אַבְּכָר אִידְעָן זַעַנְעַן מִיר! זַיְנְגַט אִידְעָלָעָה,
וּוֹאָס מִיר זַעַנְעַן זַעַנְעַן מִיר...

ר י י צ ע י ע נ ט ע

נִישְׁטָט אַנְדָּעָרָש אַזְּנָעַם דּוּם פָּאָסְטָעָרָנָאָק-צִימָעָם אַזְּנָעַם עַפְעָם גַּעַוּעָן.

מ ל ב ה ש ר ה

וּוֹאָס רַעַדְתָ אִיהָר? אַיְדָה אַבְּכָר דּוּם פָּאָסְטָעָרָנָאָק אִיבָּעָרָגָעָלְיָבָעָן.

ר י י צ ע י ע נ ט ע

אִיהָר וּוְעַט מִיר נִישְׁטָט אַיְנְדָעָרָעָן. נִישְׁטָט אַנְדָעָרָש אַמְשָׁגָעָנָעָר
פָּאָסְטָעָרָנָאָק זַיִךְ אַרְיִינְגָּעָנְגָּבָעָט, אַנְיִשְׁטָט וּוְאַלְמָן זַיִךְ דּוּם עַולְמָן
אַזְּוּזָן נִישְׁטָט פָּאָרְדָּרָעָט די קָעָפָן.

אַוְרַתְשָׁע

וְאַסְסָוּ וְעַטְאַהֲרָה, מְחֹותְנְעַסְטָעַ, אָוִיסְטְרָאַכְטָעַ אָוִיפְמְיוֹן צִימָעַס?

אַיְדָה וְעַלְמֵרְנִישְׂטָה לְאוֹזָעַן.

פְעַסְעַלְעַ

פְאַלְלָטְאָרְיוֹן אַפְאַרְשְׁנְעַטְעַ.

בְּלַאֲוּנוּעַ

אַטְאַיְזָן זַיְן, אַיְדָעַן! לְאַמְירְהַוְלוֹעַן, לְאַמְירְתְאַנְצָעַן...

רְיִוְצָעַ יְעַנְטָעַ

קְוֹשֶׁטְזַיְן.

מְיוֹןְקִינְדָה, וְאוֹבִיזְטוֹגְעַוְעַן?

פְעַסְעַלְעַ

אַלְעַשְׁוִיןְפָּאַרְהָאָן?

קְוֹשֶׁטְזַיְן מִיטְדַּיְלָאָן.

שְׁפְרִינְצָעַצְיְרַעְלַעְעַ

אַוְיְוָעַ, מְיוֹןְטָאַטְעַ, אַיְזָדָאָךְ נִישְׁטָאָ!

כְאַטְשָׁעַשְׁמַחְה

כְאַ — כְאַ — כְאַ — וְאוֹאַ אַיְזָשְׁמַעְרָעַ?

בְּלַאֲוּנוּעַ

עַרְאַיְזָן אַוּעַקְבָּעַפְאַחֲרָעַן בְּרַעְנָגָעַן מִינְעַן חַבְרָה.

שְׁפְרִינְצָעַצְיְרַעְעַ

קְוֹמָטָה, אַיְדָעַן, וּכְבָעַן מְיוֹןְטָאַטְעַן אַוְיְוָעַה, אַיְדָה וְעַלְגָעַה אַיְהָם וּכְבָעַן.

רְיִוְצָעַ יְעַנְטָעַ

לְאַזְוֹטְזַיְן נִישְׁטָאָרְרוֹסְפָוּן שְׁטוּבָה.

כְאַטְשָׁעַבְעַרְבָּעַ

שְׁמַעְרָעַ אַיְזָן אַוּעַקְבָּעַ צֹוּכְלָאָוְנָעַן זָאנְאַיְדָה אַיְזָה. זָעַצְטָזַיְקָאַיְדָעַן

צָוָםְטַיְשָׁה. דָעַרְלָאָנָגָן, מְיוֹןְוְוִיבָה, וְאַסְסָצֹוּפְעַרְבְּיְוִיסְעַן, אַיְדָעַן,

צָוָםְטַיְשָׁ!

שְׁמַעְרָעַ

קְוֹמָטָאָרְיוֹן. עַסְסָוּרְעַטְאָגְעַטְוּמָעַלְ

ב 5 א וו נ ע
 שמערע, סערדצע, וואו ביזטו געוווען?
 ש מ ע ר ע
 ציילט דעם עילם.
 נישט איינסם, נישט צוווי, נישט דריוי...

ב 5 א וו נ ע
 אלע פארהאנגען, וואס ציילקסטן?
 ש פ ר י נ צ ע צ י ר ע ל
 אט בין איד דאך, טאטע?
 ש מ ע ר ע

ווארפט די היטעל אן דערעד פאר החפעולות.
 דאס ביזטו דאך מיאן בשערע טאטבער! טא וואס זשע שווינט
 איהר אידען? לאמיר זינגען, לאמיר שפרינגען, אוי, וואס מיר זע
 גען זענען מיר, אבער אידען זענען מיר...

ב 5 א וו נ ע
 אידען זויט עדות: באטש באטש בער איז מיר אמאָל געקראכען
 איז וועג אריין, נאָר איד בין איהם נישט קיין שונא. וואו ביזטו
 זיידע? איז דו פעלטע פיענען, חתונ'בלעה קומט אהער! זאל גאט
 גבעען, איז טאטע מאמע זאלען האבען נחת פון איד! קומ אהער,
 באטש בער, אדרער באטש שעמלה.

ב א ט ש ע ש מ ח ה
 וואס בין איד דיר אמאָל געקראכען איז וועג אריין? די בהמה
 איז סיי ווי געוווען מיט א חסרוין, דאריבער האב איד זי געפיהרט
 אויפֿן יורה.

ד י י צ ע י ע נ ט ע
 ווועאָס רעדט איהר, בלאונגען, וווען די בהמה זאל זיך נישט בריקען
 וואָלט איד זי איד ערקייפט. האט נישט צונעלאָזען די מילַה.
 געמווצט שטענדיג איהר גבעען א ביסעל הי אונטער דער נאגן.

ב 5 א וו נ ע
 כא — כא — אידען וואס איהר זענט! איד רעד נישט

פּוֹן דער בהמה, ב'מיין אָז מַיִוְן אָז אַלְטָעֶר בֵּינִישׁ הָאָט גַּעֲהָאָט אַנְ-'
אוּג אַוְיָף אַוְרְטִישָׁעַס טַאכְטָעֶר אָז אַיךְ אַוְידְ; נַאֲר אַיךְ פַּאֲרָגִין
דַּיר. אַיְדָעַן זִוְיט עֲרוֹתָה, אַיךְ זָאגְ אָז אַיךְ וַוְוְנְשָׁדְ דַּי קַינְדָּעֶר מַזְלָּ
אָז גַּלְיָקְ.

שְׂמַע רְעַב

אָז מַיִט מִיר שְׁטָעַחַט דַּיר נַאֲר נִישְׁטָה אָז צַו מְשָׁדָךְ זַוְּן? טָא זִינְגָּט
זַשְׁעַ אַיְדָעַלְאָה וּוְאָס מִיר זַעַנְעָנוּ זַעַנְעָנוּ מִיר, אַבְעָר אַיְדָעַן זַעַנְעָנוּ מִיר...
וְוְאָס אַיְזָן דָּא פַּאֲרָהָאָן צַו רַעַדְעָן? אַיךְ זָאגְ אַוְוָה, אָז בְּלָאוּנְגָּעָם קְדִישָׁ
אַיְזָן אַ וְוְאַיְלָעָר יְוָנְגָּאָטָשְׁ.

בְּלָאוּנְעַ

שְׁאָט אַיְדָעַן, ב'זּוּעַל נַאֲר נִעהְמָעַן פַּעַלְעָן פָּאָר אָשְׁנוֹר.
רְיִיצְעַר יְעַנְטָעַר

בְּיִי מַיִוְן קִינְד אַיְזָן נַאֲר דַּי מַוְילְךָ אַוְיָף דַּי לְוָעָפָן.

בְּלָאוּנְעַ

וְוְאָס זָאנְט אַיְהָר, רְבָבְוָאָלְחָיְם?

יוֹאַלְחָיְם

אַשְׁאָד אַרְוִוִּצְזָולְאָזָעָן פּוֹן שְׁטוּבָן.

שְׂמַע רְעַב

אָז מַיִט מַיִוְן קִינְד שְׁטָעַחַט דַּיר נִישְׁטָה אָז צַו טָהָאָן אָשְׁוֹזְץָן?
בְּלָאוּנְעַר

זַי הָאָט דַּאְךְ אַחְתָּגָן.

אוֹרְטָעַר שְׂמַע

וְוְאָס אַיְזָן דָּא פַּאֲרָהָאָן צַו רַעַדְעָן. אַיךְ זָאגְ, אָז עַר אַיְזָן אַ וְוְאַיְלָעָר
יְוָנְגָּאָטָשְׁ אָז גַּוְן, שְׁמָעָרָעָ, בְּעַדְאַרְפָּסָט זַיְדָ נִישְׁטָה בְּרַעְקָלְעָן.

בְּאַטְשָׁע שְׂמַע

שְׁאָטָם, שְׁאָטָם, אַיךְ גַּיבְ קִינְגָּעָם נִישְׁטָה מַיִוְן טַאכְטָעֶר, בְּלָאוּנְגָּעָם, אַיךְ
גַּיבְ דַּיר נִישְׁטָה מַיִוְן טַאכְטָעֶר.

ש מ ע ר ע
וואם דאגה/סטו, טאכטער מיינען, וועט קריינען א חתן. זיננט זשע
אידעלאך: וואם מיר זענען זענען מיר, אבער גאט דינען מיר. אוין,
אוין, ס'איין מיר גוט, ס'איין מיר ואויל, אוין, אוין, ס'איין א
נחת, בעוויזו/ישע טאכטער ווי דו וועט טאנצען אויפין טיש.

ב א ט ש ע ש מ ח ה
בעוויזו וואם דו קענסט, שפרינצע ערעל.
מ ל ב ה ש ר ה
נו, שפרינצעלע, בעוויזו וואם דו קענסט!
ו ו א ו ו ע
שויניגט וויבער! איי ווע אידען, ס'איין מיר גוט!

ד י ו צ ע י ע נ ט ע
ווער עס טאנצען אויף פרעםדע שמחה/ס דער וועט דערלעבען צו
טאנצען אויף איינגענע שמחה/ס... אוין מאמעלאך, שמערע געהט
טאקלע טאנצען אויפין טיש. לאזט, כ'וועל די גלוולאך ארעפנעה
בען.

ש מ ע ר ע
כא, בא, בא, אידענע! נים און די גלוולאך פול ביון די ראנדען
און איך וועל טאנצען צוישען זיין, ער ווארפט אראפ די שטיוועל
און און די זאקען קליבט ער זיך ארויף אויפין טיש, שרויות. נו,
זיננט זשע מיר אידעלאך: אוין וואם מיר זענען זענען מיר, אבער
אידען זענען מיר: וואם מיר זענען זענען מיר, אבער גאט דינען
מיר... קומ ארויף, טאכטער מיינען, העלך דעם טאטען טאנצען בי
א אידען אויף א שמחה.

כ ל א ו ו נ ע
נו, שפרינצע ערעלע, געה אויפין טיש, דער טאטען רופט... בע-
וינו וואם דו קענסט!
ש פ ר י נ צ ע צ י ר ע
זוארפט אראפ די שיך און שפרינצע ארויף אויפין טיש. טאנצען אנטקע-
געו טאטען.

ש מ ע ר ע

פארקאשערט די פֿאָלעַס אָוּן טָאנְצַט גְּרוֹינְג צוּוִישָׁעַן די גֶּלְעָזָלָאָך
אנְטְקָעָגָעַן דָּעַר טָאָכְטָעָר. זִוְנְגָט.
איי, אַיְדָעָלָאָךְ טִיעָרָעָ, וּוְאָס מֵיר זַעֲנָעָן זַעֲנָעָן מֵיר, אַבְעָר אַיְדָעָן
זַעֲנָעָן מֵיר...
ב ל א וו נ ע

וְאוּוּ, סְעַדְצָעָן, כָּאָפְּ וַיְדָ אַרְיוֹן אַיְן מֵיָּוּן שְׁלִיטָמָעַן אָוּן בְּרָעָנְגָמִיר
מֵיָּוּן מִשְׁפָּחָה אַהֲרָע. בְּיוּוּל, אֹז שְׁמַהָּס' זָאָל זַיְוָן... שְׁמָעָרָע!
מֵיָּוּן זַוְּהָנוּ נַעֲמָתָדְתָיְן טָאָכְטָעָר וַיְיַזְרָעָהָט אָוּן נַעֲמָת! אַיְדָעָן
זַיְוִיט עֲדוֹת, אֹז כְּלָאוּנָעָן נִימָט אָפְּ וַיְיַזְרָעָהָט אָוּן נַעֲמָת טָאָכְטָעָר.
אַהֲרָן נְדוּן, אַהֲרָן... אַיְיָ, וּוְאָס מֵיר זַעֲנָעָן זַעֲנָעָן מֵיר... זִוְנְגָט וְשָׁעָ, אַיְדָעָן
לְאָהָרָן, אַצְּיָּם דְּרִיצָעָם, אַיְיָ, אַיְיָ...
שְׁמָעָרָע אָוּן שְׁפְּרִינְצָעָן שְׁפְּרִינְצָעָן אַרְוְנְטָעָר פָּוּן מַוְישָׁ.

ב ל א וו נ ע

נַעֲמָת אָרוּם שְׁמָעָרָעָן.

הָעָרֶת אַיְדָעָן, בְּהָאָב גַּעַהָאָט פְּאָרִיבָעָל אָוּיפְּ שְׁמָעָרָעָן. גַּעַהָאָט בְּאָנְ-

אֵיכָהָם אַנְ'וָלָה. גַּעַוְאָלָט וּוְאָרְטָעָן בְּיוּקָעָל יְוָמְכָפָר אָוּן בְּבִין עַם
אֵיכָהָם מְוחָל! בְּבִין דֵּיר מְוחָל, שְׁמָעָרָע. אָה, וּוְאָס מֵיר זַעֲנָעָן זַעֲנָעָן
מֵיר, אַבְעָר אַיְדָעָן זַעֲנָעָן מֵיר.

אָ קְלָאָפְּ אַיְן פְּעַנְפְּשָׁעָר פָּוּן דְּרוּיְסָעָן, בְּרָעָכְתָ אָוּיס אָשְׁוּבָ.

ר יִ צ ע יַעַנְטָע

אַיְיָ, וַיְיַזְרָעָהָט פִּיְפְּטָ.

מ ב ל ח ש ר ה

פְּאָרְשָׁטָאָפְּט די שְׁוִיבָב נִיכָּעָר, מִיט אָשְׁמָאָטָע.

ו ו א וו ע

סְחָאָט מֵיָּוּן פָּעָרָד אָוִיסְגָּעָשְׁלָאָגָעָן. בָּעַט זָוְד אַיְן שְׁטוּב אַרְיוֹן.
בְּיוּעָל גַּעַהָנוּ וּוּעָל אִיךְ אַלְעָ בְּיוּעָ חְלוּמוֹת צָו אֵיכָהָם אָוִיסְלָאָגָעָן.

ב א ט ש ע ש מ ח ה

פִּיחָר אֵיכָהָם אַרְוְנְטָעָר הַיְנְטָעָר דָּעַר שְׁטָאָל דָּאָרָט רִיאָסָט נִישָׁט דָּעַר
וּוַיְנָט אַזְוִי שְׁטָאָרָק.

א ו ר ט ש ע

קָוָם אֲרוֹיִים וּוְעַלְוָן מִיר זָהָן וּוְעַר עַמְּ אֵין דָאָרְטָעַן. דָאָכְטָ מִיר סָ'אֵין
נִישְׁתָּ דָעַם פָּעֶרֶדֶס מְלָאָכָת.

ו ו א ו ו ע

קָוָם אָוָרְטְשָׁע!
גַּהְעָן בִּיְזָעָן אֲרוֹיִים.

ב ל א ו ו ג ע

וּוְאַסְמִיר זָעַנְעָן זָעַנְעָן מִיר... גַּעֲפָעַלְטָ דִיר, שְׁמָעָרָע, מִיּוֹן זָוָן? הָאָסָסָ
טו אַיְהָם! — אָוָן דַו טָאָכְטָעָר, גַּעֲפָעַלְטָ דִיר מִיּוֹן יְוָנָגָאָטָש, הָאָסָסָ
טו אַיְהָם. אַיְךְ גִּיבָּ אַיְהָם, שְׁמָעָרָע, אַיְבָּעָר אֵין דִּינָעָהָעָנָט. לְעַהָּ
רָעָן אַיְהָם צָו הָאָלָטָעָן אַ בִּיטָּש אֵין דָעַר הָאָנָט, אָוָן שְׁבָת זָאָל עַרְ
בִּיְ דִיר זָיִן אַיְדָר — זָיְנָט וּשְׁעַ אַיְדָעָלָאָד אַצִּים דָרְצִיעָם אֵי, אֵי,
אי... אָוָן דַו, פָּעֶסְעָלָעָן, הָאָסָסָהָלָד מִיּוֹן קָלְעָנָרָעָן יְוָנָגָאָטָש, עַר
בָּעָדָרָפָט נָאָךְ וּוְאָקָסָעָן, דַו בָּעָדָרָפָט נָאָךְ וּוְאָקָסָעָן. וּוְאַסְמָטוֹ
בָּאָטָשָׁע שְׁמָחָה?

ב א ט ש ע ש מ ח ה

מְסֻכָּוִים!

ש מ ע ר ע

עַר הָאָט אַ וּוְאַיְלָ קָעְפָּעָלָן.

ר י י צ ע י ע נ ט ע

מִיּוֹן קִינְדָּ קָעָן נָאָךְ וּוְאָרָטָעָן.

ש מ ע ר ע

בָּאָטָשָׁע שְׁמָחָה וּוְעַט פָּעֶסְעָלָעָן גַּעֲבָעָן נְדוֹן אֹוִיָּה.

ב ל א ו ו ג ע

טָא, טָאַנִּי זָשָׁע, צִירָעָלָע, מִיּוֹן שְׁנוֹר! קָוָם אַהֲעָר, כְּלָאוּנָעָ רָופָט
דִּיָּה. וּוְלָסָט זָיִן מִיּוֹן שְׁנוֹר? צָו מִיר אֹוִיָּף קָעָסָט. וּוְעַטָּ דָאָס
פּוֹטָעָרְפָּעָסְלָ בִּיְ מִיר נִישְׁתָּ נִישְׁתָּ בָּעָדָרָפָעָן דָרָעָן אָוָן דַי בְּהַמָּה מְעַלְּיָה.
קָעָן אֹוִיָּד נִישְׁטָט.

מ ב ל ה ש ר ה

דַי מָאָמָע הָאָט זַי נִישְׁתָּ גַּלְעָהָרָעָנָט צָו זָיִן אַ פְּרִיצְטָעָן. זַי וּוְעַט

דרעעו דאס פעסעל און מעלפער די בהמה, און מעו וועט בעדראָרבען.

ש פְּרִינְצָע צִירָע

וואָס זאנסמו פַּעֲלָטָע פִּינְגָּלָע, סְאֵין גּוֹט צַוְּזִין אֲכָלָה?

זִיִּידָע

ווער אֲכָלָה, צִירָע, וועט מעו בִּידָע חֲתוּנוֹת פְּרָאוּוּן אִין אַיִן וּוָה.

יְוָאָלְחִימָם

וואָס האָש די גָּאנְצָע צִוְּס גַּעֲדָרָעְמָלֶת רִיבְּבָט די אָוְגָּעָן אָוָן
הִיְּבְּבָט אָן זָוְנְגָּעָן.

איִי דִּים, דִּים — דִּים — דִּים, אוִי דּוֹי, דִּים — דִּים — דָּאִים.

שְׁמֻעָרָע

לְעַבְּעָן זָאָלְרָב יְוָאָלְחִים!

בְּלָאָוְנוּעָ

מחותן, שְׁמַעְעָ ? גַּיבְּ מִיר אַהֲרָע דִּיְין הָאָנָטָם. קָומְט אִידָּעָן לְאַמִּיר
פָּאַהָרָעָן צַוְּמִיר. זָאָלְמִיְּן אִידָּעָן וּוְיָסָעָן, אֲזַיְּהָר זָוְהָן אִיזְגָּעָן
וּוְאַרְעָן אֲחָתָן.

בְּאָטְשָׁע שְׁמַחָה

זָאָלְזִי מַאְקִי וּוְיָסָעָן, דִּיְין אִידָּעָן

בְּלָאָוְנוּעָ

ニישט געקבנט זִי מִיטְנָהָמָעָן, אֲזַיְּדָעָן, האָט זַיְד פָּאַרְרִיבָעָן,
זָאָלְזִי וּוְיָסָעָן.

שְׁמֻעָרָע

איִיד וּוְעָל אִיהם דָעַם חַתֵּן אַנְדָּרָעָן פָּאָרְן אַוְיָעָר. קָומְט אִידָּעָן
לְאַמִּיר פָּאַהָרָעָן. אָוָן דָו, טָאַכְטָעָר מִיְּנָע, צִירָע שְׁפָרִינְצָע אַדְרָעָר
שְׁפָרִינְצָע צִירָע אֲדָגָה, אִידָעָן, אַיְהָרָע צְוּוִי באָבָעָם בְּשָׁרָע
וּוְיִבְּעָר גָּעוּוּן.

וּוְאָוָע אָוּן אַוְרְטְּשָׁע קָומְט אָרְיוֹן, לְאַכְּבָעָן אַוְיָפְן הַוִּיכָּבָעָן קוֹל.

שְׁמֻעָרָע

קָומְט אָרְיוֹן אִידָעָן !

וּוְאָוְנוּעָ

וּוְיִסְטָ אַיְהָר וּוְעָר סְחָאתְדִי שְׂוִיב אַוְיָסְגָּעָלְאָגָעָן ?

א וְ רַטְשָׁע
 מײַן באָראָן! מיט דֵי העֲרָנָר אוֹסְנָעָשְׂלָאָגָעָן.
 מְכֻלָּה שֶׁ רָה
 מעַן האָט גַּעַלְאָזָט אָפָעָן דֵי שְׁטָאָל אַיּוֹ עָרָ נַאֲכָגָעָלָאָפָעָן.
 בְּלָא וְוָנָע
 שאָט, אַידָעָן, דָּאָסְ האָט עָרָ מִירָ דָעָם פָּעָרָד אַיבָּעָרָגָעָשְׁרָאָקָעָן.
 שְׁמָעָרָט
 עָרָ האָט מײַן פָּעָרָד אַוְוִיךְ אַיבָּעָרָגָעָשְׁרָאָקָעָן, כָּא — כָּא — כָּא.
 א וְ רַטְשָׁע
 מיט גַּעַוְאָלָד אִיחָם אַיּוֹ שְׁטָאָל אַרְיָינָגָעָפִיהָרָט. צֹ דִיר, נַאֲטָשָׁע
 שְׁמָחָה אַיּוֹ שְׁטָאָל אַרְיָין.
 רְיִיְצָע יְעַנְתָּע
 אַיּוֹ עַס טָאָקָע אַיְיעָרָבָאָרָאָן?
 א וְ רַטְשָׁע
 כָּא — כָּא — אַידָעָנָע!
 מְכֻלָּה שֶׁ רָה
 זֹוֵל נִשְׁתַּמְתַּבְּלִיבָעָן אַיּוֹ שְׁטָאָל אַלְיוֹן אַהֲן דָעָם פָעָרָד.
 רְיִיְצָע יְעַנְתָּע
 טָא וּוּ קְוָמָט עָרָ צּוֹם פָעָנְסְטָעָר?
 שְׁמָעָרָט
 האָט גַּעַהְעָרָט אַידָעָן זַעַנְעָן זַיְדָמָה.
 אַ קְלָאָפְ אַיּוֹ פָעָנְסְטָעָר. אַ שְׁוִיבָץְעָרָאָכָעָן.
 וְוָאְוָע
 בְּחַאָב גַּעַזְאָגָט מעַן באָדָאָרָף דָעָם טְוִיעָר פָעָרָשְׁפָּאָרָעָן.
 זַיְדָע
 עָרָ בעַט זַיְדָ אַיּוֹ שְׁטוּבָ אַרְיָין.
 מְכֻלָּה שֶׁ רָה
 גַּעַהְ, חַתְּן, אַזְוָעָק פָוּ פָעָנְסְטָעָר.
 פְעַס עַלְעָ
 קוֹקָט אַיּוֹ פָעָנְסְטָעָר.

מעו זעהט קיינעם נישט.

וּ אַ וּ עַ

קומ אָוֶרְטְשָׁעַן, בְּבִין אֲבָלָן צֹזָהוּ וּוְאַסְ דָּאָרְטַ אַיזָּאָזְעַלְכָעַם.
בְּלֹאַ וּוּנְעַ

קָוָמָט, אִידָּעַן, לְאַמְּיר אֵיהֶם נָאָפָעַן אָוּן בִּינְדָּעַן.
יְוּ אַ לְּחִיִּים

נָהָמָט מִיטָּדִי בִּיטְשָׁאַן, בְּבִין אֲבָלָן צֹזָהָן.

אַלְעַ מְעַנְנָעַר גַּעַחַן אָרוֹסִים, דִּי וּוּבָעַר בְּלִיבָעַן קוּקָעַן אַיזָּפָעַס-

טָעַר.

שְׁפְּרִינְצָעַ צִירָעַ

ער אַיזָּאָנְטָלָאָפָעַן גַּעַוָּאָרָעַן.

רִיִּיכָעַ יְעַנְתָּעַ

סְאַיזָּנוּשָׁטְרָעַט, מִיזָּקְנָה, דּוֹזָאָלָסְטָ שְׁטָעָהָן נָעָבָעַן פָּעַנְסָטָעַר.

פְּעַלְתָּעַ פִּיְגָעַלְעַעַ

זַיִי יְאָנָעַן אֵיהֶם נָאָה.

מְכֻלָּה שְׁרָה

גַּעַהָ דּוֹ אָוִיךְ אָוּעָקְ פָּוּן פָּעַנְסָטָעַר.

רִיִּיכָעַ יְעַנְתָּעַ

הָאָבָעַן זַוְדָ קִיְיָן עַיְן הָרָעַ אָנְגָעָשָׁנְבָעַט. זָאָלָעַן זַיִי דָאָרְטַ חַלְילָה
נָאָרַנְשָׁט בְּלִיבָעַן אַיזָּשָׁנָע.

פְּעַלְתָּעַ פִּיְגָעַלְעַעַ

לוּקָטָן, קוּקָטָן, וּזַיִי יְאָנָעַן אֵיהֶם נָאָה. אֹויְ, דָעַרְ זַיְדָעַ אַיזָּגָפָאָר
לְעַזָּ אַיזָּשָׁנָע!

מְכֻלָּה שְׁרָה

מעו האָטָ דָעַם חַתּוֹ נִישְׁטָ בְּעַדְאָרְטַ לְאָזָעַן גַּעַהָן.

שְׁפְּרִינְצָעַ צִירָעַ

שְׁרוֹיִיט דָוָרְךָ דָעַרְ צְוָרָאָפָעָנָר שְׁוּבָ.

זַיְדָעַ, זַיְדָעַ, קוּם אָרְיוֹן!

רִיִּיכָעַ יְעַנְתָּעַ

גַּעַהָ אָוּעָקְ מִיזָּקְנָהָן פָּוּן פָּעַנְסָטָעַר. וּוּסְטָן זַוְדָ נָאָה מַעֲרְקִיחַלְעַן.

ש פְּרִינְצָעַ צִירעַל

אונזער באראן איז איז קלונגר, פונקט ווי א מענש איז ער קלונג.
אנומעלט זאגט צו מיר דער טאטע: געה שפֿרינצע, טרייב איהם
אריוין איז שטאל און פֿאַרְשְׁטָאַל דעם טויער. געהם איד אַריַַד
טעל און וויל געה צו איהם, טוט ער אַקְאַפְּעַי מיט די הערנעער
און אנטלויפֿט אַוִַּיפְּט דער לאנקע. אַזְוִי ווי א מענש איז ער קלונג!

פֿעַס עַל עַ

אייהר זעהט דער זיידע ליגט איז שנע. קומט לאַמִּיר איהם אַוִּיפְּ
הויבען. קומ, צירעלע!
בָּגְפֶּשֶׁ צִירָעַלְעַן בְּזַיְם הַאֲנָטָן, לְוֹפְּעַן אַרוֹפִּים.

דִּיְיִצְעַד יַעַנְטַע

אלט איז נישט יונגע. אַנְ' אַיְבָּרְגּ גַּלְעֹזֶל גַּעֲנוּמָעָן קָעָן ער זיך שוין
ニシט אַיְנָה אַלְטָעַן אַוִּיפְּ די פִּיס.

די צוּווּי מִוְּזְדָּאָךְ פִּיחָרָעַן אַוְנְטָעַר די חַעַנְטָדָעַן אַלְטָעַן.

יַוְאַל חַיִּים

חַלְטַזְיךָ קְוִים אַוִּיפְּ די פִּיס. זונגעט.
דִּים, דִּים, די די דָּאִים...

דִּיְיִצְעַד יַעַנְטַע

נאַכְּסָאָל, שׂוּעָר לְעַבְעָן, האַט אַיהֲר בְּעַדְאָרְפָּט אַרוֹיְסָגָעָן אַיז
זָאוּעוּרְכָּע?

יַוְאַל חַיִּים

וּאוֹ זָעַנְעַן מִיְּנָעַן קִינְדָּרָעַר, מִיְּנָעַן אַיְנִיקְלַעַד?

פֿעַס עַל עַל

זַיְיַוְעַן אַלְעַ אַיז גַּאֲרְטָעַן; זַיְיַוְעַן זַיְיַוְעַן נַאֲד אַיהם.
מיַש גַּעֲזָנָגּ לְאַזְעַן זַיְיַ אַרְיוֹן אַלְעַ מַעְנָעַר, אַוְיסָעַר בְּלָאוֹנוּגָעַ.
פָּאַלְעַן פָּוּן די פִּיס.

מְכַלְּחַ שְׁרַח

וּאוֹ אַיז בְּלָאוֹנוּגָעַ?

שְׁמַעְרַע

הַאַט זַיְיַ אַוְעֲקָנְגָעַ אַגְּטַנְגָעַ נַאֲד אַיהם.

או רטשע

איך זאג איהם, ס'אייז מינער אוון ער יאנט איהם נאָפַע.
ש מערע

זעצע זיך אַנְיַדְעֶר אָוּן האָלֵב אַיְוְגַעַשְׁלָאָפַעַן זונגעַט ער.
אה, וואָס מיר זענעַן זענעַן מיר, אַבעָר אַידָעַן זענעַן מיר.
ו ו א ו ו ע

זונגעַן, זיַודָעַשָּׂו, אי ווע ס'אייז מיר גוט; אי ווע ס'אייז אַנְחָת. —
כאָטְשָׁע בער, דָו שְׁלָאָפַסְט ? שְׁטָעה אֹוִיפָה זוּן אַיְזָדָך אַחֲתָן
געוֹאָרָעַן. אַוְרְטִישָׁע דָו שְׁלָאָפַסְט אַוְיך ? — קְוִמְטָה לְאָמֵר וַיַּנְגַעַן
לְאָמֵר שְׁפְּרִינְגְּנָן.

ש מערע

וְאוֹ אַיְזָמִין מִיּוֹן מִחוֹתָן, כְּלָאוֹונָע ? בְּיוּלָאָיְהָם גַּעַהַן זַכְּבָעָן.
לְאֹזֶט זיך צָוָם טִיר.

ש פְּרִינְצָע צִירָעָל

מְכַלְּחָה שְׁרָה

לְאֹזֶט אַיְהָם נִישְׁטָאָרוּוּם.

ש מערע

לְאֹזֶט מִיר וַיְוִיבָעַר. בְּיוּלָאָגַהַן מִיּוֹן מִחוֹתָן זַכְּבָעָן. כְּלָאוֹונָע, וְאוֹ
בְּיוֹטו ? קְוִמְטָה, אַידָעַן. לְאָמֵר אַיְהָם גַּעַהַן זַכְּבָעָן.

מְכַלְּחָה שְׁרָה

אַט בְּעַסְרָה לְעַגְמָת זיך צָו. אַיהֲרָה אַט דָאָך שְׁוִין נִישְׁטָאָרוּם
צָו שְׁטָעהָן אֹוי אַדְיָ פִּים.

ש מערע

אה, וואָס מִיר זענעַן זענעַן מִיר, אַבעָר אַידָעַן זענעַן מִיר... טָאָטָע
רְבוּנוּ שלְעוֹלָם — אַיְזָמִין מִיר וַוְאָוֵל, — לְאֹזֶט מִיר אֹוִיפָה...
טִישָׁ. בְּיוּלָאָנְצָעָן. נִיב אַהֲנָמָה, טָאָכְטָעָר...

רִיְיָ צָעִילָעָן טָעָן

טְהָוָת עַמְּ נִישְׁטָה. אַיהֲרָה וּוּטָמָט נַאָך חְלִילָה אַרְאָפְפָאָלָעָן. לְאֹזֶט אַיְהָם
נִישְׁטָה שְׁפְּרִינְצָעָלָע, מִיּוֹן קִינְדָּה, ער וּוּטָמָט אַרְאָפְפָאָלָעָן.

א וְ רַתְשׁ ע

קּוּם, שְׁמֻעָרָע, אִיךְ גַּהֲהָ אֹוֵיךְ מִיטְ דִּיר...

וְוַיְלַ זַיְךְ אַרְוִוִּפְלִיבְעָן אַוִּיפְןַ, טַישׁ אָוָן קָעָן נִישְׁטַ.

מְכַלְּהָ שְׁרַחְ

גַּאטְ אַיזְ מִיטְ אַיְיךְ, אַיהֲרָ וּוּעַטְ זַיְדְ נַאַךְ חַלְילָה מִמִּיתְ'.

בְּלַ אַוְנוֹנַ ע

לְאַזְוַת זַיְךְ אַרְיוֹין מִיטְ אַוִּיסְגַּעַשְׁפְּרוּיטָעַ הַעֲנָטַ וּוּי אַוִּיףְ פְּלִיגְעָלַ.

אַוִּיסְגַּעַשְׁנוֹנְקַטְ אַיְן שְׁנַעַן. קוּקֶטְ אַרְוּם דַּעַם עַולְםַ.

אַטְ זְעַנְעַן זַיְ דְּאָךְ! כָּא — כָּא — שְׁטַעהַט אַוִּיאָת, אַידְעָן!

בַּיְ מִירְ אַיזְ אַשְׁמָחָה, בַּיְ מִירְ אַיזְ אַשְׁמָחָה... הַעֲלַפְטַ מִירְ טָאָןַ

צָעָן, הַעֲלַפְטַ מִירְ שְׁפְּרִינְגְּנָעַן... אַטְ אַזְוַיְ...

מְכַלְּהָ שְׁרַחְ

אַיהֲרָ וּוּעַטְ אַיְנוֹוֹאַרְפָּעַן דַּעַם בַּאַלְקָעַן אַזְוִי טָאַנְצָעַנְדָּגַ.

בְּלַ אַוְנוֹנַ ע

אַידְעָן שְׁפְּאָרֶט אַוְנְטָעַר דַּעַם בַּאַלְקָעַן! אִיךְ וְוַיְלַ זְעַנְעַן, אִיךְ וְוַיְלַ שְׁפְּרִינְגְּנָעַן.

טָאַנְצָעַטְ אַושְׁ דַּי גַּאנְצָעַ שְׁטוּבְ צִיטְעָרַטְ.

אַלְטַעַר בְּיַיְנַיְשַׁ

קוּמַטְ אַרְיוֹין. זְעַחַטְ אַוִּים וּזְיַיְלַ שְׁנַעַן. דַעַרְ עַולְםַ צְעַלְאַכְטַ זַיְדַ אַוִּיפְןַ הַוִּיכְעָן קוֹל.

בְּלַ אַוְנוֹנַ ע

מִיןְ זַוְן, מִיןְ קְרִישַׁ! זְיַנְגַּטְ זְשַׁעַן, אַיְדָעַלְאָה, וּוֹאָסְ מִירְ זְעַנְעַן זְעַנְעַן
מִירְ...

פְּעַלְטַעַ פְּיַיְגַּעַל

אַלְטָעַר, דַו בַּיְזַטְ גַּעַוְאָרָעַ אַחְתָן!

מְכַלְּהָ שְׁרַחְ

וּוֹאָסְ מְאַכְטַ דַי מַאמְעַ?

אַלְטַעַר בְּיַיְנַיְשַׁ

דַי מַאמְעַ הַאַטְ גַּהְאָטַ אַיְנְגָעַל. קוּם אַחִים, טָאַטָּעַ.

עַסְ וּוּרַעַטְ אַגְּשָׁרַיְוִי, "מוֹלְ טָובְ בְּלָאוֹנוֹנָעַ".

מ ב ל ה ש ר ה

אוו ווע איז מיר, מול טוב, מול טוב אויה, בלואונע.
א ל ט ע ר ב י י נ י ש

איד ביז געקומען דרייטענדיג. מען ווועט קענען מיין פערד צוישפאנען
צום ארטשיך; ווי ס'אייז זיך ארויסשלעלפען פון שנע.

ב ל א וו נ ע

פאר וואם האסטו דער מאמען נישט געבראכט?
א ל ט ע ר ב י י נ י ש

איד זאנג דאך דיר, די מאמע האט געהאט א אינגעל.
ב ל א וו נ ע

ווער, שפהה? מיין וויב? מיין כשר'ע אידענע? טא וואם ווע
שווייגט אויה, אידען? שמערע, מהותן. וואם מיר זענען זענען מיר,
אבער אידען זענען מיר... קומ אהער, זוזה! וואו איז זי... די כלה?
זוכט.

א ל ט ע ר ב י י נ י ש

וועמען זוכטמו, טאטע?

ב ל א וו נ ע

לאזט זיך אראפ אוייפ דרעד, פאטעש מיט די הענט פאר תענוג.
איי, שמערע, אַנְאַיְדָעַם ווועט האבען. איי, אַשְׁנוּר ווועל אַיד
האבען! טאנצט ווע אידערלאך, טאנצט ווע קינדרערלאך...
דער עולם געהאט זיך בי די הענט און טאנצט אַרום בלואונען.

ש פ ר י נ צ ע צ י ר ע ל

קלוייבט זיך אַרְוִיְף אַוִיפֵן טיש און טאנצט.

ר י י צ ע י ע נ ט ע

דיין כלה איז דאך עס, אלטער בינוייש!

ב ל א וו נ ע

מיין זוֹג, מיין קדיש. אַוִיפֵן טיש קרייך אַרְוִיְף, טאנצט מיט דיין
בללה.

ש מ ע ר ע

קושט אלטער בינוייש.

אָך וְוֹאָם מֵיר זָעֲנָעָן זָעֲנָעָן מֵיר, אָכְבָּעָר אַיְדָעָן זָעֲנָעָן מֵיר...
 דִּי יִצְעַי עַנְטָע
 עָר וְוַיִּסְטַ נִישְׁטַ פָּנוּ וְוֹאָם צָו זָעֲנָעָן.
 זִי יִדְעַי
 נִיב אַהֲנָמָט, אַלְטָעַר בִּינְיִישׁ, בִּזְטַ דָּאָךְ אַחֲתָן!
 בֶּל אַוְנוּ ע
 טָא וְוֹאָם זְשַׁע שְׁוֹיְגָט אַיהֲרָה... שְׁרוּיָט זְשַׁע מָזָל טָבָה! —
 עַס וְוַעֲרַת אַגְּשָׁרְיוֹי „מָזָל טָבָה“. מַעַן בְּרַעֲכַת כְּלִים. אַלְעַ זָעֲנָעָן
 „וְוֹאָם מֵיר זָעֲנָעָן זָעֲנָעָן מֵיר“. שְׁפְּרִינְצָע צִירָעַל טָאנְגַט נָאָךְ אַלְזַ אַוְוִיפָּן
 פִּישָׁ.

איינזאמע וועלטער

1905

פָּעָרֶז אַנְגָּן :

שׁ לְמַה

שׁ רְהָ

טׁ עַלְצָעַ, אִיחָר אַיְנוֹנִיקָעַלְ

עַזְרֵי אַלְ

חַיִּים, זַיְן אַינְגָּעַלְ

חַיִּקְעַלְ

א קעלער-זו אונונג עהנליך צו א הייל. דער סופיט
שוווארץ און געווולט, לאזט זיך האלברונד אראב ביז צו די
פֿעַנְסְטָעֶר. די ווענד שמאציג, קיין מעכלי איז נישטאָ,
נאר אין איינזיגע ערטער ליגען אויף שטיקער האלץ ברעטער
און אויף זיך בערג שמאטען, וואס דיעגען פאר א געלגעער.
אין א וואנט צוויי קליען פֿעַנְסְטָעֶרלעָה. א הרובע אין א
ווינקעל, ווינטער. אַרום האלבען טאג.

ש ל מה ליגט אויף א געלגעער צוגעדעקט מיט שמאטען,
שרה זיצט אויף דער הרובע, די פֿים אונטער זיך. דרעמעלט,
עוריאָל שעהט ביזום וואנד און קוּקֶט אַין פֿינְטָאָל אַריִין
טעלצָע ליגט אויף א געלגעער.

חיים זיצט אויף דער ער און ציובענט וואס אויף א פֿאָפּוֹר.

ע ז ר י א ל

הא — הא, דערגאנגען דעם סור ! דערגאנגען — אדרבא, זאל מיר
ווער וויזען פֿערקעהרט. פֿיהרט מיט די פֿינְגֶר אַיבָּעָרָן ווָאנָה. דא
האט אַיְהָר אַיְן שׂוֹרָה רַעֲבָתָם אַן דָא פֿערנְהָמָט זיך זינְקָס. אַן
וַוִּיטָּעָר רַעֲבָתָם אַן ווַיְידָעָר לְינְקָס — גַּעֲוִוִּיס ; דָאָרְטָעָן אַן דער
סְמַבְּטִיוֹן ! קָומְץ חַיִּים^{ל'}, זָאָג : וַוִּיפֿיָּעָל פֿינְטָאָל אַן וַוִּיפֿיָּעָל פֿאָס-
קָעֵם זַעַחַסְטוּ דָא אוֹפְּז' וְאַנְד ?
פֿערקָקָט זיך אוֹפְּז' אַיְן פֿינְטָאָל.

ש ל מה

קוּקֶט צוּם סופיט. רעדט צו זיך.
ער בעוועבט מיר מיין קאָפּ ! ... חַיִּים^{ל'} ! נעהם אַ שְׁטַעַקָּעָן אַן טְרוּבָּ
אַראָבָּ דעם שְׁפִּין אַיבָּעָרָן קאָפּ. דעם שְׁפִּינְגּוּעָבָּם ... אַיבָּעָרָן קאָפּ
חַיִּים^{ל'} !

חַיִּים

שְׁפִּינְגּט אוֹפְּז' מיט שְׁמָחוֹת. קוּקֶט אוֹפְּז' פֿאָפּוֹעָר.
אַ, ס' אָראָ גְּרוּסָעָר מוּזָעָר ! צַעַהַן יַאֲהָר אַינְגָּאנְצָעָן אַלְטָן, כ' הָאָבָּ נָאָך
נִימְטָ קִיְּן שִׁיקָּה. נָאָך אַיְן צַעַהַן יַאֲהָר אַרום, כ' וּזְלִיְּן אַ גְּרוּסָעָר,

וועל אויך האבען אוזא מוייער. איצטער דארך מען צוטיילען די קאָד
מעrown...
עומט זיך ווידער פֿאָרְצַן צויכנען.

ש ۶ מה

א שטורות, או גאט שיקט אָז — א שטורות אָז וואָלד — בוימער מיט
די וואָרכְצַלְעָן פֿאָלעָן. דעמבעט קענען דעם שטורות נוּט בִּיּוּקְמָעָן :
די ערְדָּאָלְיָוּן קעַן דעם שטורות נוּט בִּיּוּקְמָעָן. דעמבעט מיט דער
ערְדָּאָלְיָוּן אַיִינָעָם קערְעָנוּ זיך אֹוִוָּס. אָהָן הענְדָּן. אָיִינָ פּוּס —
נאָר אָיִינָ פּוּס אָיִינָ מֵיר פֿאָרְבְּלִיבְּעָן אָהָן סָאָיִינָ נָאָר קִיְּוָן סָוָף נִיטָאָ.
חַיִּים, טְרִיבְּ אַרְאָבְּ דַעַם שְׁפִינוּ ! אַיִּיךְ זְהֻהְ שְׂוִין בָּאָלְדָּן די שְׂיִינָ נִיטָאָ.
חַיִּים !

ע ז ר י א ۶

שְׁפָאַצְיָוִת זִיךְ דָּוְרָה הַיִּן אָוֹן צְוִירִיקְ. קוּקְטַּ יְעַדְעָרְעַן אָן מִיטְ חַשְׁדָּן.
קוּקְטַּ אַ לְאַגְּנָעָן צִוְּיָוִת צָוְ הַיּוּםְסָ אַרְבִּיאִיטָ. חַיִּים מַעֲרְכָּת אַיִּהָם נִיטָאָ.

ש ר ה

עַפְעַנְתָּ דַי אָוִיגְעָן. טְרִיבְּסְעַלְתָּ זִיךְ אֹוִותָ. גַּעַנְעַצְתָּ זִיךְ אֹוִוָּס.
רַעַדְתָּ צָוְ זִיךְ אַלְיָוָן.

זְוִידְגָּעָן וְוַאֲסָעָרָה, הָא — זְוִידְגָּעָן וְוַאֲסָעָרָה, אַ שְׁטִיקָלְעָן שְׁמָאָלְיָן מִיטְ עַטְ
לִיבְעָן סְקָאַרְעַנְקָעָם. אַ קְוּוַיְקָעְנִישָׁ. נִישְׁתָּאָ קִיְּוָן צְיִינְעָרָ אָוֹן מִוְּלָן.
וְוָאָסָמָ קָעַן מִאָכְעָן אָהָן צְיִינְעָרָ, וְוָאָסָמָ ? טְרָאָכָט אַ וּוְילָעָן. אָז
כְּהָאָבָּגְעַבְּאָרְעָן בְּתִיהָן, אָזָוּ מֵיר אַרְיוֹןְסְעַפְאַלְעָן דַעַר עַרְשְׁטָרְ צָהָן
פּוֹן מִוְּלָן ; אָז כְּהָאָבָּגְעַבְּאָרְעָן חַוְּהָן, אָזָוּ אַרְיוֹןְסְעַפְאַלְעָן דַעַר אַנְדָּרְ
רָעָרָ : אָזָוּ כְּהָאָבָּגְעַבְּאָרְעָן נַחְמָןְעָן, הָאָבָּא אַיִּיךְ אַנְגָּעוּוֹאַרְעָן, גַּעַפְאַלְעָן
צְיִינְעָרָ מִיטְ אַ מַּאֲלָן... דָעַרְנָאָדָן זְעַנְעָן זִיְּוָן שְׂוִין גַּעַפְאַלְעָן, גַּעַפְאַלְעָן
בְּיוֹ אַיִּינְעָם. דָאָס מִוְּלָן אָוֹן נַאֲצָעָן לְעַדְתָּ גַּעַבְּלִיבְּעָן... טָאָפְטָ מִיטְ
די פֿינְגְּעָר אָוֹן מִוְּלָן. לְעַדְתָּ, לְעַדְתָּ, אַלְיָזָן גַּעַתָּ פֿאָרְבִּיאִ... גַּעַתָּ פֿאָרְבִּיאִ.
שְׁאַקְעַלְתָּ מִיטְיָן קָאָפְ בְּיוֹ זַיְּ דַרְעַמְעַלְתָּ אָיִינָ.

ע ז ר י א ۷

שְׁטַעַלְתָּ זִיךְ בְּיוֹ אַ וְוָאנְדָּ אָוֹן פֿיְהָרָט אַיבְּעָרָ אַיִּהָרָ מִיטְיָן פֿינְגְּעָרָ,
אַיִּהָרָ מִינְמָ, אָז דַי פֿינְטְּלָעָךְ מִיטְ דַי פֿאָסְקָעָם אָוֹן דַי פֿלְעָקָעָן אֹוִותָ

די ווענד און דער סטעליע איז סתם איזו — אַ טעה! אַ גרויטער טעה. אלצדינג האט זיון בעדיטט, אלץ האט אַ ציעל. אַדרבא זאל מיר ווער אויפוייזען פערקערת... אַין די אוינגען איזו מיר פינסטער, איך זעה נישט. וואס דארט העכער טהוט זיך איבער מיר. קוקט צום סופיט. דארט איזו נאָר אַנ'אנדר ער וועלט. אַ סך וועלטערן איזו פאָראָן אַלץ איינגען אַנדער ער ווי די אַנדער. קייז זיך איזו ניט ראמטן איזו דער אַנדער ער. אַט זעהט די פינטער און די פאָסטער, אַט האט איהָר גרויסע און קליענע, גלייבע און קרוועע; די קאָלייאָרערן אויך אַנדער. ווענדט זיך צו די הויזוּיט. וואס זאנט איהָר אויף די לאָגנָע שורה, וואס ציחט זיך לינקם?

פערטראָכט זיך.

ט ע ל צ ע

קרוכט אַראָב פון געלגער און שפֿאָצִירט אָומֶן פֿאָטִישׁ.
נְחַמּוֹ גְּעוּזָעָן אַ נָּאָר: בְּתִיה גְּעוּזָעָן אַ נָּאָר. אַ מעַנְשָׁ אַלְיוֹן, עַלְעַנדָּה,
וְאַסְקָעָן מְאַכְּעָן אַ מעַנְשָׁ אַלְיוֹן? נְישַׁטָּא קִיּוֹן חַשְׁקָאָרָאָצָונָהָעָן פָּוֹן
גַּעֲלַעֲגָעָר. וְוַנְדָשָׁת זֵיכָר דָּעַר אַלְטָר. בָּאַבָּעָ! זָאָג, וְוי האט די מאָמע
אוַיְנָעָזָעָהָעָן פָּאָרְזָן טַוְידָט? אַלְעָזָעָן אַיְסָעָנָשָׁטָאָרָבָעָן: פָּאָר וְאַסְטָהָעָן
זַיְמָד גַּעַלְאָזָעָן. זָאָג? גַּעַתְּ צָוְרִיק אַוְיָפָן גַּעַלְעָגָעָר. כַּיְוָעָל
רַעֲדָעָן, אַין גַּאנְצָעָן פֻּרְגָּעָסָעָן. פֻּרְגָּעָסָעָן מַיְוָן נָאָמָעָן. עַסְעָן, עַסְעָן,
וְאַזְיָהָן חַיְקָעָל? פָּאָר וְאַסְטָהָעָן עַר נָאָה נִינְטָא?

ח י י מ

מייט שמחה.

צעהן קאמערען אויף יעדען שטאק! אַון אַין גַּאנְצָעָן וְוַעַלְעָן זַיְן
— אַון אַין גַּאנְצָעָן וְוַעַלְעָן זַיְן.... וְוַעַדְתָּ זֵיכָר צו עַזְרַיאָלְעָן. צַעַהָן
מוֹאָל צַעַהָן פִּיעָל אַיזו. טַאָטָע?

ע ז ר י א ל

קוקט אַיהם אַן פֻּרְגָּעָסָעָן.

אַדרְבָּא, זַאָל מִיר וְועָר אוַיְפָוַיְזָעָן פֻּרְגָּעָרָת...

ח י י מ

צֵו טַעַלְצָעָן.

מוכען, זאג וויפיעל איזו צעהן מאל צעהן. הא?
קריגט קיון ענטפער. רעכענט אוייפ די פינגערט.

ט ע ל צ ע

פאר וואס שביבט מען נישט דארט אויבען? טראקט אַ ווילע. פאר
וואס זיצען זיי דארט אויבען און איד אונטען? פאר וואס? וואס
האט מיר אהער ארויינגעצעט? פאר וואס קען איד נישט ארוייסט
געהן פון דאנען? ... איך בין אין נאנצען פיערצין יאחד... דרייסינג...
פייערצין יאחד אלט. טאטש איהר געזיכט. קנייטשען, קנייטשען.
געפינט אונטערן'ן צוקאפעננס אַ שטייקעל שפיגעל-גלאז, קווק זיך איזן איזן
דעם. יעדען טאג אַ קנייטשעלע; יעדען טאג קומט צו אַ קנייטשען
לע. דער שטערן דורך איזן קנייטשען. די באקען... שפרינגעט גענרגיש
אראָב פון געלעגער. ווענדט זיך צו דער אלטער. באבע, זאג: פאר וואס
בין איד דא פערשפארט? וואלט מען שווין אנהיבען שפילען דארט
אויבען... הא! ב'וואלט וועלען חערען דעם פרעהיליכען, דינען ניגן.
ווײַ רופט מען איהם? ווען איד וואלט זעהן וועמען פון אויבען וואלט
איד פרעגןן ווײַ דער ניגון רופט זיה. אַז איך וועל האבען חתונה...
וועט מען יעמאלט שפיעלען?

זעט זיך ווידער אוייפן געלעגער. שטאָרְק פערטראָכט.

ח י י מ

שפרינגעט אוייפ מיט שמחה.

צען מאל צען איזה הונדרט, גאנצע הונדרט! הונדרט קאמערן וועַע
לען זיין איזן מיין שטוב. איצטער דעם קעלער מיט אַ שטאל.
געט זיך ווידער פארן צייבענען.

ש ל מ ה

ברעכט אוייס מיט אַ בייטערן געלעכטער.

חאַ-חאַ-חאַ. דאַקטוריים! דאַקטוריים אָהוּ קעַפֶּ, אָהוּ מִחוֹת. וואו איז
זוייער שכֵּל, זוייער פערשטאנַד? בײַידער הענד מיט איזן פום האבען
זוי מיר אַבענשניטען — ב'וואלט זוי אַלְזַ מוחַל געווען. דעם קאָפֶּ,
דאָס האָריַי פאר וואס האבען זוי נישט אַבענשניטען? ! וואס לען אַ
מענש מאבען נאָר מיט איזן פום? טאטע, פֿאַטְעָר אַז הימעל! נעהם

דאם הארי מײַנס, נעהם ! שטעקט אָלְוִיס פֿוֹן אָונְכְּשֶׁעֶר/^ז צודעך זיין געונדען פֿום אָונְן בעשראכט. דאָס אַיְזָן מֵיר גָּבְּלִיבָּעָן... אַיְזָן וועלכער ערדר פּוֹילְטָט דִּין פָּאָר ? אָוֹאוּ עֲרַגְּנָץ פּוֹילְעָן מִינְעָן הענְדָּן ? וְאַלְטָעָן זַיְצָן אַיְזָן האַנְדָּר גָּלְאָזָעָן — בָּאַטְשָׁה נָאָר דַּי לִינְקָעָה האַנְדָּר. דאָס מַוְּלָה האַבָּעָן זַיְצָן גָּלְאָזָעָן. עַסְעָן אָזָן שְׂילְטָעָן. אַיךְ בֵּין הַוְּנָגְנָרִין — שְׂילְטָעָן וּוּלְאַיךְ ! וּוּמְעָן זַאל אַיךְ שְׂילְטָעָן ? טְרִיבְּטָה וּוּרְדָּעָם שְׁפִין אַראָב ! דַּעַר שְׁפִין אַיבְּעָר/^ז קָאָפְּ !

ט ע ל צ ע

געחט ווּידער אַראָב פֿוֹן גָּלְעָנָר אָונְן שְׁפָאַצְּרוֹת אָוּם. עַפְעָם אָ פּוֹילְקִוִּיטָה האַט זַדְקָה אַיְזָן אַלְעָן מִינְעָן בִּיְנָעָר אַיְנָנָעָן גַּעַפְעָן. בעקוּצָה אַיהֲרָעָה הענְדָּה. בְּלִי אַיְזָן דָּאָרטָן אַנְשְׁטָאתָטָה דַּי בִּיְזָן גַּעַר.

ע ז ר י א ל

בעוּווּיזָט אַוְיְפָן^ז ווּאנְדָר.

אַדְרָבָא, זַאל מֵיר וּוּרְדָּעָם בעוּווּיזָט פְּעַרְקָעָהָרָט ! פָּאַסְקָעָם אָונְן פִּינְטָלָעָה. פָּאַסְקָעָם דָּאָס בעוּווּיזָט אַוְיְפָן דַּי טִיכְבָּעָן. אָונְן פִּינְטָלָעָד — מִינְעָטָמָעָן דַּי אַינְזָלָעָן — דַּי מְדָרְנוֹתָה. אַט האַט אַיהֲרָעָה דַּי גָּאנְצָעָה^ז לאַנדְקָאָרָטָעָה ! אַיצְטָמָעָן אַזְּנָא אַיךְ זַיךְ צָומָסְמָבְּטָיוֹן אָונְן דָּעַרְנָאָקָעָ צָומָבָּאָרָטָה אָונְן גַּלְיְיךְ קִיְּן פְּרָסָ...
ט ע ל צ ע

קָוְקָט אָן עַזְרַיאָלָן. שְׁאַקְעָלָט מַוְּתָּן^ז קָאָפְּ.

ש ל מ ה

וְאַלְטָמָעָן זַיךְ דַּעַר מְוִיעָר אַיְזָן מַאלְ פָּאָר אַלְעָן מַאלְ אַיְנְבָּרָעָבָעָן אָונְן אַלְעָן מַעַן צְרוּבָּיָבָעָן, צְמוּמָלָעָן ! וְאַלְטָמָעָן אַדוּנָעָר פֿוֹן הַיְמָעָל אַרְאָבָפָאַלָּעָן אָונְן צְוּזָעָצָעָן דַּי וּוּנְדָר מִיטָּא אָונְנוּ אַינְגָּיְוָנָעָם ! פִּיְעָר חֲדָשִׁים צַו זְמָעָר נָאָר גָּבְּלִיבָּעָן. אַיךְ וּוּלְאַדְלָעָן, זַאגְטָה, וּוּלְכָעָר חֹרֶשָׁ אַיְזָן חַיְינָט ? פָּאָר וּוּסָם שְׂוּוּיגָט אַיהֲרָעָה, אָזָן אַיךְ רָוָה ? סְפָּלָאַצְטָמָעָן מֵיר דַּי גַּאָל — פָּאָר וּוּסָם הָרְטָט אַיהֲרָעָה נִישְׁתָּט ? ! חַיְוקָעָל ! פָּאָר וּוּסָם אַיְזָן נָאָר חַיְוקָעָל נִישְׁטָט ? ! דַּעַמְשָׁפִין טְרִיבְּטָה אַוְעָקָאַבְּעָר/^ז קָאָפְּ.

ט ע ל צ ע

געחט צוריק אויף איהר געלעגער.

פוייל, פוייל, פוייל.

ש ר ת

וונאכט אויף, ריבিষט די אויגען, קוקט זיך אָרֶום.

נחמן פלענט מיר שטעהנדיג טרייסטען, שטעהנדיג טרייסטען. גענעצעט.
ניט דאנה, מאמע. איז ב'וועל אל ירצה השם אויססואקסטען... אָטְיִיעֵר
קינד געווען בתיה, אָלְיַעֲבָד קינד. געבאראדען געווארדען אָלְיַעֲבָד קינד.
נחמן איז קליגער געווען. ג'וואלט אָרְבָּזִין, אָלְעַהֲבָעָן עַס גַּעַז
זאנט. קאַידְקָאַלְטַן!... סָאוּן שָׂוִין נָאַכְתָּן? מִינְגָּעָן אוֹיגָעָן זָעָנָעָן מִיר
פִּינְסְטָעָר? חִיּוּקָעָל? אָה, חִיּוּקָעָל? נִישְׁתָּאָן? שָׁקוּלָט מִיטְשָׁן קָאַפְּ
אלְזַעַמְתָּעָר פֻּרְבָּיִי, אלְזַעַמְתָּעָר עַרְבָּיִי. זַיְ פּוֹיְלָעָן אַיְן דָּעַר עַרְדָּן; אָלְעַ אַיְן
דָּעַר עַרְדָּן. אָלְזַעַמְתָּעָר עַרְבָּיִי, אָלְזַעַמְתָּעָר עַרְבָּיִי.
דרעמעלט אַיְזָן.

ח י י מ

ווען ב'ואלט קענען אויף אויף דעם אויבערשטען שטאָק, זעהַן,
וויו דארט איז אָלְעַ קָאַמְעָן, — די טִישָׁען, די בענק, דָאַרט וָאוּ מַעַן
שפּוּלְטַן. איז מַסְתָּמָא אָגְרוּסָעָן קָאַמְעָן. דָאַרטען וַיַּצֵּט דָאַס קָלִינָע
מיידיעַן, זַי שְׁפִּילְטַן. אַיהֲרָ מאָמָע וַצְטָן גַּעַבָּעָן אַיהֲרָ אַזְנָעָט אַיהֲרָ
קָאַפְּ. צַו עַזְרִיאָלָן. הָעָרָ, טָאַטְעָן!

ע ז ר י א ۵

מערכת איהם ניט.

ח י י מ

שלעפעט איהם פֿאָרְן אַרְבָּעָל.

הָעָרָ, טָאַטְעָן! זַאְגָּ מִיר — קָוֵךְ מִיר גַּנְגַּוְדָּן פְּנִים אַרְיוֹן. בִּזְוּט
דָּאַדְמִין טָאַטְעָן, פָּאָרְן וּאָסְטָוּן מִיר אַיְן פְּנִים נִישְׁתָּאָן?

ע ז ר י א ۵

נוֹאָרְפָּטְן צַו אִים אָ מעַמְפָּעָן בְּלִיךְ.

ח י י מ

אָלְעַ טָאָגְן פְּרָעָג אַיךְ דִּיר, זָאַלְמָטְן מִיר זָאַגְעָן וּוּאוּ דִי מַאָמָע אַיְן. זַאְגָּן

מײַר — ווּאוֹ אִין זַי, וּוּלְ אִיךְ נָעֵהּ צַו אִיהָר. אִיךְ בְּעַדָּרָךְ דַּיְךְ נִישֶׁט. אִיךְ וּוּלְ זַי נָעֵהּ זַוְכָּעָן. אִיךְ וּוּלְ נָעֵהּ פָּוּ שְׂטָאָדָטְ צַו שְׂטָאָדָט אִיןְ אַלְעַ הַיּוֹזָר. זַאגּ, טַאָטָעּ, וּוּ רְוָפָטְ מָעָן דַּי מָאמָןָן? וּוּ הַאָט זַי אַוְיסְגָּעָזָעָהּ זַאגּ, טַאָטָעּ!

ט ע ל צ ע
לאכט.

אִיךְ וּוּלְ נָאָךְ, אִיךְ וּוּלְ נָאָהְ. דְּרִיכְסִינְגְּ יַאֲחָרְ אַלְטְּ. פֿיעַרְצִינְגְּ יַאֲחָרְ טְשְׁגָנָעָסְ קִינְדָּה, אַ וְאַרְעַמְעַנְקָעָסְ, אַ רְוַיְתְּנָקָעָסְ... כְּוּאַלְטְּ דָא הַאָבָעָן אַ קְלִינְ-טָעָן. אַט דָא וּוּאַלְטְ אִיךְ עַם הַאַלְטָעָן. דְּרִיכְעָן, דְּרִיכְעָן.

ח י י מ
קוֹקֶט זַי אָן פָּוּן וּוּוּיְתָעָן.

ט ע ל צ ע

בִּינְיאָכְט אַוְיפְּזָן גַּעַלְעָגָרָה, אַרְיְבָעַדְעָקָעָן זַיךְ מִיטְ אַיְהָם אַונְטָעָרְ דַי שְׁמָאָטָעָס, דְּרִיכְעָן צָוְמָהָרָעָצָעָן, אָוֹן עַרְ מִיטְ דַי הַעֲנְדָטָעָלְעָד גְּרָאָ-בָּעָלָט, זַוְכָּט, גְּרָאָבָעָלָט. דָאָסְ לְיִיבְ, דַי בְּרוֹסָט. אַרְוָם אַיְזָן פֿינְסְטָעָרָ, אִיךְ זַעהְ גַּאֲנָנִישָׁמָן, נָאָר אִיךְ פְּרִילְ וּוּ עַרְ גְּרָאָבָעָלָט, גְּרָאָ-בָּעָלָט.

ש ל מ ה

ח י י מ
חַיְימָלֶ, שַׁעַנְהָרֶ, קוֹנְדֶ! קוֹם צַו מִירֶ. טַיְעַרְ קִינְדָּה, קוֹם צַו מִירֶ.

קרִוְיכְט אַרְוִיְףָ צַו דָעַרְ אַלְטָעָר אַוְיפָ דָעַרְ הַרְוָבָעָ. זַי בְּעַמְעָרָקָט נִיטָן.

ש ל מ ה

מִיטְ דַי צְוִינָעָר וּוּלְ אִיךְ זַיךְ דָאָסְ לְיִיבְ בְּיוֹסָעָן... דַעְמָבָעָם רִיסְטָ-דָעַרְ שְׁטוּרְמָזְווֹינְד אָוִים אִיןְ וּוּאַלְדְ — דַעְמָבָעָם מִיטְ דָעַרְ אַיְ-נְ-אִיְינְגָעָם קַעְהָרָט עַרְ אָוִים: שְׂטָעָדָט בְּרַעְכָט דָעַרְ דָוָנָעָר אִיןְ, מִיןְ פָּוּסְ! שְׂנִירָתְ מִירֶ אָבְ מִיןְ פָּוּסְ! שְׂנִירָתְ מִירֶ אָבְ דָעַם קָאָפְ! שְׂנִירָתְ מִידְ אַוְיָרְ שְׂטָיְקָעָרְ! פָאָר וּוּאָסְ שְׂוֹוִינְגְטְ אִיהָרְ? רַוְצָחִיםְ! מַעְרָדָעָרְ! אַ דָוָנָעָרְ פָוּן גָּאָטְ וְאַלְ אִיךְ אַלְעַ מִיטְ אַמְּאָלְ אַיְוֹנְבָּרְעָכָעָןְ! מַאֲכָטְ מִירֶ דָעַם טְוִידָטְ, אַדָּעָרְ הַעֲרָתְ מִיןְ בְּעַטָּעָן. אַפְשָׁר זַעַטְ

איהר טוב? אלע טויב... שורה!... טעלצע!... עוריאל! נאר ער
אייז דאך משוגע... חיים!

ש ר ה

או מען האט נחמן'ען איין קבר געלענט, האט זיין צורה געלויכטען
וילעבעדייג. אנאנדער קרענץ פרעסט איזן גאנצען אויה. אז כ'האב
געזעה, ווי מען דעקט צו זיין ליכטיגע צורה מיט שעראבעטן, איין מיר
איין די אויגען פינסטער געווארען. כ'האב נישט געוווינט און די אויה
גען זענען מיר פינסטער געווארען. ס'מו נאך העגעגען דאס ווינגעלאָ אופֿן בויַ
דעַם. צוֹווַיַּו ווַיְקָעֵלְשָׁנוּרָעַן זענען דארט געלעגען — איינער אַרוֹיַּה
טער אָזֶן אַיִינָעָר אַוְיִיסָעָר. נאך אַיהם גַּעֲוָוְעָלָט. גַּעֲוָוְאָסָט. ער שטאָרבַּט.
זיין דָּבָר קָלָאָר. בָּזֶן דָּעַר לְעַצְמָעַר מִינּוֹת... אַלְזַ גַּעַת פָּעָרְבִּי.

שָׁקָעַלְתָּשׁ מִוּטָּן קָאָפּ בָּזֶן זַי שְׁלָאָפּ אַיְוָן.

ע ז ר י א 5

פָּז אַיְוָן שְׁטָעָרָעַן צָוָם אַנְדָּרָעָן אַיְזַ נִישְׁטָאָ קִיּוֹן וּוֹעֵג: פָּזֶן דָּעַר זָוּ
צָוּ דָּעַר לְבָנָה אַיְזַ אַוִּיךְ נִישְׁטָאָ קִיּוֹן וּוֹעֵג: פָּזֶן דָּעַר עַרְדָּצָם הַיְמָעָל
אַיְזַ אַוִּיךְ נִישְׁטָאָ קִיּוֹן וּוֹעֵג. דָּאָס בְּעֻווּזָוּת, אַזְ אלְעַזְעַנְעַן אַלְיָוָן אַוִּיךְ
זַיְוִיר וּוְעַלְטָעַל. אַיְזַ דָּעַר אַיְזַ קִיּוֹן שָׁוָם סְפָקָ נִישְׁטָאָ. אַדְרָבָא, זָאָל
מִיר וּוְעָר וּוְיָזָעַן פָּעָרְקָעָהָרָט. קָוָקָט צָוּ דָּעַר סְטָלְעָיַע. דָּארָטָעַן אַיְזַ
נאָך גָּאָר אַפְּרָעְמָדָע וּוְעַלְטָה. גָּאָר פָּרָעָמָד. דָּארָט מַזְעַן חִוּת אַוִּיךְ
זִיּוֹן. אַדְרָבָא, זָאָל מִיר וּוְעָר בְּעֻווּזָוּן פָּעָרְקָעָהָרָט.

ט ע ל צ ע

קָוָקָט אַיְזַ שְׁמִיקָעַל שְׁפִיעָגָלְגָלָאָז.

דָּאָס קָעַן נאָך אַוְסְנָעָפִיהָרָט וּוְעָרָעָן: אַיְזַ נִכְבַּעַן גַּעַמְאַלְטָ זִיּוֹן. רַאֲשִׁית
דָּארָה אַיְדָאָנְטָלוּיְפָעָן פָּזֶן קָעַלְעָר אַפְּיָלוּ נִישְׁטָקָומָעָן מַעְהָרָ צְרוּרִיק...
אַבְּעָר וּוְקָלִיבָטָ מַעַן זִיךְ אַרְוֹסָם פָּזֶן דָּאנָעָן? אלְעַפְּרָעָמָד: קִיְינָעָם
קָעַן אַיְדָ נִישְׁטָם. אַיְדָהָבָ שָׂוִין פָּאַרְגָּעָסָעָן וּוְצָוּ רַעֲדָעָן מִוּטָאָ מַעֲנָ-
שָׁעָן. אַזְ צְוָעָל וּוְעַמְעָן בְּעַנְגָעָנָעָן אַיְזַ נָאָס. וּוָאָס וּוְעָלָ אַיְדָ אַיהם זָאָ-
גָעָן? ... וּוָאָס וּוְעָטָ ערָ מִיר זָאָגָעָן? ... קִיְינָעָם קָעַן אַיְדָ נִישְׁטָם.

איך האב שווין רעדען פארגענסען. ווינדש זיך צו חיים'ען. חיים'ען!
טייערער, חיים'ען! וואס דאראפסטו דיזן משוגע'ען טאטען? קומ
בעסער צו מיר, קומ, מיר וועלען ביידע רעדען. וועסט נישט געפּר
גען דיזן מאמען. איפּלו ווען דו וועסט זי געהן וככען. הינט האבען
זי אויפּגענסען. — ס'אנגריסער פראסט אויףּ דער נאס, זי איין
בערפרארען געווארען. איך בזוי שווין אלט דרייסיג, פֿיערטציג יאהר.
קענסט מיד רופען „מאמען“ און איך דיר „טיער קינד“, „לייעב
קינד“, און אז חיקעל וועט קומען, מיט דער קערבעל, וועל איך
פאר דיר אויסקליבען די וויסע חלה מיט רואושענ侃ם.

ווארת אויףּ א חשובה.

ח י ו מ

בעהאלט זיין קאָפּ צוישען די קנית.

ט ע ל צ ע

דיזן מאמען האבען וועלט אויפּגענסען: דו האסט גאָר קיון מאל
קיון מאמען ניט געהאט. דיזן משוגע'ען ער טאטע וויס אoid ניט
וואאו זי איין...

פּון דעם אויבּערשטערן שטאק הערען זיך איינציגען קלאנגען פּון
עפּעס אַ מעלאָדיע אַויףּ פֿיאָנאָ.

ח י ו מ

שפּויניגט אַראָבּ פּון הרובען.

די מזוקע האט זיך שווין אַנגעהויבען! איך הער ווי מען שפּילט!

ט ע ל צ ע

דער דינער פרעהיליכער ניגון! דאס שפּילט דאס שענהן בלײַיכ
מיידעל, וואס געהט פֿערביי יעדעם מאל פֿאָרִיז קעלער. אפשר שפּילט
דאָרט גאָר אַ קלֵיינע מיידעלע? גאָר אַ קלֵיינינקע, צעהן יאהר אלט...
איך שפּיר, אָז גאָר קלֵיינע דינע פֿינְגְּערלֶע שפּילען דאָרט. — מען
בעדאָריך זיך אויפּהויבען נעהנטער צו דער סטעליע. שטעלט זיך
אויףּ דעם געלעגען, דעם קאָפּ געניגט זיך דער סטעליע. דאס איז דער
פרעהיליכער דינער ניגון. טרייל — טרייל — טרייל — טרייל — טרייל
טריל....

ש ל מ ה

מוֹזִיקָע, מוֹזִיקָע! אַוִיפָה דֻּעַם האַבָּעַן זַיִ אַוִיעַרְן — רַצְחִים! וּוְאַלְדָּת
נוֹלְנִים! אֵ מעַנְשׁ גַּעַת אֲוִיסָס פָּאָר זַיְעַרְעָ אַוִיגָּעָן. אֵ מעַנְשׁ גַּעַת
אוֹיסָס...

ח י י מ

אוֹ אַיְדָמָאָד צַוְּ דַי אַוִיגָּעָן, זַעַה אַיְדָדְיַי קָאַמְעָר, וּוֹאָוּ מַעַן שְׁפִילַט.
אֵ שַׁעַנְגָּעָה, אֵ גְּרוֹיְסָעָר, אֵ הוֹיכָבָר חָדָר. דַּאַרְטָמָעָן שְׁטַעהָעָן גְּרוֹיְסָעָ
טִישָׁעָן. רַוִּיטָעָן גְּרוֹיְסָעָר, רַוִּיטָעָן שְׁטוֹהָלָעָן. אֵ מעַנְשׁ שְׁפִילַט: אֵ
קָלְיוֹן מַיְידָעָלָעָ שְׁפִילַט.

הָעֶרֶת זַיְדָ צַוְּן.

ט ע ל צ ע

דָּאָס שְׁפִילַט אֵ קָלְיוֹן, בְּלִיּוֹק מַיְידָעָלָעָ, מַיְטָ דִּינָעָ, דִּינָעָ פִּינְגָּעָרָ
לָעָה, אַיְן דַי פִּינְגְּרוֹלָעָד אַיְן נַיְטָא קַיְוָן בִּינְדָלָעָה.
הָעֶרֶת זַיְדָ צַוְּן. דַי קָלְאַנְגָּעָן גַּיְנָעָן וַיְהִי.

ע ז ר י א ס

אַט הָאָט אַיְהָר דַי גַּאנְצָעָ לְאַנְדְּקָאַרְטָעָ, אַלְעָ יִמְים, אַלְעָ טִיבְכָּעָן...
הַוְּיִבְּשָׁ אַוִיפָה זַיְוָן קָאָפְּ צָוְם סּוֹפִיטָ מַיְטָ אַן אַפְּעָנָעָם מוֹיָל. הָא, מוֹזִיקָעָ
דָּאָס אַיְן שַׁוְּיָן אַיְבָעָרָ מִיר, דַּאַרְטָהָעָר אַוִיפָה פָּעָרָבָאַרְגָּעָן וּוּעָלָ
טָעָן. דַּאַרְטָהָעָר שַׁוְּיָן אַרְדוֹסָ פּוֹן מַיְוָן רַשְׁתָּה...
בְּלִיּוֹבֶט שְׁטַעהָן מַיְטָ אַנְפָעָנָעָם מוֹיָל — הָעֶרֶת זַיְדָ צַוְּן.

ש ל מ ה

בְּלִאָזָות צָוְם סּוֹפִיטָ.

אַרְאָבָ פּוֹן דַּאַרְטָמָ — אַרְאָבָ! קַיְוָן אַנְדְּנָעָר עַצָּה אַיְן מִיר נַיְטָ גַּעַבְלִיבָּעָן.
אַיְדָ וּוּעָל זַיְדָ לְעַגְעָן אַוִיפָה' בּוֹדָ — מַיְטָ' פְּנִים אַרְאָבָ. אַיְדָ זַיְדָ
גַּאֲרָ נַיְטָ קָוְקָעָן, אַנְיָט וּוּעָט מִיר דַי גַּאֲלָ מִינְיָעָ פְּלָאַצְעָן. בָּאַלְדָּ
וּוּעָט עַר מִיר שַׁוְּיָן פָּעָרְשָׁפִינָעָן דֻּעַם קָאָפָה, זַאֲלָ שַׁוְּיָן אֵ דַוְנָעָר אֲוִיסָס
בְּרַעְכָּעָן! אַיְבָעְרְקָהָרָעָן דֻּעַם מַוְיָּעָר מַיְטָ' פָּוְנְדָאַמְעָנָט — דֻּעַם
מוֹיָעָר מַיְטָ דַי וּוּנָה, אֵזֶם זַאֲלָ אֵ שְׁטַיְיָן אַוִיפָה אֵ שְׁטַיְיָן נִישָׁט
בְּלִיּוֹבֶעָן... אֵ צִינְגָּעָל אַוִיפָה אֵ צִינְגָּעָל זַאֲלָ נִישָׁט בְּלִיּוֹבֶעָן.

ח י י ק ע ۶

קונט אַרְיוֹן, באָרְפּוֹס, טראָגַט אַ קָּרְבָּעֵל מִיטּ שְׁטוּקְלָעֵךְ בְּרוּוִיטּ,
שְׁטָעַלְתּ דָּאַס קָרְבָּעֵל אַוִּיפּ דָּעֵר עֲרֵד, שְׁפְּרִינְגְּטּ אַרְיוֹפּ אַוִּיפּ אַ גַּלְעָנְגָּר,
בְּעַהְעַלְתּ זְוִינְגּ פִּיס אָנוֹמְעָר דִּי פָּאָלָעָס. עֲרוּיאָל, שְׁעַלְצָעָ, חַיְים מְעֻרְבָּעָן
אַיְהָם נִיטּ.

חָא — חָא — חָא — וּוּ קָאַלְטּ ! אָנוֹוָאָרְעָמָעָן דִּי פִּים — פָּעָרְגָּעָסָעָן זַיִ
אָרוֹמְצָוְבִּינְדָּעָן מִיטּ שְׁמָאָטָעָם. אַ פָּוּלָעָ קָאָרָבּ מִוטּ אַלְדָּאָסְגָּוָטּ
הָאָבּ אַיְדּ נְעַבְּרָאָכּתּ. אַיְדּ הָעָרּ מְוֹזְיָקָעָ אַלְעָ טָאגּ, אַלְעָ טָאגּ הָעָרּ אַיְדּ
מוֹזְיָקָעָ, אַ סְּדּ מוֹזְיָקָעָ.

ש ۶ מ ה

חָא, חַיְיקָעָ ! בְּיוֹזְטּ גַּעֲקוּמָעָן... קָוּם צֹ מִיר, מִין אַוִּיסְלָעָזָר. כְּהָאָבּ
גַּעֲמִינְתּ, אֹז אַיְדּ גַּעַהּ שְׂוִין אָוּסּ בְּיוֹדוֹ וְעוֹסְטּ קְוּמָעָן. נִישְׁטָא קְיָיָדּ
נָעָר אַוִּיסְעָדּ דִּיר, וּוּדְרָ עַס זָאָל מִיךְ הָעָרָעָן... וּוּדְרָ זָאָל פָּעָרְשָׁטָעָהּ
מִיְּנִיעָן יְסוּרִים. — קָוּם צֹ מִיר, חַיְיקָעָ !

ח י י ק ע ۷

בְּאַלְדּ, בְּאַלְדּ. אַיְדּ וּוּלָ נָאָר אָנוֹוָאָרְעָמָעָן דִּי פִּים.
ש ۷ מ ה

אַיְדּ הָאָבּ נָאָר אַיְזּ פּוֹס, אִיזּ עַד מִיר אַיְדּ אַיְבָּרוֹגּ. כְּהָאָבּ זַיִדְ אַוִּיפּ־
טוֹוִידְטּ גַּעֲבעָטָעָן. כְּהָאָבּ זַיִדְ אַוִּיפּ־ דָּוּנְעָרּ גַּעֲבעָטָעָן. קָוּם צֹ מִיר,
חַיְיקָעָן.

ח י י ק ע ۸

נָאָר אַ בִּיסְעָלָן. נָאָר אָנוֹוָאָרְעָמָעָן דִּי פִּים. סָאוּן הַיִנְטּ אַ גְּרוּוּסָעָר
פְּרָאָסְטּ אַוִּיפּ־ נָאָס. בֵּין דִּי קְנִיהָ שְׁנָעָ לִינְטּ אַיְזּ נָאָס. קָאַלְטּ אַיְזּ דִּי
פִּים, כְּוּלָעָ זַיִדְ נָאָר אָנוֹוָאָרְעָמָעָן. כְּלִיזְמָרּ הָעָרּ אַיְדּ אַלְעָ מָאָל אַיְזּ
גַּאַס אַיְזּ אַוִּיפּ חַתְּנוֹנָותּ. אַוִּיפּ חַתְּנוֹנָותּ שְׁפִילְעָן כְּלִיזְמָרּ אַוּסּ דָּעֵר עַולְםּ
טָאגְנְצָטּ.

ט ע ۷ צ ע

קְוֹקְטּ צֹ חַיְיקָלָעָן מִיטּ טְוִיפָּעָן שְׁמַעְרְצָעָן אַוִּיפּ־ גַּעֲזִיכָּתּ.

ש ۷ מ ה

חַיְיקָעָן ! חַיְיקָעָן !

ח י ק ע ๖

שפרינגעט אַרוֹיף צוֹ שְׁלָמָה'ן אוֹיפֿן גַּעֲלָגָעֶר.

אט בֵּין אַיךְ נָעַבָּעַן דִּיר — וּוַיְלַסְטְּתָן חַלָּה מִיטָּר אַזְוִינְקָעָם?

ש ๖ מ ה

דו זעהסט דארט דעם שפֿוַן? ער בעועבטט מיר דעם קאָפֶט. נעהם אָ

שטעקען אָוָן פֿערטרוּבִּיבִּ אַיְהָם: צְוָרִים אַלְגִּ.

ח י ק ע ๖

אַ שְׁעַנְעָרָ שְׁפִינְגּוּבָּם, אַךְ וּוּ שְׁעָן!

ש ๖ מ ה

בּוֹזָ.

צְוָרִים! צְוָרִים!

ח י ק ע ๖

אָהָן אַ שְׁטַעְקָעַן קָעַן אַיךְ נִישְׁתָּמָן. שְׁטַעְלָט זִיד אוֹיפֿן גַּעֲלָגָעֶר אָוָן

צְוָרִיסְטָט מִיטָּרָן הַאנְדָּזָעָם שְׁפִינְגּוּבָּם. אַ שְׁאָד, אַ שְׁאָד אַזְוִי שְׁעָן!

ש ๖ מ ה

אוֹן דֻּעָם שְׁפִינְגּוּבָּם הַאַסְטָנוּ גַּעֲכָאָפֶט?

ח י ק ע ๖

ער אַיְזָן אַנְטַלְאָפָעָן גַּעֲוָאָרָעָן.

ש ๖ מ ה

כָּאָפֶט אַיְהָם, כָּאָפֶט אַיְהָם אוֹן הַרְגָּעָן! דַּו וּוּעָסְטָ אַוּוּקָגָעָהָן אָוָן ער

וּוּעָטָ זִיד וּוּיְעָדָעָר פָּאָר דִּי אַרְבָּיִיטָ נְעַמְּמָעָן. — כָּאָפֶט אַיְהָם!

ח י ק ע ๖

ער אַיְזָן שְׁוִין אַיְזָן וּוּינְקָעָל אַנְטַלְאָפָעָן.

ש ๖ מ ה

יאָגָ אַיְהָם נָאָד מִיטָּר אַ שְׁטַעְקָעַן אוֹן הַרְגָּעָן אַיְהָם. יָאָגָ אַיְהָם נָאָה.

ש ר ה

וּוְאַבְטָ אַוְיָה.

חוּהָ האָטָ נִישְׁתָּמָן גַּעֲוָאָלָטָ גַּעֲהָן נְדָבָותָ בְּעַטְעָן. אַיךְ הַאָבָ זִי נִישְׁתָּמָן גַּעַד.

שְׁיקָטָ. נְזָמָן בְּלַעַגְטָ שְׁטַעְנְדִּיגָּ זְגָגָעָן, אוֹ אַיךְ וּוּלָ וּוּרָעָן אַ מעַנְשָׁ.

ח י י ק ע ๖

באבא, זעה ; איז האב געבראכט פון כל טוב פרישע חלה, וויבען.
קרוכט אראכט פון געלעגער, די קלאנגען פון אויבען ווערען שטייל.

ט ע ๕ צ

שווין נאך דער מוזיק ! נאך קנאפ האט זי היינט געשפויילט. ס'האט
ווער אונגעשריען אויף איהר. מען האט אוויף איהר אונגעשריען,
האט זי אויפגעעהרט. הא, חייקעל ! ביזט געקומען. ברויט מיט רעד
זונקעט האסטו געבראכט ?

זונכט איזן קערבעל.

ח י י מ

געהט צום קערבעל.

א שאדר איזוי קנאפ געשפויילט היינט. מיט די ראנזונקעט איזן מויינען.
זונכט איזן קערבעל.

ש ל מ ה

פאר וואם, איז איז האב איזיך גערופען, האט כיר קוינער ניט געד
הערט ? !

ש ר ה

איזה הער, איז חייקעל איז פארהאן איזן שטוב. גוט מיר ווער א שטיר
קען וויבען פרישע ברויט.

ט ע ๕ צ ע

קלוייבט איזים פאר זיך עטליבע שטיקלער ברויט, זיטש בייז זיך
אויפֿן געלענער איזן קיוט.

ח י י מ

בלוייבט זיטען בייס קערבעל.

ש ר ה

חייקעל ! איזה הער איז דו ביזט דא איזן שטוב — פאר וואם ענטן
פארסטע נישט ?

ח י י ק ע ๗

שפּוינְגְט אַרְנוֹנְטָעֵר פָּוּן שְׁלְמָה'ס גַּעֲלָעְגָּעָר. טְרָאָגְט צַו דָּעַר אַלְטָעָר
דאַס גַּאנְצָע קַעְרְבָּעֵל. אַיז בֵּין גַּעַקּוּמָעָן, גַּעֲוָוִים, גַּעַקּוּמָעָן. אַט האָב

איך דיר דאס נאנצע קערבעל געבראכט, קלוייב אווּס.

ש ר ה

די פריישע און וויבע שפיר איך צוישען די פינגער, נאר צו איז עס
וואויס?

ש ל מ. ח

פאר וואס האסטו מיר נישט צונגעדקט, חייקעל? דעם שפין האסטו
געלאזען ליעבען, ער בערציחט שיין וויעדר א שפינועבם, חייקעל!

ח י י ק ע ۶

דערלאנגט שרה'ן תלה.

איך געה, איך געה אט דאס איז גוט פאר דיר, ס'איו וויה, אהוּ
ציינער קענסטו עס עסן.

ע ז ר י א ۷

געמט אום חייקעלן פריינדליך און שפאנירט מוט איהם אום.
צווישען איזן בארגן און דעם אנדרערען ליגט און צאל און צוישען
איין טײַך און דעם אנדרערען ליגט די יבשה. איין טײַך ניסט זיך
ארײַן איזן דעם אנדרערען, און אלע — איזן ים ארײַן. אדרבא, זאל מיר
ווער בעוויזען פערקעהרט. פערשטעהסט עס נישט? פיחרט חייק
לען צו אַ וואנד. שטעה דא און היהת. איך בעדראָף נאָך געפינען
דאָס שטיק יבשה צוישען דעם סמבעטיו און דער מדינה פרט.
שטעה זשע אָזַן היהת — ניט פון אָרט אָזַן איך וועל געה עסן.
געמט עטליכע שטיקלעך ברויט פון קערבעל גוט קלוייבענדייג. קייט,
שפאניזערענדייג פערטראָכטערהוּיט.

ש ל מ. ה

מייד האסטו פערונגסטען, חייקעל! ב'זעל דאס הארץ מהיה זיין, איך
זאל בְּחֵחַ האבען צו שילטען, חייקעל!

ח י י ק ע ۸

באלד, באָלד.

ע ז ר י א ۹

שטעה אויף אָזַן אָרט.

ח י י מ

געה ברענונג בעסערע ברויט. געה בעט, מען זאל דיר געבען חלה
כויט ריאזונקעם, געה.

ח י י ק ע ל

בלויובט שטעחן צוטומעלט, ניט וויסענדיג וואס צו טהאן.
ט ע ל צ ע

זאג מיר, חייקעל, ווי זעהנע אוייס די מענשען אין גאט? כ'האָב שווין
פעריגעסען, ווי זוי זעהנע אוייס, זאגן, דו זעהסט עפֿעס קלויינינקע קינד-
דעדרעך אין גאט, חייקעל?

ח י י מ

זאגן, חייקעל, אפשר זעהסטו מײַן מאָמען אין גאט? דו געהסט
דאָך דעם נאנצען טאג אום אין גאט — זאגן — איך האָב דאָך אָ
מאָמען.

ש ל מ ה

פאר וואָס בין איך איזו פערשלאָלען געוווארען? פאר וואָס האָט
מען מיר ניט געלאָזען באָטש די לִינקע האָנד — אַיינציגוינוויל וואָלט
איך איך די מהות צושאנען. — חייקעל!

ח י י ק ע ל

באָטש דאס קערבעל און שטעטלעט עט שלמהן צופסען.
אט האָסטו דיר דאס נאנצע קערבעל.

ע ז ר י א ל

פֿוֹתְּרַתְּ חַיְּקָלָעַן צָרוּרֵיךְ צַוְּעָרָה וּוְאַנְדָּה,
שְׁטוּחָה אֲוִיפָּה דִּין אַרְטָה אָנוּ הַיְּטָה.

ש ל מ ה

שטיַק פֿעַרְדָּ! וואָס טוֹג מיר דאס קערבעל, אוֹ כ'האָב קִיּוֹן הענד
ニיט? חייקעל! דו רוייצט זוייך איזיך מיט מיר?

ט ע ל צ ע

קריכט אַראָב פֿוֹן גַּעֲלָעֶגֶעֶר, גַּעֲמַשׂ חַיְּקָלָעַן פֿאַרְזָן האָנד,
קָוָם צַוְּמָה, פֿאַלְגָּן זַוְּ נִיטָה. זַיְשָׁ דָאָ, אַטְהָעָה, וואָס איך וועל דיר
זָאָגָעָן.

ע ז ר י א ۵

וּוְאוֹ אַ בָּאָרֶג אָנוֹ וּוְאוֹ אַ טָּהָאָל וּוְעַסְטוֹ שָׁוֵיָּוּ קִיּוֹן מָאָל נִישְׁטָן גַּעֲפִיר
גַּעַן...
שְׁטַעַלְתָּזִיךְ בְּיוּם וּוְאָנֵד, קוֹקְטָ אַיּוֹן פָּונְטָעַל אַרְיוֹן.

ש ۶ מ ה

נָאָר אַ דָּוְנָעָר פָּוָן הִימָּעָל קָעָן אַיְיךְ אַלְעַמְעָן אַוּוּעַקְלַעַגְעָן. כְּבוּעָל
וּוְאַרְטָעָן בֵּין זָוְעָר, אָנוֹ וּוְעַל נָאָט בְּעַטְעָן, עָר וְאָל אַ דָּוְנָעָר אַוְיכְּ
אַיְיךְ אַנְשִׁיְקָעָן.

ש ר ה

חִיְּקָעָל, חִיְּקָעָל !

ט ע ۷ צ ע

חַאְלָשׁ אַיְחָם צָו.

הָעָר זַיְוִ נִיטָן, הָעָר זַיְוִ נִיטָן. זָאָל זַיְוִצְעָן דָּאָרָט, דַי אַלְמָעָן. דָעָרָ
צַעְלָ מִיר אַ מעָשָׂה. דָעְרַצְעָלָל מִיר, וּוְאָס דַוְזָעַהָסָט אַיְוֹן דַי נָאָסָעָן
— וּוְעַמְעָן זַעַהָסָט דָאָרָט, הא ? דַוְ, חִיְּקָעָל, בִּזְוֹת נִישְׁטָעַלְעָנָר, דַוְ
זַעַהָסָט אַלְעַמְעָן — דָעְרַצְעָלָל מִיר, וּוְאָס הַאָסָטָה הַיְינָט גַּעַזְעָהָעָן אַיְוֹ
גַּאָס ?

ח י י מ

זַעַצְשָׁ זַיְכָּר וּוְיַעֲדָר אַוְיכְּ דָעָר עַרְד צַיְכְּבָעָנָן.

גַּעַהָן, חִיְּקָעָל, בְּרַעְנָג חַלָּה מִיטָן אַסְפָּדָר אַזְיְנָקָעָם, גַּעַהָן זַיְדָ מִיר אַוְוָת
דַי מַאְמָעָמִינָע.

ש ۷ מ ה

וּוְאָס הַאָטָט מַעַן מִיר דָאָס קָעְרַבְעָל אַוְנְטָעָר דַי נָאָז גַּעַשְׁטָעַל —
דָעָר רִיחָ בּוֹן פְּרִישָׁעָן בְּרוּוִיטָן זָאָל מִיר דָאָס הָאָרִץ פָּעְרַבְרָעָן ?
נָעָמָט צָו ! אַיְהָר נָעָמָט צָו. שְׁלִיְידָעָרָת מִיטָן פָּוָס אַרְאָבָ דָאָס קָעְרַבְעָל,
דַי שְׁטוּקָלָעָר בְּרוּוִיטָן צִוְּלַיְהָעָן זַיְכָּר אַיּוֹן אַלְעָז זַיְוִשְׁעָן. נָאָר אַיּוֹן פָּוָס
אַיּוֹן מִיר פָּעְרַבְלִיבָעָן אָנוֹ מִיטָן אַיְחָם וּוְעַל אַיְיךְ אַלְעַז אַרְוּם מִיךְ צָו
שְׁמַעְטָעָרָעָן !

ח י י ק ע ۷

אַ שָׁאָר דָאָס בְּרוּוִיטָן, אַ שָׁאָר דָאָס בְּרוּוִיטָן.

ט ע ל צ ע

פָוּ פַרְיָה בֵּין נָאכֶת בִּזְטוֹ אֲוֹיפָעַ יַעֲנֵד זִוִּיט קַעַלְעָר — הָעָר, וְוָאָסָם
כְּיוּלָה דִיר זָאגָעָן : וְוָעָסָט בִּיְנָאכֶת אַרְוִיסְגָּהָוָן אַיְן גָּאָס, וְוָעָסָט בְּעַ
גָּעָנָגָעָן אַקְלַיְינָן קִינְדָה, אַדְרָע וְוַיְוַבָּעָר מִיטָּקְלִיְינָן קִינְדָהָר — כָּאָפָּה
אַרְוִיסָם אָוָן לְעֵג אַיְן קַעַרְבָּעָל אַרְיָין, אָוָן קָוָם צָוְלוּיְוָפָעָן אַהֲעָר — צָוָ
מִיר.

ח י יַק ע ۶

קוֹקֶש זַי אַן פָּעָרוֹוָאנְדָעָרט.

ש ר ה

צָהָהָן יַאֲהָר אָז כְּבִין בֵּין נַחְמוֹן אֲוֹיפָעַ קַבָּר גָּעוּוֹעָן. צָהָהָן יַאֲהָר
בֵּין חֹוחָן אֲוֹיפָעַ קַבָּר נִשְׁתָּמָת גָּעוּוֹעָן... בְּתִיהָס קַבָּר גָּעָרָעָס אַיְדָ
שָׂוִוָן גָּאָר נִשְׁתָּמָת — חַיְקָעָל, חַיְקָעָל !

ח י יַק ע ۶

שְׁטַעַלְתָה וַיָּהָר.

אַיְדָ וְוָעָל גָּעוּהָן אַוְיְפָקְלִיְבָעָן דָּאָם בְּרוּוִיט.

ט ע ۶ צ ע

הַאֲלָט אַיְהָם צָוָן.

וְוָעָסָט אַנְדָּעָר בְּרוּוִיט בְּרַעֲנָגָעָן. כָּאָטָש נָאָר אַיְן נָאכֶת וְוָיָל אַיְדָ
אַיְהָם הַאֲלָטָעָן נַעֲבָעָן זַיָּה. עָר וְוָעָט מִיטָּקְלִיְינָן הַעֲנְדָרְטָעָלָעָר גְּרָאָבָּה
לְעָן, גְּרָאָבָּהָן. בְּעַהְאֲלָטָעָן אַיְהָם אַונְטָעָר דִי שְׁמָאָטָעָם.
שְׁעַפְתְּשָׁעָש אַיְהָם וְוָסָ אַיְן אֲוֹוָעָר.

ש ۶ מ ה

וְוָאָלְטָעָן זַיָּי מִיְּנָעָן קִינְדָהָר גָּעוּוֹעָן — אַיְינְצְוָנוֹוִוָן וְוָאָלָט אַיְדָ זַיְעָד
רָע לְיַוְבָּעָר צְבוּסָעָן, מִיטָּקָעָן פָּום דִי הַעֲרָצָעָר צְבוּרָאָבָעָן. אַיְצָט אַיְן
מִיר גַּעֲלָלְיָבָעָן מִיְּזָן אַיְינְצְוָנוֹוִוָן פָּום צָוָם בִּיְסָעָן. בִּיְסָעָן מִיְּזָן אַיְינְצָעָן
לְיַיְבָּה פָּאָר צָאָרָן, אֲוֹיפָעַ וְוָעָמָעָן זָאָל אַיְדָ מִיְּזָן כֻּם אַוְיְסָגָעָסָעָן ? —
כְּיוּלָה מִידָּאָלְיָוָן, מִיְּזָן אַיְינְצָעָן לְיַיְבָּה ! —

ש ר ה

אָז דָעָר שְׁנָע וְוָעָט צְגָעָהוָן וְוָעָל אַיְדָ בְּעַטָּעָן חַיְקָעָלָעָן. עָר זָאָל מִידָּ
אַרְוִיסְפִּיהָרָעָן אֲוֹיפָעַ דִי זָוָן. כְּיוּלָה גָּעוּהָן אֲוֹיפָעַ פָּעָלָה. נַחְמוֹסָס קַבָּר

וועל איד נאך דערקענען. ב'וועל דעם צייכען אנטאמבען — דעם שטעהן, וואם כהאָב אין קבר אַרײַנְגֶּשְׁטָעלְט. ביֹ חוהֵז אַוִיפֵּן קבר מוֹז נאָהָדָס ווַיְגַעַלְעָה לְיַגְעָן. חַיְקָעַל!

ט ע ל צ ע
הַאֲלָתָחָיְקָעַלְעָן. שַׁעַטְשַׁעַט אַיְהָם אַיְן אַוְיעָה.

ע ז ר י א ל

מייט גראָים שמחה. פערקּוּוּטְשָׁשָׁש דאס הַיְתָלָאָוִיפֵּן קָאָפֵן.
געפּונָעָן דעם גַּלְיוּכָעָן ווּעָגָן! אלְזָ גַּעַפּוּנָעָן — דערַגְאנָגָנָעָן. שלעַפְּטָאָרוֹים אָ גַּלְעַגְּדָר אַוִיפֵּן מִיטָּעָן שְׁטוּבָה. שְׁטָעַלְטָזִיךְ אַוְיָף אַיְהָם אָוֹן טָאָפְּטָמִיט שְׁמָחָה דעם סּוֹפִיט. אָטָה האָב אַיד דעם גַּאנְצָעָן הַימָּעָל בְּיֵוֹזֵק אַוִיפֵּן האָנָּד — אלְזָ אַוִיפֵּן האָנָּד! פִּינְטָלָאָךְ אָוֹן פָּאָסְקָעָם:

פָּאָסְקָעָם אָוֹן פִּינְטָלָאָךְ — נָאָר קִיּוֹן נִיעָם אַוִיפֵּן דָּעָר ווּלְעָטָן נִישְׁטָאָא — אַדְרָבָא, זָאָל מִיר ווּרְעָר בְּעוּווּזָעָן פֻּרְקָעָהָרָט. אַיצְטָטָ פֻּרְשָׁטָהָה אָךְ שְׁוִין דעם סּוֹד, פָּאָר ווּאָסְטָר דָּעָר רַעֲגָעָן נִיסְטָז זִיךְ דָּקָא פָּוּ אַוְיבָּעָן אָוֹן נִשְׁטָטָ פֻּרְקָעָהָרָט. נָאָר קִיּוֹן נִיעָם אַוִיפֵּן דָּעָר ווּלְעָטָן נִשְׁטָאָא. נָאָר קִיּוֹן נִיעָם אַוִיפֵּן... אלְזָ דִי אַיְגָעָן בְּעָרָג, אלְזָ דִי אַיְגָעָן יַמְעָן, אלְזָ דִי אַיְגָעָן טִיכָּבָן. אָטָה אַיְזָ דָעָר סּוֹד פָּוּ דעם רַעֲגָעָן. נָאָר קִיּוֹן נִיעָם, נָאָר קִיּוֹן נִיעָם. — אלְזָ אַוִיפֵּן האָנָּד.

פִּיהָרֶת מִיטָּן פִּינְגָּעָר אַיְבָּעָרָן סּוֹפִיט. רַעֲדָת צָו זִיךְ אַלְיוֹן.

ט ע ל צ ע

שְׁטַעַחַת אַוִיפֵּן, נָעַמָּט חַיְקָעַלְעָן אַונְטָעָרָן אַרְעָם אָוֹן פִּיהָרֶת אַיְהָם צָו דָעָר טִיר.

אַיְצָטָעָר גַּעָה. גַּעַדְעָנָק, ווּאָסְטָרָהָאָב דִּיר אַנְגָּזָאָגָט. אָט ווּ אַיד האָב דִּיר גַּעַלְעַרְעַנְט.

ח יְיָק ע ל

עַקְשָׁנְשָׁזִיךְ.

לְאָז, בְּוּוּלְנָהָמָעָן דאס קָרְבָּעָל, בְּרַעֲגָעָן האָלָז. נָאָךְ בְּרוּיט. כָּאָפְּטָדָס קָרְבָּעָל.

ש ל מ ה

איך וועל פון הונגער שטאַרבּען ! חַיְקָעַל, וואָהוָין ? !
ט ע ל צ ע

שטוֹפֶּש אַיִּחַם אַרְוֹס אַוִּיפֵּן דָּעַר גַּסְּט.

געה, געה ניכער. בַּיְ נָאכְתָּו וּוּסְטָו קָוְמָעָן. גַּעַתְּ צָרוֹק אַוִּיפֵּן גַּעַלְעַד
גַּעַר. לַיְוַעֲנַשְׁאַפְּטַלְיַה. אַיִּזְנָאכְתָּו, אַיִּזְנָאכְתָּו, אַונְטָעַר דָּעַר דָּעַקָּע,
עַר וּוּעַט זָכוּעַ מִיטַּזְוָנָעַ קְלִיּוֹנָעַ הַעַנְטָלָאָה, גְּרָאַבְּלָעָן, גְּרָאַבְּלָעָן
דאָס לַיְבָּן, דַּיְ בְּרוֹסְטָן.

פָּעַרְטָאַכְּט זַיְד שְׂטַפְּרָקָן.

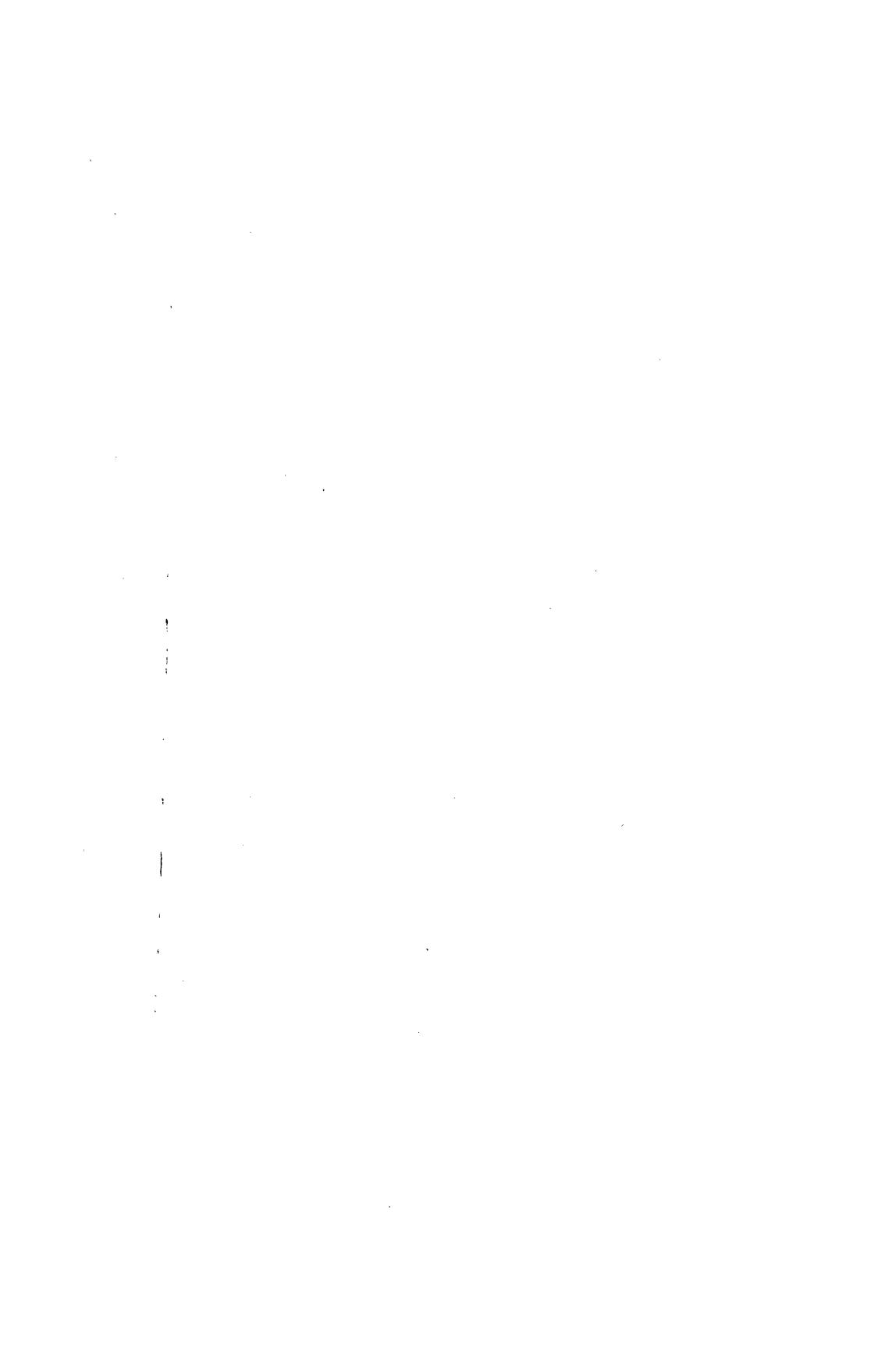
ח י י מ

כָּפְּשַׁזְּד אַוִּיפֵּת, לַוִּיפְּשַׁט צַו צַו דָּעַר טַו אָזְנוֹ קְלָאַפְּט מִיטַּן פּוֹיסְט.
חַיְקָעַל ! דַּיְ מָאַמְעַן ! ... מִיְּזַן מָאַמְעַן ! חַיְקָעַל ! גְּרָעַנְקָן, דַּיְ מָאַמְעַן !
ש ל מ ה
שְׁרוֹוֹט.

חַיְקָעַל, וְאָהוָין ! אַ דָּנוּעַר וְאַל דַּיְ אַוִּיפֵּן וְוָעַג אַיְנְבָּרַעְבָּעַן ! גַּעַה
צָרוֹק ! נָאַר אַיִּזְנָאַר בִּיסְעַן בְּרוּוּט לְעֵג מִיד אַיִּזְנָאַר מַוְיל אַרְיוֹן, אַיִּזְנָאַר
בִּיסְעַן בְּרוּוּט ! כְּיוּעַל בִּיסְעַן מִיְּזַן לַיְבָּן. כְּיוּעַל גְּרוֹזָעַן מִיְּנָעַן בְּיוֹנָה.
כְּיוּעַל צְוַרְיָסְעַן מִיְּזַן הַארְץ אָזְנוֹ דָּאָס בְּלֹתָו אַוִּיסְטְּרַנְקָעָן. אַיִּהְר
זָעַנְטָטָוּבָּן ? ! שְׁרוֹיַּת מַוְרָאַדְיַה. אַיִּחְרָזָעַנְטָטָוּבָּן ? ! ... הַעֲרַטָּת ! ...
הַעֲרַטָּת, הַעֲרַטָּת ! ... אַיִּזְנָאַר בִּיסְעַן בְּרוּוּט לְעֵג אַיִּזְנָאַר מַוְיל ! ... אַיִּזְנָאַר
בִּיסְעַן בְּרוּוּט ! ... — דָעַם — שְׁפִּין — טְרִוִּיבָּט אַ-רְאָבָּן !

ש ר ח

איינציגוֹנוֹין, איינציגוֹנוֹין אוַיסְגַּעַשְׁטָאַרְבָּעַן מִיְּנָעַן קִינְדָּרָה. אַיִּינְ-
צִיגְּנוֹין, איינציגוֹנוֹין אוַיסְגַּעַשְׁטָאַרְבָּעַן דַּיְ אַיְנְיקְּלָעָה. אַיִּינְצִיגְּנוֹנוֹין,
איינציגוֹנוֹין אַרְיוֹסְגַּעַפְּאַלְעָן דַּיְ צִיְּנָעָר. בִּיסְלַעַכְּוֹוִין, בִּיסְלַעַכְּוֹוִין
פִּינְסְטָעַר גַּעַוְאָרָעָן אַיִּזְנָעָן דַּיְ אַיְנָעָן ... בִּיסְלַעַכְּוֹוִין, בִּיסְלַעַכְּוֹוִין גַּעַתְּ
אלְזַעֲרַבְּיַה ! ... אלְזַעֲרַבְּיַה ...
שְׁאַקְעַלְטַ מִיטַּן קָאָפּ בַּיְזַן זַיְדָרְעַמְעַלְט אַיִּזְנָאַר.

וָעוֹם פָּאֵלֶט דָּעַר טַי

אִידְּלִיָּה

1915

פָּעָרֶזֶן אַנְעָן :

עֹזֵר זָאַל צְבָעָרָג
בִּיּוֹדָע אַבְצִינְגָּר
גַּחֲמָה, זַיְן פָּרוֹי.
סִימָעָן, הַוִּזְמִינְדָּל.
חַיִּים פִּינְגִּין, אַגְּמַטָּרְפִּינְדָּה, פָּאָרָאַלְיוֹזִירָה
אַשְׁר, פִּיחָרָת אָוָם פִּינְגִּינְעָן.

סוף זומער פארנאכט. ביי זאלצבערגן. אַגָּאַלטער גרויסער פרוכט-גארטען ציהת זיך וווײַיט אַפּוּעַק אַין הִיכְ טערגרונד. אַין פֿאַדערגרונד, רעכט, אַ סּוֹכָה צוֹם זִיצָעַן. אַ וועג לויפֶּשׁ פֿוֹן דָּער סּוֹכָה בֵּין צוֹ אַ גְּרוּוּסִים אַלְטָה הוֹיזַן, ווֹאַס זַעַט זיך אַרְוּס ווֹוִישׁ פֿוֹן צְוּוִישׁוּן דַּי בּוּמְעָר. פֿוֹן ווֹוִוְוִוְוְן בעוּווּזְוּן זיך עַזְּזָר אַוְן זַיְוִין פֿרְוִי. גַּעַתְּנָה זַיְתַּה בֵּין זַיְתַּה. בעטראכטן דַּי בּוּמְעָר.

עוֹזָר רוֹפֵט.

סִימְעָן! סִימְעָן!
בעקופט קִיּוֹן עַנְטָפָעַר. עַר קְלָאָפְט מָוֶטֶן שְׁטַעַקָּעַן אַן אַ בּוּם, רַוי-
פֿעַנְדִּיגַן.

נְחַמְּה
עם קָעָן זַיְוִין אַיְזַן פֿוֹן שְׁטוּב אַוּעַקְנָגְנָגְנָעַן.

עוֹזָר
זַיְוָעַט דָּאָךְ נִישְׁתַּחֲזָעַן דַּי שְׁטוּב אַלְיוֹן.
קְוֻמְעָן אַן.

נְחַמְּה
ביי אַיְהָר קְעַנְסָטו אַלְץ פֿוּלְעַן.

עוֹזָר
הָאָטָט נִישְׁתַּחֲזָעַן דַּי טְהָאָן.
נְחַמְּה

וּוְאַלְטָט זַיְוָעַט דָּאָךְ וּוּעַלְעַן, מַעַן קָעָן שְׁוִין גַּעֲפִינָעַן ווֹאַס צוֹ טְהָאָן.

עוֹזָר
אלְעַדְיָנָג בערעדקט מִיט שְׁטוּב, אַיְזַן שְׁטוּב.

נְחַמְּה
כְּהָאָב הַיִּינְטָט אַרְאַפְּגָעַנְמוּן אַ שְׁפִּינְנוּוּבָם אַיְבָּרַעַן בעט.

עוֹזָר
הָאָסְטָט עַם אַיְהָר גַּעַדְאָרָפְט וּוֹיְזָעַן.

נְחַמָּה

וויסט נישט וואס זי ווועט דיר ענטפערען? ב'האָב איהָר געווייזען
דען שטובי אויַפֵּן אלמער וויסטן, וואס זי האָט מיר גענטפערט?
או מען זוכט נישט, זאנט זי, געפינט מען קיַן שטובי נישט.

עֲזֹר

גאָר נישט קיַן נארישער ענטפער, בע — בע...

נְחַמָּה

איך פרען זי, וואס זי טהוֹת אֶזְוִי שפֿעַט אַין נָאָס? ענטפערט זי,
— זי געהָט שפֿאצְרַעַן מיט איהָר חַתָּן.

עֲזֹר

ווער אַין איהָר חַתָּן?

נְחַמָּה

ווים איך דאָרט וואס! ענטפערט זיך אֶזְוִי. האָט פִּינְט צוֹ בְּלִיבָעַן
שׂוֹלְדִּינְגַּן/ענטפער.

עֲזֹר

קלאָפְּט מיטַן שטעקען אָוָן רופְּט.

סִימָעָן?

נְחַמָּה

לאָכָט גוֹטְמוֹטִיגַּג.

מאָכָט זיך נישט הערענְדרִיגַּג.

עֲזֹר

מאָכָט זיך נישט הערענְדרִיגַּג. אויך דָּוָר? איך גלוֹב עַם נִישְׁטָן.

נְחַמָּה

וועי דען, אויַפֵּן אַיְזָן אַלְזַן צוֹ גְּלוֹבָעַן.

עֲזֹר

איך ווּעָל זיך אויַסְזִידְלָעָן.

נְחַמָּה

וואס ווּעָסְטוּ זיך שוֹין אַנְהִיאְבָּעַן כִּימָט איהָר?

עֲזֹר

דוֹ אַלְאָזָט זיך.

נְחַמָּה

איך? אַנְ' אַיִנְפָּלֶג. וויפול מאָל האָב איך זי שווין געווואָלט אַוועַךְ
שיקען?

עֲזֹר

וואָס עפָעַס אַוועַךְשיקען? איז שווין צונגעוואָוינט צום שטוב. זאָל
זיוין. נאָר מעַנו בעדאָר זי אויסַטְראָפָעַן. איך וועל זי הײַנט
אויסַטְראָפָעַן.

נְחַמָּה

דו האָסְט זי צעלְאוּן. איך האָב געהויסען אלע טאג אויסַוישען
די טיר אָנו פָעַנְסְטָעַר, האָסְטָו געוֹאנְט, אָז סְאיַין גענְג אָיִן מאָל
איַין ווֹאָה. זאָל איך דעַן זי די שלעכְטָע?

עֲזֹר

כֵּי, כֵּי... בִּזְמַת נָאָר אַיְפָעַרְזִיכְתִּיג. כֵּי, כֵּי, כֵּי...

נְחַמָּה

וואָס פָרָעַנְסְטוֹ זי אלע מאָל אַיבָעַר צו זי האָט שווין גענעַסְעַן?
פָאָרְלָאָז זיך אַוְיף אַיהָר. זי געהוּט פָרִיהָעַר פָאָר זיך אָנוֹ דערַנְאָד
דעַרְלָאָנְגָט זי דִיר.

עֲזֹר

נע, נע, דָאָס רָעַדְסְטוֹ שווין בִּיאָז. דָאָס רָעַדְסְטוֹ שווין נִישְׁטָגָט.

נְחַמָּה

וּוְאָרוּם אַיך בָּזָן גַּעֲרַבְתָּ.

עֲזֹר

זעהַסְטָו, אִין דָעַם בִּיאָזְטוֹ שווין נִישְׁטָגָט. זי מעָג, אַ יונְגָנָר
מעַנְשָׁ, אָז עָרְאָרוּעָט בעדאָר מָעַן אַיהָם גַּעֲבָעַן עַסְעַן צו זָאת.

נְחַמָּה

אַיך וְשָׁלְאוּעַ דָעַן? אַיך קָוַק דָעַן נָאָד? ווֹוִים אַיך וואָס דַו
רעַדְסְטָט.

עֲזֹר

אַיך בֵּין אַוְיף אַיהָר נִישְׁטָגָט ברוֹגוֹן. וואָס זאָל אַיך האָבָעַן צו אַיהָר?

כֵּי, כֵּי, נָאָר אַ קלְוָגָע אִין זי. אַ פָּעַרְשִׁוּטָע, עַנְטַפְּעַרט צו דַעַר

אה. איך זאג איהר : האסתו עם נאר קיון דרכ אראי נישט פאר
אנ'אלטען מאן ? איך ביז דאך עפעם דיזו בעל הבית ? וויסטו
וואס זי האט מיר גענטפערט ? איך, זאגט זי, געפֿעלט וואס איד
חאָב פאר איזק קיון דורך-אָרֶץ נישט. איך ביז, זאגט זי, אנטקענען
אייך א קליען קינד. כי, כי, כי...

נֵחַמַּה

אייז נאָד טאָקע גַּאֲרָאָן קִינְדָּן !

עַזְזָר

גּוֹטְמָוְתִּיָּה.

אַ שְׁטִוְפְּרָקָעַ... כי, כי, כי...

נֵחַמַּה

אוֹי וּוֹעֵד אַיְזָן מִיר ! ...

עַזְזָר

וְוָסֶם, ווִידְעָר אַשְׁמָאָד גַּעֲנְבָּעָן אַיְזָן זִוְּיט ?

נֵחַמַּה

וְוִי מִיט נַאֲדָלָעָן.

עַזְזָר

האָט זעהסטו, אוֹן אַיך זאג ס'אייז אַנְעָולָה. הִיט דִיד נִישְׁט אָפֶן.

סִימְעָן ! סִימְעָן ...

נֵחַמַּה

וְוָסֶם רַוְפְּסָטוֹ ? זי אַיְזָן נִישְׁטָא אַיְזָן שְׁטוֹב.

עַזְזָר

ניין, אַיך וּוֹעֵל זי הִיְנִיכְתּוֹ גּוֹט אַוְיסְטְּרָאָפָעָן. אַיך וּוֹעֵל אַיהֲר זָאגְנוּ

אוֹז אַוְיב דָא אַיְזָן אַיהֲר שְׁלָעַכְתּוֹ קָעָן זי זִיךְ גַּעַחְן פָּוּ דְאָנָעָן.

נֵחַמַּה

זי זאגט גַּאֲרָן נִישְׁטָן, אוֹז אַיהֲר אַיְזָן שְׁלָעַכְתּוֹ בֵּי אָוָן.

עַזְזָר

טָא וְוָסֶם הִיְסְטָט עַס ? אוֹז כְּרוֹפֶן גַּעַנְטְּפָרָט זי נִישְׁט ?

נֵחַמַּה

כָּאָפֶם זִיךְ וּוֹידְעָר בַּיּוֹם זִוְּיט.

ע ז ר

איך בין שווין באולד ברוגן. סימע ! סימע ! נע, איך וויל עם נישט לויידען. איך ווועל זי אפשר היינט דורךטרייבען. איך ווועל זי אפשר היינט... נע, איך ווועל איהר זאנגען, אז... נע... איך בין שווין ברוגן. איך וויל עם נישט לויידען...

נ ח מ ה

דען זיך נישט אויף איזוי. מען קען רעדען מיט איהר מיט גוטען.

ע ז ר

אבער איך וויל עם נישט לויידען. סימע ! אז איך רופ בעדראה מען ענטפערען !

נ ח מ ה

זוי פאלנט מיר איך נישט. ב'חאָב איהר געזאנט, אז מען לענט זיך שלפאָפַען בעדראה מען דעם פענסטער צומאכען. ענטפערט זי מיר : קיינער ווועט מיך נישט אַרוֹסִים גַּגְבָּעָנָן. אָו, אז מען ווועט קרייבען דורך'ן פענסטער אין שטוב אַרְיוֹן ווועל איך, זאנגט זיך, דערליהערען.

ע ז ר

און דו זאנגט עס נישט מיר, אַזָּא זָהָה... זי קען זיך נאָךְ חלילה פארקיהָלען אָוֹן דאנאָה... אַזָּא חצופה... זיך ווועט שיין מעהָר קיון פענסטער נישט האָלטען אָפַעַן...

נ ח מ ה

ער זאנגט פארקיהָלען... איך טראכט, אַימַעְצָעֵר קען אַרְיוֹן דורך'ן פענסטער אין בע'דֶלֶת שטעלען.

ע ז ר

יא, איך מיין עס אויך. מען קען בע'דֶלֶת שטעלען... ניין, איך ווועל זי היינט דורךטרייבען. איך האָב שווין מעהָר קיון געדולד נישט. אָוֹן רעכט אויף איהר, אז מען האָט אַזָּא גַּט אַרט, בעדראה מען אַיהם שאַגְּנוּעָן. מהות מען נישט קיון הפקַר זאָכָען. זאָל זיך געוזן !

נ ח מ ה

אַ גַּאֲרִישָׁע מִיְּדָעֵל. ווַיִּסְמַט נִשְׁטָח אָז דָּא אַיְזָא אַיהָר גַּט. אָז ווּוִי אָז

איוינגען קינד איז זי בּוּ מַיִם.

ע ז ז ר

דאָס האָט מעַ נִישְׁתַּבְּעַ בְּעֲדָרֶפֶט. פּוֹן עַרְשְׁתַּעַן טָאגּ אָה, שְׁטָרַעַנְגּ!
אָנוֹ אַוְיד הַוִּיבָּעַ סְמָךְ אַוְיכְּטָעַר אָז, נָאָר שְׁמָרַעַנְגּ...

ס י מ ע

קָוָמֶת אָן פּוֹן צְוּוִישָׁעַן דֵּי בּוּמַעַר. לִיבְטוֹג בְּלִיאָנָד. מִיטּוּ וּגְעַנְרָבּ
פּוֹלּ. שְׁדָאָגָת אָנוֹ בְּיַדְעַ הַוִּיפְּעַנְסּ רְוִוְעַטּ מְאַלְיְינְעַסּ. לְאַכְתּ.
איָהָר זָעַנְטּ נָאָר דָּא אָנוֹ אַיְיךְ הַאָבּ אַיְיךְ אַיְבָּעָרְעָן גָּאנְצָעַן גָּארְטָעַן
גָּעַנְכְּטּ. זָעַחְתּ נָאָר וּוָאָסּ כְּהָאָבּ גָּעַפְּנוּנָעַן. פָּאַרְזּוּכּ, הַעֲרָרּ זָאַלְצּ
בּוּרְגּ, שְׁטָעַלְטּ אָן דֵּי חָאָנְטּ וּוּלּ אַיְיךְ אַרְיִינְשִׁיטּוּן.

נָחָמָה

גָּעַהּ, בְּיוֹזָטּ אַצְּעַלְקוּעַנְעַן מִידְעָלָן. עָרָ אַיְזָן שְׂוִין גָּעוּוֹן אַיְזָן כּוּם.

ס י מ ע

וּוּ אַיְזָן מִירּ, אַיָּהָר הָאָט מִידּ בְּעֲדָרֶפֶט?

ע ז ז ר

אַיְיךְ בֵּין נָאָר אַוְיכְּטָעַר אַוְידּ אַיְזָן כּוּם.

ס י מ ע

וּוּן אַיְיךְ זָאָל עַסּ וּוּסְעַן. כְּהָאָבּ גָּעַמְיִינְטּ אָז אַיָּהָר שְׁלָאָפְּפָטּ.

ע ז ז ר

כִּי, כִּי... זַי מִינְטּ, אָז אַלְטָעַ לְוִיטּ שְׁלָאָפְּפָעַן שְׁטָעַנְדָּרָגּ.

ס י מ ע

אַיָּהָר שְׁלָאָפְּטּ דָּאָךְ שְׁטָעַנְדָּיגּ אַיְזָן דָּעַרְ צִיְּמָתּ.

נָחָמָה

גָּעַהּ אַיְזָן זַי אַיְזָן כּוּם אַוְיָהּ אַיָּהָר.

ע ז ז ר

גּוּטְמְוּתְוִוִּיגּ.

כְּהָאָבּ דִּיקּ שְׂוִין גָּעוּוֹאָלְטּ דּוּרְכְּטְּרִיבְּעַן.

ס י מ ע

אַיָּהָר דָּאָרֶפֶט מִיךְ נִישְׁתַּבְּעַטְמָהָן. אַיְיךְ קָעַן אַלְיָיָן אַוּוּקְגָּעָהָן.

נְחַמָּה

כֻּוֹיִים וּוְאָס עֶר רַעֲדָת. סְהָאָט מֵיר אֵין זַיִיט אֲשַׁטָּאָד גַּעַמְהָאָן.
סִימָע

בָּעֵסֶר פָּאוֹרְזוֹכֶט דַּי מַאְלִינְעַם. אַיְהָר זַעַהַט, פּוֹלָע חַוְּפָעַם.
עוֹזֶר גַּעַמְטַפְּן אֵין הַאנְט אָוֹן לַעֲגַט אֵין מוֹיל אָוֹן נַחַמָּה גַּעַמְטַפְּן
פּוֹן דַּעַר אַנְדָּעָר הַאנְט אָוֹן לַעֲגַט צָו זַיְד אֵין מוֹיל. סִימָע שְׁטָעַחַט
אוֹפָף דַּי קְנִיה מִיט אַוְסְגַּעַשְׁטָרָקְטַע הוַיְפָעַם, אָוֹן קוֹקַט זַיְד אֵין דַי
אוֹגָעַן.

עַזְר

אֲ בָּעָלָנוֹת גַּעַוּעַן אָזְוִי פִּיל נַאֲד אַיְצָטָעַר מַאְלִינְעַם אַנְצָוְקְלִיבָעַן.

נְחַמָּה

מַעַן וּהַת זַיְוִן קִיּוֹן מַאְלִינְעַם נִישְׁתָּא אֵין דַעַר צִוְּיָה.

סִימָע

אַיְד הַאָב גַּעַוְכַּט פָּאָר אַיְיךְ, כְּהַאָב גַּעַוְאָסְט אָוֹן אַיְהָר הַאָט עַס לַיְעַב.

עַזְר

כִּי, כִּי, כְּהַאָב שַׂוִּין בָּאַלְד אֵין גַּעַנְצָעַן אַוְפְּגַּעַנְעַסְעַן, אָוֹן פָּאָר דִּיר
נִישְׁתָּא גַּעַלְאָעַן.

נְחַמָּה

לַעֲגַט סִימָעַן אֲמַלְיָעַן אֵין מוֹיל אַרְיוֹן.

נָא, דַו שְׁטִיפְעַרְקָע, דַו...

עַזְר

אָוֹן דַו זַאֲגָסְט, אָוֹן אַיְד הַאָב זַי צַעַלְאָעַן.

כְּמַעַט נִישְׁתָּא בָּעַמְרַקְעַנְדִּיג לַעֲגַט עֶר אַיְד סִימָעַן אֵין מוֹיל אַרְיוֹן מַאְ-

לְונָעַם.

נְחַמָּה

אַיְד זַאֲגָס עַס נַאֲד אַיְצָטָעַר אַיְיךְ.

סִימָע

מִיט וּוְאָס בֵּין אַיְד שְׁלַעַכְתִּ? אַט, אַרְבָּה, זַאֲגָט מֵיר. אַיְד וּוְאָלָט
וּוְעַלְעַן פּוֹן גַּעַנְצָעַן הַאֲרַצְעַן, אָוֹן אַיְהָר זַאֲלָט זַיְוִן צְוְפְּרִידָעַן מִיט מֵיר.
אַיְד וּוְיִים דַעַן נִישְׁתָּא, אָוֹן אַיְד בָּעַדָּאָה אַיְד אַוְיְפָהִיטָעַן. אַיְיעַר טָאָכְ-

טער האט עם מיר אַנְגָּזוֹאנְט — אִיךְ ווּוִים אֶבְּעָר אַלְיוֹן בעסער פֿוֹן
אייהר.

ע ז ז ר
אָודָאי, אָודָאי, ווֵיל מִיּוֹן טָאכְטָעָר, אָז דַו זָאַלְסָט אָנוֹן אַוְיפָּהִיטָעָן.
נְחַמָּה
אִיךְ הָאָב צַו דֵיר נָאָר נִישְׁט. בִּיזְט מִיר לְיעָב ווֵי אַנְ'אַיְינְגָעָן קִינְד.
סְיִמְעָן
אִיךְ ווּוִים, אָז אַיְהָר ווּעַט מִיד נִישְׁט דּוּרְכְּטְּרִיבָעָן.
נְחַמָּה
חֲלִילָה, ווּעַר טְרָאָכָט פֿוֹן אַזְעַלְכָע זָאָכָען.

ע ז ז ר
נָאָר אַ שְׂטִיףְּרָקָע בִּיזְטוֹן. ווּאָסָטָה זַיְד אַזְוֵי אַוּוּקְגָּעוֹזָעָט
אוֹוִיפָּדָעָר עָרָד אָוֹן מַעַן קָעָן מִיּוֹנָעָן דַו קָאַרְמָעָסָט צָוְויִי הַינָּעָר?
סְיִמְעָן
עַם טָהוֹת מִיר ווּעַדְיַ פִּים. כְּבִין אַ סְפָּק אַוְמָגָעָנָגָעָן.

ע ז ז ר
וּוּסָט זַיְד הַיְינָט לְעָגָעָן פְּרִיחָעָר שְׁלָאָפָעָן, אָוֹן בְּעַדְאָרְפָּסָט נִישְׁט
אוֹוִיפָּשְׁטָעָהָן אַזְוֵי פְּרִיה.

סְיִמְעָן
אִיךְ הָעָר, אָז אַיְהָר שְׁטָעָהָט אַוִּית, נָו ווֵי קָעָן אִיךְ שְׁווֵן שְׁלָאָפָעָן.
ע ז ז ר
הָאָסָט אַוִּיךְ מִיר נִישְׁט ווּאָסָט צַו קוּקָעָן.

נְחַמָּה
אָט זְעָהָסָטָו, בֵּי דֵיר אַיְזָוָרְעָם, זַי זָאָל שְׁלָאָפָעָן בֵּין הַאָלְבָעָן
טָאָגָן.

ע ז ז ר
כֵּי, הָאָסָט אַ שְׁלָעָכָטָע בְּעַל-הַבִּית/טָע. כֵּי, כֵּי...
סְיִמְעָן
נוֹ, ווּאָסָט זָאָל אִיךְ אַיְיךְ אַיְצָטָעָר אַרְוִיסְכְּרָעָנָגָעָן?

ע ז ר

ברענונג מיר ארויס מיין שלאָפֿידָאַק, ס'אייז שווין קילבּלאַה.
ס י מ ע

זאל איז איזה, מאָראָם, אָפְשָׁר אָרוֹיסְבִּרְעֶנְגָּעָן אַטּוֹד?
נְחֵמָה

יאָ, מיין קינָה, ס'אייז שווין טאָקָעַ קָאַלְטָן.
ס י מ ע

לויפְּטָן אַיְזָן שְׁטוּבָּ אַרְיוֹן.

ע ז ר

אוֹן דָו האָסְטָן זִיד גַּעֲבִיּוּעַרְטָן אוֹיָף אַיָּהָר.
נְחֵמָה

אַיְדָהָבָן גַּעֲזָנָטָן, אוֹ בְּהָאָבָן, חַלְילָה, צָוָן/אַיָּהָר גַּאַר נִישְׁתָּחָטָן.
ע ז ר

דוֹ בִּזְוָטָן אַשְׁלַעַכְּטָעָן, בִּזְוָטָן צָוָן אַיְדָהָבָן שְׁלַעַכְּטָעָן.
נְחֵמָה

וּוְאָסְטָן גַּאַר פָּאָר אַבְּלָבָל וּוְעַמְּטָן אוֹיָף מִיר אָוִיסְטָרָאַכְּטָעָן?
ע ז ר

זַעַמְּטָן, אַט אַיְזָן זִי שְׁווִין צְוָרִיךְ... וּוּ זַי שְׁפְּרִינְגָּט! לְיוֹיָף נִשְׁתָּחָטָן!
וּוְעַמְּטָן גַּאַר פָּאָלָעָן אַיְבָּעָר דִי צְוָוִינְגָּעָן!....

ס י מ ע

קוּמָטָן. טַהָּוָת אַיְתָם אַן דָעַם שלאָפֿידָאַק אַוְן אַיְחָר דִי טָוָךְ.
אַט אַזְוִי וּוְעַט אַיְיךְ זִוְּן וּוְאַרְעָם.

ע ז ר

ס'קוּמָט פָּאָרָנוּאַכְּטָן, פָּאָלְטָן שְׁווִין אַכְּלַטְעָר ט֊וֹי.
ס י מ ע

פִּינְגָּן פָּאָהָרָט דְּאַכְּטָן מִיר אַהָעָר.

ע ז ר

הָאָ, הָאָ... זַהָּר גּוֹט. זָאָג אַיְתָם מִיר זַעַנְעָן אַיְזָן גַּאַרְטָעָן. עַפְעָן אַיְיךְ
דָעַם טְוִיעָר אַוְן זָאָל עַר אַרְיוֹינְפָּאַהָרָעָן אַהָעָר.

נְחַמֵּה
ニישט אנדערש. בעט איהם אהער...

סְיַמְעַ
אֲבָגָעָה עַנְדִּיגַג, שְׂרוֹיִיט,
וְוֹאָרֶת דָּאָרֶט נַעֲבָעַן טּוּיָּר! אַיְדַּגְעַה אוּפְּעַפְּעַנְעַנְעַן.

עַזְזָר
שְׁוִיּוֹן דָּרְיוִי טָעַנְגַּי אִים נַיְשַׁט גַּעֲזַהַן.

נְחַמֵּה
קַעַן זַיְוָן עַד אִיז גַּעֲלַעַגְעַן צַו בעט.

עַזְזָר
גַּעֲקַעַנְט זַיְוָן נַגָּאָר אַ שְׂטָאַרְגָּעָר אַיְדַּ.

נְחַמֵּה
וּוֹעַן נַיְשַׁט גַּאַטְסַ שְׁמַרְאָף,

עַזְזָר

אַ נְרוּיְסַע שְׁמַרְאָף... כֵּי, כֵּי חַזְוֹפָה האָט אַנְגַּעַלְבָעַן אַזְעַלְבָעַן
שְׁאַרְפָּעַ מַאֲלִינְעַם. אַ וּוֹאַיְלַ קִינְדַּ.
מוֹטָן וּוֹעַגְגַּן קָוְמַטְסַן פְּיוֹגִיּוֹן, גַּעֲפִירָהָט אַיְן אַ שְׁטוֹל אַוְיָף רַעֲדָעָר.

אַשְׁר שְׁטוֹפְטַט דָעַם שְׁטוֹל, סִימְעַ גַּעַתְהַ אַוְיָיךְ נַאַר.

פִּיְיָגִין
גְּדוּיּוֹן אָוָן אַלְטַ.

זַיְצַט אַיְן שְׁטוֹל אַוְבָּרְגָּעַדְקַט דַּי פִּים מוֹת אַ פְּלָעָה.

עַזְזָר
אַ גַּלְוִיכָע זַאְדַּ חַאַסְטַו גַּעַתְהָאָזַן, דַּא אַיְזַגְעַן פְּרִישַׁ.

נְחַמֵּה
וּוֹאַס עַפְעַם גַּאַנְצַע דָּרְיוִי טָעַג נַיְשַׁט גַּעֲזַהַן?

אַשְׁר
הַעַר פְּיוֹגִיּוֹן אַיְזַגְעַן.

נְחַמֵּה
וּוֹאַס חַאְבַּ אַיְדַּ גַּעֲזַהַן?

פִּיְיָגִין
מַיְן יְוָנְגָעַרְמָאָן זַוְאַס גַּעַתְהַ מִיר נַאַד פּוֹן חַיְנְטָעַן האָט זַיְד גַּעַד

זווילט מיך צו פיהרען, האט ער מיר איזינגערעדט, אוּ בְּבִין אַ חֲולָה
אוּ בְּעַדָּרֶפּ לִיְגַּעַן אֵין בָּעֵט.
הוֹסֶט.

נְחַמָּה

טע, טע, טע, אַטְהוֹסֶט אַיְהָר. טָאַקִּי פָּאַרְקִיּוֹלֶט.
אַשְׁר

אייחָר האט נַאֲךְ הַיּוֹנָת אַוְיךְ נִישְׁתַּבְּעַת בַּעֲדָרֶפּ אַרְוִיסְפָּאַחְרָעָן.
סִימָע

מייט ווֹאַס זָאַל אַיְיךְ מְכַבֵּד זַיְן דָּעַם גַּאֲסָט?
פִּינְגִּין

אַט אֵין דָּעַר אַנְדָּרֶר גַּוְטָעַר מְעַנְשָׁה.

סִימָע

גַּעֲוָוִים בֵּין אַידָּא גַּוְטָעַר מְעַנְשָׁה.

פִּינְגִּין

אי, זענט אייחָר גַּוְטָעַר. אייחָר קענט דעַן לִיְדָעַן אַלְטָעַ לִיְוָט?

סִימָע

וּוִינְקָט זַיְךְ דָּוְרָק מִיטְ אַשְׁר'ן.

נְחַמָּה

אוֹמוֹזֶט האַסְטוֹ פָּאַרְאַיבָּעֵל, חַיִּים. אַט זָאַג אַיְיךְ אֵין דַּי
אוֹגָעָן, זַי אֵין אַגְּרִיעָס שְׂטִיףָרְקָע, נַאֲרָכְ בְּיוֹנְשָׁא אַיְחָר קַיִן בֵּין
נִישְׁתַּבְּעַת. אֵין מִיר אַגְּטָעַר פְּרִיְינָה.

אַשְׁר

הָעָר פִּינְגִּין אֵין אַוְיךְ מִיר אֵין כַּעַם פָּאָר ווֹאַס אַיְיךְ גַּעַה אַפָּאָר
טוֹרָאַכְטָעַר ווּעַן אַיְיךְ שְׁטוֹפָה דָּעַם שְׁטוֹלָה.

פִּינְגִּין

מעַן האט מִיךְ דַּי ווֹאַד שִׁיעָור נִשְׁתַּבְּעַת אַיבָּעָרְגָּעָפָאַחְרָעָן.

עוֹזָר

אֶזְוִי... שִׁיעָור נִשְׁתַּבְּעַת אַיבָּעָרְגָּעָפָאַחְרָעָן. כַּי, כַּי, דַּו יְוָנָגָטָש אַיְיךְ
נָעַר — פָּאַרְגָּעָט זַיְה, אוּ דַּו פִּיהָרֶסֶט אַלְעַבְּדִינָעָן מְעַנְשָׁעָן.
טָאַמְעָר עַפְעָם, דַּו קַעַנְסָט אַנְטְּלוֹיְפָעָן אוּנָה עַר נְעַבְּעָה...

פִּינְגִּן

אט דאס שרייך. חלום נישט! רעד א וווארט ארויס. געהט ער
הינטער מיר און כ'מיין ער אייז שטומ געווארען.

אַשְׁר

געחטט סימען. זי אייז א בעסערע פון מיר.

פִּינְגִּן

וואלט זי נאר וועלען געהן צו מיר.

סֵם עַ

אייך וועל געהן. פאר וואס נישט? סייז ווי וויל מוד הער זאלצבערג
דורכטראיבען.

עָזֶר

דו, נאריש מיידעל דו. ווער האט עס דיר געזאנט? האט זיך איינץ
גערדט. אט,דו נאריש מיידעל.

פִּינְגִּן

דאם מאכט זי נאר אנ'אנשטייל. ב'זועל איהם שווין מזען האל-
טען, אט דעם שלאקס... נו איצטער בייזטו פרויי... קענטט זיך געהן
אייב דו ווילסט.

סֵם עַ

ווינקעט צו אשרן. זי געהן בידע אפ אין הינטערגרונד.

פִּינְגִּן

כע, דאס ביזער איך זיך נאר. מען קען נישט אנדערש. אַוְאַיְלָעֶר
בחור. האט א שארפֿען קאָפּ. אייז רעכגענען — פִּינְגְּלָאַט. איך
כאמ' איהם אמאָל, איז ער שטומט הינטער דעם ווענעל געהנדיג,
מיין אייך, איז ער אייז נאר אנטישלאָפֿען געווארען, פרען איך פְּלוֹאַלְוָןָן
וויפֿיל אייז טויזענט מאָל טויזענט — ער ענטפֿערט! נאר נישט
געקעלאָרט. כאָטש פרען איהם וויפֿיל שטערען איין הימעל פָּאַרְחָאַן,
ט'ער אויך זאגען.

אין הינטערגרונד אייז צו זעהן ווי סימע קלעטערט אויף אַ בוים
— אַשְׁר חעלפט אַיהֲר אונטער.

נַחֲתָה

מיינע אויה, אַ דימענט. שאנוועט אונז ווי איגענע טאטע מאמע.

פִיְגִין

איך האב צועלבעם בעדראפט האבען. איך זעה, אז זי איז מיט אַ נומַת חָרֵץ... זענען שווין די עפֿעל דערשטיינען?

עַזְרָה

פאָלען פון די בוימער, נישטאָ וועמען זי אַויפֿצְקֶלְיִיבָעַן. אַט ווילסט, וועל איך דיך אַ ביסעל דורךיהרען דעם גָּרְטָעָן... העלפַ מיר, נחמה. בויידע שטופען דעם שטול.

סִמְעָה

קומט צו לויפען פָּאָרְגְּבָעָן/עַנְעַנְדִּיגָּזִיךְ צוֹוִישָׁעַן די בוימער אַזְוִינְקָטְפָּן ווַיְוַיְתָעַן צוֹאַשְׁרִין עַר זָאַל קומען.

אַשְׁרָה

קומט. בעחלטען זיך אָונְטָעָר אַ בוּם. בָּאָפָעַן זיך אָרוּם אַזְעָעַן צוֹפְרִידָעַן.

סִמְעָה

זעה נאר, ווי די אַלְטִימְטִישָׁקָעָן שטופען דעם שטול?

קוקען בידע אַ צִוְּתָהָן ווָאו צוֹוִישָׁעַן די בוימער שפֿאָצְרָעָן די אלטען.

אַשְׁרָה

ווילסט, וועל איך איהם אָנְרָעָעָן עַר זָאַל דיך נעהמען. וועסט נאר נישט האבען צו מהאָן דאָרט.

סִמְעָה

ניין, איך האב מיינע אַלְטִימְטִישָׁקָעָן ליעבעה. ווי צוּוִי ווַיְוַסְטָן טִיבָעָלָךְ זעהן זי אָוִים. כִּחְאָב זיְוִי בָּוִידָעַן פְּרִיהָעָר ווי צוּוִי טִיבָעָלָךְ גַּעֲלָעָגְטָן מַאֲלִינָעָם אַיְזָן דִי מַיְלָעָר... אַזְוַעַן דָּעָר אַלְטִימְטִישָׁקָעָר, אַיְהָט עַר מִיךְ לִיעַב! ווַיְוַסְטָן, עַר בִּזְוָעָרָט זיך אַמְּאָל אַוִּיפְ מִיר אַיְזָן מִשְׁעָנָן. איך מַאְד מִיר אָזְוִי דָעַרְשָׁאָקָעָן, אַזְוִי אַיְזָה הוַיְבָ אָזְשָׁן צְוִי ווַיְיָנָעָן. ווערט אָזְוִי ווַיְיָה. הָוִיְבָ עַר מִיר אָזְוִי גַּלְעָטָעָן אַזְוִי זָעָנָעָן, אָזְזָעָן וְאַזְעָעָן עַמְּנָעָט גַּעֲמִינָט אָזְוִי ערָעָנסָט. בא, בא, בא.

א ש ר

אלט איז נישט יונגע.

ס י מ ע

אלט איז נישט יונגע.

א ש ר

און יונגע איז נישט אלט.

ער קושט זי.

ס י מ ע

כאפ מיר!

רויסט זיך ארוים פון איהם און לאזט זיך לוייפען.

א ש ר

יאנט זיך נאך.

עזור און נחמה קומען און מיט פיוינגען.

ע ו ז ר

פארשטעהסט, צויטענוויז דאכט זיך דיר אוים, איז בייזט נאך גאנר

ניט איזוי אלט. קענסט נאך גאנר א נוי לעבען אנהיבען.

נ ח מ ה

די וועלט פיוין אבגעלאבעט. נישטא וואס צו בעקלאנגען זיך. וואלט

איך גאנר זיין איזוי מיט יונער וועלט בעזארנט.

פ י י ג י נ

וואען איך זאל גאנר פון וועגעלא עראף. כ'וואלט נאך וועלטען

איינגענענעם. איזוי אבער טראקט איך אמאַל: די וועלט איז שוין

ニישט פאר דיר.

נ ח מ ה

כל זמן מען לעבעט, לעבעט מען.

ע ו ז ר

אודאי, כל זמן מען לעבעט איז מען א מענש...

געהן פארביין

אשר און סימע קומען און פאר/גנַב/עגענדיג זיך פון צוישען די

בוינער און בעהאלטען זיך ווידער אונטער א בויַם.

ס י מ ע

דרער אלטיטשען ווועט אפשר ווינגען, או ב'זעל עם איהם אן-
זאגען.

א ש ר

וואס נעהן זוי אונז אן?

ס י מ ע

טאקע וואס נעהן זוי אונז אן? נעהט ארטום זיון קאָפַ אַן קוֹקַט
איהם אַין דֵי אוֹיגַעַן. זוען דוּ ווֹאלְסְטוּ אֶבְעָר דַעַם צוֹם בִּינְאָכְטָן אַרְיבְּעָרְגָּעָלְעָטָעָרָט
זוען ווֹאלְסְטוּ טָאָקַי מִין פָּעָנְסְטָעָר גַּעֲפָנוּןָן אָפָעָן.

א ש ר

האָב אַיך טָאָקַע גַּעֲקָעַטָּלְעָרָעָן אַזְּן דֵיָן פָּעָנְסְטָעָר אַזְּן גַּעֲוָעָן
פָּאָרְמָאָכְטָן.

ס י מ ע

אוֹזְיַן גַּאֲרָן? קִירְכְּסְטָן גַּאֲרָן בִּינְאָכְטָן אַזְּן פְּרָעָמְדָע גַּעֲרָטָנָעָר. גַּט ווָאָס
כְּהָאָב נִישְׁתַּחַת דְּרָעָהָרָט. אַיך ווֹאלְסְטוּ גַּעֲקָעַטָּלְעָרָעָן אַזְּן וְאַלְמָאָכְטָן אַזְּן
וְאַלְמָאָכְטָן דֵיָן גַּעֲכָאָפָט. בֵּין אַזְּן אַיך דֵא בִּינְאָכְטָן אַשׁוּמָר אַזְּן גַּאֲרָן
טָעָן. יָא. אַ גַּעֲזָוְנְטָעָר שָׁוָמָר.

א ש ר

אֶבְעָר דַעַם פָּעָנְסְטָעָר הַאַלְסְטוּ פָּאָרְמָאָכְטָן.

ס י מ ע

נִיְיָן, אָפָעָן.

א ש ר

נִיְיָן, פָּאָרְמָאָכְטָן.

ס י מ ע

צַו וָאָס בָּאָר אַ פָּעָנְסְטָעָר בִּזְוֹתָו גַּעֲגָנְגָעָן?

א ש ר

אט צַו יְעַנַּע פָּעָנְסְטָעָר וָאָס קָוְמָעָן אַרְוִים, דָּאָרָט פָּוּן דָּרָעָר לִינְקָעָר
זַיִיט.

ס י מ ע

שיסט אוייס מיט א געלעטען.

דאָם איז דאָך וויער פענסטער! זוי האַלטען איהם שטענדיג פאָרְדּ מאָכְטּ. האַבָּעַן מֶורְאָה טָאָמָעָר פָּאָרְקִילְהָעָן זוי זיך.

א ש ר

וואֹו זשע איז דֵי פָעָנְסָטָעָר פֿוֹ דִּינוֹ צִימָעָר?

ס י מ ע

קּוּם אַיְדָה וּוּלְדִיר וּוּזְוּזָעַן... שָׁא אַטְזָעַן זַיְזָעַן זַיְזָעַן.
פָּאָרְשָׂוּוִינְדָּעָן צָוּוִישָׁעָן דֵי בּוּמָעָר. עַס קִומָעָן אָן עַזָּר, נַחֲמָת אָן
פִּוְיגִיָּן.

ע ו ז ר

כִּי, כִּי, אָז אַיְדָה האָב מִיט אַיְהָר חַתּוֹנָה נַעֲחָטָם אָז זַי גַּעֲוָעָן גַּאַר
אָ צִיגְּן... גַּעֲשָׁאָטָעָן נַאֲךְ זַאֲמָד אַיְן טְשָׁעָפִיקָה אָנוֹ נַעֲשְׁפִּילְטָה אָז
צִיְּכָעָנָם. כִּי, כִּי... האָט מִיד נַיְשָׁטָט גַּעֲלָאָט אַוְיָה דֵי אַוְיָגָעָן... אָט
דֵי צִיגְּן.

נ ח מ ה

וואֹו נַעֲחָטָם מַעַן אַיְצָטָעָר יַעַנְעָה יַאֲהָרָעָן? אָז בְּהָאָב גַּעֲבִוָּרָעָן
סְעַרְשָׁטָעָן קִינְדָּר בֵּין אַיְדָה נַאֲךְ אַיְדָה קִינְדָּר גַּעֲוָעָן.

ע ו ז ר

אָט נַיְשָׁטָט גַּעֲוָאָסָט וּוּאָס אַיְן בּוּיָה וּוּאָסָט. מַעַן האָט אַיְהָר גַּעַנְתָּ
קַעַנְתָּ אַיְנְרָעָדָעָן, אָז קַעַצְעָלָעָד האָט זַי אַיְן בּוּיָה, כִּי כִּי...

נ ח מ ה

גַּעַה, שַׁוְּן גַּעַה... וּוּ דְעַן טָאָקִי? צַו יוֹנָג גַּעֲוָעָן...

פִּיְגִּיגִין

לְאָכָט אַוְיָה גַּוְתְּמוֹתָהָגָן,
איָיָה, דֵי יוֹנָגָעָן יַאֲהָרָעָן.

ע ו ז ר

מַעַן האָט מִיד חַתּוֹנָה נַעֲמָכְטּ. נַיְשָׁטָט גַּעֲוָאָסָט וּוּאָס סְ'אָזָן. גַּעֲמִינִינָט
סְ'אָזָן מִיט דֵי אַיְנְגָלָאָךְ אַיְן קַעַפְלָאָךְ שְׁפִילָעָן אָנוֹ זַי אַיְן נַאֲךְ
גַּאַר גַּעֲוָעָן אָ צִיגְּן...

גיט דער אלטער אַ קנייט אַין באָק.

פִּינְגִּן

טע, טע, ווען מען קען צוֹרִיק אַיכְטֶר בְּאָפְּעָן יְעַנֵּן יְאַהֲרֹן. אַיעַצְּרָן

טער אַין דַּי וּוְעַלְתָּן קְלִינְגֶּרֶת.

געַחַן פָּאָרְבִּיּוֹן.

סְמֻכָּעַ אָנוֹ אַשְׁר קְוַמְעָנוֹ אָנוֹ.

סִימָעָן

אַיכְטֶר בעוויז מִיר וּוְיָזְזִי דַּו וּוּסְטָן וּוּרְעָן בְּרוֹנוֹן אַוְיָף מִיר.

אַשְׁרָן

אַיךְ וּוְעַל קְיוֹן מָאֵל נִישְׁתָּוּן אַיְזָן בְּעַם אַוְיָף דַּי.

סִימָעָן

אַזְזִי הָאָב אַיךְ פִּינְנָט. מען בעדארה וּוּרְעָן בְּרוֹנוֹן אָוָן דָּאנְאָךְ זַיְדָן אַיבְּעַרְבְּעַטְעָן.

אַשְׁרָן

אוֹ אַיךְ וּוְעַל שְׂוִינוֹ אַמְּאֵל יָא וּוּרְעָן בְּרוֹנוֹן, וּוְעַל אַיךְ זַיְדָן קְיוֹן מָאֵל נִישְׁתָּוּן אַיבְּעַרְבְּעַטְעָן.

סִימָעָן

וּוְאָסָם הַיִּסְטָן?

אַשְׁרָן

אַיךְ פְּרָעָן אַוְיָה, וּוְאָסָם הַיִּסְטָן?

סִימָעָן

פָּאָר וּוְאָסָם וּוּסְטָנוֹ זַיְדָן מִיר קְיוֹן מָאֵל נִישְׁתָּוּן אַיבְּעַרְבְּעַטְעָן?

אַשְׁרָן

טָאָ פָּאָר וּוְאָסָם זַאְלְסָטוֹ מַוְתָּאָ מִיר זַיְן בְּרוֹנוֹן?

סִימָעָן

אַזְזִי. אַ וְוַיְבָּמָה אַמְּאֵל וּוּרְעָן בְּרוֹנוֹן. זַיְמוֹן. פָּאָרְשָׁטָעָהָסֶט?

אוֹ אַיךְ וּוְעַל אַוְיָף דַּי נִישְׁתָּוּן וּוּרְעָן בְּרוֹנוֹן... אַיְגָה, דַּו פָּאָרְשָׁטָעָהָסֶט...

אַשְׁרָן

פָּוּן וּוְאָנָּעָן וּוְיִסְטָן אַזְעַלְכָּעָן זַאְכָעָן?

ס י מ ע

גיט איהם א שנעל אין נאָג
ווער ברונז!

א ש ר

גיט איהם א קוש,

ס י מ ע

ווער ברונז!

א ש ר

אייך האב דיך ליעב.

ס י מ ע

אוֹן אוֹרֶה האָב דִיך פִינְדֵי!
אנטלויפט.

א ש ר

בלוייבט אלְיוֹן צעטומעלט.

די אלטע קומען אָן. אשר בעהאלט זיך חינטער אַ בוּם.
עוֹזֶר

כַּי, כַּי, ווֹיסְטַו ווֹאָס זַי האָט מִיר אַמְאָל אַבְגַּעֲתָהָן? בְּרוֹנְז
געוּאָרָעָן אוֹיָף אַ גַּאנְצָע ווֹאָה... בְּוֹוִיסְטַו נִישְׁטָבָאָר ווֹאָס אָן פָּאָר
ווען...

נְחַמָּה

דעַרְצַעְהָל וְשַׁעַּאַבְעָר פָּאָר ווֹאָס כְּבִין בְּרוֹנְז גַּעַוְאָרָעָן.

פִּינְגִּין

מעהָר ווֹי אַיְוָן מַאָל אַיְוָן זַי נִישְׁטָבָאָר גַּעַוְאָרָעָן?

עוֹזֶר

אַבְעָר אוֹיָף אַ גַּאנְצָע ווֹאָה! נִישְׁטָבָאָר גַּעַנְעָסָעָן. כַּי, כַּי... נִישְׁטָבָאָר
גַּעַנְגָּעָן שלְאָפָעָן צוֹ מִיר אַיְוָן חָדָר. אַיְוָן אַנְטָאָהָן גַּעַשְׁלְאָפָעָן אַ גַּאנְצָע
ווֹאָה.

אלְעַ לְאַכְעָן גַּוְטְמוֹטִיג.

פִּינְגִּין

אוֹן אַיְהָר הָאָט זַיְד אַיבְעַר גַּעַבְעַטָּע?

ע ז ר

געקומווע ערַב שבת. און איז שטוב איז פינסטער. ממש פינסטער.
כ'חאָב זי פונג בעכבוד געווען. זי האט געוואָלט אַ קלײַד. זאג אַיך:
וועס בעדראָפֿסְטוּ נאָך דער חַהְנוֹה קַלְיוֹידָעָר? כִּי, כִּי, אַזְוֵי האָב
אַיך געוֹאנְגַּט. האָסְטַּטְּ דַּאַך שְׂוִין אַ קִינְד... כִּי, כִּי. ווערט זי ברוגן.

אַבעָּר אַוְיָף אַ גַּאנְצָע וּוְאָד!

נְחַמְּה הַ

לְאַכְּטַּ גַּוְתְּמוֹתִיגַּן.

או מען איז יונְג אַיז מען נָאָרִיש. האָב גַּעֲמִינוּט, אָז עַר האָט מַיְיך
אַבְגַּעְנָאָרֶט. אָזָן ווּיפִיל האָב אַיך פָּאָר יַעֲנַעַר וּוְאָד גַּעֲוִינוּט!... דַּי
קִשְׁעַן נָאָס גַּעֲמָאָכְט...

פִּי גִּינְזִין

אוֹז וִיך אַיבְּעַרְגַּעְבַּעְטַּע?

ע ז ר

גַּעֲמוֹזָט... אַוְיָס גַּעֲלִיבָּעָן צָעָהָן גַּיְלְדָעָרָנָעָ רַעֲנָדָלָאָך. דָּאָכְטַּ וִיך אָז
צָעָהָן, וועס זָאָגְסְטוּ, נַחְמָה?

נְחַמְּה הַ

אוֹדָאִי צָעָהָן.

ע ז ר

צָעָהָן גַּיְלְדָעָרָנָעָ רַעֲנָדָלָאָך אַיז מַשְׁעַפִּיק אַרְיִינְגַּעְלָעָגָט.

פִּי גִּינְזִין

אוֹז זַי בָּעַסְעַר גַּעֲוָאָרָעָן?

ע ז ר

בָּעַסְעַר גַּעֲוָאָרָעָן! דַּי מִינּוֹת בָּעַסְעַר גַּעֲוָאָרָעָן.

נְחַמְּה הַ

כִּי, כִּי, כִּי, שְׁטַעַהָן נָאָך מַיר אַיצְטָעָר פָּאָר דַּי אוֹיְגָעָן יַעַנְעַ צָעָהָן
גַּיְלְדָעָרָנָעָ רַעֲנָדָלָאָך...

סִימָעָן

קוֹמֶש אָן.

איָהָר האָט וִיך דַּאַך פָּאָרְמָאָטָעָרָט. לְאֹזֶט מַיר אַיך וּוּל שְׁטוֹפְעָן

דעם וועגעלאָן.

עַוּזֶּר

פאָמעַלָּאָה, פֿאָמעַלָּאָה.

פֿיַיְגַּיְזָן

אט אֹזָא פֿיהַרְעָן האָב אַיְיךְ לְיבָן.

זוי שטופטש שנעל מײַט דער אַלְעַע דעם שטול, עוזר אָון נחמת געהען
נַאֲלָה.

אַשְׁר

פארַ'גְּבַעַת זַיְךְ אָון קוֹקַט צַו פֿוֹן ווּוַיְטָעַן. עַר גַּעַת אַיְיךְ אַוּוּק
איַן יַעֲנַעַר רַיְבְּטוֹנְגָן. סְאִיזָא צַו מַעֲרַקָּעַן ווּוַיְ עַר ווּוַיְ אַוּבְּרַגְּעַתְּמָעַן
סְוּוּגְעַלְעַ בְּיוֹ אַיְהָר. זוי גַּיטַּעַס אַיְהָר אָון אַלְיָוָן לוֹפְּטַז זַיְ
אַוּוּק אָון בעהַאלְתָּ זַיְךְ איַן סְכָתָן.

סְיַיְמַע

לאַכְּטַ פֿאָר זַיְךְ אַלְיָוָן מײַט אַכְ' אַיְגַּעַהְאַלְשָׁעַנְעָם צַוְּרַיְדַּעַנְעָם גַּעַד
לַעֲכַטָּר.

אַשְׁר

קוּמֶּת אָוָן.

סְיַיְמַע, זַוְיַט נִישְׁטָט בְּרוֹגָן אַוִּיכְ מִיר. אַיְיךְ בֵּין נִישְׁטָט שְׁוֹלְדִּיגָן.

סְיַיְמַע

אַיְיךְ האָב גַּעַהְאַלְטָעַן פֿוֹן אַיְיךְ מַעַהָר.

אַשְׁר

אַיְיךְ בֵּין נִישְׁטָט שְׁוֹלְדִּיגָן. אַיְיךְ האָב נִישְׁטָט פֿעַרְשְׁטָאַנְעָן.

סְיַיְמַע

וּוְאַסְתָּהָט אַיְהָר דָּעַן צַו פֿאַרְשְׁטָעַהָן? אָז מַעַן הָטָט לַיְעַב בְּעַדְאָרָה
מַעַן וַיְדָ לְאַזְעָן אַפְּיָלוֹ אַפְּבִוִּיסָעָן אַפְּגַּנְעָר אַוִּיכְ.

אַשְׁר

נוּ, הַיִּסְטָט וּוְעַל אַיְיךְ עַס טַהָּאָן.

סְיַיְמַע

איַצְטָעַר אַיְזָוִין צַו שְׁפָעַט.

א ש ר

זיט נישט ברונג אויף מיר.

ס י מ ע

שווינט.

א ש ר

נו, איך בעט איה. איך וועל אפשר אנהויבען ווינגען. איך וועל אפשר הינטיגע נאכט נישט קענען שלאפען, אויב איהר וועט מיר נישט זאגען, אז איהר זאנט נישט ברונג. ס'מאכט זיך א מאל, מען רעדט ארוים אוז אנד וואס מען קלערט נישט אפילג. ס'רעדט זיך ארוים; וואס בעדראפט איהר אבער איזו זיך נעהמען צום האראצען? ... ס'יכען, איך בעט איה... .

ס י מ ע

נעהמען ארום זיין קאפ.

נאדרו-שער ביזהו, נאדרו-שער ביזהו... איצטער וויאסט איהר שוין פאר וואס א וויב בעדראף א מאל ברונג ווערען אויף דעם מאן? ס'אייז דערפער ער זאל נישט ווערען זויער... ס'אייז דערפער, אז מען זאל זיך איבערבעטען.

א ש ר

זאנט איהר נישט ברונג?

ס י מ ע

ציט די ווערטער.

ביזטו נישט ברונג?

א ש ר

ביזטו נישט ברונג?

ס י מ ע

ניין. איך בין נישט געווען ברונג און איה... קומ, קומ... מיין קלוי-נער, שענער אינגעלא, ניב מיר דיזן האנט... איך וועל דיך פיהרען און אנזער גאנדען און וועל דיך בעוויזען זעהר א שענעם ארט... .

געהען אווועק.

די אלטע קומען און.

ע ו ז ר

ווע נאָר עס ווערט נאָכט, הויבט אָנוֹ אַטוי צוֹ פֿאַלעַן... טאָפַט די
גראָז אָונֵן דערלאָגנט פֿיוֹגַנְעַן די האָנט. זעהַסְטַו שׂוֹין נָאָס די גְּרָאָז.
ס' אַיְן אָוְמְגָעוֹנֵד אִיצְטָעַר דָּא אָוְמְצָוּגָהָן.

נְחַמָּה

לאָמְרוֹד שׂוֹין גַּעַוְה אַיְן שְׁטוּב אֲרִיּוֹן.

פֿיִיְגִּין

אַיך ווּל שׂוֹין פֿאַהָרְעַן צוֹ זַיְד אַחֲיִם. עַם לְעַגְתַּזְיֵד דָּעַר נָאָסָעָר
טּוֹי, בְּרַעֲכָעָן די בִּינְעָר.

ע ו ז ר

אַיְן שְׁטוּב אַיְן וּאוֹרִימָעָר... כִּי, כִּי, מִיּוֹן טְרִיעַע וּוּיְבַּז וּוּעַט מְאַכְעָן
אַז וּאוֹרִימָעָן טְרוֹנָק... דָּעַר אַבְעָנָר אַיְן שׂוֹין גְּרָעָסָעָר.
פֿיְהָרְעַן אָזְעַק פֿיוֹגַנְעַן צָוּ שְׁטוּב צוֹ.

נְחַמָּה

רוֹפַט גַּעַהְעַנְדָּרִיב.

סִימְעַן קוֹם אַיְן שְׁטוּב אֲרִיּוֹן!

פֿיִיְגִּין

אַשְׁר, וּוֹאָו בִּזְמָטוֹ פֿעַרְפַּאַלְעַן גַּעַוְאָרָעָן?
פֿאַרְשְׁוּוֹינְדָּעָן פֿוֹן אָוִוָּג.

סִימְעַן אָונֵן אַישְׁר קוֹמָעָן אָונֵן.

סִימְעַן ע

טְרָאָגָט אָוִיפְּן קָאָפּ זַיְוָן חָוָט.

אָז די פֿאַרְנָאַכְטָעָן קוֹמָעָן אָז וּוַיְלַט זַיְד מִיר אַיְן די פֿעַלְדָּעָר אֲרִיּוֹן
לוֹוָפָעָן. בִּזְוֹן הָאַלְוֹ מִיטָּדָעָם טּוֹי זַיְד נָאָס מְאַכְעָן.

אַשְׁר

חִינְנַט בִּיְיַיְנָה — גּוֹט?

סִימְעַן ע

הָאָ, חִינְנַט בִּיְיַיְנָה קוֹמָעָן אַשְׁטָאָרְקָעָר טּוֹי זַיְוָן. זעהַסְטַו די גְּרָאָז
אַיְן שׂוֹין נָאָס. זעהַסְטַו וּוֹי די העַנְטַז זַעַנְעַן נָאָס. גִּיבּ כְּבוּל זַיְיָ

אייז דינגע האר טרוקען מאכען. איזידער מיר געהן איין שטוב
ארזון, לאמיר זיך אביסעל איאג מהאן — גוט?
לויפט, אshed יאנט זיך נאך. ער קען זי נישט כאפען, זיך קומט
צו לוייפען א פארסאפעטע אונז זעט זיך איזידער אויף דראעד.

א ש ר

קומט אויך צו לוייפען אונז פאלט איזידער נבען איהה.
אווי בין איך פארמאטרט!

ס י מ ע

לעג צו מיין האנט צו מיין הארץן. הערטט ווי סקלאפט?
א ש ר

הערסטט. ווי מיין הארץ קלאפט?

ס י מ ע

זעהסטט, מיין גאנצע קלוייד איין נאם געווארען פון דעם טוּ.
א ש ר

בי נאקט וועלען מיר זיך אויסטהן בארפום.
ס י מ ע

גלייד מיטין פעלד, הונטער דעם גארטען. הו — הו! הערטט ווי
עם ענטפערט אפ... ס'אייז א ווירדר-קולד... הו — הו —

א ש ר

וואו זענען זיך?

ס י מ ע

ווער?

א ש ר

די אלטע...

ס י מ ע

איין שטוב, זעהסטט ס'אייז שוין ליכטיג איין פענסטער, מען האט א
לאטפֿ אַנְגָּעָצָנְדָּעַן. זיך זענען שוין איין שטוב.

א ש ר

לאמיר נאך א מאל לוייפען.

ס י מ ע

ווער פֿרַץ הָעָר ?

א ש ר

דו פֿרַץ הָעָר !

ס י מ ע

לְאֹזֶת זֵיכָר לְוַיְפָעָן.

א ש ר

וְאַגְּמַת זַי נָאָד. ס'הערט זֵיךְ נָאָךְ פּוֹן וְוַיְיַתְּעַן אַיהֲרַ שְׁרִיְעַן — חֹו
חו ! אָוָן שְׁפָעַטְעָר אַגְּמָנוּיִנְאָר גַּלְעַבְטָעָר.

.1915

אליהו הנטביה

א מעשה'לע.

1914

פָעָרֶז אַנְעָז:

חַיִים־דָוד, אֵלָרְפֶס־מַאֲן,
כָא שׁעַד אָבָע, זַיְן ווּיְיב,
מָא יַרְדֵפְיוֹוֹוָעַג, זַיְן אַלְטָעָר פָאַטָעָר
בָעַנְיַי־לְיַיְיב { צַיְפָעַד־חַנָּה
חַעַנְיַי־פִּינְגָעַ אַוְרָה

בוי חיים דודן. ווינטער. שבת נאך שלש-סעודות. אַ
וועוים, אויסגעקאלט שטיבעל מיט צווווי פענטשערלאך אין
דער וואנד רעכטס. לינקס, אַ באָקֶר און קאָר-אייווענס. צווויז
שען די אייווענס אַ טיר אין אַ צווויז קעמעריל. אַ ביסעל
נידרייגער אַ טיר אויף דער גאט. אין שטוב איז שוין טונַיַּה
kul'לאָך. בלוייז דורך די פענטשערלאָך בלאנקט דער שנען. די
מענער זיצען ביומ שוש, באַשעדיַּדאָבע און ציפח-חנה זיצען
ביום אייווען.

דער אַוְרַח

אונטשערגעשפֿארט דעם קאָפֶן מיט ביידע הענט זינגעט אַ גיגון פֿון
זמירות. אַלע הערען זיך איוין.

כָּאֵשׁ עַד אַבְּעַ

איו שטאדט זינגעט מען זמירות, איןעס אַ חיות צו הערען.

חיים דורך

איו שטאדט זינגעט מען זומער מיט אַ זומערדיינגן ניגנון און ווינטער
— מיט אַ זומערדיינגן ניגנון.

מִאִיר פִּיוֹוָוָאַל

ס'איו געווענרט ווי קאָרטאָפֿעל געראָט בי אונז איוּ נאָרטען. וואָס
פאר אַ גערעטעניש איוּ דאָראָפֶן, אָזָא ניגנון איוּ שטאדט. כי, כי כאָ...

כָּאֵשׁ עַד אַבְּעַ

זאל מיר גאט נישט שטראָפָען פֿאר דִּי רִיחַ, אָזָה קָומַם איוּ שטאדט
אָרְיוֹן, דאָקט זיך מײַר, אָזָה מענשען נעהען דאָרט מײַטַיַּה קאָפֶן אָראָפֶן
איוּ מיט דִּי פִּים אָרוּוֹת. פְּפּוּ זאל עַס וווערען!

צִיפְּה חַנָּה

כִּי, כִּי... די מִידְעָן דָּאָרט נעהען נישט ווי מענשען, נאָר דָּרְעָהען
זִיה, ווי מען וואָלַט זִיה נוֹיְטָעַן פֿון קָהָל.

בָּעַנְיָה יִיְבָּ

קָוְקָעַן אָוִים חֲתָנִים.

חַיִּים דֹוד

שְׂטֵיק פּוּעָר! וּוְאַם פְּלָאָפְּלָסְטִו? זַיַּצְט אַ פְּרָעָמְדָעָר מַעֲנֵש אָוּן קָעָן
מַיְינָעָן, וּוַיְיסְטַ וּוְרַ זַיְעַר טַאָטָע אַיּוֹ.

צִיְפַה חַנְחַנְה

וּוְאָרָעָן סְאַיּוֹ נִישְׁטַ אַכְ' אַמְתַ?

מַאַיְרַ פִּיְיוֹוּעַלְ

לְאַבְטַ גּוּטְמוֹתְהִיגְ

סְאַיּוֹ אַ דָּוָר אַוְפְּגַעַשְׁתָּאָנָעָן. לְאַקְשְׁעָן פְּעַרְזָוֶבֶט עַמְּ נַאֲרַ עֲרַבְ יּוֹםְ
כְּפֹרְ אָוּן דָּאָס אַוְיךְ קַיּוֹן לְעַדְרָעָן לְאַקְשְׁעָן, כֵּי... דָעַ רַבְיַי
אַיּוֹ אַ טַּיּוֹן בָּאַטְשַׁ קַנְעַט פּוֹ אַיְהָמַ פְּאַרְבָּעַל, וּוְאַקְסָט אַוִּים דַי צָוָגָן
— נִישְׁטַ גַּעַשְׁטְוִינְגָן אָוּן נִישְׁטַ גַּעַפְּלְיְוָגָן.

חַיִּים דֹוד

וּוְאָרָעָן עָר אַיּוֹ נִישְׁטַ גַּעַרְבָּט? וּוְאַם זָאנְטַ אַיְהָרַ עַפְעָם, רַבְ אַיְדַ
צּוֹ הַיְינְטִינְגָּרַ וּוּלְטַ?

אַוְרַחְ

מִיטַ אַגְּבוֹן...

צּוֹרְ מִשְׁלָוְ אַכְלָנוֹן, נָו, נָו, נָו...

אַלְעַ שְׁוֹוִיְגָעָן אָוּן הַעֲרָעָן דַעַם אַוְרָחָסַ זַוְגָעָן. עָרַ עַנְדִּיגָטַ מִיטַ אַ
גְּרוֹוִיסָעַן גַּעַנְיוֹץ. דָעַרְגַּאנְגָעַרְ עַולְםַ צַעַנְעַעַצְתַ זַיְהָ.

חַיִּים דֹוד

אַיּוֹ שְׁטָאָדָטַ קָעָן מַעַן נַאֲךְ כָּאָפָעָן אַמְאַל אַגְּנוֹן אַוְיכַ

כַּאֲשַׁעַ דַאֲבַע

גַעַנְעַצְתַ.

וּוְאָרָעָן, אֹז מַעַן זַיַּצְט אַיּוֹ דָאָרָף פְּעַרְגָּעָסְטַ מַעַן אַפְּיָלוֹ אַיּוֹ נַאֲטַ.
זַיְיַן הַיְילָגַ גַעַבָּטַ.

מַאַיְרַ פִּיְיוֹוּעַלְ

צּוֹ בָעָנִי לְיַיְבָעָן.

הַאָלָט זַיְדַ וּוְיַאֲ מַעֲנֵשַ. וּוּעַט דָעַרְ אַיְדַ פָאָרְ דַיְרַ עַפְעָם אַ שִׁידְוָדַ אַוְיכַ
זַוְכָעָן...

ב ע נ י ל י י ב
כ'וועל מיר שווין אליען אויסזוכען. כ'פאהר מארגנעם אויף א יריד.
ח י י מ ד ו ד
עסט נישט שוויינגען ? !

ב ע נ י ל י י ב
וואס ווילסטו פון מיר ? דער איד הערט אפיקלו נישט וואס כ'רעד.
זהה נאר אויף איהם, ווי שבת ווערט ער א גאנצער...
ח י י מ ד ו ד
עם נישט שוויינגען, קענטט בי מיר כאבען פטעש אפיקלו אום שבת.
כ א ש ע ד א ב ע
א חרפה אונ א שאנד. וואס ווילסטו פון קינד ? ער רעדט דאך נאר
ニישט.

מ א י ר פ י י ו ו ע
האסטו דיר א דור. אzo מען לאזטums לאנג אומבריקעווין. מיד האט
מען געבענטעט אונ כ'ביז נאר געווען א קיזשיך. אונ טאקע מיט
דער בייטש געכוואשטשטעמ.

צ י פ ה ח נ ה
פארשטאפעט דאס מואיל מויטן פויסט אונ לויפט ארכוים אויף דער גאט.
ח י י מ ד ו ד
שפרינגעט אויף פון ארט,
אייחר גליך וואס זי איז ארויסגעלאפען. א שענע טאכטער אויסגע-
האדיעוועט.

כ א ש ע ד א ב ע
אזו יאהר מיר וואס פאר א קינד עס איז. כ'וועל נישט בייטען צעהן
שטאדטישע אויף אייחר אינגעער.
ח י י מ ד ו ד
שוין באַלד בייז דער סטעליע גרווים.
כ א ש ע ד א ב ע
האסטו געזעהן א ביסעל, נאך די מיילד אויף די ליפען. באשר קייז
יעיזהרע עס וואקסט... איז ארויסגעלאפען אויף דער גאט, קען זיך

נאנַד חליוה פערקייהלען. געהט צום פענסטער. דאכט מיר שטערען זענען שוין דא. מען קען שוון מעריב דאוונען.

אוֹרְהָ

זינגעט און פאַטשנט מיט די הענט צום טאָקט. אַלְעַ הָעָרָעָן זִיד צָנוּ.

חַיּוּם דָּוד

רעכטע פִּינְדְּרָעָר וּוְאַלְטָעָן אַיְבָּרְגָּנְזָמָעָן אֶזְאָ שְׁעָהָנָעָם נִיגָּן. אָוּפֵן בָּאֲקָדְּאַיְוּוּעָן וּוּעָרֶת אָגָּרוֹדָעָר. העני פִּוְוָגָל קוּוִיטְשָׁעָט.

שְׁרִוִּית „אָפְסִיךְ!“, „אָפְסִיךְ!“.

בְּאֵשׁ עַד אָבָעָ

וּוְאָס אַזְוָן דָּאָרְטָן?

חַעַנְיָ פִּינְגָּעָן

זִי לְאָזָט זִיד נִישְׁתָּמָן. אָוִין, זִי גְּרָאָבָעָלָט זִיד!

חַיּוּם דָּוד

אַיְד וּוּעַל דִּיר בָּאַלְדָּג נִבְעָנוּ אָז. זִיְצָעָן אָוּפֵן אַיְוּוּעָן.

בְּאֵשׁ עַד אָבָעָ

קְרִידָאָרָאָב, מִיּוֹן קִינְד, פּוֹן אַיְוּוּעָן. וּוּאָרְעָן דָּעַם טָאָטוּעָ נְעַחַט נְעַז. מען דֵי בִּוּיטְשָׁן.

חַיּוּם דָּוד

אַיְד וּוּעַל דִּיר שְׂוִין בָּאַלְדָּג נִבְעָנוּ אָשְׁפִּיעָלָעָן מִיט אָקָאָז. עַר גַּעֲפִינְשָׁטְדִי בִּוּיטְשָׁן אַזְוָן הַוִּיבְטָן אָז בּוֹאָשְׁטְשָׁעָן דָּאָרְט אַז דָּעָר. פִּינְסְטָעָר.

חַעַנְיָ פִּינְגָּעָן

גּוּוֹאַלְדָּעָוּעָט אָוּפֵן אַיְוּוּעָן.

מוֹאָכָע, מוֹאָכָעָלָע, מוֹאָכָעָלָע...

אָקָאָז שְׁפְּרִינְגְּשָׁט אָרְאָפְּ פּוֹן אַיְוּוּעָן אַז אַנְטְּלוּיפְּט.

בְּאֵשׁ עַד אָבָעָ

וּוְאָס בִּיזְטוֹ צְוָנְעַשְׁטָאָנָעָן צּוֹם קִינְד. זַעַה נָאָר, אָפְרָעְמָדָעָר מְעַנְשָׁא אַזְוָן פָּאָרָאָנָעָן. אַזְוָן עַר נָאָר מְשׁוֹגָע גְּעוּוֹאָרָעָן. וּוּל זִיד אַיְבָּרְגָּנְזָמָעָן פָּאָר אָפְרָעְמָדָעָן אִירָעָן מִיט זִיּוֹן פְּרוּמְקִיּוֹת.

ח י י מ ד ו ד

שלעט אראפ העני פיגלען פון אייעווען.
א מoid א ביסעל ! פופצעהן יאהר אוין עם אלט און סאיין שווין
גרענער פון דער מאמען.

ער וויל איתר נאך א מאל דערלאנגען מיט דער בייטש.

ה ע נ י פ י ג ע ל

כאנפץ זיך ארויף דער מומער אויפען האנד.

מאמע, מאמעלען, לאז איהם נישט... .

כ א ש ע ד א ב ע

ואלסט זיך נישט דערוועגען זי אנטזורייהרען — הערטט ?

מ א י ר פ י ו ו ע ל

כוי, כוי, פיין אונטערגעטשטייען. האסט דאס כאטש געקענט ווארד
טען ביז נאך הבדלה... .

ח י י מ ד ו ד

איך קען נאך הבדלה פארבעסערען.

א ו ר ח

געחת ארוים אויף דער גאט.

כ א ש ע ד א ב ע

עפעם א מאָרנער איר. א שוויינגענדיגער. וואס ווילסטו זיך איזוי
אייספֿינען פאר איהם ?

ח י י מ ד ו ד

וואי דען ? דאס הייסט איז. שבת בעדראף מען קיין מיאום ווארט
ニישט רעדען, פלאפלען נישט געשטויינען און נישט געפלויינען. וואל-
טען מײַנע קינדער געווען עפעם רעכטס, ואלט ער געפונען וואס
צ'ו רעדען מיט דעם. ב'האָב א זוחן א בורילען.

ב ע נ י ל י י ב

טא פאר וואס רעדסטו מיט איהם נישט ?

ח י י מ ד ו ד

וואס זאנסטו ? !

כ א ש ע ד א ב ע
וואס ווילסטו, דער זוהז זאל טאקע זיון לוייטישער פון טאטמען און פון זידען. א מענש זאל זיך שטאנדריג טשעפערן צו קינדרער. דער ארי מאן שוויינט, וויל ער האט נישט פון וואס צו רעדען. קיין עין הרע א פיעער קיוער. און מען איז זאט, שוויינט מען.

ח י י מ ד ו ד
אט, ווער ס'פיהרט זי פון וועג ארדאָן. די מאמע אליאו און נישט בעסער.

ב ע נ י ג י י ב
נו גומ, טאטמע, גיב מיר א כלה באטש מארגען.

כ א ש ע ד א ב ע
און ציפחדנהן? קענסטו אויך באטש מארגען אונטער דער חופה פיה רען. קריינ גאנר א שענעם נדו פון איהרעט וועגען, וועט זיך גאנר א שטאדטישער בחור אויך קוואפער.

מ א י ר פ י י ו ע ל
וועסטו חיים דוד, גאנר הבדלה איבערשומעפען מיטן? אידען. אפשר האט ער טאקע עפעם א בחור פארץ מיידעל.

ח י י מ ד ו ד
קוקט און פענטטען.
ער געהט אום היין און צוירק די הענט פערלענט אויף הינטערן. ס'איין איהם גאנר נישט קאַלט, שוין לאָנג אָז אידען נישט געווען.

ב ע נ י ג י י ב
מול-טוב!

ח י י מ ד ו ד
גראָבער יונגע. האסט באטש געהרט זיינע זמורות? עם הערט זיך דרויסען א קוה מהזקען. אט האסטו דיר!

כ א ש ע ד א ב ע
אויך פערשטעה נישט, וואס דו דראָסט זיך אָרום. מען דאווענט אָפּ מעריב, וועט מען די קוה אויסמעלעגן. כוועדראָרע איז היינט איז דער פריה נישט געקומען מעילקען.

מ אִיר פִּיווֹוָעַל

או מען מעלקט אַמְּאֵל אַיְבָּעָר אַמְּאֵל ווּעֶרֶת סְמִילֶד פֻּעֲרָפָלָעַן.

חַיִּים דָּוד

דאָווענשׁ מעריב בְּרוּמַעְנְדִיגַג.

כַּאֲשָׁע דָּאַבָּע

חוּבִּיט אָז מִיט אַנְגָּוּן הַוִּיחַ.

נאַט פָּוּ אַבְּרָהָם, פָּוּ יִצְחָק אָזָן פָּוּ עַקְבָּ, בְּעַהַיט אָזָן בְּעַשְׂרָעָם דִּין
כְּשֶׁר פָּאֵל יִשְׂרָאֵל אַיְזָן זַיְנָעָם נָוִיתָ. טַהוֹסֶט דָּאָךְ שְׁפִיוֹזָעָן אַוְיפָּזָן
וּוְאַנְדָּר דִּי שְׁוֹאָכָעָ פְּלִינָג, אַזְוִי זַאֲלָסֶטֶו מִיר נִישְׁטָט פֻּעֲרָלָאָזָעָן. אָזָן
אַזְוִי וּוְיָדָע אַקְעָר מַאֲכָט מָעוֹן דָּאָךְ פָּוּ אַיְזָעָן, אַזְוִי זַאֲלָסֶטֶו מִיר
מיַט מִינְזָן מָאוֹן מִינְזָעָן קִינְדָּעָרְלָעָךְ שְׁפִיוֹזָעָן...

אוֹיפָז דָּעָר גָּאַסְתָּהָרָט זַיְדָן וּוְיַעֲדָר דִּי קוֹה שְׁרִיעָעָן. אַלְעַן וּוּעָרָעָן
אוֹיפָז וּוּוּיְולָעָ שְׁטִילָן.

צִיְּפָה חַנָּה

קוֹמֶשׁ אַרְיוֹן.

דָּעָר אַוְרָה דָּאָוָעָנָט מַעֲרִיב אַוְיפָּ דָּעָר נָאָם. דָּעָר בְּהַמָּה הָאָט
סְמִילֶד אַנְגָּשָׁפָאָרָט. אַיְזָן דָּעָר פְּרִיה נִשְׁטָט נַעֲמָלָקָעָן.
צִינְדָּשׁ אָז אַלְיְכָט אָזָן שְׁרוֹוִיטָן.
גוֹט וּוְאָד !

כַּאֲשָׁע דָּאַבָּע

גוֹט וּוְאָה, גּוֹט יִאָהָר ! גַּעֲזָעָה אַמְּאֵל וּוְיָסְמִילֶד זַיְדָן אַיְינְגָּעָנָדוֹ
רָעָטָן. גַּעַה, כְּהָאָבָדָר נִשְׁטָט קַיְוָן כְּה צֹ האַלְטָעָן אַוְיפָּן הָאָנָר.

הַעֲנִי פִּינְגָּעָל

סְאַיְזָן מִיר אַזְוִי קָאָלָטָן.

חַיִּים דָּוד

שְׁטַעַתָּה אַיְוָס שְׁמוֹנָה עָשָׂרָה.

צָוָם עַרְשָׁטָעָן מְאֵל זַהָּא אַיְדָעָן. עַפְעָלָט עַרְמָר
נִשְׁטָט. אַמְעָנִישׁ זַאֲלָקִיָּן וּוְאָרָט נִשְׁטָט רָעָדָעָן. קוּקָט אַוְיפָּ דָּעָר
לְכָנָה...

ה ע נ י פ י י ג ע ۶

או איך האב איהם געזאנט „גוט שבת“ האט ער מיר געזאנט „גוט
יאחר“. ^ו

כ א ש ע ד א ב ע

ער האט קיון עיזהרע פיין געגעטען, נאך אויסגעווישט מיט חלה
דעם טעלער.

ח י י מ ד ו ד

שוויגונג שוין בעסער.

א ו ר ח

קומט אריין.

גוט וואה, גוט וואך ! ...

אלע ענטפערען איהם „גוט יאחר“ און בעטראכטען איהם זוי זוי
וואלשלען איהם צום ערשותן מאל געעהן.

ה ע נ י פ י י ג ע ۷

קריבט אראפ פון דער מאמעס האנט.

א ו ר ח

א מיידעל טאָר זיך נישט שפילען מיט א קאָז.

אלע הערען זיך זוי ער רעדט.

ח י י מ ד ו ד

אט איזו ווי איהר זעהמ, האט עם נישט וואם צו מהאן. ברענג אריין
מייח, וועט מען מאכען הבדלה.

א ו ר ח

עם איזו קיון ביון נישט אווּך מליך צו מאכען הבדלה, נאָר בֵּי מִיר
אייז נאָך דאָ איזו זעלען אַ בִּיסְעָל ווֹיַן. וועט סטייען אוּיפּ הַבְּדִילָה
וועו איזו ער, מייזן זעלען ?

כ א ש ע ד א ב ע

געה, צייפע חנה, ברענג אריין דעם אידען'ס זעלען.

ה ע נ י פ י י ג ע ۸

שלעפעט אריין פון קעמעריל דעם אידען'ס א זאָק.

ר ע ר א ו ר ח

זוכת אין זאק. ער בעקופת דארט א פלעשל מיט וויאן,
אויפֿ דעם קען מען "ברוא פֿרי הַגְּפּוֹ" מאכען...
מַאִירָ פִּיְיוֹן עַל

כֵּי, כֵּי, בא... אַיְזָנוּ וּוְעַגְּ אַיְזָנוּ גַּלְעֹזֶלֶעֶן וּוְיָוִן. הַבְּדָלָה אַיְזָנוּ רַעֲבָט
אַיְבָּעָר מַילְךָ אַיְיךָ... ער שטעהט פּוֹן פְּלָעַשְׁלָן. שְׂוִין אַ בְּסָעַלְעָן זְוִיעָרָן
לְעָה,

א ו ר ח

מאכט הַבְּדָלָה, מאכט הַבְּדָלָה. בְּזַוְיל נַאֲד הַיִנְטָט פּוֹן דָּאנְעָן זַיְק
אַרְיוֹיסְקָלְיוֹבָעָן.

ער געהט אַרְיוֹן אַיְזָן קַעְמָעָרְלִי,

כְּאֵשׁ עַד אֲבָע

זַעַה נַאֲר, וּוְיַרְעָדוֹרִיגּ ער אַיְזָנוּ גַּעֲוָאָרָעָן מִיט אַמְּאָל.
צִיפְחַ חַנְחַה

אַלְעַ פְּרוּמָע אַיְדָעָן שְׂוִינְגָּעָן שְׁבָת?

חַעַנְיָן פִּיְגַּעַל

כְּזַוְעַל אַקְוָק טַהָאָן וּוְאָס ער האט אַיְזָן זַיְק.

חַיְימָן דַּוְד

דוֹ קְרוֹנְסְטָ בָּאָלְד אַיְבָּעָר דִּי הַעַנְטָ!

בְּעַנְיָן לִיְבָן

אַנְעָסָק צַו שְׁלָעָפְעָן זַיְק מִיט אַזָּא פְּאָק אַוְיפֿ דִּי פְּלִוִיצָעָם.

מַאִירָ פִּיְיוֹן עַל

הַיִמְטָ אַיְתָם, זַאְל ער דָא אַיְבָּעָרָעָטָיְגָּעָן אַוְבָּ ער וּוֹל.

צִיפְחַ חַנְחַה

אוֹ ער האט אַנְגָּעָהוַיְבָעָן צַו רַעֲדָעָן, אַיְזָנוּ ער גַּאֲרָן אַנְגָּדָעָר מַעֲנָש
גַּעֲוָאָרָעָן. אַיְדָהָבָשָׁוִין פָּאָר אַיְתָם מַוְרָא גַּעֲהָאָם.

כְּאֵשׁ עַד אֲבָע

אַפְּרוּמָעָר אַיְדָה. מַיְיָן זַיְדָעָן זַאְל זַיְוִן אַיְזָנוּ גַּזְעָרָן האט אַוְיפֿ שְׁבָת
גַּעֲשָׂוִינְגָּעָן.

או רח

קומט ארווים.

באיכא, ב' האב מיין טאכאק-פושקעלע נישט געקענט געפינען. אז איך שמעק פרייהער נישט קיון טאבאק, הער איך נישט דעם ריח פון בשמיין.

ב א ש ע ד א ב ע

ביי אונז איז נאר קיון בשמיין נישטנא פאר הבדלה.

או רח

בעקומט פון זאק א חדם און א דיקע געלפלאכטנען הבדלה. ער דער לאנגט העני פיגולען.

צינדר עס נאר און, טאכטער, וועט דער טאטע מאכען הבדלה.

צ י פ ה ח נ ה

האלט די הבדלה איבערן' קאָפ, וועסטו האבען אוז הויבען חתנו!

ב ע נ י ל י ו ב

פער'גנַבּעַש זיך און פרובט מיטן' פום א ריחר טהאן דעם זאק.

או רח

נו, רב הייסדוד, מאכט הבדלה.

ח י י מ ד ו ד

אפשר וועט דער אורה מאכען הבדלה.

מ א י ר פ י י ו ו ע

אנו טאָפּע, איבער דעם אייגענען וויאָן.

או רח

דער בעל הבית בעידראָף הבדלה מאכען.

מ א י ר פ י י ו ו ע

נאָמֵיר גאר איז א נאָוִוְוַען הבדלה מאכען.

ער מאכט הבדלה איבער דעם וויאָן. העני פיגעל האָלט הויך איז

בערן' קאָפּ די הבדלה.

ח י י מ ד ו ד

שמעקט פון חדם פערגאָפּט. דער חדם געהט איבער פון האָנד צו

האנְד. דער אָלטער גיט יעדען צו פערזוכען פון הבדלהיזוּוּן. דער

עולם לעקט די לַיְעַן און פרובט דעם פון וויאָן.

א ו ר ח

או איצטער וועל איד מיר קלוייבען אוין ווען.
ח י י מ ד ו ד

אייהר וועט ווארטען בויז מארגנעם. פאהר איד אין א דארף אריין, וועל
איד איד אונטערפיהרען.

א ו ר ח

קיין בײַן, קיון בײַן. איז מען געהט צופום, קומט מען גיבעה.
כ א ש ע ד א ב ע

איד וועל אונלעגען א פיעער אוון אבקאכען עפעם א זופ צו מהאן.
א ו ר ח

קיון עזיז הרע זאט. אוז שבת שיין לאנג נישט געהאט. כ'בון מיטין'
מאגען בויז מארגען בערזארגנט.

צ י פ ה ח נ ח

אייר וועל אויסמעלען די בהמה, וועט דער איד א גלאז מילך טרינ-
שען.

א ו ר ח

ווער דארף עם נאך מילך איצטער? ס'וועט מיר שיין געונג זיין.
ב ע נ י ל י ב

איד וועל געהן איזונשפאנען דעם פערד אוון דעם אידען אונטער-
פיהרען.

א ו ר ח

כא, כא, אויפין' דארף זיינען נאך אידען פארהאנען, כשר'ע עהראליכע
סינדר פאראנען...
ער זוכט אוין פעקעל.

כ א ש ע ד א ב ע

אייהר וועט מוחל זיין די הבדלה מיט דעם וויזן אריינלעגען.
זוי פערפראפט ס'פֿלעשל און דערלאנגט דעם אורת.

א ו ר ח

ס'פֿלעשל איז שוין לעדיג, טא צו וואס זאל איד נאך עם טראָ-
גען. די הבדלה לאזט פאר זיך. אין שטאָרט קריינ איד עם ביים

שמש אין שוה. זעהט איהה, פ'חדס'ל וועל איד מיר נעמען...
א שענעם שבת געהאט...

ח ייומ דוד

האט איהר אפשר עפעם א שדויך פאר מיין זהו?

ב עני לייב

איך האב נאך צויט, כ'קען מיין ארט פאר ציפע חנה'ן לאזען.

צ ייפח חנן

כ'האב נאך צויט. כ'בון נאך אין גאנצען זיעבעעהן יאהר אלט.

כ אשע דא בע

זאל נאך דער איד עפעם רעכטס געפינען, ואלט שוין צויט געוווען.

מ איר פיעוועל

כוי, כאי, גרייט נאך אנדן אן פאר איהר.

או רח

גריבעלש זיך איז פעקעל.

ס'זעם שוין נדן אויך זיין. ווען מול איז פארהאן, ווען דער וואם
אין הייעל ווארטט נאך אן אויג איז שוין מול אויך פאראן.

ח ייומ דוד

געעה, בעני לייב, שפאו איז ס'פערד און לאג איז קעלגען אוריין גענויג
היי, זאל דעם אירען זיין זוoid צו זיצען.

ב עני לייב

געעת ארווים.

ח ייומ דוד

א ליטישער בחור. א ביסעל דארפיש. קיון דראד-ארץ נישט גע
האט פארן מלמה.

כ אשע דא בע

זאל מיר גאנט נישט שטראפען פאר די רײיד — געוווען א נאך א
גוויסער דער מלמה.

ה עני פיגע

ער האט א מאל געוואלט איינשפאנען דעם פערד, האט ער איהם

ארײַינְגעפֿיהָרט מײַט'ן קאָפּ אִין וּאַנְעָן.
לאָכְט.

צִיְפֻעַ חַנָּה

אוֹ עֶרְחָטְמִיטְמִיר גַּעֲלָרְעַנְטַ, הָטָטֵעַרְגַּעַטְעַן אַפְּעַן דַּיְתְּהָרַ,
טָאַמְעַרְ וּוּעַל אַיךְ אַיְהָם עַפְעַם אַבְטָהָאָן, הָטָטֵעַרְגַּעַטְעַן
לְאַבְטַ.

אוֹ רַחַם

מעַנוֹ טָאַרְ נִישְׁטָ אַזְוִי.

חַיִים דָּודַ

לְאָדָ נִשְׁטָ אַזְוִי : הָאַסְטַטְ גַּעֲזָהָעַן וּוֹיְסַ'הָטְ אַזְיַידְ צַעְלַאַכְטַ!

אוֹ רַחַם

פּוֹ אַ מְעַנְשָׁעַן חֹזֶק מַאֲכָעַן אַיְזָ נִשְׁטָ רַעַכְטַ... פַּעֲנַעַמְטַ דַּעַם פַּעַקְעַלְ.
נוֹ, הָטָטֵעַרְגַּעַטְעַן אַגְּנוּטַ וּוּאָהָ. דַּעַרְ רַבְוָנוֹ שֶׁל עַוְלָם וּוּעַט אַיְידְמַלְאָ
וּיְזָן אַוְן אַיְהָרְ וּוּעַט אַיְעַרְעַן קַינְדַּעַרְמַגְדָּל זַיְזָן לְחוּפָה וּלְמַעַשִּׂים
טוּבִים. אַיְודְבַּעַדְרָאָף נַאֲרַ צַוְּפִירְעַדְעַן זַיְזָן מִיטְדַּעַם וּוּאָסְעַר
הָטָטַ.

בָּעַנְיִילְיוֹבַן

קוּמֶט אַרְיִוּן.

עַס קַנְאַקְטַדְעַרְ פְּרָאַסְטַ. לְאַמְירְ נַאֲדָר אַפְּעַלְצָעַל אַנְטָהָאָן... אַיְהָרְ,
רַבְ אַיְדְ, וּוּעַט כַּאֲפָעַן אַפְּרִיהָרְ.

אוֹ רַחַם

אַיְדְ וּוּעַל מִיר גַּעַחְזָן צַוְפָּוּסְ. אַזָּא מַנְהָגָן אַיְזָ בַּיְ מִירְ. שַׁבְתָ צַוְרַ
נַאֲכָטָם גַּעַחְ אַיְדְצַוְפָּוּסְ.

מַאֲיִרְ פִּיְיָוּעַן

וּוְאַלְטַבְעַדְרָעְדָרְ אַוְרָהְ גַּעֲלִיבָעַן : אַהֲיַסְעַן קַאַרְטָאַפְעַל מִיטְ אַ
צִיבְעַלְעַ... כַּי, כַּי, כָּא... .

אוֹ רַחַם

גַּעֲזַעַגְנַטְ זַיְזָן.

אַזְיָ אַיְזָ מִיּוֹן שְׁטִינְגָּעַרְ : זַוְנְטָאָגְבַּעַדְרָאָף אַיְדְשַׁוְיָן אַיְזָ אַזְנְדַעַרְ
שְׁטָאַדְטַ זַיְזָן. מִיטְדַעַרְ נִיְעַרְ וּוּאָךְ אַנְיַעַשְׁטָאַדְטַ אַיְזָ נִיְעַרְ אַיְ-

דען...

ב א ש ע ד א ב ע

טָא נַעֲמַת בָּאַטְשַׁ מִיטַּ עַפְעַמַּ אָוֵיפַּן וְעוֹגַן.

זַי פְּאַקְטַּ אַיְחָם אַרְיָין אַ גְּרוֹיסַע גַּעֲפַלְאַבְשְׁעַנַּע חַלָּה אַיְן זַקְאַ.

א ו ר ח

כָּאַ-כָּאַכָּאָ ; וְאָסָס וּוּלְעָן אַנְדְּעָרָע אַידְעָן טָהָאָן ? אַזְוִי קְנָאָפַּ אַוְרָחִים
בְּאַרְאָן . קָעָן דָּאָךְ אַיְן אַוְרָחָ אָזְוִי פְּיַעַל גּוֹטָס נִישְׁטַ פְּעַנְעַמְעַן .

ב ע נ י ל י י ב

נַעַמְתַּ זַיְוִן פְּעַקְעַלְ.

אַוְיָב אַהֲרָן וּוְילְטַ נִישְׁטַ פְּאַהְרָעָן , טָא וּוּלְ אַיְיךְ אַיְיךְ בֵּין אָוֵיפַּן
רַעֲכַטְעַן וְעָגַן אַרְוִיסְפִּיהְרָעָן . הַינְטְּעַרְעַן דָּאָרָף זַעַנְעַן צַוְוִי וְעוֹגַן
פְּאַרְהָאָן .

צ י פ ח ח נ ה

דָּאָרְטַּ קָעָן מַעַן זַעַהָר גְּרִינְגַּ פְּעַרְבְּלָאַנְדְּזְוּשָׁעַן .

א ו ר ח

וְאָסָס הַיִּסְטַּמְתַּ פָּאָר אָזְוִיָּמָאָן בְּלַאֲנְדוֹזְשָׁעַט , בְּלַאֲנְדוֹזְשָׁעַט
דוֹשְׁעַט אָזְן גַּעֲפַנְט אַ אַיְדָעָן . אַטְהָב אַבְדַּיְד דָּאָךְ אַהֲרָן אַוְיָב פְּרָדָר
בְּלַאֲנְדוֹזְשָׁעַט .

עַר לְאַכְטַ גּוֹטְמוֹתָהִיגַּ . עַר מַונְטָעַרְתַּ אַוְיָב דָּעַם גַּאנְצָעַן עַולְמַ מִיטַּ
זַיְוִן רַעְדְּעַן אָוָן פְּרַעְתְּלִיבְקִיטַּ.

ב א ש ע ד א ב ע

צַו חִיּוֹם דָּודְעַן .

וְוִי מַעַן קָעָן עַס אַ מַעֲנְשָׁעַן נִישְׁטַ דָּרְקַעְנָעַן מִיטַּ אַיְן מַאְלָן .

ח ע נ י פ י י ג ע ס

נַעַהַם מִיקְ אַוְיָב מִיטַּ , בְּעַנְיַ-לְּלִיְבַּ.

ב ע נ י ל י י ב

סְאַיְן קָאַלְטַ , בְּלִיְבַּ אַיְן שְׁטוּבַּ .

א ו ר ח

סְקָאַלְטַ , קִינְדַּ : סְאַיְן וּוּנְטָעַר אַוְיָב דָּעַר נָאָם . בְּלִיְבַּ אַיְן שְׁטוּבַּ
אָוָן שְׁפִיעַל זַיְךְ נִשְׁטַ מַעְהָר מִיטַּ קִיּוֹן קָאַזְ ; וּוּאָרָעָן אַ קָּאַזְ גְּרָאַ

בעלט איזן מאָל, בלויובט אַ צייבען איזף צוווי מאָל. אַ גוטע וואָה,
ער געהט אָרויס, בעני טראגט אַיהם נאָך דעם פֿעל. חייסידוד
אוּן מאִיר-פֿינויוועל בעגלייטען אַיהם אָרויס.

בְּ אַ שׁ עַ דְּ אַ בְּ עַ
אַיךְ ווועל געהן אוּסְמַעְלְקָעַן דֵּי קֹוחַ. צִינְדְּ מִירַ נָאָרַ, הָעַנִּי פִּינְגָּלְעַן,
דֵּי לְאַמְתְּרָנָעַ אָזֶן.

חַעֲנִי פִּינְגָּלְעַן
געחטט אָרוֹאָפֶן ווֹאָשֶׁת אַ יַּאַמְתְּרָנָעַ מָוֵת הַילְצָעָנָעַ רַעַמְלָאָךְ אָזֶן
צִינְדְּתַּ דָּאָרָט אָזֶן אַ לִיבְכַּט.

בְּ אַ שׁ עַ דְּ אַ בְּ עַ
וֹיְ מָעַן פָּעַן עַסְנָאָרָן נִישְׁתַּ אַ מְעַנְשָׁעַן. רַעַדְתַּ אַזְעַלְכַּעַן קְלוֹגָעַ רַיְיד.

צִיְּפַע חַנָּה
אוּן דָּעַם גַּאנְצָעַן שְׁבַת הַאַטְמָרָעַ ערַגְשְׁוַוְינָעַן אָזֶן גַּעַגְעָסָעַן.
בְּ אַ שׁ עַ דְּ אַ בְּ עַ
אַיךְ חַאְבַּ אַיהם פֻּרְגָּנוּן מִיטִּין גַּאנְצָעַן הָאַרְצָעַן. וּוֹאָרָעַן וּוֹאָסַם הַאַבְּ

אַיךְ דָּעַ צַוְּ זְשַׁאֲלָעְוֹן אַ מְעַנְשָׁעַן בְּרוּיטַן?
צִיְּפַע חַנָּה

וּוַיְיַסְטַּ פָּאָר וּוֹאָסַם כְּחַאְבַּבְזַקְבַּרְאַרְבָּרְאַכְטַן?
בְּ אַ שׁ עַ דְּ אַ בְּ עַ

וּוַיְיַזְמַטְבַּ אַ נָּאָרָן גָּוֵט וּוֹאָסַם ערַהַטְמָרָעַ ערַגְשְׁוַוְינָרִינְגַּן.
וּוַיְיַזְמַטְבַּ מָעַן עַסְפָּן אַ פְּרַעְמָרְעַן מְעַנְשָׁעַן? קָומַ וּוּסְטַמַּוּ מִירַ צָוָרְבַּיְתָעָן.

געהען בְּיַדְעַ אָרוֹוִיס.

הַעֲנִי פִּינְגָּלְעַן

בלויובט אַלְיַוִּין אַיְן שְׁטוּבַן. זַי קוּקַטְ אַיְן פֻּעַנְטְּשָׁעַר. עַסְזַעְתַּ זַיְךְ
וּוַיְיַזְמַטְבַּ גַּעַתְפַּטְפַּטְמַיְתַּי מִיטְמַדְרַעַן. אַ פְּרַעְדְּ הַיְרַזְשַׁעַט. זַי
געחטט צַוְּ טִישְׁ אָזֶן בְּעַטְרָאַכְטַן דֵּי לְעַדְיָגַע פְּלַעַשְׁעַל פָּעַן וּוֹיְיַן, קוּקַטְ אַנְטַטְ
קָעְגָּעַן לִיבְכַּט. פְּרוֹבַשְׁ אַוִּיסְנִיְוָגָעַן דֵּי פְּלַאַשְׁ אַיְבָּרְעַן גַּלְעַזְעַל אַפְּשָׁר וּוּעַט
זַיְךְ נָאָךְ פָּעַן דְּאַרְטָעַן וּוֹיְיַן בְּעַקְוּמָעַן. פַּאַמְעַלְיַרְגַּר גִּיסְטַן זַיְךְ דָּעַרְגַּר וּוֹיְיַן
פָּעַן פְּלַעַשְׁעַל בְּיוֹזְעַל וּוּעַרְטַפְּלַגְעַן. מִוּטְ בְּרַיוּטְגַּעַעַפְעַנְטַע אַוִּיגָעַן

פאר וואונדר קוקט זי אַ מאָל אוֹוֶיפֿן לְעֵדִיג פְּלָעַשְׁלָעַ אָוָן אַ מאָל אוֹוֶיפֿ דעם גָּלְעֹזָעַל. גָּאנְצַ פָּאַרְזִוְיכְּטִיג פָּעַרְזּוֹכְטַ זַי פָּוָן וּוְיַיַּן אָוָן סְפָנִים אַיְחָרָם לְוִוְיכְט אַוְיָף פָּאָרָה תעֲנוֹג. זַי טְרוֹינְקַט אַוְיָס די גָּלְעֹזָעַל וּוְיַיַּן אָוָן גָּעַחְמָט זַוְךְ וּוְידָעָר פָּאָרָה פְּלָאַשׁ. זַי נְיוֹגְט אַיְבָּעָרָה זַי גָּלְעֹזָעַל די לְעֵדִיג פְּלָאַשׁ אָוָן בָּאָלְד אַיְזְ דָּסְ גָּלְעֹזָעַל וּוְידָעָר פָּוָל. טְרוֹינְקַט נִיט וּהָעֲנְדִּיג לְוִוְוְטַ צָוֵם פָּעַנְסְטָעָר אָוָן קְוֹקַט אַוְיָף דָּעַר גָּאַס. קִיְּנָעַם נִיט פְּלָאַשׁ אָוָן טְרוֹינְקַט קְוֹמַט זַי וּוְידָעָר צָוֵם טְוִיש אָוָן גְּיסְט דָּעַם וּוְיַיַּן פָּוָן פְּרָעָהְלִיד אָחָן אַוְיְפְּהָעָה. דָּעַר וּוְיַיַּן צָעַנְעָמָט זַי אָוָן זַי הַוִּיבְּשַׁת אָנְגָּצָעַן וּוְיַיַּן אַ צִּיג אַיְבָּעָרָה שְׁטוּב. סְדֻרָּהָעָרָת זַוְךְ טְרוּט. זַי קְרִיבְּט אַרְוּפְּ מִיטְ גְּרָוִים מִיחָה אַוְיָף דָּעַם באַקָּד-אַיְוּוֹן, בעַחְלָט זַוְךְ דָּאָרט.

מְאִיר פְּיוּוּעַ

קְוֹמַט אַרְיָין. סְאַיְזְ אַיְחָם קָאָלָט. עָרְ קָלָאָפְּט די חָעַנְט אַ בְּוּסָעַל זַיְד צָוְ דָּעַרְוָאָרִימָעָן. עָרְ גָּעַחְתְּ צָוֵם טְוִיש אָוָן בְּעַשְּׁרָאָכְט די פְּלָאַשׁ פָּוָן וּוְיַיַּן. גְּיסְט זַוְךְ אָנְ גָּלְעֹזָעַל וּוְיַיַּן אָוָן טְרוֹינְקַט אַוְיָס. לְאָכְט זַיְנָ.

פְּרוּבָט אַגְּנִיסָעָן נָאָר אַ גָּלְעֹזָעַל.

חַיִּים דָּוָד

קְוֹמַט אַרְיָין.

צָפּוּס אַיְזְ עָרְ נָאָכְנָעָנָגָעָן דָּעַם שְׁלִיטָעָן. הָאָט זַוְךְ נִישְׁט גָּעוּוֹאָלָט אַוְיְפְּעָצָעָן. וּוְאָס אַיְזְ דָּסְ ? סְפְּלָעַשְׁלָעַ אַיְזְ דָּאָרְ לְעֵדִיג גָּעוּוֹעָן.

מְאִיר פְּיוּוּעַ

דָּעַרְלָאָגְנָט דָּעַם זַוְחָנָ אַ גָּלְעֹזָעַל וּוְיַיַּן.

מְעַנְגַּט אַיְחָם פָּעַרְוָוְכָעָן. אָוָן פְּלָעַשְׁלָעַ אַיְזְ אַלְיָהוּ הַכְּבִיא אַרְיָינְגָּ נָעַקְרָאָכָעָן.

חַיִּים דָּוָד

טְרוֹינְקַט.

וּוְאָס הַיִּסְט ? פְּיוֹנְעָר וּוְיַיַּן. סְהָאָט דָּאָרְ אַוְיְסָגְעָוָהָן. אָז די פְּלָעַ

שְׁעַל אַיְזְ לְעֵדִיג.

עָרְ גְּיסְט אָנְ נָאָר אַ גָּלְעֹזָעַל. בְּעַשְּׁרָאָכְט די פְּלָאַשׁ אָוָן בְּלִיּוּבְּשַׁ פָּעָרְ וּוְאָנְדָעָרְתָּ. דָּאָרְ טְרוֹינְקַט עָרְ אַוְיָס אָוָן גָּעַחְמָט גִּיסְעָן וּוְידָעָר פָּוָן פְּלָאַשׁ אָוָן גָּלְעֹזָעַל אַרְיָין.

צִיְפָה חַנָּה

קומט אֲרֵיָן. טראגט אַיְזָן בַּיּוֹדָע הַעֲגָד פָּאָרוֹזִיכְטוֹג אַ פּוֹלָעָן שֻׁעְפָּעַל.
אַזְשׁ מִוְתָּא שְׂוִים אַיְזָן דַּי מַילְךָ פּוֹן אַזְבָּעָן.
נְעַם עַס, טָاطָע, צַוְּ פּוֹן מַיר. דַּי בַּהֲמָה הַאֲטָמָ שְׂוִין לְאַנְגָּ אַזְוִי פִּיעָל
מַילְךָ נִישְׁתָּגֶעֶבֶן. דַּי מַאֲכָעָה הַאֲטָמָ שְׂוִין בַּאֲלָד נַאֲךָ אַ שְׁעָפָל מַילְךָ
אַנְגָּמָלְקָעָן. אַטָּמָ דַּעַר טָאָפָ וּוּטָשָׁוּן גַּעַנוֹ זַיְוִן.
זַי בַּעַמְט אֲרֵיָן פּוֹן אַלְמָעָר אַ גְּרוֹוִסָּעָן טָאָפָ אַיְזָן גַּעַט מִט אַיְחָט
אֲרוֹם.

חַיִּים דָּוָד

שִׁיסְטָ אַוְתָּ מִוְתָּא גַּלְעַכְתָּעָר.
וּוְאַס אַיְזָן דָּאָס. טָاطָע ? כָּא, כָּא. סְזָעָרָט אַיְזָן פְּלָעַשְׁעָל נַאֲךָ
נִישְׁתָּוִינְצִינְגָּר. כָּא, כָּא, דַּי פִּים הוּבָעָן זַיְדָ מַיר אַלְיוֹן. פְּשָׁשָׁן.
סְאַרְאָ וּוְיָן !

ער טריינקט אַיְזָן וּוּעָרָט אַלְץ פְּרָעָהְלִיבָּר.

כָּא שָׁעָ דָּא בָּעָ

קומט אֲרֵיָן. טָאָגָט אַ פּוֹלָעָן טָאָפָ מַילְךָ.

מַאֲמָלָעָךְ מִיְנָעָן. אַיְדָ קָעָן דַּאֲךָ אַוְנוֹעָרָ קָהָ נִשְׁתָּא אַוְסָמְעַלְקָעָן
הַיְיָנָם. שְׂוִין דַּעַר דָּרְיָטָעָר טָאָפָ פּוֹל אַיְזָן סְאַיְזָן נַאֲךָ קַיְן אַנְהָוִיב
נִשְׁתָּא !

חַיִּים דָּוָד

טָרָאָגָט אַיְהָרָ צַוְּ אַ גַּלְעַזְעָל וּוְיָן.

נָא, פְּעַרְזָה, מַאֲדָ אַ בְּרָכָה בּוֹרָא פְּרָי הַגְּפָן. סְאַיְ אַמְתָה' עַר וּוְיָן.
זַי הַאֲלָטָ מִוְתָּא בַּיּוֹדָע הַעֲנָתָ דַעַם טָאָפָ מַילְךָ אַיְזָן טָרָאָגָט פּוֹן זַיְוִן
הַאֲנָדָ דַעַם וּוְיָן.

מְאַיְרָ פְּיוּוּעָל

מְחִיהָ נְפָשָׁות... וּוְאַס זַאֲלָ עַס בְּעַדְיוּתָעָן ?

כָּא שָׁעָ דָּא בָּעָ

וּוְאַס זַשְׁעָ שְׁמָעָה אַיְדָ מִוְתָּא דַי מַילְךָ אַיְזָן הַאֲנָט ?
שְׁטָעַלְטָ דַעַם טָאָפָ מַילְךָ אַוְוָעָק אַוְיָף דַעַר עַרְד אַיְזָן זַוְכָּ אַוְתָּ נַאֲךָ

צ'וווו לעריגע טעלעער און געהט ארויט.

צ י פ ה ח נ ה

קומט אריין, שראגט א טאפ מליד.

אווי, כ'האָב שווין קיין כה נישט. די הענט מהווען מיר שווין ווועה. וואו
זונגען נאָד כלִים?

מ א י ר פ י י ו ו ע

קומ, טאכטער, פערזוז פון דעם וויזן. נא, געפין דיר א גלוועל אום.
מען טאָר דיו פֿלעשטֿל נישט אַיינלאָזען...
ער גיסט אַיהְר אָן וויזן.

צ י פ ע ח נ ה

טרינקט אום א גלוועל וויזן.

וואּ עס שמעקט. דער אַיינגענֶר ריח ווי פון דיו בשמיימ...

מ א י ר פ י י ו ו ע

ס'איין דאָד אלִיהוּ הנבֵיא געווען... כי, כי, בא...

ח י י מ ד ד ר

פֿלּוֹ צְלֻגָּג

וואו איין ער? מען טאָר איהם נישט אַפְּלָזען... אוּיְדוּא, אוּיְדוּא...

ב א ש ע ד א ב ע

קומט אריין און שלעטש א גרויסטען טאָפ מליד.

אווי, כ'האָב שווין קיין כה נישט... וואָס איין דא? מאָמעלעך! אלִיהוּ
הנֶבֶיא...
ח י י מ ד ד ר

אלִיהוּ הנֶבֶיא דא געווען! אווי ווא... נישט געטארט איהם אָזְוִי אַרוּס-
לאָזען.... יע, וואָס מהוועט מען מיט אָזְוִי פֿיעַל מליך?

מ א י ר פ י י ו ו ע

להז מען בעסער דעם וויזן אַוְיסְצָאָפְעָן... ברענג אריין ס'פֿעַסְעַלְע
פון הויז, ס'פֿעַסְעַלְע פון וואָסער, ווועט מען דעם וויזן אַרְיִינְצָאָפְעָן.
ברענגט אריין א פֿעַסְעַלְע פון הינטערן טיר. מען שטעטלט עם אַוְוּעַק
געבען טיש. דער אלְטָעַר שפֿאָרט אָן דִי פֿלְאַש אַוְיפְּן טיש אָן דער

וועין גיטט זיך אהן אויפער... אלע שטעהען ארום דעם און קוקען
פארגאפט...

ב ע נ י ל י י ב

קומט אריין. טראוגט דעם ארימאן'ס פאק אויף די פלייצען. אלע
לויפען איהם אנטקעגען.

ב א ש ע ד א ב ע

וואו איז דער איד, מיין קינד? סאי דאך אליהו הנביא געווען!
זוי חוויבט און ווינוונען אויפען הויכען קוֹל.

ב ע נ י ל י י ב

ואמ, ער איז דען נושטא? ב' האב געמיינט איז ער האט זיך אומגע
קערט א הימ.

ב א ש ע ד א ב ע

ווינוונדריג.

וואו איז ער?

ב ע נ י ל י י ב

מייט'ן פעקיל אויפען פלייצען.

איך ביז געפאהדרען פאראויס איז ער איז מיר הינטערן נאכגעאנגען.
איך קוק מיר ארום — ער איז נישטא. געמיינט ער איז דא גע-
בליבען...

צ י פ ע ח נ ה

סאייז דאך אליהו הנביא געווען... זעה ווי דער וויאן גיטט זיך פון
פלאש!

ב א ש ע ד א ב ע

זעה, מיר קענען דאך די קוה ניט אוסמעלקען; זעה וויפיעל מילך
מיר האבען שוין אנטקעלאלקיין...

חיים דור און מאיר פיעוועל קוקען צום וויאן.

ב ע נ י ל י י ב

אווי, אווי, אווי... דער פעקיל ווערט מיר אלע שווערעד! ריסט די
פלוייצע אפ.

דער פעקיל פאלט איהם ווי א שועערע משא אראפ פון

פלוייעץ. אָלָע לְאֹזֶן זֵיך צו אַיהם, זַעַן וּוְאָס אַינְגּוּנִיג אַיז,
צִיפְעַ חַנְתַ שְׂטַעַקְט אַרְיוֹין דַי חַאנְט אָוָן כַּאֲפַט אַרְיוֹים צְרוּיק מִיט שְׁרַעַק.

ח' י' מ' ד' ו'

אָזָן מִיר. וּוְאָס אַיז דַארָט אַזְעַלְכְּבָעָם?

ער שְׂטַעַקְט רַיְין דַי חַאנְט אַיז זֵיך אָוָן גַעַמְט אַרְיוֹים אַהֲיָפָעַ
רַעַנְדְלַעַך. ס'וּוּרַעַט אַגְעַטְמָעַל. אָלָע שְׂטַעַקְעַן דַי חַאנְט אַיז זֵיך אָוָן
בַעֲקוּמָעַן פָוָן דַארָט לִיבְטַגְגָע רַעַנְדְלַעַך.

כ' א' ש' ע' ד' א' ב' ע'

וּוְיִנְצַט נַאֲרִיש.

אוֹי, וּוְהָ אַיז מִיר, רַעַנְדְלַעַך!

ח' י' מ' ד' ו'

שְׂטַיק פֻעַרְד! כָלִים דַעֲלָאָנְגַט. כַלְזָמָן עַם לְאֹזֶט זֵיה, בַעֲדָאָרָה
מַעַן גַעַמְעַן.

ב' א' ש' ע' ד' א' ב' ע'

דַעֲלָאָנְגַט טַעַלְעַר, שִׁיסְלָעַן, גַלְעַזְעַר, טַעַלְפָאָך. דַי כָלִים וּוּרְעַן
פּוֹל מִיט רַעַנְדְלַעַך. זֵי זַוְכָת אַוִוִס וּוְאוֹ נַאֲר עַפְעַס אַכְלִין אַוִן דַעַרְך
לַאֲנָגַט, אָוָן פָוָן זַעַקְעַל גַעַמְט זֵיך אַלְקַן נִיט אַוִוִס. אָלָע כָלִים זַעַנְעַן
שְׁוַיְן פּוֹל.

ב' א' ש' ע' ד' א' ב' ע'

אוֹי, וּוְהָ אַיז מִיר, מַעְהָר קִיּוֹן כָלִים שְׁוַיְן נִישְׁטָא.

ח' י' מ' ד' ו'

שְׁרוּוּט.

גִים אַוִוִס דַי מַילְך! וּוּרְעַן בַעֲדָאָרָה אַיְצְטָעַר מַילְך הַאֲבָעָן? אַזְוִי פִיעַל
טַעַפ מִיט מַילְך פַעֲרָנוּמָעַן — גִיסְט אַוִוִס!

צ' י' פ' ח' ח' ג' ה'

טַרְאָגַט אַרְיוֹים אַיזָן טַאָפ מַילְך נָאָד דַעַם אַנְדָעַרְעַן אָוָן בַרְעָנְגַט אַיהם
צְרוּיק אַגְעַדְגַעַן. עַר וּוּרַעַט בָאָלְד מִיט רַעַנְדְלַעַך אַגְגָעַפְילַט. בֵיז דַאְט
גַעַנְצָע מַילְך וּוּרַעַט אַוִוְסְגַעְגַסְעַן. וּוּ פַעֲרַבְשְׁוֹפְט אַרְבִּיט דַעַר עַולְט.

ב' ע' נ' ל' י' ו' ב'

וּוְאָס וּוּט אַיְצְטָעַר זֵיזן? שְׁוַיְן וּוּיַעַדְעַר קִיּוֹן כָלִים נִישְׁטָא.

ח י י מ ד ו ד

ニיסט דעם וויזן א羅ים ! לאידיגט אויס די פאם. איך בעדרארך קיין וויזן נישט. א פאם איצטער פערנונגטען מיט וויזן — ניסט אויס !
מ איר פִּיווֹוָעַל

ニיסט דעם וויזן נישט אויס. ניסט נישט אויס אינגעאנצען. אוז וויזן קריינט מען נישט איזוי ניך ; אוז וויזן קריינט מען נישט פאר געלד. איך הוייס ס'פֿעְגָּל נישט ריהרען. וויזן איז וויזן. פון איהם הבדלה געמאכט.

ח י י מ ד ו ד

איך בעדרארך קיין וויזן נישט ! קומ, בעני, העלא מיר ארויסקאטשען ס'פֿעְסָעַל אויה דרוייסען.

כ א ש ע ד א ב ע

פאָלָג מיר, חײַם דוד, משעפֶע נישט דעם וויזן. ס'אייז דאָך גאָטָם מותנה.

ח י י מ ד ו ד

מאָטערט זיך ארויסצ'זערנונגען אויף דער גאָס די פאָס. בעני ליבע ה

 - העלפֶט איהם. אין א וויזלען אָרוֹם קומען זוי אָרוֹין מיט דער לעדייגער פאָס און נעמען זיך צום זעקלע, אָבער דער זעקלע ווערט מיט אָמָל לעדייג. די לעצטע רענדלען פֿאָלָעָן פון איהם אָרוֹיס, זוי נאָר מען קעהרט דעם זעקלע אָוּס. דער עולָם ענטוישט. אָן אַלְגָּעָמִינָעָר אָוּס-
געשרויו : „נִישְׁתָּאָ מַעֲהָרָ“ ...

כ א ש ע ד א ב ע

געזאגט, מען זאָל דעם וויזן נישט אויסניסען. אפשר האט מען איהם נאָר בעדרארפט הייטען. אויז, וועה, פֿערזונידיגט.

מ איר פִּיווֹוָעַל

ס'אייז אויף קידוש און אויף הבדלה דער וויזן געווען. בעדרארפט איהם שאָנָעָוּן.

ח י י מ ד ו ד

געמֶט דאָס פֿלְעַשְׁעַל אָוּן בעשראכט עַמְּ.

עס ווועט זיך נאָך גיסען. ס'אייז דאָרט נאָך פֿאָראָן.

על בויגט אוייס דו פֿלעשל. עט טרייפט נאך א פֿאַר שְׂרָאָפּעַנְס פֿוֹן
אייהר און הערט אוייף.

בּעַנִּי ٥ יֵבֶךְ
קיין וויאו אוייך מעהר נישטא! איד וועל זיך עצען רײַיטענדיג און
איך וועל איהם נאכיאגען.

חַיִּים דָּוֶד

או מעו האט קינדרער העלאער! האט אייהר נישט געקענט נאך
כלום אריינברענונגן? ... עט שטעהנו דאך נאך אויף דער נאָס אָפּישׂוֹ
צעהן טעלאָך לְיוּמָעָנָה... ער פֿערמעשט זיך צו ציַעַט חַנְחָן. ווער
האט דיר געבעטינו דו זאלסט געהן מעלקען דער קוה און דִי בְּלִים
פֿערנָעָמָעָן?

מְאִיר פִּיוֹוּעַ

שרוי נישט; בייזער זיך נישט. זוי צופרייעדען מיט דעם, וואָס דָו
האָסֶט. וועסט דִי קינדרער קענען אויסנָגָעָן צו לְיִיטָעָן. וועסט
איין שטאדט אַרְיוֹן קענען אַרְיוֹסְצִיחָעָן. דעם וויאו האט מען נישט
בעדראָרְפַּט אויסנָגָעָן... סְאיַז גַּעוּוּן פֿאַר קִידּוֹשׁ וועגען.

בּעַנִּי ٦ יֵבֶךְ

קָוָם, טָאָטוּ, מִיר ווּתְלָעָן זיך אויפּוּצָעָן רײַיטענדיג. מִיר ווּתְלָעָן
אייהם דְּרִיאָאנָעָן.

חַיִּים דָּוֶד

דערילָאנְגַּט איהם א פֿאָטְשַׁ.

בייזט קראָנק גַּעוּוּן דָעַם עַמְּרָעָר אַרְיִינְבָּרְעָנָגָעָן? ער הענט אוייף/
ברונען. אַגְּנָצָעָר עַמְּרָעָר רַעֲנָדְלָעָר האט דאָך נאָך גַּעֲקָעָנְט זְיוּן.

בּעַנִּי ٦ יֵבֶךְ

וואָס ווּילְסְטוּ פֿוֹן מִיר? וואָס בין אַיך שְׂוִילְדִּינָג? ווען אַיך ווּאַלְטַ
דָעַם זַעַקְעַל נִישְׁט גַּעֲבָרָאָטָם, ווּאַלְטַ דאָך נאָך נִשְׁט גַּעֲוָעָן.

חַיִּים דָּוֶד

וּוּמְעַנְּדָ.

אַיך וועל אַיך אלְעַמְּעַן דִי בְּיִונָר צְוָרָעָבָעָן. האָרָעָוָעָן אויף אַיך —
אַיך קָעָן שְׂוִין מעהר נִשְׁט!

מ א י ר פ י י ו ו ע

וואס איז מיט דיר, מיין זזה? איך דערקען דאך דיר נישט. בעסער זעה וואס דו טהוטט. קענסט נאך חיליח דאס איך אנווערען.
ב א ש ע ד א ב ע
פלוצלונג.

וואו איז דאס קינד? וואו איז העני פיגעעל? ! זעה איז מיר, וואו
אייז דאס קינד?
אלע קוסען זיך ארום צוישראקען.
ב ע נ י ל י י ב

אייך וויס נישט פאר וואס און פאר וווען עם קומט מיר צו שלאנגען...
מ א י ר פ י י ו ו ע
זיז איז דאך נאר-ווואס נעווען.
צ י פ ע ח נ ה

זעהט, זיז איז דאך אויפֿז איזווען... שטעה אוית, פיגעעלע... קומ
אראָפּ פּוּ איזווען. זעה, וואס מיר האבען.
ח י י מ ד ו ד

איידער אֶזְעַלְכָּעַ קִינְדָּעַ, אַיז שְׂוִין בָּעֵסֶר נָאָרְנִישְׁתָּ.

צ י פ ה ח נ ה
סְרִיךְ אֶרְאָפּ פּוּ אַיזְוּעַן: וּוּסְטוּ וְעַהֲן וּוּפִיעַלְ דָּעַנְדָּלָעַ מִיר האבען...
ב א ש ע ד א ב ע
זעה נאָר, פּוֹנְקָט וּוּ אַשְׁטִינוּ וּוּאַלְטָן זיז אַיְינְגַּעַשְׁלָאָפַּעַן. קומ אֶרְאָפּ,
קינד מײַינַס, קומ אֶרְאָפּ...
מ א י ר פ י י ו ו ע

צו חיים דודען.
דו, קוֹנְדָּ מִיְּנַס, זִינְדִּיגְסְּטָן: אַ מעַנְשָׁ בְּעַדְאָרָף זִיְּן צְוָפְּרִידָעַן.

ב ע נ י ל י י ב
אַזְוֵן אַיך בֵּין נִישְׁט צְוָפְּרִידָעַן. אַיך האָבָ קִינְדָּעַ הַעַלְצָעַר אַזְוֵן בֵּין
ニישט צופרידען. איך זעל זיך פּוּ שְׁטוּב אַרוֹויִיסְיאָנָעַן!
ב א ש ע ד א ב ע
וועקַט העני פּוֹגְלָעַן.

קינד מײַנס, קומ אָראָפּ פֿון אַיְוּעַן...

חִיִּם דָּוָד

העלפט מיר עס אַריַינְשִׁיטָעַן צוֹרֵיק אַין זַעַלְעַל אַריַין. אַימִיצָעֶר קָעָן
נַאֲך אַריַינְקּוּמָעַן... גַּעַת אַרוֹסִים, בָּעֵנִי לִיבָּן, אַוְן זַעַה, אַוְיב אַימִיצָעֶר
גַּעַת נִישְׁטָאַהָּעָר, אַוְן אַיהֲרָהָר הַעַלְפָט מִיר עס צוֹרֵיק אַין זַעַלְעַל אַריַין
שִׁיטָעַן.

מיַט צִיטְעָרָעַנְדָּע הַעַנְטָה הַיּוֹבָט עַר אַן צַו שִׁיטָעַן פֿון דִּי פֿערְשְׁוִידְעַנְעַ
כָּלִים דִּי רַעַנְדָּלָעָר צוֹרֵיק אַין זַעַק אַריַין.

בָּאַשְׁעָר דָּאַבְּעָ

וּוְעַקְתָּהָעַן פֿוֹיְגָלָעַן אַוְיפָּעַן אַיְוּעַן.

וּוְאַסְמָ אַיְזָ מִיט דֻּעָם קִינְד הַיִּינְטָן?

בָּעַנְצִי לִיְבָּן

גַּעַת אַרוֹסִים אַוְיָף דָּעַר גָּסָט.

חִיִּם דָּוָד

קוֹמֶט בָּעַסְטָר אַהֲרָן! גַּאֲלָד וּוּלְגָנְעָרט זַיְד אַוְיָף דָּעַר עֶרֶד. אַיְמִיכָּי
צַעָּר קָעָן אַריַינְקּוּמָעַן, זַעַנְעַן מִיר פֿערְפָּאַלְעַנְעַן.

בָּאַשְׁעָר דָּאַבְּעָ אַוְן צִיטְעָה חַנְהָנָה נַעֲמָעָן אָראָפּ פֿון אַיְוּעַן הַעַנְטָה פֿוֹיְגָלָעַן.

מָאִיר פֿוֹיְוּעַל

לְעַנְטָה דִּי רַעַנְדָּלָעָר אַיְזָ זַעַק אַריַין אַוְן זַוְּגָט,

אַלְיוֹהוּ הַנְּבִיא, אַלְיוֹהוּ הַתְּשִׁבְיָה... אַלְיוֹהוּ הַגְּלָעִידָה... בִּי, בִּי, כָּא...

בָּעַנְצִי לִיְבָּן

קוֹמֶט אַריַין.

דָּאַכְטָ זַיְד, אַיְמִיכָּר גַּעַת אַהֲרָן!

חִיִּם דָּוָד

פֿערְשְׁפָּאָרָט דִּי טִיר אַוְן לְעַשְׁטָ אָוִס דִּי לִיכְטָ!

עָר שְׁפְּרִוְנְגָט אַוְיָף פֿון אָרָט אַוְן לְעַשְׁטָ אָוִס דִּי לִיכְטָ.

מָאִיר פֿוֹיְוּעַל

וּוְעָר גַּעַתָּה, הא?

צִיפְעָ חַנָּה

אַיְדָה הָעָר וּוְעָר סְקָרִיפָעַט דָּעַר שְׁנָעָן... אַיְמִיכָּר גַּעַת אַהֲרָן...

ח י י מ ד ו ר

שא, שוויינט... פערשפארט די טיר...

כ א ש ע ד א ב ע

זועקען העני פיגולען.

שמעעה אויפֿ, קינד מײַנס... שטעעה אויפֿ, קינד מײַנס...

ח י י מ ד ו ר

אייהר ווועט ניט שוויינגען צו ניין!... וואָראָען אייך...

מ א י ר פִּיאַוּעַל

ששש...

אָלֶעָ שְׁוֹוִיְגָעָן מֵיטָ אָן אַיְגַּנְגָּה אַלְטְּעָנָעָם אַטְּהָעָם.

בְּעָנָי לְיִיְבָּ

אייך הער קיינעם נישט.

כ א ש ע ד א ב ע

אייך הער אויך קיינעם נישט.

צ י פ ע ח נ ה

אייך הער אויך קיינעם נישט. קומ, בעני, לאָמֵר אַרְוִיסְגָּה אָוִוֿךְ
דיַעַר גָּאָסְ.

כ א ש ע ד א ב ע

ויזט איזן שטוב. מעו טאָר אויצטער נישט אַרְוִיסְגָּה... שטעעה אויפֿ,
העני פִּינְגָּעָל... שטעעה אויפֿ, קינד מײַנס...

ח י י מ ד ו ר

קיינער געהט נישט? אייהר הערט נישט?

בְּעָנָי לְיִיְבָּ

ס'האָט וַיֵּדְמַיר אֲפֵשָׁר נָאָר אַוִיסְגָּדָאָכְטָ.

כ א ש ע ד א ב ע

גָּאָט מַיְוַן גָּאָט, וּוְאָס אַיזְנַט מֵיטָ אַיְהָר? שטעעה אויפֿ!...

צ י פ ע ח נ ה

לאָזָן, אייך ווועל אייהר געבען אַקְנִיפּ.

ה ע נ י פ י ג ע ๖

לאכט זיך פאנגענדער אויפֿן הויבען קול.

ח י י מ ד ו ד

פארשטאפט איהר איהר ס'מויל, זאל זי נישט לאכטן איזוי הויב.

כ א ש ע ד א ב ע

שמע ישראל! וואס איזו מיט דיר, מיין קינד?

צ י פ ע ח נ ה

ב'וועל איהר געבען נאך א קנייפֿ, ווועט זי שוין באילד אנהויבען צו

ווינגען...

ה ע נ י פ י ג ע ๗

לאכט אויפֿן הויבען קול.

כ א ש ע ד א ב ע

צינדט אן ליכט, ווארום ב'האָב מורה צו זיצען איז דער פינסטער.

ח י י מ ד ו ד

שטיילער זאל זיון. איך וועל זי באילד דערשטיקען דארט טאמער הערט

זי נישט אויַף צו לאכטן.

ב א ש ע ד א ב ע

כ'בעט איה, קינדער, צינדט אן א ליכט. מען הערט דאך קיינעם
נישט. מעו זעהט דאך קיינעם נישט.

ב ע נ י ל י ב

ב'האָב פאר קיינעם ליאָן מורה נישט... לאמיר זעהן, וואס זי לאכט

איזו...

מאכט לוכטיג מיט א מאָל.

ח י י מ ד ו ד

פּוֹן זינען קען מען אראָפֿ. וואס איז דאס? ... וואו ס'געלד... וואו

ס'גאָלד? ס'אי דאָה...

ער נעטט אן א הויפֿן רענדיילע. עס לאזט זיך גאָר אוּס, איז
שׂוֹאָרֶץ שׂוֹרְבָּלָאָךְ לִיגְעֵן אַיְן דַּי בְּלִים... ער נעטט אן א הויפֿן פּוֹן

זאָק — דאס אַיְוגַעַנְעַ.

מ א י ר פ י י ו ו ע ל
כֵּי, כֵּי, בָּא, שְׁעַרְבָּלָאָד...
אַלְעַ סְׁקֻעַן צִוְּ דֻּם עֲרַשְׁתְּוִינֶט,
חָעַנְיִי פִּינְגָּעַל
קוֹמֶת אֹוִיף. קְרַאַצְתַּ זִיךְ אַיְזָן קָאָפֶ.

אוֹי, הָאָט זִיךְ מִיר גַּע' חַלּוּמַט. אַז דַּי קָאָז הָאָט קַעַצְעַלָּאָד גַּעַהָאָט, אַז
די קְלִיְינַע קַעַצְעַלָּאָד הָאָבָעַן נַאָד קַעַצְעַלָּאָד גַּעַהָאָט. אַ פַּלְעַ שְׁטוֹב
אַיְזָן גַּעַוּאָרָעַן מִיטַּ קְלִיְינַע קַעַצְעַלָּאָה.
לְאַכְטַן.

חָיִים דָּוָד
זַוְכֶּתֶן נַעֲרוּוּעַ צְוַוְשָׁעַן דַּי שְׁעַרְבָּלָע, אָפְשָׁר וּוּעַט עַר כָּאַטְשָׁ נַאָד אַיְזָן
רַעַנְדָּעַל גַּעַפְיְנָעַן. נִיטָּא.

מ א י ר פ י י ו ו ע ל
כֵּי, כֵּי, בָּא. מַעַן קָעַן דַּי שְׁעַרְבָּלָאָד אֹוִיף דְּרוֹיסְעַן אַרְוִוְשְׁוִיטַעַן.
כָּאָשָׁעַ דָּא בָּע
אוַיְסְגָעַנְאָסְעַן דֻּם וּוּוֹיָן. הָאָט מַעַן גַּאַטְסָמַס חַסְדָּר אַרְוִוְשְׁגָעַנְאָסְעַן...
חָיִים דָּוָד
סְׁקַט אַיְזָן דַּי לְעַדְגַּע בְּלִים. קְרַאַצְתַּ זִיךְ אַיְזָן קָאָפֶ אַוַּן רַעַדְתַּ קִיְּזָן
וּוֹאָרָט.

הָעַנְיִי פִּינְגָּעַל
הַאַלְשָׁן זִיךְ אֹזֶשׁ בְּיָם בּוּיר לְאַכְעַנְדִּיג.

אין דער פינטען

1906

פָּרְזָנָעָן :

פִּיווֹעַ, אֲגַסְּמָעֵנשׁ.

פָּעַשְׁקָעַ, זַיִן טָבְטָבָעַ.

פִּיגָּעַ, פִּיווֹעַם מַוְשָׁעַ, בְּלִינְדַּן.

אֶבְרָמָ'ה, אַוְנְגָעָר קְוִימָעַן-קְעהָרָעַ.

בִּינְישַׁ, אַגְּלָטָעַר טְרֻעָגָעַר.

וועיגטער-אכענד. ביז פיוווען : צוויו שמאל-לאנגע
חרדים? עד אין א טיעעפֿן קעליג. ווען עס ווערט ליבטיג
זעהט מען אין פָּדער גָּרוֹנְדְּצִימָעַ, רַעֲבָתָם, אַ בָּאַקְ-אוּוּוּן
און אַ קֵּיד. אויף דער ער שעלען שוואָצְעַן. פָּעַנְסְּטָעַר,
טיעפֿ אין דער וואָנד פָּעַרְגָּאַכְעַן. שטיַּקְלָעַד צוּבָּרָאַכְעַן
מעבעל. אין הינטער-גָּרוֹנְדְּ אַ צְוּוּיְתָעַר צִימָעַר. פָּוּן אַבְּאוּיַּד
זערעט אַיְוּוּעַלְעַ צִיהָעַן זִיךְרָוְאַרְצָעַ רַעֲהָרָעַן בֵּין צָוָם
קוּמָעַן אין דָעַם פָּאַדְעָרְשָׁטָעַן צִימָעַר. פָּוּן צְוּוּיְתָעַן זִיךְרָ
מער הויַּבְשָׁת זִיךְרָ אַן צַוְּהָרָעַן דָעַר אַלְטָעַר פִּיגְעָס טָרִיטָ
בעגְּלִוִּישׁ מִיטּ קְרֻעְבָּעַן אַן זַפְּצָעַן.

פִּיְגָע

טאָפְּט אַן זּוֹכֶט.

ארוּס, ווּוּוּס אַוִּיס, פָּוּן שְׁטוּבָ. נָאָר אַנְדְּרָעַמְּעַלְט גַּעַוְאַרְעַן אַן
דאָס אַיְזָן שְׂוִין אַרְוִיס... קָאַלְט דָעַר אַיְוּוּעַן. נִישְׁטָדְעַלְבָּט זִיךְרָ
אַנְצְּוֹאַוְאַרְעַמְּעַן... פִּינְסְטָעַר. נִישְׁטָצְוָיְמָעַן, מַיְאָל ווּאַסְטָרָעַן
נָעַן. פָּלְאַטְמָעַר וְזַיךְרָ אַיְזָן דָעַר פִּינְסְטָעַר. פָּעַשְׁקָעַ! הָא?... אַרְוּס.
הָאָט וְנִישְׁטָנְעַלְאָזָט אַפְּעַן דִי טִיר? סְאַלְעַבָּעַן, סְאַלְעַבָּעַן! הָוָרָ
חוּדוּהוּ... אַבְּיַי נִישְׁטָאַן גַּאנְצָעַן אַן דָעַר ערָה. דִי טִיר עַפְּנַעַט זִיךְרָ
עַמְּיַעַר קוּמָט אַרְיוֹן. וְעוֹר גַּעַתָּה? הָא, וְעוֹר גַּעַתָּה? בִּינְיִישָׁ?

בִּינְיִישָׁ
גּוֹט נְאַוְעַנְדָּר! דָאָס בֵּין אַיְחָ.

פִּיְגָע

בִּינְיִישָׁ?

בִּינְיִישָׁ?

אַיְד בֵּין עַס. גָּאָר אַיְזָן דָעַר פִּינְסְטָעַר?

פִּיְגָע

בעדְאַרְאָךְ אַיְד דָעַן לִיכְטָן? אַיְד זֹה, פָּעַשְׁקָעַ אַיְזָן נָאָר ווּאַס גַּעַוְעַן
און שְׁטוּבָ. אַנְדְּרָעַמְּעַלְט גַּעַוְאַרְעַן. שְׁטָאַרְקָ פִּינְסְטָעַר, ווּאַס?

ב י י נ י ש

שטארק פינסטער. סע באָן'אַייד קאלט. געמיינט די בײַנער אַבִּי
סעל אַנוֹוָאַרְעַמְעַן.

פ י י ג ע

אַ שטארקע קעלט. וואָם זאגסטו?

ב י י נ י ש

אַ מָוָרָאֶ/דִּינָגָעֶ קעלט: גָּאָר נִישְׁתָּאֵינְצּוֹשְׁטָעָהָן.

פ י י ג ע

פֿערְדִּינְט וּוֹאָם?

ב י י נ י ש

אָפִילּוּ דָעַם שְׁטוּרִיךְ פּוֹן זִיךְ נִישְׁתָּאֵבְעַבְוָנְדָעָן... קָאָלְט. מְסֻתְמָאָ נִישְׁתָּאֵנְהָזְמָן?

פֿעְהִוִּיצְמָן, וּוֹי דָעַן?

ב י י נ י ש

מִיט שְׁפָעָנְעָרֶר מְסֻתְמָאָ?

פֿעְהִוִּיצְמָן, וּוֹי דָעַן?

מִיט נְרָאָבָע שְׁוִיטָעָר חָאָלִיךְ. אַלְיוֹן זַוְיִם מִינְעָה הענְדָר גְּזֹועָהָן.

ב י י נ י ש

גָּאָר אַ מָוָרָאֶ/דִּינָגָעֶ פֿרְאָסְטָ!

פֿעְהִוִּיצְמָן, וּוֹי דָעַן?

ב י י נ י ש

פֿינְסְטָעָר, חָוְשָׁךְ!

פֿעְהִוִּיצְמָן, וּוֹי דָעַן?

דָאָרָט אַוְיְפִּין טִישׁ דָאָרָךְ שְׁטָעָהָן אַ לְאָכָּמָפֶּן.

זַוְיִם גְּהַעַן בִּיְדָע אַיְן צְוּוֹיְטָעָן צִימָעָר.

ב י י נ י ש

אוֹיְפִּין קוֹיְמָעָן?

פִּיְגָע

דאָרטען לַיְגָעָן זַיִד מָאָר... ס'וֹוֵיל אַיְזָן שְׁטוּב נִישְׁתָּאַיְנוּצָּעַן. אָפְּשָׁר
שְׁלָאָפְּטָזָה עֲרָגָעָז — זַיִד מוֹחָלֶט, תָּהָז אַסְּקָה.

בִּינִישׁ

וּוְעָרָ?

פִּיְגָע

פְּעַשְׁקָעָן. זַיִד וַצְמָת אַיְזָן שְׁטוּב. גַּעַתָּה אַהֲן שִׁיחָה.

בִּינִישׁ

קִיְּנוּם נִישְׁתָּאַזְוָן זַעַהַן, פִּינְסְּטָעָר — אַטְוּרְמָעָן.

פִּיְגָע

בַּיּוֹן אַיְדָה, הִיְסָטָעָם, לְאַנְגָּג גַּעַשְׁלָאָפְּעָן. ס'שְׁלָאָפְּטָזָה שְׁוִין. דִּי
ברַעַמְעָן לְאַזְוָן זַיִד אַרְאָב בְּעַצְיוּטָעָן. נִישְׁתָּאַגְּפָוּנָעָן?

בִּינִישׁ

כְּזַוְוִיסָּנִישָׁמָן, וּזְאוֹ צַוְוָעָן. אַמְּרוֹאָדְיִגְעָר פְּרָאָסָט גַּעַוָּעָן. אַז זַיִד
פְּעַרְדִּינְטָן נִישְׁתָּאַגְּפָוּנָעָן, כָּאָפְּטָזָה שְׁוִין נַאֲרָפָרְאָזָה הָאָרְצָעָן.

פִּיְגָע

נִישְׁתָּאַגְּפָוּנָעָן. קָעָן אַיְזָן שְׁטוּב נִישְׁתָּאַיְצָעָן. בַּיּוֹן אַיְזָן דָא גַּעַוָּעָן
וּוְעָרָ אַיְזָן שְׁטוּב. מַעַן הָאָט זַיִד גַּעַשְׁוּשָׁקָעָט... זַאְל עַס אַבְּרָמְטָשִׁיךְ
זַיִן? נִישְׁתָּאַזְוָן זַעַהַן גַּעַוָּעָן.

בִּינִישׁ

אַיִד, וּזְאַלְמָת אַיְדָה בַּיּוֹן אַיְהָר דַּעֲרָגָאנְגָעָן! וּוְאָס זַאְגָט פִּיוּוּעָן? אָוָן דִּי
שְׁטָרְוִיךְ? וּוְאָס זַשְּׁאַלְעָוּעָט מַעַן דִּי שְׁטָרְוִיךְ?

פִּיְגָע

אוֹיֶף אַיְנָגָלְבָּאָדְיִיב דִּי שְׁטָרְוִיךְ אַיְינְדָּרְעָהָעָן, טְהָוָת וּוְעָה. צַו יְוָנָגָן
אַיְהָר לְיִיב פָּרָאָזָה שְׁטָרְוִיךְ. ס'וֹוֵיל דָעַם יָאָד אוֹיֶף זַיִד נִישְׁתָּאַגְּפָוּנָעָן
פָּעָן. זַאְל אַיִד אַיְהָר דָעַם יָאָד אַנְחָהָעָגָעָן? נִישְׁתָּאַזְוָן זַעַהַן, וּוְאָס
אוֹיֶף דָעַר וּוְיִסְטָר וּוְעַלְטָט טְהָוָת זַיִד. בָּאַלְדָּר דָרְיִיסְטָגָן יְאָהָר. אָפְּשָׁר
זַעַהַן שְׁוִין אַפְּלָוְדָה נַאֲרָפָרְאָזָה אָוִים...

בִּינִישׁ

אַבְּעָר וּוְיְאַזְוָט עַס אַמוֹד דִּי בָּאַבְּעָן אַיִן דָעַר פִּינְסְּטָעָר? פִּיוּוּעָן

דאראָפּ מעַן אַבִּיסָּעָל אָונְטָעַטְרֶטְרִיכְבָּעָן. בְּזֹועַל אֵיהֶם בָּאַרְגָּעָן מַיּוֹן שְׁטְרִיךּ.

פִּינְסְּטְּרִיךּ

ער האט זיין אַיְנְגָּעָן שְׁטְרִיךּ. חַוְּהַדְּהוּ... אַט אָזְּוִי זִיצְּטָ מַעַן אַיּוֹן דָּעַר פִּינְסְּטְּרִיךּ. בְּלִינְדָּ אָזְּוּנָּס גַּלְוּסְטָ זַיְהָ, פִּינְסְּטְּרִיךּ זַאֲלָ בְּרַעְנָעָן. חַוְּהַדְּהוּ הוּא עַלְתָּעָרָעָ קִינְדָּרָעָ שְׁאַגְּעָן; סְ'הִיסְטָ זַיְהָ אַלְיָוָן מִיטָּ דִּי פּוּיסְטָעָן. נַעֲקָעָנָט אַמְּאַמְּעָן, האט אַנְעָהָוִבָּעָן שְׁאַגְּעָן אַיְהָרָעָ קִינְדָּרָעָ נַאֲךָ אַיּוֹן דִּי גַּעַרְעָם. זַיְהָ אַיְבָּעָרָעָן בְּוֹיךְ מִיטָּ דִּי פּוּיסְטָעָן. דָּאָס בִּיטָּעָר לְעַבְעָן נִישְׁטָ פְּעַרְטְּרָאַגְּעָן. דָּעַר מָאָן האט גַּעַנְאָגָּט. נִישְׁטָ גַּעַוּעָן, צַו וּוּעָן אַוִּיסְצּוֹלָאַזְעָן דָּעַם כְּעָם... אַגְּלָאָצָם. וְאָס אָזְּוּן קִינְדָּרָעָ שְׁוֹלָדָן דָּגָן? אַיְנָגָּקִינְדָּן? סְ'זְוּילָן שְׁטִיפְעָן, סְ'זְוּילָן זַיְהָ קַעְהָרָעָן קָאוֹזָאַלְקָעָם.

בִּינְיִשְׁ

אי, וּוֹאַלְטָ אַיךְ פָּאָר דָּעַם מִיטָּזָן שְׁטְרִיךּ פָּאָסָעָן גַּעַרְיסָעָן!

פִּינְגְּעָן

אָזְּוּן וּוֹעָר האט פִּיוּעָן דָּאָס לְיֻוב גַּעַרְיסָעָן? אַשְׁטִיפְעָר גַּעַבְיָרָעָן גַּעַוּוֹאָרָעָן, נַאֲךָ וּוֹי אַשְׁטִיפְעָר! אַשְׁוּעָר טְרָאָגָּעָן גַּעַהְאָט מִיטָּ אֵיהֶם. גַּעַוּוֹאָלָט פָּאָר דָּעַר צִוְּיָס פָּזָן דִּי גַּעַיְרָעָם אַרְיוֹשְׁפִּינְגָּעָן. אַוִּיפָּזָן קָאָפָּזָן זַיְהָ גַּעַשְׁטָעָלָט אָזְּוּן מִיטָּ דִּי פִּיסְלָעָד אַיּוֹן הַאֲרָצָעָן גַּעַטְרָאָסָקָעָט. גַּאֲרָא אַשְׁוּעָר טְרָאָגָּעָן! גַּעַבְיָרָעָן גַּעַוּוֹאָרָעָן — אָזְּוּן מִיטָּ זַיְהָ דָעַם יַאֲךָ מִיטָּגָּעָשְׁלָעָטָן. אַיְן מִינְיָנָעָשְׁלָעָטָן. אַיְן צְוּוֹיְתָעָן צִימָעָר וּוּרְתָעָן מִיטָּ אַמְּאָלָל לוּכְטָיגָן.

פָּעָשְׁקָעָן

קוּמֶּט מִיטָּ אָזְּגָּנְגָּנְדָּעָגָּנְרָעָן שְׁוּעַבְעָלָעָן.

בִּינְיִשְׁ

גַּאֲרָא! דָּא אַיּוֹן זַיְהָ, גַּאֲרָא נִיטָן גַּעַוּוֹאָסָטָן.

פָּעָשְׁקָעָן

בְּעוּווֹיְזָט מִירָגָּאָר, בְּיִוְישָׁ, אַיְיָרָעָ שְׁטְרִיךּ, אַיּוֹן וּוּפְיָעָל אַיּוֹן זַיְהָ דָרָעָט? אַיְהָר וּוּלְטָמָעָן דָעַם טָאַמָּעָן אַיְיָרָעָ שְׁטְרִיךּ — אַיְהָר קוּנָט דָאָךְ אֵיהֶם אַפְּיוֹלוֹ פָזָן זַיְהָ נִיטָן אַפְּבִּינְדָּעָן.

פִּיִּגְעָ

כ' האב געמיינט, ביוט ערגעץ ווואו גענאנגגען. מאך פיעער, מײַן קינד.
פֶּעֶשׂ קָעָ

וואוּהוּן זאָל אַיךְ גַּעַחַן בְּאַרְפּוֹם אֵין אַפְּרָאַסְטָן?
בִּינְיִישׁ

אונטער'ן טיש האט זי זיך בעהאלטען מסתמא. אומערום געזוכט.
הָא—הָא—אַלְיאַזְתָּ אַתְּ זַי גַּעַהְעַרְטָן. אַבְּיַ אַנְקָמָתָ גַּעַרְעַדְתָּ. דָּעַר
טָאַטָּעַ וְשָׁאַלְעֻוּתָם אַבְּיסָעָלָם.

פֶּעֶשׂ קָעָ

ער וְשָׁאַלְעֻוּתָם, עָר וְשָׁאַלְעֻוּתָם.

בִּינְיִישׁ

איין ער אַ נָּאָר. קִינְדָּעָר מָוֹן שְׁלָאָגָעָן. נָאָר גַּעַפְּאַסְעֻוּתָ אַוְיפָּן
חוֹלְעָן לִיבָּן.

פֶּעֶשׂ קָעָ

וּוְיִגְתְּ אַיְזָ אַיְזָ, בִּינְיִישׁ!

בִּינְיִישׁ

נוֹ, נָוָ, אַיךְ האָבָן חֹזֶק גַּעֲמָאַכְתָּ. גְּלוּבָן מִיר, אַיךְ האָבָן חֹזֶק גַּעֲמָאַכְתָּ.

פִּיִּגְעָ

הָאַסְטָן גָּאָר נִישְׁתְּ חֹזֶק גַּעֲמָאַכְתָּ, בִּינְיִישׁ, סְדָרַעַט זַיְךְ אַמְּאַל אַרְוֹוִים
אוֹזְן מָעוֹן מִינְיַן אַלְיוֹן, אוֹ דָּאָס אַיְזָ אַנְרִישְׁקִיטָם.

בִּינְיִישׁ

אוֹיְךְ אַ טָּאַטָּעַן דָּאָרָף מָעוֹן זַיְךְ נִישְׁתְּ אַנְלָעָגָעָן, אַ טָּאַטָּעַן דָּאָרָף שְׁלָאָ-

גָּעָן,

אוֹזְן אַ קִּינְדָּלְעַנְטָן זַיְךְ אַוְיָךְ זַיְנְיָעָן פְּלִוִיצָעָם.

פֶּעֶשׂ קָעָ

כְּיוֹוִים נִשְׁטָן, מִינְיַט אַהֲרָן, אוֹ אַיהֲרָן האָטָן גַּעַרְעַדְתָּ מִיטְּזָן טָאַטָּעַן?
בִּינְיִישׁ מִינְיַט, אוֹ מִיטְּזָן שְׁטָרַק וּוּטָן עָרְקָעָן הַעֲלָפָעָן דָּעַם
טָאַטָּעַן מִיךְ צְבוּינְדָעָן.

פִּיִּגְעָ

צִינְדָּל בְּעַסְטָר אַן אַ לִיכְטָן.

פֿעַשׂ קָעֵם

ב'קען איז דער פֿינְסְטֶער אויך זיעען. זיז צינדט און אַ שׂוועבעלע. איהר וואלט האבען אײַגעגען קינדרער, וואלט איהר שוין גאָר אַנְכֶּדערש גערעדט. איז איז בעם און וויסט אַפְּילַו נִיט, ווֹאָס אַ קינְדֶּר אַיז.

בִּינְיָשׁ

איך וואלט זיז נישט געשאנגעזעם. פֿאָר צינדען שׂוועבעלע אַומֶּזֶט, וואלט איך די פֿינְגֶּר גַּעֲבָרָאכְּעָן... איך לאָה, נאָר!

פֿעַשׂ קָעֵם

ס'אַיז מיר אַלְזַ אַיז אַיזים: יא געלאכט, נישט געלאכט. מײַנע קלְיַיַּידער זענען אַוְיפֿ' ווֹאנְדֶּר צוֹפְּוֹילַט גַּעֲוָאָרָעָן פֿוֹן שִׂימְעָעָל. ווי לְאָנְגָּנָּךְ וּוֹעֵל איך דָא זִיצְעָן? בֵּיז מײַינָּע זַיְתָּעָן וּוֹעַלְעָן אַנְהָוִיבָּעָן צַוְּפִילְעָן? לְעַבְּדָנְגַּעַרְהַיִּיט פֿוֹילְעָן וּוֹיל איך נישט, אַיז — בְּזֹועַל נישט!

זיז רַיְבִּישׁ אַן אַ שׂוועבעלע.

פֿינְיָשׁ

ニישט צינד אַומְזִיסַט, נישט צינד... איז עט יונָג, איז עט אַהֲנוֹ שְׁכַּל; ס'וויל קלְוִיג זַיְן. נאָרִישׁ קינְד! ווֹאוּ מעַן ווֹעֶרט גַּעֲבָרִירָעָן דָאָרט ווֹעֶרט מעַן פֿערְלְוִירָעָן. איזן קָעְלָעָר הָאָט דִּין מַאֲמָע גַּעֲבָרִירָעָן, ווֹאָס נישט? נאָדָן אַסְעָר ווֹי אַיז דֻּעָם גַּעֲוָעָן. די ווֹעֶנט מִיט שִׁימְעָל בְּעַדְעַקְטַּה. פֿאָרְזַּע בְּעַט מִיט זַעַק פֿערְהָאָנְגָּעָן. די זַעַק צַוְּפִילְעָט גַּעֲוָאָרָעָן. דַו האָסְט גַּעֲלָאָכְט, נַעֲקָלָאָפְט מִיט די פֿיסְלָעָד אַיז גַּעֲלָאָכְט. אַנדְעָרָע קִינְדָרָע חַוְּבָעָן נאָרָ פֿרִיה אַיז צַוְּלָאָכְעָן: אַוְיפֿ דָעַרְעָר וּוֹאָר: נאָדָן גַּאֲר אַיז קִינְדְּבָעָט... הַוּבָט עַמְּנָאָר אַיז צַוְּרָעָדָן, לְאָכְט עַמְּשָׁוִין נִישְׁט מַעְהָר, ווֹיְנָט עַס...

פֿעַשׂ קָעֵם

איך ווֹעֵל אַיצְטָעָר מַעְהָר נִישְׁט ווֹיְנָעָן... ווֹיְנָעָן — מַעְהָר נִישְׁט!

בִּינְיָשׁ

וועסט נאָד ווֹיְנָעָן אַיז די פֿוֹיסְטָעָן: בענְרָאָבָעָן דֻּעָם קָאָפְט אַיז קַיְ

שען און ווינגען... בי מיר אין וואָרעמער — אַ גוטע נאָכט!
געחט אָרוּוֹם.

פֿעַשְׁקָע
ער האט אָפְּלָו קיון שכֶּן נישט אַ געלעבער צו מאָכָען. בונטועוועט
דעם טאטען.

פֿיִגְעָע
דעָר טאטע אָזֵן אַיזְטָעָר אוּיךְ נישט שלעבט. צוֹת, מיין קִינְד, מאָ-
כָּעַן שלעבט. מעוֹן ווּרטַט בְּיֵינוֹ אָוּף זיךְ אַלְיוֹן — שִׁילְטַט מעוֹן זיךְ
אַלְיוֹן. אַ קִינְד אָזֵן דעַן נישט אַ שְׂטִיקַפּוּן אַיְגָעָן לְוִיבָּ?

פֿעַשְׁקָע
ער קָעַן דָּאָךְ נישט זעהָן אָפְּלוֹן, אָזְ אַיךְ הַוִּיבָּ אָוּף דעם קָאָפּ.

פֿיִגְעָע
אָזְ זַיְן קָאָפּ, מיין קִינְד, לִינְגַּט אַיהם צָהָן אַיְלָעָן אַין דער ערֶד.
צַיְּ לְאָכְטַט עָר אַמְּאָל, — כְּהָעָר נִישְׁטָם. קיון מאָל נִישְׁטָם. צוֹתָה נְאָגָעָן.
מעוֹן לְעַבְּטַט אָזֵן קָבָר. דּוֹכְטַט זֹהָה, כְּזָהָה נִישְׁטָם, אָזְן דִּי אַוְינְגָעָן פִּינְסְּטָעָר; אָזֵן דעַן אַ חְילְוקָן וּאוֹן בְּזַיְזָן, אַוְיבָעָן, צַיְּ אַונְגָטָעָן? אַלְץָ
אַיְינָם, דּוֹכְטַט זֹיךְ—נַיְן! אַבְּעָר נַיְן. שְׁפָרָאַיךְ מִיטָּמִינָעָן בְּלִינְדָעָ
אַוְינָעָן, אָזְ בְּלִיעָגָן גְּרוּבָן. קָעַנְסְּטַט זַיךְ נִישְׁטָם אַוְיפְּהָוּבָעָן, וּוּאָטָם
קָוָמָט פּוֹן דעם אַרְוִוִּים? ... הַוְּהָהָה — בְּזִוְּתָגְעָטָם, מיין קִינְד, בְּזִוְּתָגְעָטָם
גַּעֲרָעָכְטָם. מִיטָּמִינָעָן בְּלִינְדָעָ אַוְינָעָן שְׁפָרָאַיךְ אָיה, אָזְ דַו בְּזִוְּתָגְעָטָם
גַּעֲרָעָכְטָם; כְּזֹועַל דִּיקְמִיטָּמִינָעָן הַעֲנָר בְּעַשְׁרָמָעָן. דער טאטע
וּוּטָדִיךְ נִישְׁטָם טְשֻׁפְּפָעָן. כְּזֹועַל אַיהם נִישְׁטָם לְאָזָעָן שְׁלָאָגָעָן.
—

פֿעַשְׁקָע
וּוּאָסְטָמוֹ דעַן אַיהם צַוְּ זְאָגָעָן? כְּזֹועַסְטָמוֹ נִישְׁטָם, צַיְּ ערֶלְאָגָעָן
מַיְדָ פָּאָר לְיַעֲבָשָׁאָפְּטָם, צַיְּ פָּאָר יְסָוִרָם.

פֿיִגְעָע
כְּזֹועַל אַיהם זְאָגָעָן, מיין קִינְד, אַנְעַלְעָטָעָר קִינְד בעַדְאָרָף מעוֹן שאָ-
נוּעָן, מעוֹן דָּאָרָף פָּאָר דעם דָּרָךְ אָרְצָה אָבָעָן. ערֶקָעָן נִישְׁטָם זְעָחָן,
מיין לְעַבְּעָן, אָזְ דַו גַּעַחְפְּטָ אָום לְעַדְיָה. אַ מעָנָשָׁ, אָזְ ערֶטְרִינְקָט זַיךְ,

אַפִּילוּ אֲ שְׁמָרְיוּעַלְעַ אֵין אַיִּהְם שְׁוֹועֵר אַוִּיף זַיְד צַו הַאלְמָעַן. וְוֹאוּ
בְּיוֹטוֹ, מַיְוִין קִינְד? פֶּעֶשׂ קְעַד
אָט בֵּין אַיְתָה.
זַי צִינְדְּשַׁטְּ אָן אֲ שְׁוֹועַבְּעַלְעַלְעַ.
פֶּי יִגְעַ
אָז דָו מַאֲכַסְטַ פִּיעַר, דַוְכַט זַיְד מִיר, אָז אַיְד זַעַה דַעַם גַּאנְצָעַן
קָעַלְעַר.
פֶּעֶשׂ קְעַד
זַעַהַסְטַ נִישְׁטַ, בָּאַבָּעַ; אָז קִיְינְעַר פָוּן אָנוֹנוֹעַרְעַזְעַטְעַט אַיִּהְם נִישְׁטַ.
סְׁוּעַרְטַ וּוֹידְעַר פִּינְסְטַעַר.
פֶּי יִגְעַ
אָט, זַעַהַסְטַ, הָאָב אַיְד גַּעַמְעַרְקַט, אָז עַם אֵין וּוֹידְעַר פִּינְסְטַעַר
גַּעַוְאַרְעַן.
פֶּעֶשׂ קְעַד
כִּזְעוּל דִיר מַאֲכַעַן בָּאַלְדַר וּוֹידְעַר לִיכְטִינְג.
רִיוּבַט אֲ שְׁוֹועַבְּעַלְעַלְעַ.
פֶּי יִגְעַ
אָשָׁאָד, אֲשָׁאָד. נְעוּוִים מַעַרְק אַיְד. אַלְזַ מַעַרְק אַיְד. אַפִּילוּ
דִיךְ מַעַרְק אַיְד אַוִּיךְ אַיְד. אֵין אֲ וּוּיְילַע אַרְומַן. דִיךְ שְׁטוּב לְעַדְיַה. כָּאַטְשַׁ
וְאַרְעַמְעַן וְאַסְטַעַר; עַר וּוּטַ קְוַמְעַן פָוּן נָאַם אֲ צְוָרָאַרְעַנְעַר...
פֶּעֶשׂ קְעַד
וְוָאַם וּוּטַ פָוּן' בִּיסְעַל וְוָאַסְטַר אַרוֹיְסְקְוַמְעַן? זַאַל שְׁוַיְן זַיְגַן,
וְוָאַם עַם וּוּלְעַד. אַיְד הָאָב נִישְׁטַ גַּעַקְעַנְטַן. בָּאַבָּעַ, אַיְד הָאָב מַעַהַר
נִישְׁטַ גַּעַקְעַנְטַן! פָוּן הַונְגַעַר שְׁטָאַרְבַּעַן, אַבְיַי נִשְׁטַ לְעַבְדִּינְג פָּעַרְדַּ
פְּוּלְטַ וּוּרְעַן. אָה, בָּאַבָּעַ, בָּאַבָּעַ, בָּאַבָּעַ!
זַי וּוֹאַרְפַּט זַיְד צַו דַעַר אַלְשְׁעַר אַוִּיפְן הַאַלְזַן.
פֶּי יִגְעַ
דוּ בִּיזְטַ שְׁוַיְן אַזְוִי לְאַגְּנַג פָוּן פָּאַבְרִיק אָזָן דַעַר טְוָטוֹן הָאָט נָאַךְ נִשְׁטַ
אוֹיְסְגְּנַעְוּבְּטַ.

פֿעַשְׁקָע

די ביטערנייש וועט זיך שוין הערעו פון מיר, ציוט איך וועל
לעבען. זאג מיר, באבע, פאראואס איין אוז אונגעבלוט, ווי איך,
אייז אומעטינ? ... באבע, מיר אייז אומעטיג, מיד דרייקט! ב'יעל
אשפר אויסגעהו פאר אומעט? זאל דער טאטע קומען און מיר דאס
לייב מיט א שטרוק צופאסעווין, וועט מיר אפשר גראנגער ווערען.

פֿיִגְעָע

מיין קינד, זיבצעהו יאהר אלט — און איך זיבציג. שוער
איין צו פערמאנכען די אוינגען. פערמאנכט מען זיך שוין לא — פאלט
פון הארצען א שטיין אראב. דיר אייז אומעטיג, און מיר אייז פינס-
טער.

פֿעַשְׁקָע

מיינסטע, באבע, ב'פֿוַיל זיך צו ארכבייטען. ב'בֵין נישט פֿוַיל, באבע!
אליז איין דער וועלט זואלט איך געטההן, אבּי מיר זאל גראנגער
ווערען.

פֿיִגְעָע

מאך זיך מיין קינד, א וועג ווי אייז פון דאנען אדרויסצונגעהן.
כ'חאָבּ פריהuder געזונדיגט. מיר האט זיך געדוכט, מען רעדט, מען
שושקעט זיך... מסתמא אברהָם/תשיק געוווען. אפשר וועט ער דיך
פון דאנען ארויספֿיַהָרָען. כ'חאָבּ פאר בײַיניש'ען גערעדט, כ'חאָבּ
עס נישט געטָרט...

פֿעַשְׁקָע

אה, באבע! ווינו דו זאלסטע וויסטען, ווי אט דא קלעטט מיר; עט
רייסטט מיר מיט אייזערנע קאמען. דאס נאנצע לײַיב ווערט מיר
קאלט און ווידער הייס. איין די אוינגען ווערט מיט אכאל נאָד פֿינס-
טער, ווי דיר איין... די מאמע פֿלאָנט מיד פאר די האָר רײַסען.
איך בֵין קלְיִין געוווען. כ'חאָבּ נישט פֿערשטאנען, פֿאר ווֹסֶם. און
זיך האט מיד פֿאר די האָר געריסען. זאג, צי איין איהָר דען גראנגער
געווארען, און מיר האט וועה געטההן?

פֿרִץ גַּע

ז' האט זיך אליאן ס'הארץ געריסען. ב'וויט, מײַן קינד, ווי זי האט דיך ליעיב געהאט, נאָר די יסורים. דיין מאָמע איז פֿון הונגעֶר געשטאָרכּבען. דיך האט זיך מיט קאָרטאָפֿעל געקָרְמָעַט, אָנוּ אליאן די שְׂפִיּוּכֵץ גַּעֲשָׁלְוָנְגָּעַן, די טְרָעָרְעָן גַּעֲשָׁלְוָנְגָּעַן... שְׂוֹוִיגָּה אַ וּוּוּלָן, באָלָד ווּעַט דָּעַר טָاطָע קְוָמָעַן הַוְנְגָּרְיוֹן אָנוּ דָּוּ האָסְטָט פֿאָר אַיִּתָּן גַּאֲרְנוּשָׁט צָוְגָּעְנְגִּיט, מִיט וּוּאָס זִיך צָוְקוּיָּעַן, ווּעַט עָר באָלָד זִיְּוָן אָנוּ בְּעַס... אַ מאָמע קָעַן אלִיזָּן, אַ טָּاطָע — נִישְׁתָּה. אַ מאָמע קָעַן פֿאָר דָּעַר צִיּוֹת אָנוּ דָּעַר אַרְיִינְגָּעָהן — אַפְּילָו לְעַבְּדִיגְּעָרִי הַיִּיר, אָנוּ ווּעַן דיַיָּן מאָמע האָט גַּעֲוָיִינְט אַיְבָּעָר דָּיר, ווּעַן דָּו האָסְטָט, נִישְׁתָּה הַיִּינְט גַּעֲרָאְכָּט, גַּעֲפָאְקָט אָנוּ גַּעֲמָאוּזָלָט אָנוּ ווּעַן די צָרָה האָט זִיך אַיְזָן האַלְּזָן אַרְיִינְגְּעָלְבָּעָן, האָסְטָט שְׂוִין נִישְׁתָּה גַּעַר הַעֲרָט... דָּאָס, מִיְּזָן קִינְדָּה, הַאָב אַיְיך גַּעֲהָרְט... מִיט מִיְּנָעַ בְּלִינְדָּע אַוְיָגָן, אָנוּ מִיְּזָן לְיִוְבָּהָט גַּעֲרָעָנְט: טְרָעָרְעָן הַאָבָעָן גַּעַר שְׁרָפָעַט. אַ בלִינְדָּעָר קָעַן נִישְׁתָּה וּוּיְנָעַן. נִיְּזָן, עָר קָעַן נִישְׁתָּה. אַיְזָן דָּעַן מִאָמע מִיְּזָן טָאָכְטָעָר נִישְׁתָּה גַּעַוּזָן? ... אַיְזָן שְׁטִיקָה לְיכְטָה. אָנוּ מִיט מִיְּנָעַ בְּלִינְדָּע אַוְיָגָן הַאָב אַיְיך גַּעֲשְׁפִּירָט, ווּעַס גַּעֲהָת אַיְזָן, גַּעַת אָוִיס ווּי אַלְכְּטָמָה... הוֹרְחָרוֹה — דָּיר אַיְזָן אַוְמָעָנִיג, פֿאָרוֹאָס דָּעַן נִישְׁתָּה? אַיְיך זְועָה נִישְׁתָּה. ווּאָלְטָעָן זִיך מִיר מִיְּנָעַ אַוְיָגָן גַּעֲעָפָעָנְט — ווּי אַ קלְיָין קִינְדָּה ווּאָלָט אַיְיך גַּעֲלִיפְּעָט. בְּזַוְאָלָט דיַיָּן טָאָטָעָן דָּעַר זְעוּהָן — אָנוּ נִישְׁתָּה דָּרְקָעָנְט. דָּעַר פְּנִים מוֹזָן זְיָין פֿעָרְעָנְדָּרָט... אָז מַעַן שְׁלָאָגָט אַנְעַלְטָעָר קִינְדָּה, בעַדְאָרָף שְׂוִין דָּעַר פְּנִים זְיָין שְׂוֹאָרָץ פֿאָר יְסָוְרִים. אָז מַעַן רְיִיסְט אַ בְּתִיחִידָה פֿאָר דיַהָּר. מִיְּזָן קִינְדָּה, פֿאָר יְסָוְרִים טְהוּט עָר דָּאָס.

שְׁטִיל.

פֿעַשְׁקָע

כְּבִין אַיְזָן פֿאָברִיך גַּעֲנָאָגָן אָנוּ גַּעֲפְּוִילָט אַיְזָן דָּעַר בְּוּטְּרָנִישׁ, אָנוּ פֿוּ אַלְעָזְיִיטָן זִיצְעָן: פֿעַרְגָּעָלְטָע, פֿעַרְגָּרִינְטָע פְּנִים/עָר אַיְזָן שְׂוֹוִיגָּעָן; שְׂוֹוִיגָּעָן אָנוּ פֿוּלְעָן. אָנוּ אַיְיך שְׂוֹוִיג אָוִיך. אָנוּ אַיְזָן מִיר רְיִיסְט

עם ווערט אומעטיג. אוו, ווי אומעטיג! אי א ליכט געהט אויס און שמעלצט זיך. אוו און מונשען שמעלצען זיך, געהען אויס; בזונגען זיך אוון פאלען איין גאנצען אום — פאלט אוון איימה אוו, זאגן, זיך, פלאצט דאס הארץ. ס'איין אויפֿ מיר א פחר אונגעפאלאען. באבע! באבע! צי בין איך אומגערכט, אוו איך ענטלייף פון פיער, איך זאל זיך ווי א ליכט נישט צושמעלצען? ... אוו איך זעה, ווי א פנים ווערט געל, ווי א בלעטעל איין אסיען, האב איך מורה. ווערט מיר ביין צום שטארבען. מיר דאכט, אוו מיט איניכט אוין פון זוקניטשט געווארען. אוו די אוינגען... אוו, באבע, כ'חאכ עס נאך מורה ארויסצ'ורעדען פון מיין מוויל. אוו דא איין נאך ערנגער... זאגן, באבע, צי פיהלסטו נארנישט, ויצענדונג איין קעלער, אוו דער גויסער מוייער ליגט אויפֿ דיר, אויפֿ קאָפּ, ליגט אוון דרייקט דעם שארכבען מיט'ן מוארד אינאיינעם?

פִּיְגַּע

קושט פֶּשֶׁגֶע'.

אה, די יוגענד! ווי עס פיהלט, ווי עס שפירט דעם וועהטאג! בין איך יונגען געווען, מיין קינד, מיט אוינגען, איין דינען יאהרען, האט מיזו לייב אֶלְזִי געשפרט. וועה האט געהטאָן — אונערבאָרעדינגע יסורים, מעו האט מיר מײַנע גליידער געבראָכען. כ'חאכ די לייד פען ערביבען — בייז בְּלוֹט, פאר יסורים ערביבען אוון געשוויד גען. כה איין געווען מעהר, צום שוועינגען — גבורה געווען. די גבורה איין ביי היינטיגע קינדרער נישטָא... הוייחוּהוּ-יסורים, יסורים אוון קיון גבורה איין נישטָא.

אַבְּרָהָמִיק

קומט איין.

גאָר איין דער פינסטער זיצט איהר. אוו ווער דא?

פִּעְשָׁקָע

קומ אַהֲרָן, אַבְרָהָם/טִשְׁקָה.

פִּיְגַּע

מיר האבען זיך פארערdet אוון קיון פיער נישט אַנְגַּעַזְנָדָען.

א ב ר ח מ ' ט ש יק
אין דער פֿינְסְטֶדֶר זעהט מען נישט, ווי מײַז פֿנִים איז איז שאושע
פֿערשְׁמִירֶט.

פֿעַשְׂקָע

ס' איז קאלט אויף דער גָּס?

א ב ר ח מ ' ט ש יק

א פראסט א שטארקעד. שטעהנדיג איז דער הויך אויף די קוימענס,
אייז נאך קעלטער. דער ווינְד בלְאָזֶט פֿוֹן אלְעַז זויטען.

פֿעַשְׂקָע

מען קען נאך אמאָל פֿוֹן אויבען אַראָבְּפָאַלְעָן אויך. דער ווינְד קען
א טרייב טהאָן.

פֿיַיְגָע

אויפֿן גְּלוּיכָען וווען ווערט מען נאך גִּיכָּעֵר גַּעַשְׁטָרָאָפְּט.

א ב ר ה מ ' ט ש יק

ס' איז גוֹט צו שטעהן אויפֿן שְׁפִּיצְׁן דאָך אָזֶן קוקען איז גָּס אַראָבָן
זעהען, ווי די מענשען קנוּרָען זיך. זיך דרעעהן זיך אַיז אַיז דרייעַן
אָזֶן לְוַעֲפָעָן פֿונְקָט, ווי עַמְצָעָר ווֹאָלְטָז זיך מִיט אַלְגָּנָעָר בִּיטָּש
טרויבָעָן.

פֿעַשְׂקָע

אט צינְדֶר אָזֶן דָּאָם לְעַמְפָעָל. אויפֿן טִיש שטעהט עַמ. מִיר איז קאלט
אייז די פִּיס, כְּגָעָה בָּאָרוּפָה.

א ב ר ה מ ' ט ש יק

ער צינְדֶט אָזֶן אַ קלְיָוִן לְעַמְפָעָל אָזֶן לְאָזֶט עַמ שטעהן אויפֿן טִיש.
דעַם קְעַלְעָר חִילְעָן שְׁאַטְעָנָס אַיזָּן.

פֿיַיְגָע

שׁוֹוִן לְיִכְתִּיג?

א ב ר ה מ ' ט ש יק

וּאָס הָאָט אַיהֲר זיך אַזְוִי אַיְנָגְעַנְדוּרָעַט אַיְנָאַיְנָעַם?

פֿעַשְׂקָע

בעפְּרִוּיָּשׁ זיך פֿוֹן דער אלְטָעָר; אַיהֲר גַּזְוִיכְתָּא אַיז בְּלָאָס אַחֲן ፪

שפֿוֹר פֿוֹן פְּרַעֲלִיכְקִיּוֹת. מִיר האַבעַן זיך גַּעֲוָאַדְעַמֶּט. אוֹי, בַּיּוֹטו
שַׂוְאַרְץ! וּוֹאַש אַב דַּעַם פְּנִים בַּיִּ אָונָן.

זַי דָּרְיָקְט זַיְוָן חַאנָן.

אַב רַחַם' טַשִּׁיק

ער קוֹקֶט זַי אַצְּיוֹת אַיְן דַּי אָוִוְגָּעַן. וּוֹאַשְׁטַזְׁוֹן.

פִּינְגָּע

פּוֹנְדְּסְטּוֹוּעַגְּעַן, מִיּוֹן קִינְר, מַאַךְ פִּיעַר. אַפְּשָׁר וּוּעַט ער וּוּאַס
ברַעַנְגַּעַן פֿוֹן גַּאַס, וּוּעַט מַעַן פְּרַעְרָקְעַן.

אַב רַחַם' טַשִּׁיק

נוֹ, אַיְצְטָעַר בַּיִּן אַיךְ שַׁוְּן וּוּוִיס?

פִּעְשָׁקָע

בִּיזְטַנְאָךְ אַלְצַיְן אַיְן סָאוֹשָׁעַ פְּרַעְשְׁמִירַט.

זַי פְּאַלְטַ אַיְהָם אַוְיָפְּן חַאלָן. אַ וּוֹיְלָעַ שְׁטַוְיל.

פִּינְגָּע

מַאַכְּסָטוֹ פִּיעַר?

פִּעְשָׁקָע

סּוֹדְעַט אַיְהָם וּוּאַס אַוְיָפְּן אַוְיָעַר. זַי קוֹקֶט אַנוֹיָף דָעֵר אַלְטָעַר,
רַעַדְשׁ חַוְוִיָּן.

אַיְן אַ שְׁטָאַרְקָעַר פְּרָאַסְט, זַאַנְסָטוֹ?

אַב רַחַם' טַשִּׁיק

אַ פְּרָאַסְט אַוְן אַ וּוִינְדָּה.

פִּינְגָּע

שְׁטָעַלְסָטוֹ וּוּאַס צָוֵם פִּיעַר. דָעֵר טָاطָע וּוּעַט קְוֻמָּעַן. זַאַל ער נִוְשַׁט
זַיְוָן אַיְן כְּעֵם.

פִּעְשָׁקָע

זַי זַאַגְּשַׁ אַבְרָהָמְטְשִׁיקָעַן וּוּאַס. ער צִוְטָעַר אַוְיָף, זַי בְּעַפְּרִוִּישָׁ זַיְק

פֿוֹן אַיְהָם אַוְן בְּלִיְבַּט שְׁטַחַנָּן צְעַשְׁטָרוֹוִיט.

אַ לְעַדְיָגָעַ שְׁטוֹבָה, אַ לְעַדְיָגָעַ שְׁטוֹבָה...

אַב רַחַם' טַשִּׁיק

ער גַּעַתְשַׁ צַוְּעַד פְּשָׁקְעַן, נַעַמְתַשְׁ אַיְהָר חַאנָן.

פ י י ג ע

אברהם' טשיך איז שווין אועוּקְנָעָנָנֶן?

א ב ר ה מ' ט ש י ק

איך בין דאס.

ער רעדט איהר ווֹסֵס אַוִיפֵּן אויער.

פ ע ש ק ע

שאַקְעַלְתִּי מִיטֵּן קָאָפּ, ווֹי אֲצִיבְכָּעַן אַוִיפֵּן נַיְוִין.

רעדט הויך אוייף

דעָר אַלְטָעָרָס זַיְוִיט.

וּזְיִיכְתָּהָבָעַן זַיְוִיךְ גַּעַשְׁמָאַלְצָעַן עַנְטָקָעָנָעַן פִּיעָר, אַזְוֹן פָּוּן טָאגּ
צַוְּתָאָגּ אַיְינָנָנָנָנָן... כְּהָאָבּ נִישְׁתָּמָעַן גַּעַוְאַלְט פָּאָר דָּעַר צִיְּתָאָזְוּן
דעָר עַרְדָּאָרְיִינְגָּהָה. מַיְוִין יַוְנְגְּבָלָהָט ווֹיְלָנָאָךְ לְעָבָעָן, מַיְוִין יַוְנָגּ
הָאָרֶץ ווֹיְלָנָאָךְ אַוִיפְּבָלִיְהָעָן. בֵּין אַיךְ אַוִיפְּגָנְשָׁתָאָנָעָן פָּוּן שְׁלָאָפּ
אַזְוֹן דָּעַרְזָעָהָעָן, אַזְוֹן מַיְינָעַן קָלְיוֹדָעָר זַעַנָּעַן צְוֹפְּיָוָלָט גַּעַוְאָרָעָן, אַוִיפֵּן
וּוֹאָנָדּ הַעֲנָנָנָדָגָן.

זַיְוִיט בְּעַגְרָאַבְּתִּי אַיהֲרָא קָאָפּ אַוִיפֵּן זַיְוִין בְּרוֹסְטָן, אַזְוֹן אַיהֲרָא קָעַרְפָּעָר

צִיְּשָׁעָרָתִי פָּוּן גַּעַוְוִוִּין.

פ י י ג ע

קִינְדָּעָר, דָּעַר טָאָמָע ווּעַט קָוְמָעָן.

פ ע ש ק ע

אַיְידָעָר דָּאָס אַוִינָן זַאָל דָּעַר צִיְּתָאָנָהוּבָעָן צַו זַעַהָעָן אַלְאָן,

וּוֹאָס אַרְוּם טָהָהָט זַיְהָ, אַזְוִין שַׂוִּין גַּלְיְיָבָעָר...

פ י י ג ע

שְׁלָאָגָט זַיְוִיט אַיְבָעָר.

שְׁוַילְט זַיְדָנָשְׁטָט, מַיְוִין קִינְדָּר! בִּזְוֹת נָאָךְ יַוְנָגָן. מַיְרָו ווּעַט שָׂוִין

קִינְמָאָל גַּוְטָנִישְׁט זַיְוִין. כְּהָאָבּ נָאָךְ מָרוֹאָ, פִּיוּוֹעָו ווּעַט קָוְמָעָן.

פ ע ש ק ע

זַאָל עַר קָוְמָעָן, זַאָל עַר קָוְמָעָן, זַאָל עַר מַיְוִין לְיִבְּ מִיטָּזִינָעָ פִּים

טְרַעְטָעָן.

א ב ר ה מ' ט ש י ק

קִיְוִין מַעְנָשָׁ אַזְוִין דָּעַר ווּעַלְטָ דָּאָרָף זַיְדָנִית לְאֹזְעָן מִיטָּדִי פִּים טְרַעְטָעָן.

אַפְּלִילוּ נָעֲגָנוּ אֶן אַיְוָגָנָעָם טָاطָעָן וּוֹאַלְטָ אַיךְ אַוְפְּנָעַשְׁתָּאָגָעָן.

פֵּעַשׂ קֵעַ

דריקט איהם צו זיך און קוישט איהם שטייל.

ניין, ניין, ניין. ביזט ניט גערעט, מיין מאמע האט מיך געלאוזן. גאנץ רוחיג איבערגעלאוזן. זי האט געדארפט שוין מיט די שאָר בענץ אויף די אויגנען פון קבר צורייך אַרוֹסְמַשְׁפְּרִינְגָּעָן אָוּן מיך ניט פערלאוזן.

וּוַיְוָנָת. בְּלוֹיְבָעָן בְּיוֹדָע גַּעֲרָעֶמֶת.

אַבְּרַהָּמְמָעַט שֵׁיכָק

וּוַיְשִׁיטָּה די טְרָעָרָעָן.

פֵּיְגֵעַ

וּוַיְוָנָת נִשְׁטָמָט, וּוַיְיָנָת נִשְׁטָמָט. מענשען, וּוְאָסָטָהָבָעָן לִיכְתִּינְגָּע אַיְוָגָען טָאָרָעָן נִשְׁטָמָט וּוַיְוָנָת. גַּעֲזָהָעָן מאמעט, די באָקָעָן גַּעַל גַּעַוָּאָרָעָן פּוֹן צְוְפִּיעַל וּוַיְוָנָת אָוּן דָּעָר יְוָנָהָר. גַּעֲבָלִיבָעָן פְּלָעָקָעָן. שוין אויפֿעַן גַּאנְצָעָן לְעָבָעָן גַּעֲבָלִיבָעָן...

פֵּעַשׂ קֵעַ

בֵּי מִיר, באָכָעָן, וּוְעַלְעָן קִיּוֹן גַּעַלְעָן פְּלָעָקָעָן נִשְׁטָמָט בְּלוֹיְבָעָן אוֹפְּהָ די באָקָעָן...

פֵּיְגֵעַ

אַבְּרָהָמְמָעַט ! בִּזְטָמָרָנָס דיַיְן מאמעט. דיַיְן מאמעט האט דיַיךְ לִיעָבָן. אָזְזָעָן האט אַמאָמען, וּוְאָסָטָהָבָעָן לִיעָבָהָבָעָן. אָזְזָעָן גַּעַוָּאָרָעָן גַּעַגְגָּוָן. בִּידָרָעָן וּוְעָרָט גַּרְינְגָּר. אַפְּלִילוּ אָוּן דָּעָר עַרְדָּי לִינְגְּנָדָגָן, לִירָעָן דיַמאָמעט, האָבָעָן קִיּוֹן רֹוחָה נִשְׁטָמָט, סְטָהָוָת זַי וּוְהָ...

פֵּעַשׂ קֵעַ

קוּשָׁט אָוּן חָלָט אַבְּרָהָמְמָעַט ! זַי מַאֲכָט אִים אַצְּיוּבָעָן, עַר זַי אַזְוּעָקָעָהָן. רַעַדְתָ הָוִיד. דָעָר טָاطָע וּוְעָט באַלְדָ קָוָמָעָן !

פֵּיְגֵעַ

וּוְעָר וּוַיְיָנָת עַס אָוּן דָעָר שְׁטִיל ? וּוְעָר וּוַיְגָט ?

א ב ר ה מ ' ט ש י ק

וועינקעט וואס צו פֿעַשְׂקָעֵן.

א גוֹטֶעֶן אֲכַטְּ ! כְּיוּעַל נָאָד הִינְטָ אָפְשָׁר נָאָד אַמְּאָל קְוֹמָעָן.
בלִיבְנֶשׁ נָאָד אַ וּוּיְלָעַ בְּיָם טְוִוָּר.

פֿי יִגְעַ

געַה גַּעַזְוָנָה, מַיְוַן קִינְדָּ!

פֿעַשְׂקָעֵן קִעְשָׂעֵן

שְׁטוּחַת גַּעַבְעָן אַיְוּוָעָן צְוַתְּרָאָגָעָן.

א ב ר ה מ ' ט ש י ק

גַּעַתְּ אַרְוֹוִים גַּיְתְּ אַרְאָבְגַּעַתְּמַעְנָדָהָגְּ דִי אַוְיְגָעָן פֿוֹן פֿעַשְׂקָעֵן.
שְׁטָהָן,

פֿי יִגְעַ

הַוְּהַהְהָן. — דִי יְוָגָעָנָה, דִי יְוָגָעָנָה, דִי שְׁעַהְנָעָה, לִיכְטִינְעָה יְוָגָעָנָה!
אַיְוּוָעָן אַ וּוּיְלָעַ אַרְוֹוּם. מַיְוַן קִינְדָּה, דַו בְּיוֹזַט הַוְּנָגָעָרִיגָה, מַאָד פֿיְיעָרָ אַיְוּוָעָן.

פֿעַשְׂקָעֵן

נַיְוָן, באַבָּעָן, אוֹיךְ בְּיוֹן נִישְׁתְּ הַוְּנָגָעָרִיגָה.

פֿי יִגְעַ

איַזְ דִּיְוָן קָוָל לְוָנְטָ עַם, מַיְוַן קִינְדָּה; עַם צִיטָעָרָטָה.

פֿעַשְׂקָעֵן קִעְשָׂעֵן

נַיְוָן, באַבָּעָן, כְּבָיוֹן נִישְׁתְּ הַוְּנָגָעָרִיגָה.

פֿי יִגְעַ

שְׁעַהְנָעָה, לִיכְטִינְעָה יְוָגָעָנָה...

אַ שְׁוּעָרָעָ שְׁמוֹלְקָנוֹיָטָה.

פֿי יִגְעַוְעַ

קוֹמֶט אַרְיוֹן. עַר אַיְזָ אַוְיְגַּעַדְרָעָהָטָה פֿוֹן קָעָלָטָה. לְעַגְתָּ אַוְיְפָן תְּיַשְׁ

אַ קְלוֹינָעָם טְוִיל פֿוֹן אַ לְאָבָעָן שְׁוֹוָאָרֶץ בְּרוּיטָה. דְרָעָתָ זִיד אַרְוֹם אַיְוּ

שְׁטוּבָה.

פֿי יִגְעַ

פֿיוֹוּעָ?

פ י י ו ו ע

שוויגט. ער זעט זיך ביומ טיש, אונגעשפארט דעם קאָפ אויַפּן
האנד.

פ ע ש ק ע

קוקט איהם אָן, שטעהענדיג ביומ איזווען.

פ י י ג ע

הויבט זיך אויַפּן אַהֲרָפְּט, פִּיוּוּ, דָּו בִּיּוּט דָּאָךְ נַעֲמֹעַן, הא? פֻּשְׁעַ, דָּעַר טָאַטָּע אַיְזָנָע?
קָוְמָעַן?

פ ע ש ק ע

יא.

פ י י ג ע

לעג אָן אַ פִּיוּר, פֻּשְׁעַ, האָסְט וּאָסְט גַּעֲבָרָאָכְט, פִּיוּוּ? בִּיּוּט
אָוֶרֶאי הָנוּנָעָרִין, זָו וּזָעַט אַוִּיךְ אָוָמָנָעָנָעָן.

פ י י ו ו ע

ברויט לִינְגַּט אַוִּיפַּן טִיש.

פ י י ג ע

דָּעַר בְּרוּיט, דָּעַר בְּרוּיט. אַיְזָנָע אַ פְּעוֹלָה, אָזְדוּ דָּו בִּיּוּט... בְּרוּיט
קָעָן גַּעֲנָג זַיְן, אָבָעָר...

פ י י ו ו ע

לְאֵזֶן, מַאֲמָעָן, צְרוֹרָה.

פ י י ג ע

דָּעַר מַאֲמָעָם בְּלִינְדָּע אַוִּינְגָּעַן טָהָוָן וּוָהָה. דָּעַר מַאֲמָעָם אַלְטָהָרָץ
טָהָוָן וּוָהָה. דָּאָסְטָוּן וּוָנְגָעָן בְּלֹאָט גִּיסְטָזְיךְ; סְגַהַת אַיְזָן.

פ ע ש ק ע

פָּאָר מִיר דָּאָנָה נִישְׁטָם, בָּאָבָעָ.

פ י י ג ע

הָאָסְט גַּעֲבָרָאָכְט בְּרוּיט, הָאָסְטָו,—אַ פְּרָעָהְלִיכָּעַן פְּנִים צָו אִיהָם
וּוְאַלְסָטוּ גַּעֲבָרָאָכְט. אַ פָּאָר וּוּרְטָעָר גּוֹטְהָאָרְצִינָעָן וּוְאַלְסָטוּ גָּעָר
בְּרָאָכְט. — בְּרוּיט אַהֲן דָּעַם — סָמָ אַיְזָעָם.

פֿרֶץ וְעָמֵד

סֵם מֵיר נִישְׁטָמֵן בְּלוֹטָם, מַאֲמָעָם!

פֿרֶץ גַּעַם

עם לִינְגַּט דָּעַר בְּרוּיט אַוְיפָּן טִיש — פְּאַרְדוֹאַס עַסְטָמֵן אֲלֵיכֶם נִישְׁטָמֵן?
זַי גַּעַת צַו צַו פְּיוּוּעַן אָוֹן פְּרוּט אַיְהָרָע הָעֶנֶּד אַיְבָּעָר זַיְעָן אַקְסָעָל.
שַׂוְוִינְגַּסְטָם, פָּאָר דָּעַם חַאְבָּאַיְךְ שַׂוְוִין גַּאֲרָמָרָא. וְאָסָשׁוּוֹיְגַּנְטָמָאַיְהָרָע?
אַשְׁטוּבָּמֵיט מַעְנְשָׁעָן, אָוֹן עַס אַיְזָשְׁטִילְלָן... וְאוֹזָעָנְשָׁעָן זַעְנָעָן, דָּאָרָט
אַיְזָשְׁוּעָר דָּי שְׁטִילְקִיטָם צַו פְּעַטְרָאָנוֹן. מָאָר אַפְּרַהְלִיכְבָּעָן פְּנִים,
זַיְוַן נִשְׁטָמֵן מַבִּישׁ דָּעַם בְּרוּיט. אַטְיש אַיְזָן אַמְּבוֹחָאַזְוָן דָּעַר בְּרוּיט
— זַיְוַן חַיְלִינְגָּר קְרָבָן, זַיְוַן אַיְחָם נִשְׁטָמֵן מַבִּישׁ.

פֿרֶץ וְעָמֵד

קוֹקְשָׁאַן דָּי אַלְמָעָמֵיט אַוְיְפְּגָעָרְגָּעָט אַוְיְגָעָן.

פֿרֶץ גַּעַם

שַׂוְוִינְגַּסְטָמוֹ גַּאֲרָד: וְוַיְוַיָּס אַיְךְ שַׂוְוִין גַּאֲרָנִישְׁטָמֵן וְוַאֲסָשָׁצָוּן
דִּיר. וְוַיְוַיָּס אַיְךְ שַׂוְוִין גַּאֲרָנִישְׁטָמֵן וְוַאֲסָשָׁצָוּן בְּיַיְדְּ אַוְיפָּן הַאֲרְצָעָן
אַיְזָן. שְׁרוּיְסָטָן, וְוַיְוַיָּס אַיְךְ: שְׁזַיְאַנְגָּסְטָן, פִּיחָל אַיְךְ: אַבְּעָר דִּין
שַׂוְוִינְגָּעָן... גַּאֲרָאַזְוָן קִינְדָּס קָאָפְּ אַלְסָטָן דִּינְעָן יְסָרִים נִשְׁטָמֵן
אוֹיְסָגְּנִיסָעָן... סְאַיְזָן אַיְהָרָגְּנָגָן. פְּעַשְׁקָעָן! וְאוֹזָעָבְּזָוָתָן? אַוְיָאַפְּ מֵיר
גִּיסְדִּין צָאָרָן אַוְיָס, דִּין בִּטְעָר הַאֲרָגָן, אַוְיָאַפְּ מֵיר.

פֿרֶץ וְעָמֵד

בְּעַחְאַלְתָּן זַיְוַן קָאָפְּ אַוְיפָּן אַרְעָם.

פֿרֶץ גַּעַם

אַיְצָטָעָר אַיְזָן מַעְהָר, זַיְוַן שְׁטָעָנְדִּיגָן, פְּעַרְבִּיטְעָרְטָט דִּין הַאֲרָגָן—שַׁאֲזָן
דִּין קְנָדָן. זָאָל זַיְוַן אַיְהָרָוּוּגָן... פְּיוּוּעָן, רָעָד וְיָד אַוְיָס פָּאָר
מֵיר. כְּבִין דָּאָךְ דִּינְגָּעָן אַמְּמָעָן, גַּעַדְעַנְגָּסְטָן, דָו בִּיזְטָן אַקְנְדָר
גַּעַוּעָן, כְּחַאְבָּאַיְךְ אַוְיָהָרָמָיְוָן שְׁוִים גַּעַכְאָוּעָט, כְּחַאְבָּאַיְךְ אַיְן
מַיְינְעָן טְרַעְרָעָן גַּעַבְאָדָרָעָן. הַאֲסָטָן גַּעַוְוִינְגָּט אַיְזָן גַּעַלְאָכָט, אַלְזָן בְּיַיְדְּ
מֵיר אַוְיפָּן שְׁוִים. רָעָד אַיְצָטָעָר אַוְיָד פָּאָר מֵיר—כְּזָוּעָל נַאֲךְ חָעָד
רָעָן, אַיְזָן אַוְיָבָן אַיְךְ וְוַעַל קַעְנָעָן, וְוַעַלְעָן נַאֲךְ מַיְינְעָן בְּלִינְדָעָן אַוְיְגָעָן
וְוַיְיָנָעָן.

פִּיְוָוָע
שטעטלט זיך פַּלוֹצָלָגָג, שְׁרוֹיטָ אֲוִיט, מֵיטָ גְּרוֹוִסָּ שְׁמַעְרָצָעָן אַוּוֹפָן
געזיכט.

מַאֲדָמָע! מַאֲדָמָע!

פִּיְוָגָע
רעֶדֶןָה, רָעֶדֶןָה...

פִּיְוָוָעָע
נְנִין, בְּקָעָן נִישָׁטָם...

ער געהט אַרוֹוִסָּ פָּוָן שְׁטוּבָ.

פִּיְגָע

וְאוֹהַיְן טְרָאָגָסְטוּ דְּיוֹן בִּיטָּעָרָהָרָן, מֵיָּוָן קִינְדָּ!

בלְוִוְיבְּשָׁת שְׁטָעָהָן אַיְן מִיטָּעָן שְׁטוּבָ.

פִּעְשָׁקָע

געהט אַרוֹוִסָּ אַוְוָף דָּעֶר גָּאָס אָוָן קוֹמֶט שְׁנָעָל אַרְיוֹן צְרוּיקָה

פִּיְגָע

וּוְעָר אַיְזָעָס?

פִּעְשָׁקָע

דָּאָם בֵּין אַיְזָה,

שְׁטָוִילָה.

פִּעְשָׁקָע

גַּעֲפִינְשָׁ אַ שְׁטוּרִיקָה, אָוָן וּוּרְעָנְדָה דַּי אַלְשָׁעָ רָעֶדֶט, צִוְחָתָה זַי אַיְהָם
דוֹרֶךְ אַיְבָּעָרָן רָעֶהָרָ פָּוָן אַיְוּוָעָן, נְעַבְעָן שְׁוָרָ פָּוָן צְוּוִיתָעָן צִימָעָרָ.

זַי אַרְדָּעָנְטָ אַיְזָה אַ שְׁלִוִוָּתָה. דַּי הָעָנָד אַיְהָרָעָ צִימָעָרָן.

פִּיְגָע

דָּעֶר בְּרוּוּט לְיָגֶט אַוּוֹפָן טִישׁ פֻּרְעָוִיתָםְטָה. אַוּוֹפָק אַיְהָם חָאָט זַיךְ
אוַיְסְגָּעָנְגָּסְעָן דָּעֶר יִם יִסְוּרִים. וּוְעָר קָעָן אַיְהָם צָוָם מַוְיל נַעַמְמָעָן?

וּוְעָר זַאל אַ מַוְיל עַפְעַנְעַנְעָן? ... כְּשִׁפְרָה, וּוְעָר בָּאַלְקָעָן בּוּגָנָט זַיךְ
ニידְרִוְינְגָעָר אַרְאָב אַיְבָּעָר מֵיָּוָן קָאָפָה... וּוְאָס טְהָוָסְטוּ, פָּעַשְׁקָעָ?

פִּעְשָׁקָע

מִיר חַלּוּמָט, באָבָעָ.

פִּיְגָע

וואם, מיין קינד?

פַּעַשְׁקָע

או דאס לְעַבְעָן וווערט גְּרִינְגֶּר אָוֹן לְיכְטִינְגֶּר.
ווארפט זיך דער אלטער אויפֿן האלו.

פִּיְגָע

דו צויטערסט, מיין קינד.

פַּעַשְׁקָע

קושט די אַלְשָׁע,
מיר חַלּוּמָט זַוֵּךְ, באבע.

פִּיְגָע

קושט פְּשַׁקְעָן.

וואם, מיין קינד?

פַּעַשְׁקָע

או נישט אייביג ווועט זיך די יונגענד אַזְוֵי פְּלַאנְגָּן.
בלוייבען ביידע שטעהן אַרְמוֹגָעָנוּמָעָן.
שטיל.

פִּיְגָע

פארויס קלאפט אַזְוֵי שטארק דיין הארי, מיין קינד? ... שטארק
אַבְעָר אָונְרוּהִיג.

פַּעַשְׁקָע

פאר שמחה, באבע...

שטיל.

פַּעַשְׁקָע

בעפריות זיך פון דער אלטער. זיך געהט צו שטיל צום טיש און
חויבט אָן לאנגזאם אַראָכְלָאָזָעָן דעם פְּיוּרָר פון לאָסָט, בעמיהענדייג זיך.
די אַלְטָע זאל נוּט מערקען.

פִּיְגָע

שטעהענדייג אַין מוטען שטוב ועדט, זוֹ צוֹ זיך אַלְיוֹן.
דאָס לְיכְטָה לְעַשְׂתָּה זיך... דאס לְיכְטָה לְעַשְׂתָּה זיך...

פונקען

א פאר שטראיכען.

1913

פָעָרֶז אַנְעָן :

פָעָרֶז

מְאַט עַל עַ, אִיחָר קִינְד.

גַּדְלֵי חָ, אִיחָר גַּעֲשְׁתָּאַרְבָּעָנָם מַאנְסָם פָּאַטְעָר.

סְעַנְדָּעָר, וּוֹאוִינְטָדִ צְוּוֹיְתָעָ טִיר, אַוּוֹפְּ דִעְם
איִיגְעָנָעָם בּוֹידָעָם.

מַלְכָה, זַיִן וּוַיִּיבָּ

א בויידעם-שטייבעל. די סטעליע און הינטערגרונד
צו די פענטער אראבעבויגען. צוישען די פענטער אַ
נויה-מאשיין, איבערגעדעקט. רעכטס און לינקס געלגערטס. זוּ
מער פארנאכט. אויף און געלגערט ליגט דער אלטען
גָּדְלִיָּה, שלאפעט. געגענאיבער, אויף א געלגערט זיצט
פֿעֶרֶיְל, נבענן איחר ליגט איחר דרייד-יאחריגער מָאַ-

ט עַל עַז; זוּן קעפְּלָעַל אויף איחר שויס.
פּוּן איחר אויסגעמאטערט, אויסגעוווינט געוויכט קוקט אַרוֹוִס
שעהנקויש און יונגענד. זי ענדיגט פֿלְעַבְּטָעַן אַיהֲרָעַ לאָנְגָּעַ גָּלְדוֹיגַ
בלאנדע האָר. פּוּן צוּוֹת צוּוֹת בּוֹיגַט זיך אַיבְּרַעַן קינד און קוּשַׁט
אייהם אויף'ן קעפְּלָעַל. זי רעדט מעהָר פֿאָר זיך, ווּ צוּם קינד.
קינד מײַנס, לִיכְטָמִינִיס... ווּז דער טאטָע דִינְעָר זאָל אַיצְטָעַר
לְעַבְּנָן! קינד מײַנס, לִיכְטָמִינִיס!
קוּשַׁט אַיהם לאָנְגָּע און שטיל,

מָאַט עַל עַז

דער טאטָע טְהוֹיִינְט נִישָׁה קְומָעָן?
פֿעֶרֶיְל
נוֹיָן, מײַן קינד.

מָאַט עַל עַז

דוּסְ'נִישָׁה גַּעַחַן צוּ אַיהם?

פֿעֶרֶיְל

דיין מאמע דארך איחר שועעלכְּבָּעַל הייטען. אויף דיין מאמען ווועט
גָּאָטָרָהָמָנוֹת האָבעָן. צוּוֹיָעַב דִיר, מײַן לִיכְטָמִין, ווועט ער דיין מאמען
אויף דער ערְדָּה לאָזְעָן.

מָאַט עַל עַז

חוּבִּיכְט זיך אַונְטָעַר אָון קוּשַׁט די מְוֻתָּעַר.

הָאָבָּא אַיְדָּה דִיךְ טַאַקָּעַ לִיעַבָּר.

פֿעֶרֶיְל

וואֹי טְמָעָן גַּעַרְוָפְּעָן דיין טְאַטָּעָן?

מְאַט עֲלַי
מִין טָاطָעָן רֹופֶט מַעַן עוֹר.

פֻּעָר יְלָלָה

וּוַיְוִינְגַּת אַיִן דָּעַר שְׁטִילָה.

עוֹור האָט מַעַן גַּעֲרוֹפָעָן דִּין טָاطָעָן. אַיְצָטָעָר... וּוְאָס אַיּוֹ מִין
לְעַבְעָן וּוּרְטָט אַהֲן דִּיר?

מְאַט עֲלַי

פָּעָרְדָּעָקָט זְוִיָּן גַּעֲזִיבָבָ.

וּוַיְיַנְסָט אַוְיָף מִין פְּנִים, מַאֲמָע.

פֻּעָר יְלָלָה

קִינְד מִיְינָם, לִיכְטֵט מִיְינָס... נָנוֹ שָׁא — דִּין מַאֲמָע וּוּטָט שְׂוִין מַעַהָר
נִישְׁטָט וּוַיְיַנְסָעָן. נַאֲרָעָלָע, דָו וּוַיָּן נִישְׁטָט. דִּין מַאֲמָע וּוּטָט דָאָךְ פָּאָר
דִּיר אַיְהָר גַּאנְצָע לְעַבְעָן אַבְגַּעַבָּעָן. זַי וּוַיְיַנְסָט, אוֹ דָעָר וּוְאָס אַיּוֹ.
חַיְמָעָל זָאָל זַי נַעֲבָעָן אַיְהָר שְׁוּעָלְבָּעָלָע לְאַזְוָעָן.

מְאַט עֲלַי

אַיְד נַאֲר גַּעֲלָאָכָט. אַיְד טָאָקָע נִישְׁׁשָׁן' גַּעֲוָאָלָט וּוַיְיַנְסָעָן. נִיבָב, אַיְד דִּיר
קַעְמָעָן דִּין קָאָפָ.

פֻּעָר יְלָלָה

קִינְד מִיְינָם, לִיכְטֵט מִיְינָס, סָאיָן שְׂוִין בָּאָלָד נִישְׁטָטָא וּוְאָס צָו קַעְמָעָן.
אַלְעַז אַיּוֹ אַוּעָק מִיטָּזָרָה.

מְאַט עֲלַי

אַיְד וּוַיְלָע עַסְעָן.

פֻּעָר יְלָלָה

וּוַיְלָסָט עַסְעָן? ... וּוַיְלָסָט עַסְעָן — בָּאָלָד וּוּטָט דִּי מַאֲמָע קַאָכָעָן.
פָּאָר אַיְהָר קִינְד צָוָם עַסְעָן.

מְאַט עֲלַי

וּוְאָס דָו קַאָכָעָן?

פֿעַרְיָה

וואס איך קאכען? ... קומ, מײַן קינד, לאכמֵיר זעהן, וואס אין קוּרְפָּרֶט איז פֿאַרְהָאנְגָּן... וואס איך וועלְ קאכען, מײַן קינד...
זִי עֲפַעַנְתָּ אֹוִיפָּ אַ קּוּפְּרֶט, וְאָס שְׁטָעַחְתָּ נִיטְ וְוַיְוִיטְ פֿוֹן אַיהָר
גַּעַלְגָּעָר.

מְאַטְ עַלְעַלְ

איך באָלָד אַרְיִינְקִירִיכָּעָן אַין קּוּפְּרֶט, אָנוּ דָו מַעֲרַמָּהּ

פֿעַרְיָה

זְהָסְטָ, מְיַיְן קִינְד? סְאַיְן דִּין טַאַטְעַנְסָ נִיעַר אַנְצָוָן. קִיּוֹנְמָאָל
וּוְעַטְ עַרְעַס שְׂוִין נִישְׁתָּאַנְטָהָן.

מְאַטְ עַלְעַלְ

איך ווּרְעַעְןָ גְּרוּיסָ, אַיךְ אַנְטָהָן.

פֿעַרְיָה

נָאָטָ וְוַיְוִיםָ, נָאָטָ וְוַיְוִיםָ. זַי בִּינְדָשָׁטָעָס אַיְוָן אַיְוָן לַיְוָאלָאָן. פָּאָר דָעַם
וּוְעַטְ דִּי מַאַמָּעָ עַסְעָן קְרִינְגָּעָן פָּאָר אַיהָרְ קִינְדָה. זַי נֻהְמָטָ אַרוּסָ
פֿוֹן קּוּפְּרֶטָ אַ לְאַנְגָּעָן דַּאַמְּעַן-דַּאַמְּטָעָלָ פֿוֹן שְׁוֹאַצְּרָעָן שְׁטָאָףָ, נִיטְ פֿעַרְ
עַנְדִּיְגָּטָ, נָאָךְ מִיטְ דִּי וְוַיְוִסָּעָ פָּאַרְסְּטְּרִיגָּעָם.

מְאַטְ עַלְעַלְ

וְאָס אַיְ' דָאָסָ, מַאַמָּעָ?

פֿעַרְיָה

דִּין טַאַטָּעָ פָּאָר דָעַרְ מַאַמָּעָן אַ מַּאַנְטָעָלָ גַּעַנְעַהָטָ אַלְיוֹן מִיטְ זַיְנָעָ
הָעֶנֶּדֶשֶׁפְּעַטָּ אַיְן דָעַרְ נַאַכְמָן, פֿוֹן שְׁלַאָפָ גַּעַפְּלָאַלְעָן, אָנוּ פָאָר דָעַרְ
מַאַמָּעָן אַ מַּאַנְטָעָלָ גַּעַנְעַהָטָ. בַּעֲקוֹשָׁ דִּי וְוַיְוִסָּעָ פָּאַרְסְּטְּרִיגָּעָם. זַיְנָעָ
גַּיְלָדְעָרָנָעָ הָעֶנֶּדֶשֶׁפְּעַטָּ אַיְצְטָעָרָ פְּוַיְלָעָן זַיְ רַגְגָעָיָ. זַי מַעַסְטָ אַזְנָעָ
מַאַנְטָעָלָ, עַרְגְּרִיבָטָבְּזָוְ אַזְוָ אַיְהָרָעָ טְרִיבָטָ. זַי בַּעֲקוֹשָׁ פָּעָרְוּוֹיְקָעָלָסָסָאָ
מַעַטָּ, וְאָס אַיְן גַּעַוְעָן אֹוִיפָּ אַ קְרָאָגָעָן גְּרִיבָטָ, אָנוּ מַעַסְטָ אַזְנָעָ
אַיְהָרָעָ צְקָסְלָעָן. נֻהְמָטָ אַרוּסָ פֿוֹן קּוּפְּרֶטָ שְׁוֹאַרְצָעָ גַּעַשְׁטִיקָטָעָ בְּעַ
פְּזָצְוָנָגָ אָנוּ שְׁפִילָעָטָ צַוְ אֹוִיפָּ אַרְבָּעָלָ מַאַגְּזָעָטָעָן. זַי בַּעֲפִוְצָטָ מִיטְ

א טויל פון דעם די ברוטט. א ווילע בלוייבט זי איזו שטעהן איזו
מייטען שטוב. זעהסט, מיין קינד? איזו האט געוואלט דיין טאטע
די מאמען אויספוצען און שבת מיט איהר געהן שפֿאצְיעָן, און
אייצטער....

ס ע נ ד ע ר

קומט אַרְוִין.

פֿעַרְיוֹן

בלוייבט אַיְן פֿערְלַעֲגְנַהְיָוֶט.

מ א ט ע ל ע

לויפֿט אַיהם אַנטְקָעֶן.

טאַקָּע דער טאטע געעהט.

ס ע נ ד ע ר

וואָס קוּקְט אַיהֲר מֵיד אָזֶן אַזְוִי פֿערְרוֹאוֹנְדְּרָט?... וְוִי אַיהֲר וּוְאַלְט
מַיְך צוֹם עַרְשְׁטָעָן מַאל וּזְהָן.

פֿעַרְיוֹן

געַחַט צוֹם פֿעַנְסְּטוּר, וּוְעַנְדְּת אַב אַיהֲר גַּעֲוִיכְט, שְׂוּוִיגְט.

ס ע נ ד ע ר

געַהְמָט מַאְטְלָעָן אַוְיְפִין חָאנְד.

דו האַסְטָט עַס גַּעֲמָכְט, דיַיְן מַאְמָע זָאַל וּוְיְינָעָן, יְוָנָגָאַטָּש אַיְינָעָר?

ער קוּשְׁט אַיהם.

מ א ט ע ל ע

אַיך נִישְׁׁ', גַּעֲמָכְט דֵּי מַאְמָע וּוְיְינָעָן.

ס ע נ ד ע ר

וּוְעַר דָּעָן?

מ א ט ע ל ע

זַי וּוְיְינָט, דער טאטע גַּעֲשְׁטָאַרְבָּעָן טַאַקָּע.

ס ע נ ד ע ר

פֿערְוִילְ....

פֿעַרְיוֹן

אַיהֲר האַט נִישְׁׁט גַּעֲטָאַרְט קוּמָעָן אַהֲרָן.

ס ע נ ד ע ר

מײַר זענען שכנים. איהר וויסט עס. איך וויל אָ לעבעדיגען
מענשען זעהן. וואָס קומט מיר דערפֿאָר?

פֿעֶרְדִּיְלָן

אוֹן אוֹוֶף יַעֲנֵעַר זַיִת וּוֹאַנְטָן... — האָט גַּאַט אוֹן האַרְצָעָן!

ס ע נ ד ע ר

זעהט, וואָס איהר מאָכָט פּוֹן זַיִד! ווֹי אַ שָּׁאַטְ�עַן זעהט איהר דָּאָךְ
אוֹים.

פֿעֶרְדִּיְלָן

איך וויסט אלְיוֹן נִישְׁט, וואָס מִיטְּ מִיר אַיִּג. ערִישְׁט אַיצְטָעַר האָבָּ
אַיך דָּרְפּֿהְלָטְט, אָז אַיך בֵּין נָאָךְ עַלְעַנְדָּעַר וּמַאְטָעַלְעַ. אַיך בֵּין
דָּאָךְ נָאָךְ אַפְּילְוּ קִיּוֹן צַוְּוִי אוֹן צֻוְּאַנְצִיגְּ יַאֲהָרְ נִישְׁט אַלְטָם.

ס ע נ ד ע ר

טְהָוֹת אוֹיְסָ פּוֹן זַיִד דָּעַם מַאְנְטָעַלְעַ. אַיך ווּלְ אַבְּגַעְבָּעַן צַוְּ אַשְׁנִידָעַר,
ער זַאְלְ עַס עַנְדִּיגְעַן.

פֿעֶרְדִּיְלָן

נִיּוֹן, נִיּוֹן!

ס ע נ ד ע ר

וְוָאָס האָט איהר זַיִד אַזְוִי דָּרְשָׁרָאַקְעָן?

פֿעֶרְדִּיְלָן

צַוְּ פְּרִיהְ. עַר שְׁטָמָהָט נָאָךְ פָּאָר מִינְעָ אַוְגְּנָעָן. צַי קָאָן אַיךְ נָאָךְ
פּוֹן אַזְוּלְבָּעַם טְרָאָכְטָעַן? אַיךְ ווּלְ עַס הַיּוֹנְטָ אַזְוִי דָּרְאָגְעָן פָּעָרְ
זְעָעָן.

ס ע נ ד ע ר

איהר פָּעָרְשָׁטָעָהָט....

פֿעֶרְדִּיְלָן

רְעַדְתָּ נִישְׁטָ, רְעַדְתָּ נִישְׁטָ. אַיךְ זַעַה אַלְזָן, וְוָאָס אוֹוֶף יַעֲנֵעַר זַיִת
וְוָאָגָט מָטוֹת זַיִד. איהר זענט פְּרִיהָעָר קִינְמָאָל אַזְוִי נִישְׁט גַּעֲמָעָן.

ס ע נ ד ע ר

יאָ, טְאַקָּעָ אַמְּתָה, אַבְּעָרָ...

פֿעַרְדִּי

שווינט אָויף אָרגע צו די אוינען, וועט איהָר נאָך דאָהערען זיוֹן קָוֶל... דאָ אַיז שְׁטוּב אַיז נאָך זיוֹן קָוֶל גַּעֲבָלוּבָן. אָוָן אַיהָר האָט נאָט אַיז האָרטען! אַיהָר האָט אָויף אָרגע פָּנוֹ אַיעָר שְׂוּעָל נִישְׁטָמָע דָּרְאָרְפָּט אַרְיבְּעַרְטְּרָעָטָעָן.

סֻעַנְדָעַר

אַיך בֵּין גַּעֲקָומָעָן אַיך זָאנָעָן. אַז אַיהָר בעַדְאָרְפָּט פָּנוֹ דָעַר שְׁטוּב אַרוֹים. אַיהָר זָאלְטָן וּאוֹיְנָעָן עַרְגָּעִי אַנדְעָרְשָׁן.

פֿעַרְדִּי

זַי נַעַמְתָשׁ מַאֲטָלָעָן אָוִיפָן חָאנָן, זַי זַי וּוֹאַלְשָׁן זַי וּוּלָעָן בעשִׁיָּן. צָעָן.

סֻעַנְדָעַר

וּוָאָס קָוְקָט אַיהָר מִיד אָזְוִי דָעַרְשָׁאָקָעָן אָז? אַיך בֵּין פְּרִיהָעָר צו אַיך נִישְׁטָמָע גַּעֲנָאָגָעָן, וּוּיְגָן... אַבְּעָר צְוְלִיעָב וּוָאָס זָאָל אַיך עַם זָאָל גַּעַן? אַיהָר זָעַנְתָשׁ דָאָך קִינְדָנִישְׁטָמָע...

פֿעַרְדִּי

הָאָט נָאָט אַיז האָרטען! אַיְוָעָר וּוּבָר לִיגָּט אָוִיפָן טַוְיטָעָן בעט. עַם קָעהָרְטָן זַיְך מִיר דָעַר מַח אַיז קָאָפָ אַיבָּעָר. וּוָאָס טָאַיהָר גַּעַתְהָאָן? זַי טָאַיהָר נָאָר מִיּוֹן שְׂוּעָל אַרְיבְּעַרְטְּרָעָטָעָן?

מָאָט עַלְיָהָן

הוּוּבָט אָן וּוּיְנָעָן בֵּין דָעַר מַוְתָּעָר אָוִיפָן חָאנָן.

פֿעַרְדִּי

אַיהָר זָעַהָט, סְקִינְדָר פָּעַרְשְׁטָעָהָט אָוִיך וּוָאָס אַיהָר האָט גַּעַתְהָאָן.

סֻעַנְדָעַר

אַיך פָּעַרְלָאָנָג פָּנוֹ אַיך גַּאֲרְנִישְׁטָמָע.

פֿעַרְדִּי

אַיך בעט אַיְיך, גַּעַתְהָאָן אַיְצָט אַרוֹים פָּנוֹ דָאָנָעָן.

סֻעַנְדָעַר

אַיך וּוּלָעָן נִישְׁטָמָע.

פֿעַרְדּוֹן

פֿערְלִירְטַה זָהָרֶן.

קִינְדְּ מִיְנְסָם, נַעֲמָם שְׂטָאָרְכָּעֶר אַרְוּם דֵּין מַמְּמָעָן... אַיךְ וּוּלְ אָפְשָׁר
פֿוּן זַנְגָּעָן אַרְאָבָן!

סְעַנְדְּ עַדְרָן

גַּעַחַת צָו אַיהֲרֶן. רַעַדְתָּ מִיטָּן אַ צִּיטְעַרְדִּיגָּעֶר שְׁטִים,
הַרְעַטְמַה מִידְ אָוִים, אַיךְ...

פֿעַרְדּוֹן

אַיְן שְׁרַעַקְ.

אַיְיעָרְ וּוּיְובְ לְעַבְטָן נַאַה...

סְעַנְדְּ עַדְרָן

אַיהֲרֶן בְּעַדְאָרְפָּטֶן עַמְּ נִישְׁטָן זַאנְגָּעָן. אַיהֲרֶן וּוּילְטַ אַזְוִי לְעַבְעָן, גַּלְיוֹךְ
וּוּי אַיךְ. פֿוֹנְקָטְ וּוּיְ�וּזְרָהְאָטְ גַּעַוְאָלְטַ לְעַבְעָן.

פֿעַרְדּוֹן

נַיְיָן, נַיְיָן...

סְעַנְדְּ עַדְרָן

אַיהֲרֶן וּוּיְיסָטְ אַלְיָוָן, אָזְ אַיךְ בֵּין אַיְן אַיהֲרֶן קְרֻעָן נִישְׁטָן שְׁוֹלְדִּינְגָּן.

פֿעַרְדּוֹן

זַי לְעַבְטָן דָּאָד אַבָּעָרֶן. אָנוֹ אָפְשָׁר גַּעַחַת זַי אַיצְטָרָאָוִים, אָנוֹ קִיְּדָן
נִעְרָ שְׁטָהָתְ בֵּי אַיהֲרֶן בְּעַטְ נִישְׁטָן... הַאֲמִירָ בְּעַסְעָרְ בְּיַודְעָן זַי אַיהֲרֶן
גַּעַהָן... אַיךְ וּוּלְ בְּעַסְעָרְ זַי אַיהֲרֶן גַּעַהָן...

סְעַנְדְּ עַדְרָן

אַיהֲרֶן וּוּטָעָט עַמְּ נִישְׁטָן תְּהָאָן, פֿערְלִילְ!... אַיךְ וּוּלְ נִישְׁטָן. אַיהֲרֶן זַאלְטָן
זַי זַעַהָן... נַיְיָן, אַיהֲרֶן וּוּטָעָט נִישְׁטָן גַּעַהָן. שְׁוֹן בְּאַלְרָ אַיְהָהָן, אָזְ אַיךְ
שְׁטָהָתְנַעְבָּעָן אַיהֲרֶן טְוִיטְעָן בְּעַטְ. אַוְיָהָמְרָ אַיְן אַ שְׁרַעַקְ אַנְגָּעָן-
פְּאַלְעָן. אַיךְ וּוּיְסָמְשָׁן אַלְיָוָן נִישְׁטָן, וּוּרָעָעָס בְּעַדְאָרְפָּטֶן שְׂטָאָרְכָּעֶן,
אוֹיָף וּוּמְעָן דָּעָרְ טְוִיטְ וּוּאָרָטְ.

פֿעַרְדּוֹן

אַיהֲרֶן הָאָטְ דָּאָד זַי לְיַעַבְ גַּעַהָטָן.

ס ע נ ד ע ר

אייהר וויסט דאה, פעריל, או איד האב זי ווּס'לעבען ליעב געהאט. אבער איד קען שווינишט מעהר. איד קאן דאך אייהר געונדר צוירס נישט ברענגען אַלעבעדיגען.... וואם קומט אייהר מיך אָז אָזוי מיט השדר?... איד וויל הארעוווען פאר אַגוזונטען מענשען. איד פער לאנגן פון אייהר גאנרנישט. לאזט מיר פאר אייהר מיט אייער קינדר פראצעוווען.... אייהר הונגערט דא אלע; איד בין דאך אַ מענש מיט אַ הארי. וווען איד קאן מאכען, אייהר זאלט נישט הונגערן....

פ ע ר י 5

דאם ווועט נישט זיין. פערדקט דאס געוויכט. איד טאָר נישט, איד טאָר נישט. איז מיר בעשרט אַויסצונגעהן מיט מיין קינדר פון הובּ גער — וועל איה. געהט אַ היום.... אַייער וויב אִיז אליאן. צום קינד, וואם אָז אַוינגעשלאלפען אויף אייהר האנד. שלאלפסט אָז ווילסט נאָר נישט וויסען, ווּ דיין מאמע פלאנט זיך. נו, סענדרע, אייהר זענט נאָך אַלץ דאָ? אַויב נישט אויף זיך — טאָ האט אויף מיר מיט קיון קינדר רחמנות.

לעגט דאס קינדר אויף'ן בעט.

ס ע נ ד ע ר

געהט צו אייהר, געהט אַייהר האנד.

פ ע ר י 5

טහוט עם נישט.

ס ע נ ד ע ר

מיר זענען דאָך דערוואָאקסענע מענשען.

פ ע ר י 5

שאַקעלט מיט'ן קאָפּ אויף גיון.

ס ע נ ד ע ר

מיר זענען שכנים. אפשר האט עם בעדראטט אָזוי זיין, אפשר איז אונזער ביידענס מזול אָזוי געווען, אוּ עוֹר זאָל שטארבען. אט, טהוט אוּס דעם מאנטעל מיט די פֿאַרטְּרִינְגָּעַם. רעדט אִיז ווּאָרט!

איך וויל, אzo איהר זאלט מיר באטש איזן צייכען געבען, אzo איהר וועט ווארטען אויף מיר. איך וועל מעהר נישט רעדען פון דעם. איך וויל מעהר נישט, אzo ווען איך ארבויט, זאל איך וויסען, אzo פאר א ליעבעריגען מענישען מהו איך עס. וועל איך כה האבען איזא יאָד אוֹהֶה מִינְעָן פְּלִיאַצְעָם צָו טְרָאָגָעָן. פֻּרְעָילְ, איך בעט איזה.

פֿעַרְ רֵיְךָ

געשט איבער צום קינד און בעהאלט געבען איהם איהר קאָפֶ.

סְעַנְדְּעַרְ

איהר פערשטעהט דאָךְ מֵיָּה. איהר וויסט אלִין. אzo אוויב איך בע-
נע א זינְד — וויסט גאט איזן הימעל. אzo איך בין נישט שלזינְג.

פֿעַרְ רֵיְךָ

הויבט אוֹהֶה איהר קאָפֶ און קוֹקֶט איהם שטומ אָן.

סְעַנְדְּעַרְ

זענט זיך געבען איהר.

איך בין געונדר און שטארק. איהר זענט געונדר און שעהן. אט בעקוקט מיינע הענד. שטארקע הענד. און איזוי עלענד בין איך. דורך טרעען. איך בין עלענד, וו איהר, וו איזער קינד. האט אוֹהֶה רחמנות אָן...

זַיְוִין קָאָפֶ פְּאָלָט אוֹהֶה איהר ברוטט.

פֿעַרְ רֵיְךָ

הילפְּאָזָן. וווערט זיך גוּט. קוֹקֶט זיך אַרְוּם פֻּרְרוּוּת, ווּ פָן דֵי
שׁטוּמָע וווענט זוֹהילְפָן זובען. זוֹהוּבְט אָן פְּלוֹצְלָנְג ווּוִינְג
אוֹהֶפְּן הוּוּבָעָן קוֹל.

סְעַנְדְּעַרְ

ניְזָן. מהוּט עס נישט. בְּבָעַט אַיִּה, פֻּרְעָילְ, הערט אוֹהֶה. סְאָ�וּן
איְבָעַר מִינְעָן כְּחָוֹת.

ער קוֹשֶׁט איהר אוֹהֶפְּן קאָפֶ. זוֹ וווערט זיך בִּיטָן.

פֿעַרְ רֵיְךָ

כלְּפָעָט.

עלענד אָן פָּוּ נְגָט פֻּרְשָׂאַלְטָעָן...

ס ע נ ד ע ר
ניען, איהר זענט ניט פערושאַלטען. איד בין עלאנד, אבער ניט
איהר.

ער קושט לאנג איהרע הענד. זי וווערט זיך ניט.
איין דער צויט הוייבען זיך און צו הערען שוואָטבּע טרייט הינטער
דער טוּר, בִּוּדָע גְּלִיכְעָן זיך אוֹוִים, אוֹוֶיפּן בעש זיענדיג, און קוּקָעָן
צומ טוּר, זוי עפּעס אונחיאַמְלִיכָען וואָלטען זוי דערוואָטְעָן. די טוּר
עפּענט זיך, און סְבֻּעָוִוִּזְטָן זיך מלכָה. איהר יונגע פְּנִים איז האָלָבָ
טוּוּטָן. די האָר אֵין אונגָאַרְנָוָנְג, אַ טַּוֵּךְ אוֹוֶיפּן די אַקְסְּלָעָן. און אוֹוֶיפּ
די פּוּס שטְעַקְדְּשָׁן. זי בלְוִיבְּשָׁט אַוְוֶיפּן שׂוּעָל מִיעָד, אַגְּנָעַשְׁפָּאָרָת אֵין בִּיְיָ
שְׁטִוּעָל. זי קוּקָט שְׁטוּם צוֹ סְעַדְעָרָיְן אָנוּ פָּעָרָלָעָן, ווּעְלָבָעָן בְּלִיבְּעָן
אַ וְוַיְילָע אַינְגָאנְצָעָן עֲרַשְׁתוֹינְגָן.

פֿעַרְיָן
לוֹוֶיפּט פְּלוֹצָלָוָג צומ געלענָעָר, ווֹאוּ דער אַלְטָעָר גְּדוֹלָה שְׁלָאָפָט,
אוֹן הוּוִיבְּשָׁט אֵיהם אָן ווּקָעָן.
שְׁטָעָתָמְאַוְוָת, שְׁוּעָר, אַיד האָבָ מָרוֹא!

גְּדָלִיָּה

הָא, וְוָאָם?

מְלָכָה

קוּוִים וְוָאָם זַי רַעַדְתָּ.

הָאָב סִיוּן מָרוֹא נִישְׁטָט, פָּעָרִילְ...
גְּדָלִיָּה

זַעַטְשָׁ זַיךְ.

וְוָאָם אֵין דָא?

פֿעַרְיָן

גָּאָטָעָנָיו, אַיד האָבָ מָרוֹא! ווּעְקָט מְאָטָלָעָן. מְאָטָלָעָן, שְׁטָעָה אוֹוֶיפּ...
סֻעַּנְדָּרָה

מְלָכָה, זוי קְוָמְסָטוֹ אַחֲרָעָר?...

מְלָכָה

בִּיּוּט נִישְׁטָט שְׁוּלְדָּגָן, פָּעָרִילְ... בְּזָוּוּסָם.

ס ע נ ד ע ר

איך בין שולדיג, איך.

מ ל ב ה

דו אוד נישט. איהר מעט. כ'ווים, איהר ווילט לאבען... איהר
מעט....

ג ד ל י ה

קריבט אראב פון געלענער, ריבט דיא אויגען.
ווער איז עס? מלכה? ביתו שווין געזונד געוואָרטען?

פ ע ר י ס

זוייט מיר מוחל, מלכה. איזו נאט אין הימעל וויסט, איז איך בין
ニישט שולדיג. אט, זעהט, אויפֿ מיר איז דער מאנטעל, וואָס שׂוּר
האט נאָך גענעחט. מיין הארץ איז ריין.

מ ל ב ה

כ'וויסט... כ'וויסט... נישט ווינו, כ'וויסט...

ס ע נ ד ע ר

געחט צו מלכה'. ער נעהט זי אַרום אָוֹן דרייקט איהר קאָפֶן צו
זויין ברוּסֶט, וויל זו פון שוועל צונעהטמען.

מ ל ב ה

שטרעקט אוייס איהרע הענד, זוי זי וואָלט איהט ווועלען פעסט
ארומגעטען. איהרע בוחות פערלאָזען זי אַבער. איהרע פִּים ברעבען
זיך אונשער, און זיך חובייט זיך אָראָבלאָזען אויף דער ער.

ס ע נ ד ע ר

מלכה...

פ ע ר י ס

פאָלט צו איהרע פִּים,

זוייט מיר מוחל!... מאָטעלע, קומ צו מיר... האט רחמנות אויפֿ מיין
קינד!

ס ע נ ד ע ר

לעגנט מלכה'ן אויפֿן געלענער.

גַּדְלֵי הַ

געחט צו, בעטראכט זי.

איך וועל געהו מענשען רופען.

סְעַדְעָר

געהמטע מאטעלען אויפֿן חאנד אונן הויבט אָן ווינגען אויפֿן
הויבען קול.

פְּעַרְיוֹן

גראכט איזין איהר קאָפּ אויפֿן טויטענען געלעגער. איהר גאנצער

ערפער ציטערט פון געווויאָן.

קבריהם בקומה

1906

פָּעָרָזָא נְעֹזָה :

אַלְחָנָן

נְעַמִּי

בָּעַלְאָה , עַלְתָּעָרָע טָאַבְטָעָר .

רַבְקָה , יוֹנְגָעָרָע טָאַבְטָעָר .

נְחַמִּיה

א גרויסער צימער שען געמעבלויט. לונקס צוויי
פֿעַנְסְטָעֶר, קּוֹקָעָן אַרְיוֹן אֵין אַ גָּרְטָעָן. נַעֲבָעָן זַיִ אַ זַּפְעָן.
אנטקעגן אַ שִׁיר אֵין אַ צְוּוִיתָעָן צִימָעָר.

פֿאַ רַכְבָּאַ בָּט

בָּעַלְאַ

לַיְגַּט אַוְיף דָּעַר זַפְעָן קוֹקָט זַיִ אָסָם יַעֲדָעָר וּוּוַיְלָע אַונְרוֹחָהִיגּ.
נַעַמְיַ

עַפְעָנָט דִּי טִיר, קּוֹמֶש אַרְיוֹן.

בָּעַלְאַ

שְׁבָרִינְגַּט אַוְיף דֻּעְרְשָׁרָאַקְעָן.

וּוְעָר אֵיז עַס ? ! דָּאָס בִּזְוֹטו מַאֲמָע ?

נַעַמְיַ

וּוְיַדְעָר בִּזְוֹטו אַלְיוֹן ; וּוְאָס בְּלִיְבָסְטוּ רָק אַלְיוֹן אֵין שְׁטוּב ? ...

בָּעַלְאַ

כְּהָאָב זַיִ אַזְוִי דֻּעְרְשָׁרָאַקְעָן.

נַעַמְיַ

אַבְעָר וּוְאָס בְּלִיְבָסְטוּ רָק אַלְיוֹן ? וּוְאָו אֵיז רַבְּקָה ?

בָּעַלְאַ

אַיְד בֵּין נִיט אַלְיוֹן : אַיְד בֵּין נִיט אַלְיוֹן. בְּעוּווּזָת צַו דָּעַר טִיר אַנְטָ
קְעָגָן. אַךְ הָעָר זַיִד צַו צַו יַעֲדָעָר טָרוּת אֵין יַעֲנָעָם צִימָעָר... וּוּעָן
אַיְד הָעָר נָאָר זַיְנָע טָרוּת. שְׁפִיר אַיְד זַיִד שְׁוִין נִיט אַלְיוֹן.

נַעַמְיַ

פְּעַרְזָאָרְגָּט,

דָּעַר זַיְדָע אֵיז דָּאָרָט ?

בָּעַלְאַ

דָּעַר זַיְדָע אֵיז דָּאָרָט. אַיְד הָעָר, וּוּזַיְכָעָר אָוֹן שְׁטָאָלָץ אֵיז זַיִן
טָרוּת, עָר שְׁפִירָת נָאָר נִיט. וּוְאָס אָרוֹם אַיְהָם אֵיז.

נַעַמְיַ

טָאָכְטָעָר מַיְוָנָע, נִיט מָאָד מִיר גַּרְעָסָעָר דָּעַם טָרוּיָעָר מַיְוָנָעָם. גַּעֲנוֹג

האט מיד שוין דער, וואס איז הימעל, בעשטראפט. איז האב שוי ניט קיון טרערעו צו בעווינגען דאס אונגלייך.

ב ע ۶ א

וואו איז רבקה? וואס זעהט מען זי ניט דעם נאנצען טאג? זי געהט אום אליאן הינטערן שטארט. ס'איון שוי נאכט — און זי איז נאך נישטא.

ב ע מ י

פאר איהר שרעקט מיר נאך דאס הארץ. בי נאכט האב איד געד הערט, ווי זי האט געלאכט פון שללאפ — אבער שטארק געלאכט. ב'האב זיך דערשראקסען.

ב ע ۶ א

קוקט זיך ארום צוּשְׁטְרִיַּיט. בי נאכט האט זי געלאכט. זי לאכט שטענדייג. איהר פנים לאכט אליאן, איהר אונגען לאכען אויה.

ב ע מ י

קומ, טאכטער מײַנען, איז נארטען. וועסט זיך אַבִּיסָּעֵל אַבְּפָרִישָׁען.

ב ע ۶ א

נחמייה איז נאך היינט ניט געווען? האסט איהם נאך ניט... נחמייה איז... זיע זיך געהנטער צו מיר, מאמע. כ'האב געמיינט, איז ער וועט קומען. עס שועבט וואס ארום איז אלע ווינקעלאָה. ווען איז געה ארום, ווען איז ליג און האט אפיקלו פֿעַטְפֿרְמָאַכְטְּ דִי אוֹיְזָעָן, זעה איז שטענדייג איננס. דער זידע געהט זיכער אום, און נאך איהם שפֿאַצְּרָתְּ נאך עפְּעַטְמָאַנְדְּרָ אַונְגָּעָן. און זיינע גליידער קנאקען אַ בִּיּוֹן אַ בִּיּוֹן.

ב ע מ י

וואס איז מיט דיר, טאכטער מײַנען? ! וואס זעהסטו?

ב ע ۶ א

מיר דוכט זיך, איז יעדע נאכט לאזט זיך אַראָכְטְּ אַ גְּרוּזְמָעָר, שׂוֹאָר צער פְּלִיְגָעָל אַיבָּעָר אַונְזָעָר שְׁטוּבָּה... אַיך זעה יעדע נאכט... מאמע! וואו איז מײַן שוּעַטְמָעָר? פֿאַר וואס האסְטָוּ מײַן שוּעַטְמָעָר רָוּ

הינקייט געשענקט?

נ ע מ י

אונטער איזן הארץן האב איך איזד ביזדען אויסגעטראגען: פון
אייז מילך האט איזהר ביזידע געזיגען... קומ, מײַן קינד.

ב ע ל א

איך פָּעַן דעם זידען אליזן ניט לאווען.

נ ע מ י

קומ מיט מיר.

געהן אַרוֹויָּם.

נ ח מ י ה

קומט אַרְיוֹן. קלאפט איזן טיר אַנטקעגען.

א ל ח נ ז

עפנענש די טהיר.

ווער קלאפט עס? אה, נחמייה! איזהר זענט עס. כ' האב שווין היינט
געטראכט וועגען איזה. איז גאָר קיינער איז שטוב ניט געווין?
איך האב געמיינט, אוּ רבקה איז איז שטוב. כ' האב געמיינט, אוּ
זוי שטעהט הינטער דער טיר און הערט זיך צו... אלץ געהט איבער
בירושה: קינדוויז פֶּלֶג איך האַלְטָה האבען שטעהן הינטער דער
טיר און צוהערען זיה, וואָס מען רעדט... איז גאָר קיינער ניטא?

נ ח מ י ה

פָּוּ ווֹוִיטָעָן, דאַכְּטָמִיר, האב איך געזעהן בעלאָז' מיט איזהר מוד
טער. זוי זענען איז גאָרטָעָן גענאנגען.

א ל ח נ ז

זעהר גוט. איך היה זיך פָּוּ זוי. ווֹוִיבָּעָר מאכְּעָן דעם טרייער גאָך
גרעסער. זוי האבען מיר מײַן קאָפּ מיט טרעָרָעָן נאָס געמאָכְּט. —
וואָו איז רבקה?

נ ח מ י ה

איך האב זיך ניט געזעהן.

א ל ח נ ז

דאָס איז גאָד דער אַיְינְצִיגָּעָר קוֹוָאָל פָּוּ אָונְזָעָר לְעָבָעָן. קלאפט

נְחָמִיתָן אֲבָעָרָן פְּלוּזָעָן, נָנוֹ דָּעֵצָעַהְלָט מִיר וּוְאָס !

נְחָמִיתָן מִי ה

וּוְאָס קָעָן אִיד אֶזְוִינָס דָּעֵצָעַהְלָעָן, אֹז סְזָאָל זַיְן פָּאַסְעָנָד פָּאָר
אִידָּה ?

אַל חָנָן

אֶלְעָזָר אַיְזָן פָּאַסְעָנָד פָּאָר מִיר ... כְּהָאָב אֶלְעָזָר אַיְזָן מִיּוֹן לְעַבְעָן אֲבָעָרָן
גַּעֲלָעַבְטָן. — נָאָר שְׂוּעָר אַיְזָן צָו טְרַאְגָּעָן יְוָגָעָנָד אַיְזָן קָבָר אַרְיָין ...
זַעַט זִיךְרָאָוּפְּן דִּיוֹוָאן, קְלָעָרָט אַ וּוְיָילָעָן. יָא, אַיְהָר זַעַט נָאָד יוֹנָג
— זַעַט מִיר, וּוְאָס פִּיהְלָט אַ יוֹנָג הָאָרֶץ ?

נְחָמִיתָן

עַם הָאָפְטָן, עַם לְעַבְטָן — אֹוֵב הָאָפְנָנָג אָוָן לְעַבְעָן אַיְזָן דָּעַם פָּאָר
רָאָן.

אַל חָנָן

אֹוֵב לְעַבְעָן אַיְזָן דָּעַם פָּאָרָן. מְהֻומָּן ... אַיְזָן שְׁטוּב אַיְזָן גַּעַד
שְׁעוֹהָן, אַיְוְגַּעַטְנָטְלִיָּה, אַ גַּאנְצָן גַּעַוְועַהְנְלִיכְעָן זָאָר : מִיּוֹן זָוָן בַּיִּזְבָּה
מִיר גַּעַשְׁטָאַרְבָּעָן. סְחָאָט גַּעַמּוֹת אַזְוִי זַיְן : נָאָר הַינְטָעָר אַרְוָם הָאָט
זִיךְרָה וּוְעָר אַיְזָן מִיּוֹן שְׁטוּב אַרְיִינְגָּעָן/גַּנְבָּעָט. נִיט גַּאנְצָן דּוּהָג אַיְזָן דָּא
אַרְוָם. יָא, נְחָמִיה ; שְׂוּעָר צָו טְרַאְגָּעָן מִיט וּזְיךְרָה שְׂוּזָה אַיְזָן קָבָר אַרְיָין.

נְחָמִיתָן

רַבְּקָה אַיְזָן שְׂוִין לְאָנָג אַוּעַקְגַּעַנְגַּעַנְגָּעָן ?

אַל חָנָן

די פְּעַלְדָּעָר זַעַנְעָן שְׂוִין אַבְּגַעַשְׁנִיטָן, יָא ? די גַּאֲרָבָעָן אִידָּה אַרְאָבָד
גַּעַפְּיִהְרָט ? עַם גִּיסְטָן רַעֲגָעָנָם, אָוָן די פְּעַלְדָּעָר מַזְוָעָן שְׂוִין גַּעַוּס
זַיְן שְׂוֹאָרָי. שְׂוֹאָרָי גַּעַוּאָרָעָן. גַּעַוּוִים הָאָט גַּעַמּוֹת בְּלִיְּבָעָן גַּאֲרָד
בָּעָן אַגְּנָטָעָן רַעֲגָעָן. שְׂטָעָהָן שְׂוֹאָרָי. וּוּלְעָעָן שְׂוִין צְוּפְוִילָט וּוּעָרָעָן.

נְחָמִיתָן

עַם גַּעַת גַּאֲרָקִיָּן רַעֲגָעָנוּ נִיט. הַיְיָינָט אַיְזָן זַעַהָר שְׁעָן.

אַל חָנָן

צְוִוִּישָׁעָן די שְׂוֹאָרָצָעָן פְּעַלְדָּעָר קְרִיבָעָן אַרְוָם שְׂוֹאָרָצָעָן קְרָאָהָעָן אָוָן
שְׁרִיְּעָן.

נְחַמִּיה

איך האב ליעב צו זיין איז פעלד איז א הייסען זומערטאָג. דז שנד טער און שניטערינס קלייבען זיך צונזיף איז איז זינטעל און זינגען, און שטייפען.

אַלְחַנְזֶן

ווער קלאָפְטַעַס עם איז מײַזַּן וואַנד? ! מעו קלאָפְטַעַס... וואַס קָקְטַעַס אַיהֲרַס
מיר אַזְוֵי אָגַן, נְחַמִּיה?

נְחַמִּיה

איך קוֹק, ווי עם שְׁפִיעַלְתַּן נַאֲךְ דִּי יַוְגַּנְדַּר אַיז אַיִּיעָרַע אַוְיָגָעַן.

אַלְחַנְזֶן

זַיְיָן קָוֵל צְוַתְּעַרְתַּן

שטייל און רוחיג בין איך בי מײַזַּן מאַמען איז שוֹם גַּעֲלַעַט
מיין קאָפַט אַזְוֵי אַיהֲרַס בְּרוֹסְטַן. פּוֹ אַפְעַנְעַם פְּעַנְסְטָעַר האַט אַז
געַטְרָאַגְעַן אָזַן גַּעַלְעַט מײַזַּן גַּזְוִיכְטַן. יַא, דָּאַס האַט דָּעַר שְׁטוּרַסְטַן
ווינְד זַיְיָן אַינְגָעַרְנוּ בְּרוֹדְעָרָה, צַוְּמַיר גַּשְׁוִיכְטַן. דָּאַס הָאָרֶץ מײַינְס
הָאַט גַּעַצְיַתְעַרְתַּן. שְׁטָאַרְקַן גַּעַצְיַתְעַרְתַּן. יַא, נְחַמִּיה. אַיך האַב גַּעַז
הָעַרְתַּן אַז אַיהֲרַס רַעַבְעַנְתַּן אַיז וּגְעַן אַרְיוֹן זַיְד קָאָזְעַן?

נְחַמִּיה

ס'וֹוְלַט זַיְד נִיתְשְׁלַאָפְעַן דָּעַם גַּאנְצַעַן לְעַבְעַן אַזְוֵי דָעַם אַרְטַן, וְאָז
מיין קָבֵר דָּאַרְךְ זַיְיָן. אַמְעַנְשַׁ דָּאַרְךְ יַעֲדַעַן טָאגַן אַזְוֵי דָאַס נִיְּגַעַן
בּוֹיְרַעַן וּוֹעֲרַעַן?

אַלְחַנְזֶן

אַשְׁטוּרַב האַט זַיְד אַיז מיין שְׁטוּב אַרוֹנוֹנְגַּעַרְיסְעַן. ס'בְּרַעַכְט זַיְהָן,
ס'בְּרַעַכְט זַיְד אַלְעַם וְאָס ס'אַיז פְּעַרְפְּלַאַנְצַט גַּעַוְועַן... — ס'קְלִיבַּט
זַיְד נִית אַזְוֵי אַרְעַגְעַן?

נְחַמִּיה

די זָוַן שִׁינְיָנַט.

אַלְחַנְזֶן

וְאָס, דָו זָאָגְסַט עַפְעַם?

נְחָמֵיְה

איך זאג, איז איהר זענט נאך מונטער און פריש, ווי איז דער יונגענד.

אַלְכְּנוֹן

מערכווארידיגן! מײַנע מיטעלע יאנדרען זענען פֿוֹ מֵיר אַינְגָאנְצָעַן
פארשוואונדרען געווארען און קינדרעדישע נאַרְיִישְׁקִיטָעַן שׂוּוּמִינַן פֿאָר
מיר אַרוֹים. אַיך בֵּין קִינְדְּרוֹויִין אֲבָלְ-פֶּחֶרְן גַּעֲוָעַן. אַונְזָעַר שְׁטוּב
אייז אוֹיֶה אַ הוֹיכָעַן אַרט גַּעֲשְׁטָאנַעַן, סְפָּלָעַנְטָזְרָזְעַן זִיד זַעַהַן דִּי גַּאנְצָע
געַנְעַד אַרְומַן. דָּעַר טִיךְ, ווֹאָס אייז נִיט ווֹוִיט דָּרְכָּגָעָאנְגָּעַן, הַאט
זִיךְ יְעַדְעַן ווַעֲסַעַן צָוָאנְסָעַן, אַוֹן דִּי גַּאנְצָע גַּעַנְעַד אייז גַּעֲשְׁטָאנַעַן
אייז ווֹאָסָעַר. אַוֹן שְׁוֹאוֹצָעַן, אַוֹן בְּלָעַטָּעַר, פְּלָעַנְטָזְרָזְעַן שְׁטָעַהַן דִּי בְּוּמָעַר
בֵּין הַעַלְפָטָן ווֹאָסָעַר, אַוֹן פָּאַכְעַן מִיטָּן דִּי נַאֲקָעַטָּעַ צְוּוֹיְגָעַן... הַאָב
אַיך מָוָרָא גַּעַהַט בִּיְנָאַכְטָן אַלְיוֹן צַוְּלָאָפָעַן. מִיר פְּלָעַגְתָּזְרָזְעַן זִיךְ אַוְיסְרָז
דוֹכְטָעַן, אַז דִּי בְּוּמָעַר הַוִּיבָּעַן זִיךְ אַז בִּיְנָאַכְטָן צַו בְּעוֹגָעַן אַוֹן
וְאַנְדָּעַרְעַן אַוְן אַיבָּעַד דִּי בְּלָאָטָעַם... סְפָּוּרָטָן פְּנִיסְטָעַר, בְּיוּעַל מִיר
נָעַקְנָדְעַר גַּעַהַן זַוְּכָּעַן, קִינְדְּרָעַר מִיְּנָעַן! ווֹאָסָהָטָן
אייהר מַיד אַיבְּרָגָעַלְאָזָעַן?

נְחָמֵיְה

אייהר זענט נִיט אַלְיוֹן.

אַלְכְּנוֹן

כְּהָאָב זִיךְ גָּאָר פְּעַרְפָּלוֹידָעָרָט. כְּהָאָב זִיךְ גָּאָר פְּעַרְפָּלוֹידָעָרָט. אַיך
וּוֹעַל גַּעַהַן צַו מִיְּנָעַן קִינְדְּרָעַן.
געַתְּשָׁאָרוֹיָס פֿוֹן שְׁטוּב.

נְחָמֵיְה

בלְיוּבָט אַלְיוֹן זַוְּצָעַן אַוְיפְּן זַפְּפָעַן.

רְבָּכָה

קוֹמֶט אַרְיוֹן, ווֹאָרֶפֶט זִיךְ נַחְמִיתָן אַוְיפְּן חַאְלָן.

בִּזְוֹט דָּא! זאג, ווֹאָס האַסְטָן זִיךְ אַזְוִי גַּעַשְׁפָּעַטִּינְט? כְּהָאָב שְׁוִין
קִיּוֹן כְּחָנִיט גַּעַהַט אַוְן ווֹאָרֶטָן אַוְיפְּן דִּיר אַיך ווֹילְלָעַבָּעַן — אַוֹן
דָּא — אַמְתָּע טְוִיטְ-שְׁרָעַק. קִינְדְּרָעַר נִיטָא?

נַחֲמִיחָה

כ'האָבָמִיטֵן אַלְטָעָן פָּעֶרְבָּאָכְטָן. זַיְנָעָ אֹוְינָעָן בְּלָאנְזָעָן אַרְוָם
דָּעַרְשָׂאָקָעָן.

רְבָקָה

בָּעַלְאָ אַיְזָ אַוְידָ נִיטָאָ?

נַחֲמִיחָה

נִיטָאָ.

רְבָקָה

זַיְוּוִים גָּאָרָ נִיטָ, אָזָדוּ בְּיָזָטָ דָאָ?

נַחֲמִיחָה

זַיְמוֹעָן אַלְעָ אַיְזָ גָּאָרְטָעָן זַיְןָ.

רְבָקָה

דָּעָרָ זַיְדָעָ אַיְזָ אַוְידָ נִיטָאָ?

נַחֲמִיחָה

נִיטָאָ.

רְבָקָה

אוֹזָן דִּי מַוטָּעָרָ?

נַחֲמִיחָה

זַיְמוֹעָן הִיטָעָן בָּעַלְאָן, זַיְזָאָלָן זַיְדָן שְׁרָעָקָעָן.

רְבָקָה

שִׁיטָ אֹוִיס פָּוָן שִׁירָן אַ בָּאָרְגָ פָּעֶרְשָׂיעָדָעָן בְּלָומָעָן.

זַעַה, וּוְאָס בְּלָומָעָן אַיְדָהָבָגָנָעָן פָּעֶרְבָּאָכְטָן! אַיְדָהָבָגָנָעָן שְׁטָאָדָט
גָּעוּעָן. דָאָס הָאָרְצָהָט מִירָגָזָאנָט, אָזָדוּ בְּיָזָטָ שְׁוִיןָ דָאָ. כ'הָבָגָנָעָן
זַיְיָ אַלְעָ פָּאָר דִּירָגָרְיסָעָן. דִי נַאֲנְצָעָן נַאֲכָטָהָבָגָנָעָן אַיְדָהָבָגָנָעָן
אָזָן אַוְיָגָנָעָן. כ'הָבָגָנָעָן זַיְדָ קְוִים. בֵּין פְּרִיהָמָאָרְגָעָן דָּעָרְוָאָרָט,
אַיְדָהָבָגָנָעָן קְעָנָעָן פָּאָר דִּירָגָרְיסָעָן בְּלָומָעָן קְלִיְיבָעָן. דִי מַוטָּעָרָהָט
מִירָגָזָאנָט גָּעוּהָן. אַיְדָהָבָגָנָעָן זַיְדָ אַרוּוִיכָעָן גְּנָבָעָט — זַעַה, וּוּי
שְׁעָן דָאָס אַיְוּ!

נַחֲמִיחָה

וּוּיָזָן, אַיְדָהָבָגָנָעָן דִּירָגָרְיסָעָן לְאַקָּעָן אַיְינְפָלְעָכְטָעָן.

ר ב ק ה

כ'חאָב מורה פאר דער שווועטען. זי ווועט זעהן בי מיר בלומען אויפֿן קאָפּ. זי ווועט פערשטעהן, אָז כ'חאָב זי אויפֿן ביהטעלם צוישען די קברים געריסען... הערטט, נחmittה, וואָס בײַינאָכט אַיז געווען? די מאָמע האָט זיך אויך אויפֿגעכָּאָפּט פָּוֹן שאָאָת. אַיך חאָב גערדעמעלט, נאָר די אַיונען זענען בי מיר געווען אָפּעַן. אַינְגָּאנְ צען אָפּעַן. אָז אַיך הער: עס עפָּעַנט זיך די טיר; אָז דערנְאָד שטיַּלְעָ, נאָר שטיַּלְעָ טרייט. קינדערשׂעָ טרייט. אָז אַיך זעה, מיין פָּופָּעָ, וואָס כ'פָּלָעָן זיך מײַט אַיהֲר שטענְדִּיגָּשׂ שְׁפִילְעָן. געהט אָס אַיִּשׂ בערְעָן שטוב. אָבעָר אַזוי שׂוֹן! די בלְאַנדְרָע לאָקָעָנוּ אַיהֲרָע צְעוֹזָאָר פָּעָן אויפֿן שטערען. כ'חאָב זיך שטארק צעלאָכְטָן.— אָבעָר שטארק געלאָכְטָן!

ר ב ק ה

וואָס האָסְטוּ געלאָכְטָן?

ר ב ק ה

ס'האָט זי אַקלְיוֹן מלְאָכֵל אויסגעזּוּעהן. כ'חאָב אויסגעזּוּעהן די הענְדָּר אָז געוואָלְטָט עס אַכְפָּט טהאָזָן אָז אויפֿן געלענְדָּר אַרוֹפְּנָהָה מען. אָז כ'חאָב זיך פָּאָר מיין אַיונענְדָּר נאָז געלאָכְטָן, כ'חאָב אַזוי פְּיעָל געלאָכְטָן, אָז כ'חאָב שׂוֹין ניט געפָּעַנט אויסחהָלְטָעָן, אַיצְטָר בְּזִוְטוֹ דָּא — אַט האָסְטוּ דִּיר!

שיט אַיהם אָז מײַט בלְוּמָעָן.

נְחַמְּיָה

וואָס האָסְטוּ זי געריסען?

ר ב ק ה

כ'זאג דאָר דִּיר, אָז כ'חאָב זי אויפֿן בית עולְם געריסען. כ'חאָב מורה: זי קענען זיך נאָר אַיז שטוב דערוויסען, אָז כ'חאָב זי אויפֿן ביהטעלם געריסען.

נְחַמְּיָה

געהָסְטָ אַוְרָ אַוְרָ אַוְרָ ביהטעלם?

ר ב ק ה

נא רעלע ! איך קליב דארט נאך די בלומען. די שענסטע בלומען וואקסען אויפֿן בית-עלם. זאג מיר, נחמייה, ווער פערזעט עם דארט איזוי פיעל בלומען ?

נ ח מ י ה

דאס זענען שענע געראנקען, וואס מעו האט דארט ליעבעריגערהייד בענראבען — אין פון זוי שענע בלומען אויסגעוואקסען.

ר ב ק ה

אה, ווי וואנדערלייד ! ב'האב עם נאך קיין מאל ניט געוואסט. קוסט איהם. אלעם דערצעהלהסטו מיר, אלעם דערצעהלהסטו מיר... רוייזען דווייטע וואקסען דארט איזה.

נ ח מ י ה

אוו גאנצע בלומען-שטרוייסען האסטו געזעהן ?

ר ב ק ה

ניין.

נ ח מ י ה

אויף אן'אנדר ער ארט וואקסט אויס א גרויסער שטרויים מיט אלערלייד בלומען.

ר ב ק ה

ב'האב עם יא געזעהן — אוו אפשר האב איז עם ניט געזעהן — וואס בעדייט עס ?

נ ח מ י ה

דאס אין א צייכען, אוו אויף יונעם ארט האט מען בענראבען א הארץ, וואס אייז פול מיט ליעבע געוווען, מיט ליעבע געשאקסען — אין אווות דעם ארט א שטרויים בלומען אויסגעוואקסען.

ר ב ק ה

פערזו אונדערט.

קען מען א ליעבעריג הארץ איז איז בענראבען ?

נ ח מ י ה

יא, עס טרעפט.

ר ב ק ה

פֻעַרְטָרָאכְטַ זַיְהַ.

אָה, מֵיָזַן שְׂוּעַסְטָעַר מַזְן אַוִיךְ קִיּוֹן הָאָרֶץ נִיטַ האַבָּעַן. גַעַשְׂטָאַרְבָּעַן
אַיְהָרַ האָרֶץ. שְׂוּוֹאַרְצָעַ פְּלִינְגָעַל — זַאנְגַטַ זַיְהַ, הַעֲנָגַעַן אַיְבָּרְעַן שְׁטוּבַן.

נְחַמְּיַה?

דוֹ פְּלוֹוִידְעַרְסְטַ אַוִיךְ?

ר ב ק ה

וּעַן אַיְיךְ וּוּאַלְטַ וּוּוּסְעַן, וּוּאַסְ פָּאַר אַ גַעַדְאַנְקַעַס עַס לַיְגַט אַיְזַן יַעַדְעַן
בְּלִימְעַלְעַ, זַאנְגַן, נַחְמִיהַ, וּוּאַס קַעַן אַיְצְטָעַר טְרָאַכְטָעַן אַס דָּאַס בְּלִוְיעַ
בְּלִימְעַלְעַ? שִׁיטַ נַחְמִיהַן אַפְ מַזְטַ בְּלִומְעַן. אַס הָאָבַ אַיְיךְ דִּירַ מִיטַ שְׁעַנְעַן
גַעַדְאַנְקַעַס אַבְגַעַשְׁאַטְעַן.

נְחַמְּיַה?

גַּיבַ, אַיְיךְ וּוּעַל אַיְזַן דִּיְינְגַעַן אַוִינְגַעַן קוּקַעַן אַוְן דִּירַ אַ מעַשַּׁה דְעַרְצָעַהְלַעַן.

ר ב ק ה

וּוּסְטַ עַס פָּוּן מַיְינְגַעַן אַוִינְגַעַן לְעוּזַן?

נְחַמְּיַה?

אַיְיךְ וּוּעַל זַיְהַ דִּיְינְגַעַן הָאָרֶץ שְׁעַפְתָעַן.

ר ב ק ה

קִיְינְגַעַר אַיְזַן נִיטְאַ?

נְחַמְּיַה?

קִיְינְגַעַר אַיְזַן נִיטְאַ!

ר ב ק ה

אַוְן טְאַמְעַר וּוּעַט וּוּעַר קוּמְעַן?

נְחַמְּיַה?

וּוּעַר קוּעַן קוּמְעַן?

ר ב ק ה

נוֹ, אַיְיךְ וּוּעַל שְׂוִין מַעְהָר נִיטַ פְּרָעָנְגַעַן.

סְפָעַרְטַ פְּינְסְטְעַרְעַ.

נְחַמְּיַה?

לְעַגְטַ זַיְהַ קָאָפַ אַוִיךְ אַיְהָרַ שְׁוֹלְטָעַר.

ר ב ק ה
זעה, מיר זויצען איזן בלומען.

נ ח מ י ה
דו האסתט עס זוי געבראכט.

ר ב ק ה
אויפֿן' בית-עלם געריסען.

נ ח מ י ה

געראנקען געריסען. הייליג איזן דאס, וואס ווערט אונשולידינג געד
טהאָן.

ר ב ק ה
וועסטו מיר דערצעהלהען?

נ ח מ י ה
עפֿען ברייט דיבנע איזונגען.

ר ב ק ה
גב מיר דיוין קאָפּ.

נ ח מ י ה
אייז דיר וועניג מיין הארץ?

ר ב ק ה
האַכְסַט?

נ ח מ י ה

וועייט, גאנַר ווֹוִיט — דאָרט, וואָו דער חימעל לאָזֶט זיך אַינְגַאנְצָען
אַראָבּ, דאָרט וואָו די שטראהַהַלְעָן פּוֹן אָונְזָעָר זוּן קָוּמָעָן גָּאָר נִיט צָוּן.
אייז פֿאָרָאָן דאס לְאָנדּ פּוֹן לְיֻבּּעָ אָוּן גְּלוּבּּעָן.

ר ב ק ה
אייז דאָרט פֿינְסְטָעָר?

נ ח מ י ה

אוֹן דָּא אַיז פֿינְסְטָעָר?

ר ב ק ה

ביִ אָונָז אַיז שְׁטוּבּ?

נַחֲמִיחָה

יא.

רְבָקָה

נו, בְּזֹועַל שְׂוִין מַעֲרֵר נִיטְפָּרְעָגָן!

נַחֲמִיחָה

אוֹזֶן יַעֲנַעַע מַעֲנַשְׁעַן הָאָטֶן נָאָר אָזֶן אַנְדָּרֶעֶן נָאָטֶן בַּעַשְׁאַפְּעָן — לְיַיבָּע אָזֶן
גַּלְיוּבָּעָן וְעַנְעַן דָּאָרֶטֶן דַּי מַוְשְׁלִיבָּהָן. אַנְשְׁטָמָטָן אֶהָרִיךְ הָאָטֶן דָּאָרֶטֶן יַעַדֶּן
נָעַרְנָאָטֶן דַּי מַעֲנַשְׁעַן אֶזֶן גַּעַנְעַבָּעָן, וְוָאָסֶן שִׁיטֶן לְיַעַבָּעָן, גַּלְיוּבָּעָן אַוְיָף
אַלְעָעָוָעָן, אַוְיָף אַלְעָעָטָמָעָן, וְוָאָזֶן נָאָר דַּעַרְנָאָטֶן זָאָל אֶפְסָסֶן
נִיטֶן שְׁטָמְלָעָן. יַעֲנַרְנָאָטֶן דָּאָרֶטֶן בַּיִי דַי מַעֲנַשְׁעַן אַיְזֶן דַי אַוְיָגָעָן
אַיְינְגְּנְעַפְּאָסֶטֶן פְּלָאָמָעָן הַיּוֹסָעָן, וְוָיְדַי לְיַעַבָּע אַלְיָוָן. אָזֶן דַי זְוַעַנְהָרָהָרָה
צָעָרָבָלְאָנוֹשָׁעָן אָזֶן אַיְזֶן דַעַם וְוְאַנְדָּרֶשְׁעָהָנָעָם לְאָנָהָן. אָזֶן וְוָעָן
דוֹרָךְ לְיַעַבָּע אָזֶן הַיּוֹסָעָן גַּלְיוּבָּעָן פְּרָעָסָעָן, שְׁלִיסָעָן זַיְךְ בְּרוֹסָטֶן צָוָה
בְּרוֹסָטֶן אָזֶן הָאָרִיךְ צָוָה הָאָרִיךְ, וְוָעָרטֶן עַרְשָׁתֶן דָּאָרֶטֶן דַּאָּפְּעָלָטֶן לִיכְתָּבָה.
עַם שִׁימְעָרָטֶן עַם פְּינְקָעָלָטֶן דַעַרְנָאָנְצָעָרָבָלְאָנוֹשָׁעָן גַּעַנְעַנְדָּרָבָלְאָנוֹשָׁעָן אָרוֹם. שְׁטוֹרָאָהָלָעָן
שְׁיִסְעָן אַוְיָף טְוִיזְוָנְדָעָרָבָלְאָנוֹשָׁעָן. אָזֶן דַי מַעֲנַשְׁעַן פְּרָעָשְׁמָעָהָן דַאָרָה
מְאַלְסָטֶן דָּאָרֶטֶן, אָזֶן דָּאָסֶן הָאָטֶן אֶהָרִיךְ אֶהָרִיךְ גַּעַנְעַנְדָּרָבָלְאָנוֹשָׁעָן. אָזֶן עַם
טוֹרָעָפָטֶן, אָזֶן דַי שְׁטוֹרָאָהָלָעָן שְׁלָאָנָהָעָן דַוְרָךְ דַעַם הָאָרֶטֶן הַיְמָעָל, וְוָיְיָ
רְיִסְעָן דַוְרָךְ דַי שְׁוּעוּרָעָן וְוְאַלְקָעָן אָזֶן טְרָאָנָהָעָן זָוָד אָזֶן דַי לְוַפְּתָעָן,
וְוָיְיִסְעָן פְּיוֹלָעָן...

רְבָקָה

פָּאָלָעָן זַיְיךְ אַמְּאָלָן צָוָה אָנוֹן אַוְיָף דַעַרְנָאָרֶטֶן אַרְאָבָן?

נַחֲמִיחָה

עַם טְרָעָפָטֶן.

שְׁטַיְלָן.

רְבָקָה

אַיְיךְ וְוַיְלָאָזֶן דַיְוַיְנָעָן אַוְיָגָעָן קוֹקָעָן.

נַחֲמִיחָה

וְוַיְלָסָטֶן וְוָאָסֶן פָּוָן מִיּוֹן הָאָרִיךְ שְׁעָפָעָן?

ר ב ק ה

איך וויל דיר וואס דערצעעהלען.

נְחַמֵּה

פָּוֹ לִיעְבָּעַ אָוֹ גַּלְוִיבָּעָן?

ר ב ק ה

אט וועל איך באך בעטראכטען... פָּוֹ בְּלוּמָעַן — גּוֹט? אַמְּאַל אַיּוֹ גּוֹעֲוֹן אֶ שְׁטָאָדָט. נְיַיָּן — אֶ דְּאָרָף אַיּוֹ עַם גַּאֲרַגְעַן! אַוּ נְעַבָּעַן דְּאָרָף אֶ הְוִיכָּר בְּאָרָגָן, אַוּ נְעַבָּעַן בְּאָרָגָן אֶ טְּוִיפָּעַר טָאָל — גַּאֲרַגְעַן אֶ טְּוִיפָּעַר טָאָל! נִיטְקִיָּין מְעַנְשָׂא אַוּ נִיטְקִיָּין פְּוִינְגָּלְהָאָבָּעַן גּוֹוֹאוֹסָטָן פָּוֹ יְעַנְעַם טָאָל... נְיַיָּן, פְּוִינְגָּלְהָאָבָּעַן יָאֶ גּוֹוֹאוֹסָטָן! אַוּ פָּוֹ הַוִּיְהָעַן בְּאָרָגָן הָאָט אֶ קְוֹאָל פְּלָעַנְטָן וִיךְ דָּאָס טִיכְבָּל שְׂטִיל אַרְוִיסְלָעָנְגָּלְעָן אַוּ פָּוֹ טָאָל פְּלָעַנְטָן וִיךְ דָּאָס טִיכְבָּל שְׂטִיל אַרְוִיסְלָעָנְגָּלְעָן אֶזְן לְוִיפָּעַן וּוִיטָּן וּוִיטָּן, אַוְשָׁ בִּזְן דָּעַם וּוּגָן אַיְן דְּאָרָף אַרְיוֹן. אַמְּאַל, בִּיְנָאָכָט, אַיְן דְּוּרְכָּנְעָפְלָוִינְגָּעָן אֶ מְלָאָך אַיְן לְוִופְטָעָן, אַוּ עַר אַיְן גּוֹעֲוֹן בְּעַהָּאנְגָּעָן מִיטְקִלְיָינָעָן רִיְיָינָעָן נְשָׁמָה' לְעֵד פָּוֹ קְלִיְיָינָעָן רִיְיָינָעָן דְּעָרְלָעָה. דָּאָס הָאָט עַר זַיְיָ אַיְן בְּלָאָהָעָן הַימָּעָל אַרְיוֹן אַוְף אַיבָּרָנָאָכָט. גַּעַטְרָאָגָעָן הָאָט עַר זַיְיָ אַיְן בְּלָאָהָעָן פָּוֹ אַלְעָן, אַלְעָן וּוּגָנְעָלָה. אַוּ וּוּגָן דָּעַר מְלָאָך אַיְן גּוֹעֲוֹן אֶזְן דְּוּרְכָּנְעָפְלָוִינְגָּעָן שְׂטִילָעָן טָאָל, זְעַנְעַן צְוּוִיְּקָלִיְיָינְקָעָן פֻּרְשָׁלָאָפְעָנָעָן נְשָׁמָה' לְעֵד פָּוֹ דָעַם מְלָאָך' סְפִּלְיָינָעָן לְעֵד אַרְאָבָּנְעָפְלָעָן גַּלְיוֹן, גַּלְיוֹד אַיְן טָאָל אַרְיוֹן. אַוּ דָעַר מְלָאָך הָאָט עַס גַּאֲרַגְעַן נִיטְקִיָּרְתָּן: עַר אַיְן גַּלְיוֹד צָום הַימָּעָל אַוְעַקְגָּעָפְלָוִינְגָּעָן אַוּ אַיְן טָאָל בִּיְמָה שְׂטִילָעָן זְעַנְעַן צְוּוִיְּקָלִיְיָינְקָעָן לְעֵד. זְעַנְעַן דִּי צְוּוִיְּקָלִיְיָינְקָעָן גּוֹוֹאָקָסָעָן צְוּוִיְּקָלִיְיָינְקָעָן וּוּסְעָדָעָן, שְׁנָעַזְזָעָן סְעָדָעָן, שְׁלָאָנְקָעָן לְיִלְיָעָן. זְעַנְעַן דִּי צְוּוִיְּקָלִיְיָינְקָעָן נְשָׁמָה' לְעֵד אַיְן דִּי בְּעַכְרָעָן פָּוֹ דִּי צְוּוִיְּקָלִיְיָינְקָעָן. דִּי נְאָכָט הָאָט זַיְיָ פֻּרְשָׁלָעָפְרָטָן. וּוּגָן דִּי צְוּוִיְּקָלִיְיָינְקָעָן לְיִלְיָעָן צְוּוִיְּקָלִיְיָינְקָעָן אַוּ אַיְן אַוְיפָּעָטָן לְיִכְתְּבָּה גַּעַפְאָלָעָן אַוּ זַיְיָ הָאָבָּעָן זַיְיָ אַוְיפָּעָטָן. אַוּ אַיְן נְשָׁמָה הָאָט נִיטְקִיָּרְתָּן פָּוֹ זַיְיָ אֶ צְוּוִיְּטָעָן דְּעַרְשְׁבָּרְתָּן. אַוּ וּוּגָן ס'אַיְן גּוֹוֹאָרָעָן אַוּ וּוּגָטָעָן הָאָט זַיְיָ גַּעַבְוִינְגָּעָן אַיְן לְיִלְיָעָן צָוְרָעָטָר אַוּ אַיְן נְשָׁמָה הָאָט דִּי צְוּוִיְּטָעָן גַּעַקְשָׁתָן.

שׁ טׁ יׁ לׁ

נְחָמֵה
גַּיבּ מִירּ דִּיְנָעּ אֲוִינָעּ.
רְבָּקָה
וּועַטּ מִירּ וּאָסּ דֻּרְצָעָהָלָעּ?
נְחָמֵה
אַיְדּ וּוֹילּ אָזּ זַיּ יְעַנְעָםּ טָאָלּ גַּעֲפִינָעּ.
רְבָּקָה
אָזּ דַּיּ צַוְוֵיּ נְשָׁמָהּ/עָהּ?
נְחָמֵה
יְעַנְעָםּ פְּרִישָׁעּןּ קוֹואָלּ.
רְבָּקָה
גַּיבּ מִירּ דִּיְנָעּ אֲוִינָעּ.
נְחָמֵה
דוּ וּוַילְסָטּ וּאָסּ דֻּרְצָעָהָלָעּ?
רְבָּקָה
אַיְדּ וּוֹילּ יְעַנְעָםּ לְאַנְדּ גַּעֲפִינָעּ.
נְחָמֵה
וּוַילְסָטּ דָּאָרָטּ יְעַנְעָםּ מְעַנְשָׁעּןּ זַעַהּ?
רְבָּקָה
אַיְדּ וּוֹילּ דָּאָרָטּ יְעַנְעָםּ הָעַרְצָעָרּ גַּעֲפִינָעּ... שִׁשְׁ-שִׁשְׁ!
מַעַן גַּעַתּ!
נְחָמֵה
זַיּ לְאַזְעָןּ זַיּ שְׂוֵןּ מִיטְזּ מְרוּעָרּ זַיּוּרָרּ.
רְבָּקָה
בָּעַלְאָסּ כּוֹלּ הָעָרָאָהּ, דָּאָסּ אָזּ זַיּ.
נְחָמֵה
לְאַמִּירּ אֲוּוּקְגָּעָהּ פּוֹןּ דָּאָנָעּ.
נְחָמֵה
לְאַמִּירּ דָּוְרְכּ זַעַנְסָטָעּ אַרוּסְקָרִיבָעּ.
רְבָּקָה
לְאַמִּירּ אַרוּסְגָּעָהּ דָּוְרְכּ זַעַנְסָטָעּ, אָזּ גַּאֲרָטָעּ אַרְיוֹןּ. מִירּ וּוּעָלָעּ

זיך צויזשען די געריכטע עפער-בויומער בעהאלטען. נעהם די בלומען מיט.

נְחַמֵּה יְהִי

קום, מיר וועלען דארט פרישע בלומען ריסען.
קריבען אָרוֹיִס דָּרְכֵּן פָּעַנְצָטָר.

אַלְחַנְזָן

קומט אָרוֹיִן.

נְחַמֵּה! נְחַמֵּה! עַר אַיְזָן נִיטָּא?

בְּעַלְמָן אַ

קומט אָרוֹיִן. וואָרָפֶט זיך דעם אַלְטָעָן אַיְזָן די אָרוּעָם.

זְיִידָע! זְיִידָע! בְּעַשְׂיוֹן מִיה. שְׁוֹאוֹרָצָע פְּלִינְגָּל לְאוֹעָן זיך אָרָאָב אַיְבָּעָר אָנוֹנָזָעָר שְׁטוּב. אַיְדָה אָבָה אַיְהָם גְּזֻועָהָעָן נְעַבְּעָן אָנוֹנָזָעָר שְׁטוּב... עַר גַּעַת אָוָם אָנוּ זְיִינָעָן גְּלִידָעָר קְנָאָקָעָן אֲבִין אַיְזָן אֲבִין. זְיִידָע, וּוֹאָסָ שְׁוֹוִינְגָּסָטָו? זְאָגָן בָּאָטָש אַיְזָן וואָרָט. אַיְדָה שְׁטָאָרָב פָּוּן שְׁרָעָק.

אַלְחַנְזָן

שְׁעַפְּתָשָׁעָט.

מַעַן קְלָאָפָּט.

בְּעַלְמָן אַ

רְבָּקָה! וּוֹאָו אַיְזָן רְבָּקָה? וּוֹעָר הָאָט דָּא בלומען גְּבָרָאָכְט?

אַלְחַנְזָן

סְבָּרָעָכְט זיך מִיְּזָן הָאָרֶץ, אַלְצָאָבָרָעָכְט זיך דָּאָרָטָעָן. דָּעָר שְׁטוּרָם הָאָט זיך אַחְיָן אָרִינְגָּעָרִיסָעָן. וּוֹעָר קְלָאָפָּט עַמְּאַיְזָן מִיְּגָעָן וּוֹעָנָד?

בְּעַלְמָן אַ

טְוִילִיעָט זיך צָוָם אַלְטָעָן אַיְזָן שְׁרָעָק.

אַט גַּעַת עַר... אַט גַּעַת עַר...

סְ'וּעָרָת פִּינְצָטָר. זְיִוְּ בְּלִיְבָּעָן בְּיֹודָע שְׁטָעָהָן גְּעַרְעָמָט. צִיטָעָרָן

פֿוֹן שְׁרָעָק. דּוֹרֶכְ'ן אֲפָעָנוּם פֻּנְסְמָעָר טְרָאָגֶט זַיְד פֿוֹן גַּאֲרָתָעָן נְחַמּוּהַס
זַיְן רְבָקָהַס גְּזַעְאָנָג, זַיְיָ זְוַנְגָעָן אֵין צְוּוּי שְׁטִימָעָן:
עַם שְׁלָאָגָט פֿוֹן בָּאָרָג אַ זְיַלְבָּעָרְקָוָאָל
פֿעָר—פְּלַיְיצָט דָּעַם טָאָל, פֿעָר—פְּלַיְיצָט דָּעַם טָאָל!
וּוְעַלְתָּעָן שְׁעַנָּע בָּע—גְּרָאָבָט דָּעַר מְעַנְשׂ
מִיט זַיְיָ—נָע הָעָנָה, מִיט זַיְיָ—נָע הָעָנָה,
מִיט זַיְיָ—נָע הָעָנָד!...

אַלְעָבָן פָּאָר אַלְעָבָן

דראמע

1915

פָעָרֶז אַנְעָז :

ישראָל נָחָן,
וּאוֹנוֹגֵת אָוִיפָּן יִשּׁוּב,
פָעָרֶז, זִיּוֹן וּוּוִיב,
בְתִיחָה פִינָע, אַיהֲרָ מְטוּעָר,
בָלוּמָע, זִיּוֹן שְׂוּוּסְטְּעָרָם אַמְוִידָעָל, אַיְתּוֹמָת,

טָעוּוִיעָר, זִיּוֹן שְׁוֻתָּהָר,

אַשְׁר {
ישׁוּבְנִיקָעָם. הַעֲנְדְלָעָן מִיטָאָיהם.
גָרְשָׁוָן }

סִינָעָר, אַמְעָנֵשׁ בָּוּ אָיהם.

אַסְתָּר
אַיְדָעָן
דוּרְכְפָתְהָרָעָר
פָרְדוּעָן
מִינְדָּלָאָד

ערשות ער א קט.

בז'ו ישראל נח'ן. אויף מארגען נאך פסח, אrome
האלבען טאג. א גרויסע שטוב וויזס אויסגעקלכט. געד
נוג פענטשטייר און ליבט. אין מזרח וואנט א קליאן ארויז
קדוש'ל און ביומ זייט אונ'עמוּד.

בתיה פיין גע

זיצט אויף א פסבענ侃עלע און לעגט איבער מיט שטרוי פסח'
זיגע בלום, וואס ליגען אויף דער עריך. בעהמטע און א פעקלע טעלער
און געתט מיט דעם א羅ויס.

פעריל

קומט אריין. יוגענדליך, אבער בלאמ און טרויעריג. זו פאר-
געהמטע דער אלטערט פלאז. די הענט אבער קלעפען זיך גישט צו דער
אוכוישט. ווישט די טרערען. ביסלאכוויז געתט זיך איבער אין אפ'-
איינגעעהאלענען שלובצען. ווארגט זיך מיט די טרערען. שטערט זיך נוּט
ווען די אלטען קומט אריין.

בתיה פיין גע
קומט אריין.

פעריל, הא, וואס שוין ווידער? מהו דער אלטער מאמען קיין יסורים
ニישט און.

פעריל

אפשר וויזן איד עם פאר גליך. אפשר. ווער וויסט?

בתיה פיין גע

טא. ניטע, נישט וויזן. ווי קליאן דאס עופעלאז נישט וויזן
אונטערן הארצען פיהלת עס. טא. ניטע, נישט וויזן.

פעריל

אלע יאהר וווערט צעבראכען איין כוּס פון די מיט די נילדערנע
ראנדען. בעהמטע זיך גאנצע צוועלאז און איזטער, זיבען איבער-
געבליבען.

ב ת י ה פ י י ג ע

טאקי א שאר. נישט צו קריינען אזעלכעט. אזו אלט און ס'גאלד קרייכט נישט אראפ. אט, זעהסטו, ס'איינע שוין אויסגעשטער בעט.

פ ע ר י 5

דער אלטער אורה האט עם פון האנט ארויסגעלאזען. ס'האט זיך מיר אוזש אין הארץין אבענעריסען.

ב ת י ה פ י י ג ע

ואל עם שוין זיין א כפרה פאר אונזערע זונדר... און דיר זאג איה, טאכטעריל, אzo דיוין ווינגען איז איבריגן. מענשען טהוען אמאָל א שועערען נדר איז הארץין אבוי נאָט זאל זוי אויפריכטען. דער וואָס איזו הימעל אבער בעדראה נישט מעהר ווי דעם גוטען ווילען, און אזו ווועט עם זיין, מײַן קינד. איך וואָלט דיר גאָר זאנען, אzo דו זאלסט נעהמען עפעם איז מיל אריין.

פ ע ר י 5

איך וועל שוין וווארטען ביז ישראָל נח ווועט קומען צוריק פון שטאדט. אויבען, אוייף דער סטעליעַה הערט זיך טרייט. זאלסטו מיר געזונד זיין, זיך ווועט די גאנצע קאָלט פון סטעליעַה אראָפְטְּרִיסְלָעַן.

ב ת י ה פ י י ג ע

שרייט צום סטעליעַה.

וואָס בריקעוועסטו, נארישע ציג? בע, בע, יונגע בריקעוויט עס. ווועט נאָך די כלים ציעברעכען.

פ ע ר י 5

קײַן עיזהרע אויסגעוואָקען פאר דעם יאהר. איז שוין באָלד אזו גרים ווי איה.

ב ת י ה פ י י ג ע

אייהר מאָמע זאל זיין איז גֶּדֶעֶן, אוי ווועה איז מיר; ווי א סָאַסְנָעַ איז זיך דראָד געווען. איז אייהר געראטען, ווי צוֹוֵי טראָפָעַן וואָרַסער.

ב 5 ו מ ע
קומט אריין.

פ ע ר י ל

וזאס ביזטו אזווי אראומגעשרפונגנען אויפין' בוידעם?
ב 5 ו מ ע

שווועלבעלאך זענען שיין פאראחאן. מאכען א נעסט אויפין' בוידעם.
כ'האָב אַיִינָס גַּעֲוָאַלְטָן כַּאֲפָעָן.

ב ת י ה פ י ג ע

זעהסט דֵּי נַאֲנַצֵּע קַאֲלֵךְ האָסְטּו פָּוּן סְטָעַלְיָע אַרְאָפְּגָעָנוּוֹ אַרְפָּעָן.
ב 5 ו מ ע

א גְּרוּיסָע דָּאגָה. כַּוּעַל אָוִוָּה שְׁבוּעוֹת וּוִידָּעָר קַאֲלָכָעָן.
זַי נַעֲמַת אֶן בְּלִים אַזְוּקְזּוּטְרָאָגָעָן.

ב ת י ה פ י ג ע

נִיטָּע, מִיוֹן קִנְדָּה, קַעַנְסָט וִיד נַאֲךְ חַלְיָה אַיְנָרִיסָעָן. נַעַמְסָט אֶן
צּוֹפְּיעָל.

ב 5 ו מ ע

א גְּרוּיסָע זָאָה... כַּיְאַלְטָן נַאֲךְ אַמְּאָל אָזְוָי פִּיעָל גַּעֲקָעָנָט טְרָאָגָעָן.
טְהָוָת מִיר, מְוּמָע, אָנוּ דָעַם גְּרוּיסָעָן טָאָפְּ אַזְוִיפִּין קָאָפְּ וּוּעָל אַיךְ
פָּאָר אַיְזָן וּוּנְגָס שְׂוִין מִיטְנָעָמָעָן.

פ ע ר י ל

דִּיר וּוְילְטָן זַיְדָה הַיְוָנָט עַפְּיָס אַזְוַיְשְׁפִּילְעָן.
ב 5 ו מ ע

מִיר אַיְזָן גּוֹט אַזְוִיפִּין הָאָרְצָעָן. טְהָוָת מִיר, באָבָע, אָנוּ דָעַם טָאָפְּ
אוֹזְוִיפִּין קָאָפְּ.

ב ת י ה פ י ג ע

גַּעַה שְׂוִין דַּו שְׁטִיףְעָרָקָע. אַט זַעַהַסְטָהוּ, עַר וּוּעַט דַּאֲךְ דִּיר זַיְזָן אַיבָּעָר
די אַזְוּעָרָעָן. וּוּי אַקְלִיּוֹן קִינְדָּה זַיְזָן צְעַלְאָזָעָן. גַּעַה צְעַרְעָךְ נִישָׁט
די בְּלִיּוֹן.

ב 5 ו מ ע

גַּעַהְתָּ אַדוֹוִיסָּן.

פֿעָרִיֶּל

מײַר פֿאָרְדְּרִיסְטַּן זַעַהַר וּוֹאַס כְּבֵין נִישְׁתַּמְעָפְאַהֲרָעַן מִיטַּיְשָׁרָאֵל
נַחַן.

בְּתִיחַ פֿיִינָע

עַם וּוּעַלְעָן דָּאָרָט נַאֲךְ רְבָנִים זַיְן. עַפְעָם אַ קְלִינוּגְקִיטַּן לְעַנְעָן
דָּעַם עַרְשְׁתָּעָן שְׂטִיְין פֿאָרְגָּאָטָם אַ שְׁוֹלָן.

פֿעָרִיֶּל

אָפְשָׁר וּוּעַטְמַעַן יִשְׁרָאֵל נַחַן דָּעַם בְּבּוֹדְגַּעַבָּן. דָּעַרְרַבְּ הַאֲטַּמְמַט
אַיְהָם אַזְוִי לְיֻעַבָּן.

בְּתִיחַ פֿיִינָע

דָּעַרְרַבְּ וּוּאַלְטַן פֿאָרְ אַיְהָם זַיְן הַאֲלָן גַּעַבָּן.

פֿעָרִיֶּל

וּוְעה מִיר וּוְינְדַּן, עַרְרַאְזַן פֿאָרְ דָּעַרְ לְעַצְמָעַר צִימַּטְנְרַי אַוְן אַלְטַן
גַּעַוְאָרָעַן.

וּוּוּשְׁטַן דַּי טְרָעָעַן.

בְּתִיחַ פֿיִינָע

קִינְדְּ מִינְסַן, אַיְיךְ זַאנְגְּ דִירְנַאְזַן אַ מְאַלְן, שְׁלָאָגְנַדְרַי זַיְדְמַעְמַעְן
פּוֹן קָאָפָן.

פֿעָרִיֶּל

פֿאָרְדְּקַעְטַּמְטַן מִיטַּדְיַעַנְטַן אַיְהָרְ גַּעַזְיַכְטַן.

אַיְיךְ מִיוֹן אַ מְאַלְן, אַזְעַרְמַעְטַן זַיְדְמַעְמַעְן אַיְבְּעַר אַיְזַן קָאָפָן. אַיְיךְ
הַאֲכָבְעַס נִישְׁתַּמְעָפְאַהֲרָעַן. מַעַנְשָׁעָן לְעַבָּן אַפְשָׁעָהָן זַיְעָרְלְעַבָּן
אַחַן קִינְדְּעָרְ, אַזְוָאָנְדָרְ, אַזְוָאָנְדָרְ.

בְּתִיחַ פֿיִינָע

אַזְוָאָנְדָרְעַן אַיְזַן עַם שַׁוְּיָן. וּוֹאַס אַיְזַן אַמְעַנְשַׁ אַחַן אַ קִינְדְּ ? אַ
שְׂטִיְין !

פֿעָרִיֶּל

וּוְעַן גַּאַטְמַט וּוּאַלְטַן מִירְנַאְרַבְּעַן בְּעַשְׁטְרַאְפְּעַן מִיטַּאְרִימְקִוְּטַן. בְּזַוְּאַלְטַן
שַׁוְּיָן מַעְהָרְ נִישְׁתַּמְעָפְאַהֲרָעַן. סְגַלְיקְהַאֲטַן זַיְדְשַׁוְּיָן אַזְוִי אַיְיךְ אַפְשָׁעָהָן
גַּעַתְהָאָן פּוֹן אָנוֹזְעָרְ שְׁטוּבְ.

אַ לְעָבָעַן פָּאָר אַ לְעָבָעַן

7

אויפֿן בוידעם הערט זיך אַ שׂווערעער פָּאל אָוֹן אַ קלָּגָנָג פָּוּן צַעַד
בראכענען כלִם.

בְּתִיחַ פִּי יִגְעַ
וּוֹאָס הָאָב אִירְגַּזְעָנֶט ?
פְּעַרְיָל

איין הארץען האט זיך מיר אוש אַפְּגָנְעָרִיסָעָן ! נאָך קִין מָאָל אָזָוַי
פְּיעַל וְלֹאָוַי נִשְׁתַּחֲוֵדְעַן גַּעַוְאָרָעַן איין שָׁטוּב וּוּי חַיְנְטִיגַּעַן
פְּסַחַן.

לִי יִזְעַר
קָוָמַט אָן.

פְּעַרְיָל
וְלֹאָוַי יִשְׂרָאֵל כָּזָאָר ?
לִי יִזְעַר

מען האט קוּדְגַּעַשְׂקַט וְאָגָעַן, אוֹ אִיהָר זָאָלַט זָוֵד דָא צַוְּגָרִיטָעָן.
גָּעָסַט וְוָעָלָעַן קָוָמַעַן.

פְּעַרְיָל
וּוֹאָס פָּאָר אַ גָּעָסַט ?

לִי יִזְעַר
דָּעַר רָב אָוֹן נאָך אִידָּעָן.
פְּעַרְיָל

וּוֹאָס רָעַדְטָיו ? ! בְּלֹאָמָע ! וְוֹאָוְיָזְטָו דָּאָרָט ? קָוָם אַרְאָפַּ
פָּוּן בְּוּדָעָם, מעַן בְּעַדְאָרָף איין שָׁטוּב אַוְיְפָרָאָמָעָן.

לִי יִזְעַר
רַי יִשְׂרָאֵל נָחַ האט גַּעַלְגַּט דָּעַם עַרְשְׁתָּעָן שְׁטִיּוֹן. עַרְהָט צָוַי
גַּעַזְגַּט צָוַי גַּעַבְעַן אַזְוִי פְּיעַל גַּעַלְט וְוִיְפְּיעַל דָּעַר שְׁטִיּוֹן וְוָעַגְט.

בְּתִיחַ פִּי יִגְעַ
מְאַמְּנוּלָאָה מַיְינָע !

פְּעַרְיָל
הָאָסַט אלִין גַּעַזְעָהן ?

ל י י ז ע ר

איך קומ דאך איזטער פון דארט. אט וועל איך העלפֿען די כלים
אַרוֹיְסְטְּרָאָנְגָּן.

פֿעַרְדִּיֵּן

העלְאָ אַיהֲרָ טָאָקִי. זֶה האט שווין באַלְדָּ אלְעָ כלִים צֻבְּרָאָכָּעָן.

ל י י ז ע ר

ווער, בלומע?

בְּלֹוּמָעַ?

קְוַמְשָׁ אַרְיוֹן.

זַיְוִיט נִישְׁטָן אַיְן כְּעַם אַוְיָךְ מִיר, מְוֻמָּע, אַיְיךְ בֵּין גַּעֲפָלָעָן. כְּהָאָב
זַיְדָּ אַוְיסְגָּנוּלִיטְשָׁטָם.

פֿעַרְדִּיֵּן

כָּאָטָשׁ עַפְעָם אַיְבָּרְגָּעְבָּלִיבָּעָן גַּאנְצָן?

בְּלֹוּמָעַ?

צְוּוֹיִי כּוֹסֹותִ צֻבְּרָאָכָּעָן.

פֿעַרְדִּיֵּן

מוּטָן די גַּוְלְדָעָנָעָן רַאְנְדָעָן?

בְּלֹוּמָעַ?

זַיְיָ אַיהֲרָ זָאָלָטָן זַיְוִין דָּאָבָיִן.

פֿעַרְדִּיֵּן

שְׂוִין מַעְהָרָ נִשְׁטָן זַיְוִין פֿינְגָּעָלִיבָּעָן.

בְּתִיְהָ פֿיְגָעַ

זָאָל שְׂוִין זַיְוִין אָ כְּפָרָה פָּאָרָ אלְעָ זַיְנָה. בְּעַסְעָרָ שְׁטָעהָטָן נִשְׁטָן:

רְאָמָטָן אַוְיָךְ אַיְן שְׁטוּבָן.

לִיְיַזְעַר

צַוְ לְלוּמָעָן.

נְעַסְטָן בְּעַדְאָרְפָּעָן קוּמוּעָן. מְהָוָן אוֹ רַיְ שִׁיחָ.

בְּלֹוּמָעַ?

זְאָגָסְטָן אָ לִינְגָעָן.

פעריאַל

דער רב ווועט באָלד קומען. מעו בעדראָרֶף די כלִים אַרוּיסְטוֹרָאנֻן.
אוֹנוֹ די שְׁטְרוֹוי פּוֹן שְׁטוֹבָךְ אַרוּיסְקָעָרָעָן... עֲפָעָם גְּלוּיבָט זִיךְ מִיר נִישְׁתָּחַת
די גָּאנְצָע זָהָר.

לִיְזָעָר

אַיְדָּע דַּעֲצָעָהָל דָּאָךְ אַיְוָה. דַּעְרָרֶבֶּה אָזְוִי גְּעוֹזָאנְטָ צָוָם עֲולָם :
דָּאָ אַיְזָן פָּאָרָהָאָן אַיְהָ, וְאָסָם ווּעָטָן גָּעָבָעָן אַזָּא וְוָאָגָן גָּאָלָד וּוּפְיָעָל
דַּעְרָ עַרְשְׁטָעָרֶר שְׁטִיְין ווּעָטָן ווּעָגָעָן. לְאָמֵר אַיְדָעָן אַיְהָם די מְצָוָה
אַבְּגָנְעָבָעָן.

בְּתִיחַ פִּינְגָּע

טַאכְטָעָרֶר מִינְעָן. הַעֲרָטָט ?

פעריאַל

אַיְדָּע גְּלוּיבָט סְמִינָע אַוְיָרָעָן נִשְׁתָּחַת. מְעַנְשָׁעָן דָּאָבָי גְּשָׁטָאָנָעָן ?
לִיְזָעָר
דִּי גָּאנְצָע שְׁטָאָרטָט.

פעריאַל

וְאָוָו ווּעָטָרֶבֶּה עַסְעַמְעָן ? צָוָם פָּאָרָמָעָן מִיר דָעַן אַזָּא פִּיעָל ?
בְּלֹוּמָעָ

סְאַיְזָן שְׁוִין אַיְנְמָאָל אַסְקָעָל !

בְּתִיחַ פִּינְגָּע

גָּעָתָה, מִיּוֹן קִינְדָּר, פָּעָרִילָ. טָהָו אָזָן אַנְדָּעָר קְלִיּוֹה.

בְּלֹוּמָעָ

עַסְקָלָעָפָעָן זִיךְ מִיר נִשְׁתָּחַת די העַנְתָּ.

לִיְזָעָר

קָעָרָתָה די שְׁטְרוֹויָ פּוֹן שְׁטוֹבָךְ.

שְׁטָעָה נִשְׁתָּמָטָה, בְּלֹוּמָעָן טְרָאָגָן די כלִים אַרוּוִים.

בְּלֹוּמָעָ

גִּיבָּ מִיר דָעַם בְּעִוּזָם אוֹנוֹ די כלִים זַיִן מְוחָל טְרָאָגָן אַלְיוֹן. כְּהָאָבָב
מִיר שְׁוִין גָּעָנָג אַנְגָּעָדָשׂ וּוּגָעָט.

פערן 5

נעهم, מאמע, לעג און א פיעער און שטעל צו וואסער. אפשר ווועט מען עפעם דארפען פארקאכען. אין שטוב איזו דאך נאך אלע פסח'דיג. איך וועל מיר געהן איבערטהאן.

געחת אין צוועיטען צימער.

ב. ג. ו. מ. ע

די אלטען זאל נוטה הערעון.

צוליעב דיר האב איך היינט איזו פיעל כלים עבראכען. ב'האָב
DIR דערזעהן דורךן פענסטער פון בוידעם.

ר. ח. 5

אין טיר.

דאכט מיר אימצעער פאהרט אהער!

ב. ג. ו. מ. ע

ביבער, ניכער, לייזער. זי לענט לוייזערן און כלים אויף די הענט.
איך הערד אויך, איז אימצעער פאהרט. קומ שווין ניכער.
געהען ארויס.

א ש ר און גראזן קומען און מיט די בייטשען אין די
הענט.

פערן 5

קומש אוויס.

א גוטער מארגען! ב'האָב דורךן פענסטער געזעהן, איז איהָר
פאהרט.

א ש ר

ニישטֿאַ יִשְׂרָאֵל נָח?

גראזן

מיר האבען געבראכט וויזען.

פערן 5

די שליסלען פון שפייכלער זענען פארהאן. איהָר קענט די תבואה
אראָפֶשְׁטָעַלְעַן.

בְּתִיה פִּינָּצ

אפשר בעדארפערן זיין געלט בעקומען.
אַשְׁר

גראן מיט צוויי חדים צוריק דאס געלד אַבעגענוןמען.
גר שון

לעכט אויפֿן חוויבאָן קולַ
כ' וואָלט שווין יישׂרָאֵל נח' אַנְגָּעָטְרוֹיֶת מַעֲהָר ווֹ צָוַיִּים פּוֹהָרָעַן ווֹיִיךְ.
איוֹ אַכְבָּר אַ צָּרָה, עַר הַאֲטַפְּינְדְּ מַעַן זָאֵל אַיִּם גַּטְמְזְוִיעַן. עַר
צַּאָהָלָט פְּאָרָאוֹיסָם.

ה' ינואר

וְאֵין עַמּוֹ מָכְפִּל אֶת-עֲנֹנוֹ בְּפִנְהָנָה

בְּשָׂרֶב

עד איז געפאהרען איז שטאדט אריאן. מען לענט היינט דעם ערשותעו טוינז פאר דער נײַער שוֹל, וואס מען וועט בויזו

בג

אווי וואוי ! נאר פאָרגעטען.

רשות

פונט קאש או **פונט קאש צ'ו** (באנגלית: **font cache** ו-**font cache zone**)

תְּנִשְׁאָר

וואו פארנשטט מען עם אוזא זאה. מיילא מיר זענען דאך זינדיגע
וואויבער, כיישטיננס געזונט, אבער איךר? ...

בְּשָׂר

וועאס זאנסטו, גרשון, אפשר זאלאען מיר נאך איזטער א פאהר טהאָן.

רשות

כִּי־וְאַלְמָת מֵיוֹן הַאֲלֹן גַּעֲנָבָעָן. וְוַיַּד עַהֲסָט מִידָּה בְּעָבָעָן. אַלְזָ דִי
פִּינְסֶסֶטֶרֶעֶרֶת פְּרָנְסָתָה. אַנְיָ וּנוֹ: אַנְיָ וּנוֹ

ג' ש' ר

רבנים בעדראָרֶפֶט זיין.

לֵיְיַזְעַר

קומש אַרְיִין.

אייהָר זענט נאָר נישט געפֿאָהָרָעָן אַין שטָּאדָט אַרְיִין? נישט געזעהָן
וֹוי מעַן האָט דעם ערְשָׁטָעָן שְׂטִין גַּעֲגָנָט.

אַשְׁר

כְּהָבָב מַיר אָזֵש פָּאָרֶין קָאָפּ גַּעֲבָאָפְּטָא. וּוֹעַן פָּאָלָט עַם אָוִים אָזָא
זָאָה. אָוִי וּוֹאָ, אָוִי וּוֹאָ.

גַּרְשָׁוָן

געַ, אִיךְ גַּעַהְהָ נַאַךְ אִיצְטָעָר אַכְאָפּ טְהָאָן זִיד אַין שטָּאדָט אַרְיִין.

לֵיְיַזְעַר

אייך קומ דאָךְ אִיצְטָעָר פָּוּן דָּאָרָט.

אַשְׁר

אָזְוִי נַאֲרָ! דָּעַרְצָעָהָל, וּוֹאָס אַיְזְנָעָן?

לֵיְיַזְעַר

מעַן האָט תְּחִילָה גַּעֲזָאנָט.

גַּרְשָׁוָן

אָוִי וּוֹאָ, אָוִי וּוֹאָוָ...

אַשְׁר

אַלְאַץ דַּי פִּינְסְטָעָרָעָ פְּרָנָסָתָה.

פַּעַרְיָה

אייהָר האָט דאָךְ דַּי תְּבוֹאָה גַּעֲלָעָנָט בְּרַעֲנָגָנוּ מִיט אַפָּאָר טָעַג שְׁפָעָ
טָעָר.

גַּרְשָׁוָן

פארְשָׁטָעָהָט אייהָר מַיר, כְּהָבָב נַאֲר בעדראָרֶפֶט זִין אַין שטָּאדָט מְכָה
אָנְעָסָק. טְרָאָכָט אִיךְ מַיר: לְאָמִיר שְׂוִין דַּי וּוֹיִץ אַרְיוֹפּוֹוֹאָרֶפֶעָן.

אַשְׁר

הָעָרֶסֶטֶן, וּוֹי דַּו זַעַהַסְטָמָט מִיד לְעַבְעָן, אִיךְ בִּינוּ דאָךְ עַפְים אַיְדָאָן־
אַרְיִמאָן, נַאֲר אִיךְ וּוֹאָלָט גַּעֲנָבָעָן. — סְאִי דָעַן עַפְים פָּאָרָהָאָן אַ
שְׁיעָרָן וּוֹיְפִיאָל סְאִין וּוֹעָרָט אַזְּאָד צָו זַעַהַז... מעַן אַיְזְנָעָן דאָךְ עַפְים

א לעבען פאר א לעבען

18

אוידען.

ג ר ש ו ז

אווי ווא, אווי ווא.

ב ה ו מ ע

דעָרְ רַבְ וּוּטְ דָאְ בָּאָלְדְ זִיִּיןְ.

ג ר ש ו ז

ביזטו לוייזער אליעון דאכבי געווען, טא וואס ושע שוויינטסטו? דער-
צעהל, ווי איזו איזו עם צונגעאנגען? וווען פאלוייפט עם איזא זאך?

ל י י ז ע ר

ישראל נח האט געלענט דעם ערישטען שטיין.

ג ר ש ו ז

דעם ערישטען שטיין!

ל י י ז ע ר

וויסט איהר אבער וויפיעל עם קאסט?

ב ת י ה פ י ג ע

אייהר האט עם שוין ביידע געמענט פארדיינען אלע יאהר.

א ש ר

וויפיעל, וויפיעל?

ל י י ז ע ר

וויפיעל דער שטיין ווונט איזא וואנ גאלד בעדראוף ישראל נח געבען.
א ש ר

גייט א קנאק מיט דער ביושש פאר החפלוות.

איין דער האלבער ווולט פאלוייפט נישט איזא זאך!

ג ר ש ו ז

וואו ווועט ער עם נעהמען? פארמאנט גאָר איזו פיעל ישראל נח?
פ ע ר י ל

מיינט איהר איך ווים?

א ש ר

מסתמא נישט מיט אמאָל: מסתמא אויסצעאַהלוּן.

גַּרְשָׂוֹן

אֲגַרְוִיסָּעֶר שְׂטִינוֹ גַּעֲוָעָן?

לֵיזָעָר

וַיְמִין קָאָפֶר.

אֲשָׁר

אוֹי וּוֹא; אוֹי וּוֹא...

גַּרְשָׂוֹן

וַיְמִין קָאָפֶר, אֲשָׁר שְׂרָעָק! צו דער אלטער. אַיְזָן אִידְיעָם הָאָט אַיְתָה,
אֲבָעָר עַפְעָם רַעֲכָטָם. וּוֹר בְּעַדְאָרָה תּוֹרָה? אֲמַעַנְשׂ זָאָל מַעַן זַיְינָן!
הָעַרְסָטָם, אֲשֶׁר, אֲמַעַנְשׂ זָאָל מַעַן זַיְינָן...

אֲשָׁר

אוֹי וּוֹא, סְקִרְדִּיכְטָמִיר גַּאֲרָפָון קָאָפֶן נִישְׁטָמָאָרְוִיס...

וּוְעַסְטָם, לִיְזָעָר, אַרְאָפָוּוֹאָרְפָּעָן פָּאָר דַּי פָּעָרְדָּבָּאָבִיםָעָלָהָהָיִי. אַיְךְ
וּוְעַל אַיְתָה זָאָגָעָן, יִשְׂרָאֵל נַחַ'!', אֹז עַר אַיְזָן אַיְדָה וַיְיִזְרָאֵל
שְׂטָעה. בָּאַטְשָׁ קִינְדוֹיְזָן גַּעֲוָעָן אֹזְאָ דְּאָרְפִּישָׁ אַיְנָגָעָל וַיְיִזְרָאֵל
נַאֲרָוָאָס אַיְזָן דָּא פָּאָרָהָן צַו זָאָגָעָן? אַיְךְ מַזְוָה מִרְּמָרָה זַיְינָן, אַזְוָן
נִישְׁטָמָאָרְדָּר אַיְדָה אַיְזָן וּוְעַרְסָטָם עַר לְעַבְטָמָאָוִוָּתָם. קוֹטָם,
אֲשֶׁר, וּוְעַלְעַן מִרְּגָעָהוּן אַרְאָפְשָׁטָעָלָעָן דַּי תּוֹאָה אַיְן שְׁפִיְיכְּלָעָר.

גַּרְשָׂוֹן

אֲבָעָר נִשְׁטָמָאָרְדָּט. כְּהַאֲבָבָן גַּאֲדָה נִעְכְּטָעָן בִּיְנָאָכָט גַּעֲוָאָלָט פָּאָהָה
רַעַן, הָאָט זַיְדָה עַפְעָם דַּי אַלְטָעָמָיְנָעָן פָּאָרְדִּיבָּעָן.

לֵיזָעָר

קוֹקָט אַיְן פָּעָנְסְטָעָר.

מַעַן פָּאָהָרָט.

פָּעָר דַּי

דָּעָר מַאַן פָּאָהָרָט.

לֵיזָעָר

דָּאָכָט מִרְּדָעָר רַב אַוִּיךְ.

גַּרְשָׂוֹן

קוֹטָם, אֲשֶׁר, גִּבְעָר לְאָמִיר אַרְאָפְנָעָהָמָעָן דַּי תּוֹאָה.

א לעבען פאר א לעבען

15

געהען אַרְוִוִּסֶן.

ל י ו ז ע ר

דעָרְ רָבְ, אָוֹרְאֵי דָעָרְ רָבְ! אַיְ, אַנְ' אַלְטִימְשָׁקָעֲרַ!

געחט אַרְוִוִּסֶן.

ב ל ו מ ע

עם צוּטָעָרָעָנוּ מִיר אַזְשָׁ דִי הָעָנָטָ. מָוּמָעָשׂ וּוָאָסָ זָאָל אַיְדָ אַיְצָטָעָר
טוּהָאָן?

פ ע ר י ל

לְעֵגָן אָזָ אַ פִּיעָרָ. וּוְעה אַיְזָן מִירָ, אַ פּוֹלָעָ שְׁטוּבָ מִיטָ שְׁטוּזָיָ.

ב ת י ה פ י י ג ע

בְּיּוּם אַוְוּוּעָן.

קְלִיּוּבָ צְנוּנִיףָ דִי שְׁטוּזָיָ אַוְן גִּיבָ אַחֲעָרָ וּוְעָטָ בְּעָסָעָרָ בְּרָעָנָעָן.

ב ל ו מ ע

מְאַמְעָלָאָךְ מִינָעָן, אַיְךְ אַנְטָלוֹוָףְ פּוֹן שְׁטוּבָ.

ב ת י ה פ י י ג ע

הָאָבָ קְיּוֹןָ מְוֹרָאָ נִישְׁטָן. דָעָרְ רָבְ זָאָל גְּעֻזָּנָדְ זְיַוָן, קְוֹקָטָ נִישְׁטָ אַוְוָקָ
קְיּוֹןָ נְשָׁוָםָן.

פ ע ר י ל

סְהָאָרָץְ שְׁפְּרִינְגְּטָ מִירָ אַרְוּוּסָ. כְּיוּעָלָ אָפְּשָׁרָ בְּאַלְדָ חַלְשָׁגָן. אַוְיָ
מְאַמְעָעָן, קְוֹמָ צְיּוֹןָ מִירָ.

ב ת י ה פ י י ג ע

וּוְאָסָ אַיְזָן דְּרָרָ מִיןָןְ קִינְדָרְ?

פ ע ר י ל

פָאָרָ וּוְאָסָ הָאָבָעָןָ מִירָ אַזְשָׁ זְכִיהָ?

ב ת י ה פ י י ג ע

דִיְ וּוְעָלָטְ שְׁמָעָטְ דָאָךְ מִיטָ אַיְהָם. עַפְעָםְ אַ קְלִיּוֹנִינְגְּקִיּוּטָ, זְיַוָןְ גּוּמְפָ-
קִיּוֹטָ!

ב ל ו מ ע

כְּיוּעָלָ אַרְיִינְבְּרָעָנָגָעָןָ פּוֹןְ אַנְדָעָרָעָןָ חָדָרְ דָעָםְ גְּרוּסָעָןְ שְׁטוּחָןְ.

ב ת י ה פ י י ג ע
זעהסתו ווי אלץ קומט צונען. אבי דו האסט איהם שווין געוואלט
פארווארבען אויפֿן בויידעם.

פ ע ר י ל
נעחם, בלומען, פארשפראיט עפֿים ; דעך איהם איבער מיט א ריינעם
סערוועט.

ב ג ו מ ע
אט איזי, דא זאל ער שטעהן. ער ווועט זיך זעצען אויפֿ איהם.
פ ע ר י ל
קוקש איזן פענסטער.

זעהסתם, מאמען, הער העלפט דאך זוי אראפנעהמען די תבואה פוּ
ויאגען.

ב ת י ה פ י י ג ע
געוויס מײַן קינד, א איר טאָר נישט פֿאָרְבִּי געהן און נישט העל-
פֿעַן וווען אימיצער טהוּט אַ שווערעַר מלאָכָה.
ב ג ו מ ע
לייזער נעהמת אליזן אויפֿן פֿלייזער אַזָּא גרויסען זאָק !

פ ע ר י ל
דעך רב בייזערט זיך אוות איהם. זעהט, ער העלפט איהם אונטער.
ב ת י ה פ י י ג ע
איין פענסטער קוקענדיג.
נאָר צוֹלִיעַב דעם זכות פֿוֹ אָזָעַלְכָּע אַירְדָּעַן לְעַבְעַן מֵיר אַוְיףֿ דָעַר
וועטלט. צוֹלִיעַב זיַן זכות, מײַן קינד, ביזטו אויפֿגעריכט געווארען.
פ ע ר י ל
פארדיעקט דעם פֿנִים.

אוֹי מאמען, רעדט נישט דערפֿון, אוֹי, בְּזֹועַל אָפְשָׁר באָלְד פֿאָלְעַזָּא.
עס שווינדרעלט מֵיר דָעַר קָאָפּ.
מייט שווואָכָע טרייט געהט זי אָבּ אַין צוֹוַיְוַעַן צִימַעַר.
לְזִוְזָעַר
קומט אַרְיוֹן.

זוי געהעו אין שטוב ארײַן. ער האט מיר דוקא געווואלט העלפער אוּראָפֿנְעָהָמָעָן דעם זאָק תבואה פֿון ווֹאָגָעָן, אָז ער האט מיר אַנְגָּעָנוּר מען פֿאָרָן' האנט האט עס מיר אָוש אַברען געטהאָן אָן כ'הָאָבָּגָּאָר דעם כה פֿון האנט פֿאָרְלָאָרָעָן.

דער רב אָן יִשְׂרָאֵל נֶחָקָעָן אָרְיַיָּן. דער רב האלט זיך זעהר פֿשְׁוּט, ווֹאָכְעָדִיג, אַיִינְפּֿאָךְ גַּעֲלִיּוּדָט.

יש ר אל נ ח
איָהָר ווּעַט מַוחְלָזִין זִיכְעָן, רַבִּי.

ר ב

אט דָּאָס אָיז עַס דִּין שְׁטוּב, יִשְׂרָאֵל נֶחָ ?
יש ר אל נ ח
אלְיַיָּן גַּעֲבּוּתִים, רַבִּי.

ב ת י ה פ י י ג ע

דער רבִי האט אָנוּן אָזָא כְּבוֹד אַנְגָּעָתָהָן.
יש ר אל נ ח

דאָס אָיז מַיְוִין שְׁוִינְגָּר, מַיְוִין ווּיְבָס מַוְטָּעָר.

ר ב

אוּוּוּאָ, כ'הָאָבָּגָּאָר מַיְוִין טַאָבָּאָקְ-פֿוֹשְׁקָעָלָעָר עַרְגְּיוֹץ אָין ווֹאָגָעָן פֿאָרְגָּעָסָעָן.
יש ר אל נ ח
לוּוּאָ, בְּלוּמָעָן, אָן זָוֵךְ עַס אַוְיָף.

ר ב

כְּוּעָל אלְיַיָּן גַּעַהָן.

ב ל ו מ ע

גַּעַתְּמַת אַרוּסִים.

יש ר אל נ ח

אט אָיז זִי שְׁוִין גַּעַנְגָּעָן.
אשר אָנוּ גַּרְשָׁוּן קִומָעָן אָן.

ר ב

ס'אָיז שְׁוִין גַּאֲרָר נִישְׁטָנוּטִיג. דוּ מַוּזָּט דָּאָה, אשר, האבען אַ שְׁמַעַךְ
טַאָבָּאָק. כ'הָאָבָּגָּאָר ס'פֿוֹשְׁקָעָלָעָר אָין ווֹאָגָעָן פֿאָרְגָּעָסָעָן.

א ש ר

פרישער טאכאך, רבוי, כיר המלה. היינט ערשות אונגעשאטען.

ר ב

פֿרוּבְּטַ דַעַם טָאכָאָךְ.

ג ר ש ו ז

הא, שארכ, שארכ. שוין אביסעל צו שארכ. אונ דו, גרשווין, שמעקסט אויך אוזא שארפֿעָן טָאכָאָךְ? איך? אמאָל שבת נעהם איך א שמעק טאכאָך פֿון יונעמעס פֿושׂען. כ'בִין נישט קיון גרויסער איבערקלֵייבער.

ר ב

כע, בע, אידען רחמנים בני רחמנים, וואָס פֿאָר א קִוּם וּוּאָלֶט דָעַן
די וּוּאָלֶט גַעַהַט אָהָן אָידָעַן?

ר ח ס

קּוֹמֶט אָרִיּוֹן פֿוֹן צּוּוּיְתָעַן צִימָעָר, בְּלָאָם, טְרָאָגֶט אָוִיךְ אָ טָאָז
וּוּיְיָן מִוְתְּ פֿאָרְבּוּסְאָכְן.

י ש ר א ס נ ח

וּוְעַט מָעַן עַפְעַט נַעֲמָהָעַן אַיְן מַוְיל אָרִיּוֹן.
בְּתִיחַ פֿיְינְגַע

נָאָךְ פֿסְחַ/דִּינְגָעַן וּוּיְיָן.

י ש ר א ס נ ח

דָעַרְ רָבִי וּוְעַט זִיךְ וּצְעַעַן נַאַהַנְטָעַר צּוֹם טִישַׁ.

ר ב

דִיחַ, אָשָׁר, גַעַדְעַנְקַ אַיְיךְ נָאָךְ וּוְעַן בִּזְוּט אַ קְלִיּוֹן אַיְנְגָעַל גַעֲוּעוֹן.
דִיּוֹן טָאָטָע פֿלְעָנְטַ דִיךְ בְּרַעְנְגָעַן צּוֹ מִיר.

א ש ר

אַיְיךְ גַעַדְעַנְקַ, רָבִי, וּוְאָס קּוֹמֶט אָרוֹיִם, אָזְ בְּהָאָבְנַיְשַׁט גַעְוָאַלְט
לְעַרְנְגַעַן.

ג ר ש ו ז

כָא — כָא — אַיְצְטָעַר הָאָט עַר זִיךְ אַרְוּמְגַעְזָהָן.

ר ב

זַעַטְ זִיךְ אָידָעַן. סְאַיְן פֿאָרְהָאָן תּוֹרָה אָוַן סְאַיְ פֿאָרְהָאָן מַצּוּוֹת,

מעשים טובים. אייננס קען ס'צווויטע פארבייטען. אווי שוויין איינגעטילט געווארען. ער קלאנפַּת ישראל נח'ן אוין פלייען. אָ גרויסע זאָד האסטו היינט געטהָן. צו די פְּרוּעָן ווֹאָס שטעהָן אֵין אָ זִוִּיט. ישראל נח האט היינט זעהָר אָ גרויסע זאָד געטהָן.

א ש ר

לייזער האט שוויין היינט דערצעהָלט. ס'איין מיר גאנַר פֿוֹן קָאָפּ אָרוּס. נישט זוכַּה געוווען דָּאָבִי צו זִוִּין.

ר ב

טרדת פרנסה אוין אלֶיךָ דוחהָ. נוֹגַ, לְחִיּוֹם, אִידּוּן.

נעם, אשר, גרשׂוֹן, מאכַט אָ ברְכָה.

בְּלֹוּמָעָן

קומט אָרוּזָן. ברעננט אָ פּוֹשְׁקָעַלְעַטְאָקָּאָק, גִּיטַּעַם זְלָמָן נח'ן אוֹן. יענער גוֹטַּעַם דָּעַם רָבָּן.

ר ב

הָא, זַיְדָּאָפְּגָעָפְּנוּן! ס'איין דִּינָעָן אָ שְׁוּעָטָעָרָם אָ מִירָעָל?

פְּעָרָדְיָה

יאָ, רָבִּי.

ר ב

מען בעדראה שוויין באָלָד האבען אָ חַתּוֹן פָּאָר אִיהָר.

בְּלֹוּמָעָן

פארשעקטַּז זִיךְּרָהִינְטָרָה דָּעַר אַלְטָעָרָם פְּלוֹיִיצָעָן פָּאָרְשָׁעָמָט.

זְלָמָן נָחָן

וַיָּעַן דָּעַר רְבִּי וּוְעַט נָאָר עַפְעַם רַעֲכָטָם אַוְיפּוֹזָעָן. אֵין קִין נְדוֹן וּוְעַט קִין מְנִיעָה נִישְׁטָזְיָן.

א ש ר

פִּיוֹן, יִשְׁرָאֵל נָחָן! זַעֲהָר פִּיוֹן!

ר ב

וּוְאָסָם בְּעַדְאָרָףְּ מָעַן וּוְיִתְּ זַוְּכָּעָן? מָעַן בְּעַדְאָרָףְּ נִשְׁטָזְוּת וּוְיִתְּ זַוְּכָּעָן. צו לייזערן, ווֹאָס שְׁטָעָהָט פֿוֹן וּוְיִוּטָעָן. קוֹם, ווֹאָס האסטו זִיךְּרָעָבָעָן.

האלטען? קומ אהער און מאך אָ ברוכת.

וְשֶׁ רָאֵל נַח

קומ נאהנטער צום טיש, לוייזער.

לְיוֹזָעָר

דעראנאהנטערט זיך. מאכט אָ ברכה איבערין וויאוין. אַבִיסָעל צעַד
טומעלט.

ר ב

וואס בעדרארף מען עם זוכען וווען ס'אייז פארהאָן אַין דער חיים?

אָ שֶׁ רָאֵל

גיט אָ פָאַטְשָׁס מִיטּ דִי חָעֵנֶט.

געזונד אָון שטארק זאל זיין דער רבּי!

אָ ווַיְוַילְעַ שְׁטִילַ. די ווַיְבַעַר ווַיְנַקְעַן זיך דורה, בלומע פָאַרְעַ
שעומט.

ר ב

יא, יא, מען בעדרארף נישט זוכען וויטט, וווען נדו אַין פארהאנען...
ニישט אַיְזָן מָאֵל דִיך אָנְגַעַדְרַעַט בַּיּוֹם אַוְיעַר. כְּהַאֲבָגַעַנְטַדְוַוְוַן.
טאטען. געוווען אַנְעַרְלִיכְעַר אַיך.

לְיוֹזָעָר

אַיך געדענְק, רבּי: נישט געהאט יעםאלט קייז שבל.

ר ב

געוווען אַנְעַרְלִיך אַינְגַעַל. אַיך געדענְק... יא, מען בעדרארף זיין
אנָאַבְיַי תְּהֻמִים. אָ גְרוֹיסָע זאָד האָט היינַט יִשְׂרָאֵל נָח גַעַתְהָאָן.
אָ פָאַרְמַעְנָעַן אָוּוּקָגָעַנְבָעַן, אָוּן אָפְשָׁר נָאָד מַעַהַר וּוּאָ פָאַרְמַעְ
גען. אַיך הָאָבָע צָעַר געהאט. נָעַמְיִינְט שְׂוֹעֵר זִין די שׂוֹל אַוְיפְּצַוְוַ
בוּעַן.

אָ שֶׁ רָאֵל

אָז מען האָט אָזָא רְבּ אַיְזָן אָ שְׁטַאַדְטַמַעַג מען אָזָא זאָד טְהָאָן. ווְאַלְטַ
מיַר גַאַט הָעַלְפָעַן, ווְאַלְטַ אַיך אָ גַיְלְדַעְנָעַם שְׁטוֹחַל גַעַהַיְסָעַן אָוּוּקָ
שְׁטַעַלְעַן בָּאַרְזַן רבּיַס ווּגַעַן.

ר ב

נישט גדרונגען. בעסערע רבנים פערהאנגען. גראטערע אידען פארה האנגען. געוועגן היינט צוויי אידען פון שכניישע מקומות? וואס בין איך אנטקעגען זוי? האסטו עפיז קינדרער?

א ש ר

שיין עין הרע פינט. דריי אינגלאך און צוויי מיידלאך.

ר ב

דאכט זיך גדרליה שמחה'ס א טאכטער האסטו?
א ש ר
יא, רבין.

ר ב

נו, און פרנסה?

א ש ר

מען קאלאטשטעט זיך. ישראל נח זעהט צו, ניט געלד פאראים.

ר ב

אלען ישראל נח. בע, בע, קומט, אידען, ט'אייהר מיר די געגענד בעז וויזען. ס'גראנט שווין דער גראז אווי פריה. קומ, דן, אשר און גרשון.

א ש ר

מייט'ן גראטטען כבוד.

ר ב

קומ, דן, ליווער, אווי זשעדנע גאטס וועלט צו בעטראכטערן.

פ ע ר י ל

געה מאמע, דן אווייך אביסעל.

ר ב

אווי זשעדנע גאטס וועלט צו בעטראכטערן.
אַלעַן, אויסער ישראל נח און פעריל, געָהן אַרוּם,

פ ע ר י ל

אוֹאַ זְכִיָּה!

יש ר אל נ ח

ער האט זיך אליאן אויסנערופען, אז ער וויל זיין בי מיר.

פֿעַרְיָה

זההסט אוייס איזו שלעכט.

זֶלְמָן נָח

ב'זווים נישט וואו כ'בין אין דער וועלט. אפשר א שעה צוית האט ער מיט מיר גערעדט. אליאן מיט איהם אין זיין חדר געווען. ב'האָב איהם גענזאנט, או אויפֿ אלײַ בין איד מסכימים.

פֿעַרְיָה

מיין ליעבען... וואס אין מיין ליעבען...

יש ר אל נ ח

ס'הארץ אין מיר עפֿעס איזוי פֿול... דאכט מיר כ'בין מיט הונדרעט יאָחר עלטער געוואָרדען.

פֿעַרְיָה

זוי וועסטו עם איזוי פֿיעַל נעהמען? אין עס פֿאַר דיוינע בחות?

יש ר אל נ ח

נו, אין אין העמד בליבען. וואס געוווען אין געוווען... יאָ, ב'האָב זוי אליאן געלאָזען. היילט אַרְוִוִּיסְצְּוּגָהָן.

פֿעַרְיָה

געחת אום א צעטראָגעגען, וויסט נישט פֿאַר וואס זיך צו נעהמען. וויל אַפְּרָאַמען פֿון טוֹש אָוָן לאָזט אין מיטען די אַרְבִּוּת. לויפֿט אוייך צוּם טיר נאָר אָוָן טיר טרעפעט זוי זיך מיט אַסְטָרְן.

אַסְטָרְן

אַגְּמָט חַלְפָּה דֵּיר, פֿערְוִילְשָׂו.

קושען זיך.

זוי קומט איהָר אַיְצָטָעָר אַהֲרָה, אַסְטָרְשָׂו?

אַסְטָרְן

ס'האָט מַיְד פֿון אַרְטָט גַּהֲוִיבָּעָן. עפֿעס אַקְּלִינְגְּקִיט. די גאנצע שטאָרט קליננט דַּאַך מַיְט דָּעָם.

א לעבען פאר א לעבען

28

פעריאַל

מייט וואמ?

א ס ת ר

מייט יִשְׂרָאֵל'ס נֶדֶבָה. עַפְעַם אַ קְלִיּוֹנִיגְקִיט.

פעריאַל

ס'איין געוווען דער ווילען פון דעם רב זאל לעבען.

א ס ת ר

קוקט אַן פֿערְלָעַן.

שיינסט דאָה. מײַינְסְטַדִּי שְׁמַטָּאָרְט וּוּוּסִים נִישְׁתַּחֲרְפְּנוּ? מְעֻן וּוּוִיסְטַ.

פעריאַל

פארשעטְמַט.

נאַט האָט מְיַוִּין צַעַר אַנְגְּנָעָנוּמָן.

א ס ת ר

נאַט וּוּיְסְט וּוּאָס עַר טְהָוֹת. וּוּעַט נְאָר זְיוּן אַ אַינְגְּנָעָל אָוּן אַפְּשָׁר

אַ גְּרוּוּסָעָר צְדִיקָה.

בַּל וּמָע

קְוּמַט אַרְיוֹן.

ער האָט אוּיְסְגָּעָרִיסְעָן אַ גְּרָאָזָן מיַט אַ וּוּיְץ אָוּן האָט עַס אלְעָמָעָן

געוויזען. מענשען, זאנט ער, געהן אָס אַוִּיפְּ דָעַר עַרְד אָוּן וּוּיְסָעָן

ニישְׁט וּוּאָס אַיְזָן דָעַר טְהָוֹת זִיךְרָה. אַיְהָר זְעהָט, זאנט ער, וּוּיְ

דָעַר וּוּיְץ אַיְזָן אַנְגְּנָעָקוֹאַלְעָן?

א ס ת ר

זְעהָט נְאָר, זְעהָט נְאָר סָאָרָא מְוִיד ס'איין אוּיְסָנָעוֹאַקְסָעָן!

פעריאַל

דָעַר רְבָּרְעַט אַיְהָר אַ שִּׁידּוֹה.

בַּל וּמָע

אַיְך בְּעַט אַיְיךְ דָעַר צְעַלְתְּ נִשְׁטָן.

א ס ת ר

מייט וּוּמָעָן?

ב ל ו מ ע

כ'בעט אידך דערצעעלט נישט.

פ ע ר י ל

ס'אייז נאך איז מאונש אויף דער וועלט נישטא. נישטא זאג איד
אייך.

ט ע ו ו י ע

קומט אריין.

א ס ת ר

די גאנצע שטאדט וועט זיך אהער אראטלאזען.

פ ע ר י ל

א נאסט, א נאסט.

ט ע ו ו י ע

א גאנצעער יריד אייז דא.

א ס ת ר

דער רב אייז דאך פארהאנען.

ט ע ו ו י ע

כ'האב שיין גזעהן.

א ס ת ר

וואם זשע בייזטו איזו אונגעבלאזווען? פארגינסט נישט דיין שותה
דעט כבוד?

ט ע ו ו י ע

אייך פארגינו איהם דעם כבוד פון גאנצען הארצען.

פ ע ר י ל

זיטט, רב טעוויע.

ט ע ו ו י ע

דרעט זיך אום אונרוהיג.

א ס ת ר

עפעם אייז ער היינט אונגעבלאזווען. אייחר זענט דא מיט אייער אייך
גענער פוחד?

א לעבען פאר א לעבען

25

ט ע וו י ע
ווארום וואס?

א ס ת ר
איך וועל מיט איך פאהרעו צוריק איז שטאדט אריין. איהר פאהרט
באלאד?

ט ע וו י ע
איך ווים נישט.
פ ע ר י ל

וואס היילט איהר זיך, אסתה? מען וועט איך מיט אונזען פוחר
אכפיהרען א הימ.

א ס ת ר
כ'האָב עפֿעָם געווואָט בעטֿעָן פֿוּן יִשְׂרָאֵל נַחֲנָן.

ט ע וו י ע
א גמילת-חסד מותמא? ער וועט איך שוויון ברענגען איז שטוב
اريין.

א ס ת ר
כ'האָב נישט געווואָרט אָזעָלְכָעָם פֿוּן אַיִּיךְ צֹהָרְעָן.

ט ע וו י ע
איך זאנג וואס איך טראכט. ישראל נח איז מיין שותה.

א ס ת ר
איך צוין, או ישראל נח וויסט אלזין וואס ער טהומ.

פ ע ר י ל
איך פארשטעה נישט וואס איהר רעדט, רב טעוווע.

ט ע וו י ע
איהר וויסט איז איך בין זינען א שותה?

א ס ת ר
טא איז וואס?

ט ע וו י ע

גראָב.

ער וועט איך ברענגען דעם גמילת חסר אין שטוב אריין. וואס

מיישט איהר זיך אין פרעומדע עסקים?

טערן

ער גיט דאכ נישט פון איערטע

טענוינו

אפשר ניט ער יא פו ז מײַנץ !

טשרי

איהר זאלטן עט זאנטן

אחת מ

או מזו האות א' מנה ומושא מיהם נראבע יונונו.

תְּמִזְרָחַת

מִיר ווֹאָלֶעֶן זַהֲרָן ווּאֶרְכָּסְטָן שַׁחַנְגָּר אַוִינְסְפִּיהָרֶן זַיִן ווּעַלְטִיּוֹן.

א-ט-מ-ר

ס' איז טאקי א גראים וואונדר, ווי איזו יישראַל נח קומט צוֹן' איז
שותף.

טשנוי י

צונ'איך האב איך נאר נישט. איהר זענט אן'אלמנה מיט יתומום אוון בעדראפט חיונה.

ג נ ב ז

איך בין דערוווייל נאך קיינעם גישט שולדינן.

טעוניין

מעו האט געקענט א טאכטער חתונה מאכען וויפיעל איהר זענט
ישראל נח' שולדיגן. פון ווועמעס מעל באקט איהר דעם גאנצען
יאחר?

א ס ת ר

צאמט איהר ס'בלוט. שמענו בעדרופט איהר זיך. וא'למנה מיט יתומין; פאר-

ט ע ו ז י ע

אויפֿן הוייכען קול.

די תבואה אין די שפיבולרים דא געהר צו מיר פונקט איזוי ווי צו איזהם.

איך ווים נישט, אפשר וועט מען נאָר די שול בויען פאר מײַנע געלט
אוֹ נישט פאר יִשְׂרָאֵל נח'ס!

פֿעַרְיוֹן
וועישט די טראָרעָן.

אַסְתָּרָה

נעם זיך נישט אַזְוִי צום האָרכְצָעָן, פֿערְיָיל. שעמען האָט ער זיך
בעדראָרטט צו פֿאָרכְצָאָפָעָן אַזְוִי אַ מענְשָׁעָן סְבָּלוֹט.

טַעֲוֹויָעָה

איין מאָל פאר אלע מאָל, ואָל ער וויסען, אוֹ ער האָט נישט פֿון
וואָאנְעָן צו שיטען מיט נדבות. צו אָסְתָּרָן. זאגָט, וואָס ווילט
אייהָר?

אַסְתָּרָה

אַזְאָ גְּרָאָבָעָר יוֹנָג! אַיְהָר וועט נאָך ווֹאָרטָעָן בֵּין אַיך ווּלְצָוָן/אַיך
אַרְיוֹנְקָומָעָן נאָך אַ נְדָבָה. האָט זיך אַ גּוֹטָעָן טָאגָן.

פֿעַרְיוֹן

געחט גּוֹזְנֶדֶטְעָרְהִיט, אַיך ווּלְזָאגָעָן יִשְׂרָאֵל נח'ז ער וועט צו אַיך
אַרְיוֹנְגָּעָהָן ווּעָן ער וועט זיַוְן אַין שְׁטָאדָט.

אַסְתָּרָה

וועישענדיג די טְרָאָרָעָן גַּעַתְּזָיְזָאָרָוִיס פֿון שְׁטוּבָה.

פֿעַרְיוֹן

וואָס האָט אַיְהָר גַּעַתְּמָה צו דער אלְמָנָה נְעַבְּיד? מען וויסט נאָך
ニישט ווער צו וועמען. עס קען נאָך בעדראָרטָעָן אַנְקָומָעָן.

טַעֲוֹויָעָה

דאָס קענט אַיְהָר נאָך בעדראָרטָעָן צָוָן/אַיְהָר אַנְקָומָעָן מיט אַזְאָ פִּיהָ-
רוֹנָג. אַיך האָב קִיּוֹן מְרוֹאָ נִשְׁטָה.

ישָׁרָאֵל נְחָה

קּוֹמֶט אַרְיוֹן.

וואָס אַיז דָא אַזְעַלְכָּעָם אַין שְׁטוּב?

פֿעַרְיוֹן

נאָר נִשְׁטָה.

יש ר אל נ ח

אסתר זאנט או מען האט זי ארויסגעטריבען.

פערדיַל

חלילת, וווער זאנט עס?

טעו וויע

דאם האב איך איהר פונג בעבוד געוווען.

יש ר אל נ ח

וואם האט עס צו דיר, וווען זי קומט אהער בארגען אויף א זעקל
מעל?

טעו וויע

איך וויל מיט דיר האבען א חשבון. איך וויל וויסען וואו אויך האלט
אין דער וועלט.

יש ר אל נ ח

ביז ראש-השנה אויז נאך וויט. מען האט דאך חנוכה געהאט א
חשבון.

טעו וויע

ב'האב קיין צייט נישט צו ווארטען ביז ראש-השנה; אדרער ביז
חנוכה דארטען.

יש ר אל נ ח

וואם עפעס איזוי מיט אמאָל?

פערדיַל

ער זאנט, או דו ניסט צדקה אויף זיין חשבון.

יש ר אל נ ח

שוויניגט. קוקט איהם אן.

טעו וויע

יא. נו. וואם קוקסטו מיר איזוי אן. איך וויל האבען מיט דיר א
חשבון אוון טאקי איצטער, באַלד. קיין תבואה אוין די שפיכעלער
אויז נישטא. וויל איך וויסען וואו דאם געלט אויז.

יש ר אל נ ח

איך פארשטעה נישט, טעוווע.

ט ע וו י ע

פאר וועמעס געלט בויט מען די של ?

פער י ל

ענטפער איךם נישט. ניב איךם אפ וואס איךם קומט.

יש ר אל נ ח

לאז מיר זיך איבערלעגען, וואס רעדט ער ? איך פארשטעה דאך
ニישט.

ט ע וו י ע

די של בויט מען אויפר דיין חשבון ?

יש ר אל נ ח

יא. אויפר מיזן חשבון.

ט ע וו י ע

פארכמאנגסט אוזו פועל ?

יש ר אל נ ח

וילסט זיך מיט מיר קרייגען ?

ט ע וו י ע

אייך קרייג זיך נישט מיט דיר. אייך וויל נאך וויסען פאר וועמעס
געלט בויט מען די של ?

יש ר אל נ ח

דער רב האט געהיסען אייך זאל זיך בויען. אייזעס מײַן מצוח.

ט ע וו י ע

шибט אויס מיט א געלעכטער.

יש ר אל נ ח

וואס לאכטס אווו ?

ט ע וו י ע

האט דער רב געוואסט פון וועמעס קעשגען דו וויסט געהמען
דאם געלט ?

פער י ל

אייחר בעדראפט זיך שעמען אוזעלכע ווערטער צו רעדען.

יְשָׁרָאֵל נָח

קֹומֶן אַיִן דָעַר אַנְדָעַר שְׁטוּב, וּוּלְלָעַן מִיר האַבָּעַן אַחֲבָעַן.

פֿעַרְיוֹן

צָאַהַל אַיִם אַרְוִים וּוּאַסְמַיִם קֹומֶט אָזָן...

טַעַוּוּיַע

אַגְּרוֹיְסָעַר בָּעַל חַשְׁבָּוֹן אַיְעַר מָאָן. אַחֲבָעַן, אָזָן אַנְעַק זָאַל עַם
נְעהַמְעַן.

גַּעַחַעַן אַב אַיִן צְוֹוַיְעַטְעַן צְוַעַטְעַן.

פֿעַרְיוֹן

וּוּאַסְמַיִם דָא גַּעַשְׁבָּהּן? רְבוּנוֹ שְׁלַעַלְמ, עַפְעַם אַנְעַמְגַּלְיק נְעהַת
אוֹיפָא אַונְזָעַר שְׁטוּב.

בְּתִיחַ פֿיַיְגַּע

קֹומֶט אַרְיוֹן.

אַזָּא מְעַנְשׂ. מְמַשׂ דַי שְׁכִינָה רֹוחַת אוֹיפָא אַיִם. פֿעַרְיוֹל שִׁיט זִיד פָוָן
זַיְן מוֹלֵל, אַוְעַק גַּעַגְגָעַן מִיט אַשְׁרַן אָזָן גַּרְשְׁוֹן'עַן וּוּיִיט אַיִן דַי
פֿעַלְדָעַר... וּוּאַסְמַיִם עַם, מִיְן קִינְד? וְאָזָן דָעַר, טְעוּוֹעַ אָזָן... שָׁא
וּוּאַסְמַיִם?

פֿעַרְיוֹן

בְּרֻעְכַּשׂ אַוְיַס אַיִן גַּעַוְוַיְיַן.

אַנְעַמְגַּלְיק נְעהַת אוֹיפָא אַונְזָעַר שְׁטוּב, אַנְעַמְגַּלְיק... אַיִן אַשְׁלַעַבְדַּת
טְעַר שְׁעהַהָאָט מִיר דָעַר רְבוּנוֹ שְׁלַעַלְמ אַוְיְפְגַּעְרִיבַּת.

יְשָׁרָאֵל נָח

אַיִן טִיר.

וּוּאַסְמַיִם דָעַר אַתְשָׁעַה בָּאָב אַיִן עַם דָאָרְטַן? דָעַר מָוח שְׁפָאַלְט זִיד מִיר.
פֿעַרְשְׁוַיְנוֹנְדַט.

בְּתִיחַ פֿיַיְגַּע

נו, שא, קִינְד מִיְנַס. אַיךְ פֿאַרְשְׁטָעַה גַּאַר נִישְׁט וּוּאַס דָא קֹומֶט
פָאָר. פֿרָאַסְט, דָעַר קָאָפְהָאָט זִיד מִיר פֿאַרְדְּרָעַט.

פֿעַרְיוֹן

נַיְן, מַאְמַע, סְאַיּוֹן עַפְעַם אַנְדָעַרְש, גַּאַר עַפְעַם אַנְדָעַרְש. אַיךְ קָעַן

עם נאר נישט אַרוֹסְרָעֵדָעּוֹ.

ב ת י ה פ י י ג ע

איין זעקס חדשים אַרוֹם, מײַזִן קִינֶה, ווּסְטוּ ווּעָרָעָן אַמְאָמָע, ווּאָס
וועט דָּיר יַעֲמָלָט פָּעָלָעָן?

פ ע ר י ג

א, ווּעָן עַם זָאָל טָאָקִי אַזְוִי זַיִן.

ב ת י ה פ י י ג ע

פָּאָר ווּאָס זָאָל עַפְּעָם ווּיְן נִישְׁתְּאַזְוִי? ס'אַיְן נָאָר שָׁוּוֹר בֵּין מַעַן
ווערט אַמְאָמָע. אַיְזַן מַעַן שְׂוִין גַּעֲוָאָרָעָן יַעֲמָלָט אַיְזַן שְׂוִין קִין
זָאָךְ נִשְׁתְּאַשְׁוּוּר. אַרְיָקִיםִיט, דְּלָות... עַמְּ, מִיטְ קִינְדָּרְעָרְ קִומְטַ מַעַן
שְׂוִין ווּיְס'אַיְזַן אַיבָּעָר. זַעַהַסְטוּ יִשְׂרָאֵל נַח אַיְזַן שְׂוִין גַּוְיִן. ס'אַיְזַן
פָּוּן דָּאנָה. אַיְצְטָעָר ווּעָט עַר אַוְיְהָעָרָעָן צַוְּ דָּאנָה'ן.

עַס דָּעַרְשָׁרָאָגָעָן זַיְדָ קָוְלוֹתָ פָּוּן צַוְּיִיטָעָן צִימָעָר.

ב ת י ה פ י י ג ע

ווּאָס אַיְזַן עַס דָּאָרָט?

פ ע ר י ג

דָּאָס אַיְזַן דָּעָרְ אַנְהָוּבָּ.

ב ת י ה פ י י ג ע

טְעוּוֹעַ אַוְן יִשְׂרָאֵל נַח?... ווּאָס אַיְזַן זַיְדָ קָרִינָעָן זַיְדָ?

פ ע ר י ג

וּוְאָרָגָט זַיְדָ מִיטְ דָּי טְרָעָעָן.

ב ת י ה פ י י ג ע

טָהָוּ עַס נִשְׁתְּאַזְוִי קִינֶה... ס'עַופְּעַלְעָ אַיְזַן דָּי גַּעֲדָרָעָם אַיְזַן נִשְׁתְּ
שְׁוְלָדִינְג... ווּאָס קָרִינָעָן זַיְדָ זַיְדָ דָּאָרָט?...

גַּעַתְּ אַרְיִין אַיְזַן צַוְּיִיטָעָן צִימָעָר.

פ ע ר י ג

בְּרָעָכְטַ דָּי הָעָנָט.

אַיְזַק ווּעָלָ עַס נִשְׁתְּ אַזְוְהָאַלְטָעָן...

ט ע ו ו י ע

קוּמָט אַרְיוֹס אַוְיְפְּגַגְבָּרָאָכְט.

אין דער גאנצער וועלט איז אזעלבעם נישט געהערט געוווארען.

פֿעַרְדִּיָּה

מיר האבען דאך ווי בירידער געלעבט. געהאנדעטלט איז פֿרידען.

טַעֲוֹוִיָּה

דאם האט מיך אומגאליך געמאכט. פֿוֹן דעם ערשטען טאג איז נישט טרייען און א סוף זאל עם געהמען. ביזטו א צדיק איז בעלץ — זיין זיך ! אבער וואס האסטו צו מיר ? ! איך בין א טאטע פֿוֹן ניינ קינדרער. און איצטער באטש געהם און געה אווועק מיט דער טארבען.

פֿעַרְדִּיָּה

אייער חlek ווועט דאך גאנץ זיין. אייער געלט האט דאך קינגער גישט גערירט.

טַעֲוֹוִיָּה

אייחר וויסט א סֶה.

ישְׁרָאֵל נָח

קומט אַרוֹוִיס.

הער זיך איזין, טעוויע. אפשר ביוטו גערליך. ווארט, לאז רעדען. דו האסט מיר אנטערויט איד זאל קויפען און פֿאַרקייפען. דער קאָפ איז מיר צודרט די לעצטער פֿאַר חדשים. וויסט דאָה, איז מען האט צונעלאנט געלט. נו, געהם איד עס פֿאַר מײַן שולַּׂבָּל. אט, זעהסטו די שטוב איז נאָך עפָּעָס וווערט, קוק זיך איז. נאָך דיר אַ צעטעל, איז די שטוב איז נישט מיינען. געהם זיך דיר. נאָך פֿוֹן היינטיגען טאג איז.

טַעֲוֹוִיָּה

וואֹ זענען די שליסלען פֿוֹן שְׁפִיכְלָעָר ? בְּיוּיל זעהן וואָס דאָרט איז פֿאַרחהָן.

ישְׁרָאֵל נָח

רערט ווי א קינד. מען האט דאָך פֿאַר דעם לעצטען חודש קיין נייע תבואה נישט צונעקויפט.

טַעֲוֹוִיָּה

אבער דאָרט איז דאָך געוווען תבואה איז די זשאַשעקס ? !

יש ר אל נח
bijot da'at dabbi givoun ווען מען האט פארקופט.
ט ע וו יע
נו?

יש ר אל נח
וויסטו דאה, או מען האט צונעלענט.
ט ע וו יע
יא, צונעלענט, אבער דער קרו, מיין פארמעגען בעדראף דאה זיין...
קומ צום רב; קומ לאמיר זיך פאר איהם אויסטעהן.
יש ר אל נח
ווי איך זעה ביוטו מיר חושר, או איך האב נישט ארענטליך גע-
האנדעט.

ט ע וו יע
אפשר בין אויך דיר חושר.

יש ר אל נח
האב אויך דאה נישט וואס צו רעדען.
ט ע וו יע
די של בoit מינו פאר מיין בלוט.
יש ר אל נח
וזאל זיין איזו.

ט ע וו יע
דאם זאל אבער די גאנצע וועלט וויסען.

יש ר אל נח
וילסטו? זאל זיין איזו.

פער יל
ישראל נת, וואס רעדסטו?
יש ר אל נח
ニישט פאר קיון כבוד וועגען האב איך עם געתהאן. דער צדיק האט
בעפויילען.

ט ע ו ו י ע

נין, איך חאכ נישט וואָס צו רעדען מיט דיר.
ישראַל נַח
טאַ ווּאָס דעַן ווַיְלִסְטוֹ?

ט ע ו ו י ע

וואָס מייניסטו, איך ווועל די צינגעַל פון שול ריבען און חובות
צאהלען מיט זוי?

ישראַל נַח

זו מײַן קאָפֶ אלַיְהוּ ווועט עס אויַסְגָּהָן. דָו ווועסט נישט ליידען
דאָפָן.

ט ע ו ו י ע

אַבעָר קָום, דָעַר רָב אֵין דָא פָּאָרָהָןָןָן, קָום אֲרוֹויָס צו אַיהם...

פ ע ר י ס

ישראל נַח אֵיך ווַיְלִשְׁטָט, אָז מענשען זאלען עס ווַיְסָעָן. מִיר ווועַ
לְעַן אַיהם באַצְּאַהְלָעַן ווַיְפִיעַל אַיהם קָומָט.

ט ע ו ו י ע

לְאָז די ווועלט ווַיְסָעָן, אָז די שול בָּוּת טָעוֹנָה באַטְּישָׁוּעָר אָז
ニישט ישראל נַח. יַעֲדָר צִינְגָּל אֵין מײַן בְּלָוָט.

פ ע ר י ס

אֵיך ווועל עס נישט אַיבְּעָרָתָרָאָגָן.

ישראַל נַח

זו פָּעָרָעָן.

האָב קִין יְסָרִים נִשְׁטָט. טָעוֹנָה אֵין נַאֲך נִשְׁטָט אָזֶה שְׁלָעַכְתָּ. פָּוּ דָעַכְתּוּנְגָּעָן אָז יִשְׂרָאֵל נַח ווועט לִיגָּעָן אוֹיפְּזָן טוֹיטָעָן בעט
אָזֶן מַעַן ווועט קָומָעָן צו טָעוֹנָעָן אָזֶן זַיְן ווַיְיָבָא אָזֶן קִינְדָּ
אֵין אַיְן נִוְיָט, ווועט ער זִיךְּ דָעַרְמָאָנָן אָז מִיט זַלְמָן נַח'ָן הָאָט
מעַן זַד גַּעַהְאָרְדוּעָט. אָז מִיט זַלְמָן נַח'ָן האָט מעַן גַּעַפְּהָרָט
עַשְׁקִים...

געַחְטָ אֲרוֹויָס פָּוּ שְׁטוּבָ.

פערוֹס

אייהר זענט א נולג, אייהר קוילעט איהם אווועק אחזן א מעסער.

טעוּוַיְעָ

וואס האט אייהר צו מיר? איד האב א וויב מיט קלויינע קינדרער.

פערוֹס

מען וועט אייך בעצאחהען. זאל די וועלט דערפונ נישט וויסען.
אייך אליאז וואלט נישט דערלאזט צו טהאנ אונז זאך ווען איד זאל
וויסען, און מען איז אונטערשטעליגן.

בתיה פיגע

קומט ארוֹס.

וויסטו וואס איד וועל דיר זאגען? זאל זיך דיר דאכטען, און מיין
איידעם איז געתשארבען. יא, גענומען און געתשארבען, און פאר
דעם טויט האט ער דאס געלט פארקרענט און די אלמנה און די
אלטער מאמע קומען צו דיר און בעטעהן דו זאלסט זוי אין שטוב
ארײַגעעהמען.

טעוּוַיְעָ

אי, וואס איז דארט פארהאן מיט וויבער צו רעדען.
עס קומען אריין דער רב, אשר און גרשון און הינטער זוי
געחש ישראל נח.

רְבָּ

וואו שטעהט עס געשריבען? בע, בע, בע, ס'גיט די ער איהר
ברוייט ארוּס... נו ישראל נח, צויט פאר מיר א הים צו פאהרען.

אֲשֶׁר

וואו די פעלדר בעוויזען וועט, אם ירצה השם, זיין א זאט יאהר.

לְיִזְעָר

קומט אריין.

שווין איזנונגעשפאנט. אויב מען וויל קען מען שווין פאהרען.

רְבָּ

הא, דאס איז טעוויע... כ'האב דיך נאָר נישט בעמערכט.

ט ע ו ו י ע

איך וויל האבען א דיאן תורה, רבין.

בע, בע, בע, אויף מארגנען נאך פסח? איזוי פריה. זוכט אין קע-
שענע און בעקומש זיון טאבאק פושקעלע. קוקט צו מעוויען, קוקט
אויף די שטובליט. זעהט אוייס ער מערקט, איז א סייכטוך איזו פארד-
האן, אונן וואס עם איין. בע, בע, בע... גענומען אונן געמאכט מיך
פאר א רב... און מען רופט מיך „רבבי“, אלע ניבען מיר כבוד אפ...
א דיאן תורה... נו, אידען דארפערן זיך אוייסנגליכען אליאן... א סקסוּה,
געלט... בע, בע, וואס איין דען דארט? נו א גוטען טאגן אידען,
א גוטען טאג...
געחת אָרוֹוִים פָּנוּ שָׁטוּב. אַלְעַ מְאַנְגְּלוּת גַּעֲהָעַן אֵיחֶם נָאָר. בְּתִיה

פייגע און פעריל קויקען זיך ביידען און אהן ווערטער און איזוי שוווייד-
גענדיג געהן זיוי צום פענטשער און קויקען נויגעריג אָרוּוּס.

צָוּוֹ יִתְעַר אֲקָט

בוי וישראל נח'. און מיטען זומער. און הינד
טער-גרונד א פרוכט גארטען. לינקס א ווינקעל פון
שטוב, שפייכלערס. פארנאקט.

יש ר א ל נ ח

קומט און פון גראטען. געעלטערט. ערגען הינטערן שטוב טהוות
א האן א פאטש מוט דוי פֿלִינְגָּל און קרעט אוים. ער דערשראעט זיך,
בליבט שטעהן און קוקט זיך אַרְוּם.

פֿעַרְיוֹן

קומט און.

וואו ביוטו ישראל נח?

יש ר א ל נ ח

אט בין אי. וואס בעדראפאסטו מיך האבען?

פֿעַרְיוֹן

וועסט אריינגען אין שטוב? וועסט נעהמען עפִים און מויל.

יש ר א ל נ ח

האסט מיך אנגעהויבען צוצועעהן. האב בעסער זיך אין זינען.

פֿעַרְיוֹן

זעהסט אוים שלעכט.

יש ר א ל נ ח

א דאגה האסטו.

פֿעַרְיוֹן

פארויסט געווארען אלע וועגען. אימיצער זאל זיך גאנר וויזען.

יש ר א ל נ ח

די שפייכלערס לעידיג.

אליז ווערט מקוים.

פֿעַרְיָן

באשר האסת אוייפגעערט צו שיטען מיט געלט האט מען אוייפגע' הערט צו פֿיהָרֶעָה תְּבוֹאָה. זאל נאָר ווַידְעָר אֲבַלְישְׁטַשׁ טַהָּאָן ווַעֲסְטוּ זַעַחַן וַיַּאַלְעַזְוּ זַיֵּק צו דִּיר אַרְאָפְּלָאָזָעָן. דִּיר טִירְעָן אַבְשְׁלָאָגָעָן.

יְשַׁרְאֵל נָח

איך האב קיון חרטה נישט. זעהסטו איך קוֹק אָוִיף דִּיר אָוּן טְרָאָכְטָן. דִּיר ווּעַט נָאָךְ אָוִיסְקָוּמָעָן אַיְזָן אַרְיָמְקִוִּיטָן מִיטָּא קִינְדָּר וַיַּדְוָאָלְגָעָרָעָן אָוּן פֿינְסְטָעָרָעָן אָוּן אָפְּשָׁר נָאָךְ אַנְקָוּמָעָן צוּ לִיְוָעָן.

פֿעַרְיָן

איך בעט דִּיר, יִשְׂרָאֵל נָתָה, הָעָר אָוִיף. וּוְאָרוּם אָיךְ ווּעַל עַם נִישְׁטָן אַוְיסְהָאָלְגָעָן, אָזְדוֹ הַוִּיבְסָט אָזְנוֹ צוּ רַעֲדָעָן...

יְשַׁרְאֵל נָח

נוּ גּוּט, גּוּט. מָאָרְגָּעָן ווּעַט מַעַן פֿאָהָרָעָן אַיְזָן שְׁטָאָט אַרְיָין אָוּן אַנְיָן נְעַמְּמָעָן אָוִיף חַתּוֹנָה קְלִיְּדָר. אָוּן אָם יַרְצָחָה הַשְּׁמָ שְׁבַּת נְחָמָה ווּעַט מַעַן פֿרָאוּוּן אָחַתָּהָנוּ.

פֿעַרְיָן

כְּוּאָלָט נָאָר נִשְׁטָן ווּעַלְעָן נְעַמְּמָעָן אָוִיף בָּאָרָגָן.

בְּלֹוּמָעָן

קִוְמָט אָן. פָּאָר ווּאָסָם גַּעַתָּה אִיחָד נִשְׁטָן אָזְנוֹ שְׁטוּב אַרְיָין? סְעַסְעָן ווּעַרְטָקָאָלָט.

זְלָמָן נָח

מָאָרְגָּעָן, בְּלֹומָעָן, ווּעַט מַעַן פֿאָהָרָעָן אַנְנַעַמְּמָעָן פָּאָר דִּיר חַתּוֹנָה קְלִיְּדָר.

בְּלֹוּמָעָן

שְׁוִין אַזְוִי גַּדְךָ?

יְשַׁרְאֵל נָח

שְׁבַּת נְחָמָה ווּעַט מַעַן פֿרָאוּוּן דִּיר חַתּוֹנָה.

א ליעבען פאר א ליעבען

39

ב ל ו מ ע

פאר וואס ווילט איהר מיך איזו פריה חתונה מאכען?
פערוילט

האסט פינט לייזערן? איהר האט זיך דאסך די קעפ אבןעדראט.
ב ל ו מ ע

בашער פריהעהר. איצטער ווילט זיך מיר נאדר נישט איזו גיך חתונה
האבען. ציטט נאך די תנאים איזו לייזער געווארען אונאלטער
דושאָר.

ישראָל נח
וועסטה האבען אַטְרִיּוּן מאָן.

פערוילט
לייזער ווועט דיך אוייף די הענט אַרְכְּמַטְרָאָגָעָן.

ישראָל נח
ווען נישט דער רב וואָלט אונז עם נאדר נישט אַרְכְּפֶנְקָוּמוּן אוייפֿן
וינגעַן.

ב ל ו מ ע

פאר וואס איזו ער נאך איזו לאָנג נישט פון שטאטט?
פערוילט

זעהסט, ווי זי בענקט שווין בעציזיטענען.
ב ל ו מ ע

איי געהט, מומען, איהר מאכט פון מיר חזוק. האט איהר זיך נישט
בעדראָרט איזו איילען.

פערוילט
וועסט נאך זעהן וואס פאר אַתְּהַנְּהָמִיר וועלהָן פְּרָאוֹוּן. דאסָס

וואס עס ליגט פאר אַיִּירָט וועגעַן ווועט קיונעָר נישט רירען.

ישראָל נח
מאָרגָעָן אָס יידָצָה חַשְׁמָן ווועט מען פָּהָהָרָעָן אֵין שטאטט אַרְיָהָן, דו אָנוּ
לייזער.

ב ל ו מ ע

אָכְּבִּי לייזער האט געואנט, אָז די חתונה ווועט זיין ערשת אַרְוּם חַנּוּכָה.

ישראַל נח

איך האב פריהער איזוי געטראכט, אבער איזטער האב איך מיר
אַרוֹמְגּוֹעַחַן אָזְסִיּוֹן נִישְׁתָּא וּוְאָס אֲפְצּוֹלְעָגָן.
ס'הערת זיך אַ שְׂטִימָעַ רְופָעַן: "בלומָעַ", "פָּעָרְילַל".

בְּלוּמָע

די באבע רופט. איך געה שוין.

פֿעָרְילַל

קָוָם דָו אַוְיך אֵין שְׁטוּב אַרְיוֹן.

ישראַל נח

כ'וועל באַלְד אַרְיוֹנְקּוּמוֹן. דאַכְט מיר אִימְעָצָעַר פָּאַהְרָט מִיטְּזָן וועגן.
די פְּרוּוּין גַּעַחַן אַוּוּק.

אשר אָזְסִיּוֹן קָוָם דָו אַוְיך בִּיְוָשָׁעַן אֵין די הענט.

ישראַל נח

אַוְועַר עַמ גַּעַתְּהָן! אַזְזָא צִוְּתָן נִישְׁתָּגְעָזָה.

אַשְׁר

וּוְאָס הָעָרָט מָעוֹן עַפְּסִים נִיּוּם?

גַּרְשָׁוָן

מִיר פִּיהָרָעַן אַ בִּיסְעָל תְּבוֹאתָה.

ישראַל נח

אֵין שְׁטָאַט אַרְיוֹן מִסְתְּמָא.

אַשְׁר

נִישְׁתָּגְעָזָה. אָוֵב דָו וּוְילְסָט קָעָגָן מִיר די תְּבוֹאתָה צו דייר
אַרְאָפְשְׁטָעַלְעַן.

ישראַל נח

אַ שְׂטִיקָעַל מְנִיעָה פָּאַרְחָאָן. נִישְׁתָּא קַיּוֹן מִזְוְמָנִים.

אַשְׁר

וּוְעַר בָּעַט גַּעַלְט בַּיְּדָוָר. וּוְעַט פָּאַרְקוּיפָּעַן דָּאַנְאָך וּוְעַט מָעַן זְעָהָן.
די וּוְעַלְט גַּעַתְּהָן אַונְטָ�וָה, וּוְאָס?

גַּרְשָׁוָן

אַיך וּוְעַל דיְר זָאָגָעַן דָעַם אַמְתָה, וּוְעַר האָט עַמ גַּעַקְעַנְט טְרָאַכְטָעַן,

או יישראָל נח זאָל וווערָען הינטערשטעלונג? נאָר, ס'אי נאָר נישט,
ווען א מענש פאלט בעדראָר מען נישט לאָזען.

א ש ר
וואָס זשע זאנסטו?

יש ר אל נ ח
כ'ועל מיר מישב זיון מיט מײַן זויב.

ג ר ש ו ז
כא. כא. אַנְאִינְפָּאָל אַבְּיָסָעַל.

א ש ר
האָסְט זיך שטענדִין אַין מְסֻחָר מִשְׁבָּג גַּעֲוָעַן מִיט פָּעָרְלָעַן?

ג ר ש ו ז
מיינע זויביסט בי מיר א פיג. אַיך בעדראָר אַיהֲר גַּעֲבָעַן אוֹף שבת

הצָאָות. וואָו אַיך נעהָם עס? דָּאָס אַין שְׂוִין נִשְׁטָא אַיהֲר באָבעָם
דאָגהָה.

א ש ר
נו אַין וואָס פָּאָר אַשְׁפִּיכְלָעַר זאָל מַעַן עַס אַראָפְּשָׁטְעָלָעַן?

יש ר אל נ ח
אַיך מוֹזֵמֵר מִשְׁבָּג זְיַוִּן פֶּרֶהָעָר.
געַהַט אַין שְׁטוֹב אַרְיוֹן.

א ש ר
וואָס פָּוּ אַמענְשׁ קָעַן דָּאָס וווערָעַן!

ג ר ש ו ז
עס ווילַט זיך נאָר נִשְׁטָא גְּלוּבָעַן.

א ש ר
אט אַזְוִי אַין עס, אַזְוִי אַזְוִי כָּאָפָט אַיבָּעָר דִּי מַאְסָם.

ג ר ש ו ז
טְעוּוֹיָעַן האָט עַר דָּאָךְ זְיַוִּינָס אַבְּגַעְצָאַהָלָט.

א ש ר
אוֹן אַלְיוֹן אַין אַיְוָן העַמְּדָן גַּעֲלִיבָעַן.

גֶּרְשֹׁוֹן

אֲבָעֵר אֲשֶׁרֶת, בְּרוֹדָעָרָקָע... אַיִינָעַ אַיְן גַּעֲנָעֶר וּוּעַט עַס זַיְן!
 אֲשֶׁר
 זַהַמְּטוֹ אַיְךְ הַאֲכָד דַּרְךְ אַרְצָה פָּאָר אַיְהָם. אֲגַרְאָבָעֵר אַיְנָגָעֵל גַּעֲוָעָן
 אַוְן זַהַמְּטוֹ אַזְוִי זַיְד אַיְסְגָּעָאַיְדָעָלָט.

גֶּרְשֹׁוֹן

סְאַיְזַׁ מִיר שְׁוֹן שְׁוֹוֹעַר גַּעֲוָעָן צַו זַאֲגָעָן אַיְהָם "דו".

אֲשֶׁר

דָּעַר רַב הַאֲטַּמָּן נַאֲד אַיְצָטָעֵר אַוְיד גַּרְוִים אַבְשִׁיָּיִל פָּאָר אַיְהָם.

גֶּרְשֹׁוֹן

עַר הַאֲטַּמָּן דַּאֲד אַיְהָם גַּעֲמָכְטָמָפָּאָר אֲקַבְּצָן.

אֲשֶׁר

אַוְן אַלְזַׁ צּוֹלְיָעֵב אַיְזַׁ שְׁטִיקָעֵל קִינָה.

גֶּרְשֹׁוֹן

אַיְךְ זַאֲגַדְּרַי אַזְוֹ דָּעַר מַעֲנַשׁ וּוּעַט נַאֲד קַוְמָעָן צַו זַיְה.

אֲשֶׁר

אַזְוֹ מַעַן וּוּעַט אַיְהָם נִישְׁתַּחַווּלְעַפְּעָן וּוּעַט עַר פָּאַלְעָן.

גֶּרְשֹׁוֹן

די שְׁמָאָט, דָּאָס זַעֲנָעָן גַּזְלָנִים. וּוּי צַאְפָט מַעַן עַס אַזְוִי פַּז אֲמַעַן
 שְׁעָן. אַיְצָטָעֵר הַאֲטַּמָּן מַעַן אֲמַאָד גַּעֲתָהָאָן אַוִּיפָּא אַיְהָם מִיטָּעָר
 הַאֲנָטָן.

אֲשֶׁר

כָּא — כָּא — כָּא — אֲקַלְגָּעָר אַיְד דָּעַר רַב. וּוּאָרוּם וּוּאָס? אֲ
 מַעֲנַשׁ שְׁטָאָרְבָּט אֲבָעֵר אֲשֶׁרֶת שְׁוֹהֵל בְּלִוְבָט. וּוּי אַזְוִי זַעֲנָעָן דָּעָן אַלְעָן
 שְׁוֹהָלָעָן גַּעֲבוּיט גַּעֲוָעָרָעָן? עַפְּסָם אֲרִיְכָר יְשָׁוְבָנִיק הַאֲטַּמָּן זַיְד אֲנוֹנָן
 טָעָר גַּעֲנוּמוּן.

גֶּרְשֹׁוֹן

אֲבָעֵר גַּוְטָעֵר בְּרוֹדָעָר מִיטָּן אֲלַעַבָּעָן שְׁפִילָטָט מַעַן זַיְד נִישְׁטָן. גִּיטָּה
 אֲקַנָּק מִיטָּעָר בְּיוֹתְשָׁה. גַּעַלְטָן גַּוְטָעֵר בְּרוֹדָעָר וּוּפְיָלָן דָו וּוּלְסָטָן.
 נְדֻבָּות בִּיזְזַׁן הַאֲלוֹן, אֲבָעֵר אֲלַעַבָּעָן — דָאָס טָאָר מַעַן נִישְׁטָן פָּאַדְעָרָעָן.

אַ שְׁ ר

איי, דו רעדסט נארישקייטען. אויך פארשטעה איז דעם גאנר נישט. בעדראָרֶה אויך שוויינגען. אַ מענטש בעדראָרֶה לאזען אַ קרייש, זאנג אויך.
ישְׁ רְ אַ לְ נְחַ
קומט אָן.

טַהֲוֹת וּוּ אִיחָר פָּאַרְשְׁטָעָהֶם. מִיר הַוִּיבָּעָן וּזְקַדְּשָׁתְּ דִי הַעֲנָטְ מַעֲהָרָה.
גְּ רְ שְׁ וְ זְ
מִיר וּוּלְעָעָן אַיִּהְם גָּאנֶר נִשְׁטָהָרְעָנֶן, מַעַן וּוּעַטְ זַהַן, אָז אַיִּן
שְׁפִיבְּלָעָר וְאַל זַיְן תְּבוֹאָה אַזְנָאָל נַחַ וּוּעַטְ דִי אַוְיגָעָן עַפְעָנָעָן.
ישְׁ רְ אַ לְ נְחַ
אויך זאנג אויך נאָך אַמְּאָל, טַהֲוֹת וּוּ אִיחָר פָּאַרְשְׁטָעָהֶם.

אַ שְׁ ר

קָוָם, מִיר וּוּלְעָעָן אַיִּן וּשְׁאַסְיָעָק אַרְיִינְשִׁיטָעָן. דִי זַעַק בעדראָרֶה אויך
הַאָבָעָן. אַזְנָאָל דָּאַצּוּ הַאָבָעָן זַעַק מַוְרָא אַרְאַפְּצָוּשְׁטָעָלָעָן מִיטְ דִי זַעַק, דִי
מִיוֹן קָעָנָעָן זַיְן צְעוּסָעָן. אָז סְאַיְן נִשְׁטָהָרְעָן תְּבוֹאָה וּוּלְעָעָן דִי
מִיוֹן בָּעָלָנוֹם אַוְיפְּ דִי זַעַק.
פְּ עְ רְ יְ לְ

קומט אָן.

אַ גְּוֹטְ וּאַחֲרָ אַוְיפְּ אַיִּהְ. מִיר זַעֲנָעָן נאָך חַלְילָה קִיּוֹן פָּאַרְפָּאַלְעָנָעָן
נִשְׁטָהָרְעָן. אִיחָר מַעֲנָטְ זַיְן זְכָרָעָר, אָז גַּאתְ וּוּעַט אַונְנוֹ הַעֲלָפָעָן.
גְּ רְ שְׁ וְ זְ

וּוְעָרְ פְּרָעָנְטְ בָּאָגְ' אַיִּיךְ גַּעַלְטְ? אַיְדָעָנָעָן וּוּאַס אִיחָר זַעֲנָעָן.
פְּ עְ רְ יְ לְ

אויך וּוּלְ זַהַן, אָז פָּוּ אַיִּיעָרָם זַעַל חַלְילָה גָּאנֶר נִשְׁטָהָרְעָן
וּוּלְעָעָן.

גְּ רְ שְׁ וְ זְ

וּוּאַס אַיִּזְ דִי נְפָקָא מִוְנִיהָ. בַּיִּ מִיד וּוּיְסָטְ מִיוֹן וּוּוְיָבָא פִּינְגָ אַיִּן
רַאֲסִילָ. וּוּאָרוּם וּוְעָרְ בעדראָרֶה זַיְן זְאַלְעָן זַיְקָ מִישָׁעָן אַיִּן אַונְזָעָרָעָ
עַסְקִים? זְאַלְעָן זַיְקָ שְׂוִין בָּעַסְעָרְ צְוֹוָאָגָעָן דִי קִינְדָּרָעָר דִי קַעְפְּלָאָה,
וּוּעַט זַיְן גְּלִיְיכָרָ.

מען הערט פון וויטנען א גערוויש פון פותרען וואס פאחרען
מייטין וועיג.

א ש ר

הא, הא — דאס פאחרען די חתונה לוייט, וואס מיר האבען דארט
געטראפען נבעבן קראטען פאשענדיג די פערד.

ישר אל נח

לייזער זאלעס זיין. ער איז אroiיסגעפאהרען איבער די שכניישע
דערפער.

א ש ר

דאס זענען זיין. חתונ'ס צד. כ'האכ גערעדט מיט זיעיר פוחרמאן,
זוי האבען נאך א קימא לן פון זעכצעהן מייל. די כלה איז פון
פינטשעווועג.

פער די ל

א בעלנות געוווען פון אוז וויטקיטט א כלה צו זוכען.

גרשווין

הא — הא, זוי האבען זיך דא אבגעשטעלט.

ישר אל נח

אפשר וועלען זיך דא נעכטינען.

פער די ל

מארעגן ערשת איז דאך מסתמא די חופה.

א ש ר

היינט קען דאך שיין נישט געמאַלט זיין. האסט אַנְגָּעָקָּט דעם
חתון? נאך נאך א אינגעַל.

עם קומט אן א ישובניך.

ישר ובניך

א גאנט העליך! דאכט מיר או דא וואוינט ישראל נח לאפינעוער?

א ש ר

יא. שלום עלייכם.

ישר ובניך

עלים שלום! דאס זענט איהר ישראל נח?

א ליעבען פאר א ליעבען

ישראאל נח

שלום עליכם. איך בין עם ישראל נח.

ישוב ניק

דאם זענט איהר ישראל נח? מען האט געשמעסט איז א יונגען
מאן זאל ער זיין.

א ש ר

ישראל נח איז נישט אלט. וויפיעל ביזטו אלט? איז אינגע יאהרין
מייט מיר. איז און דרייסיגן יאהר.

ישוב ניק

הייסט עם האב איך א טוות געהאט. קריינט מען באן' איז האבער
פאר די פערד?

ישראאל נח

א סיך האבער בעדרארפֿט איהר?

ישוב ניק

פינט פערד. דער וועג איז זעהר זאמודיג געמוות צוישפאנען א איבּ-
ריינען פערד.

פערדי

וואעת איהר דאך דא נעכטינען?

ישוב ניק

חלילת. אוזו אן'האלבע שעה. די וועגענער אנסמירען. די פערד
זאלען א ביסעל איבערכאנפֿען.

גדרשׂוֹן

א מהותו מסתמא?

ישוב ניק

דען חתונס א פערטער. פון דער מאמעס צד א פערטער.

פערדי

טאמער וויל אימצעער פון איעערע לײַט עסען, טרינקען זאלען מוחל
זויי אריאנגעהז איז שטוב.

בתיה פינגע

קומט ארויס.

דאם זענען דאך חתונה לײַט. מען בעדראָף זוי פארבעטען איז

שטוּב אַרְיֵין.

פֿעָרִילֶךְ

דָּאָם זָאנְג אַיךְ דָּאָה. קָוָם, מָאָמָע, וּוּלְלָעָן מִיר זַיִ בְּעַטְעָן.

אַשְׁר

אַין וּוּאָס וּוּטָם אַיהֲרָנָהָמָעָן דָּעַם חָאָבָעָר? וּוּלְאַיךְ אַיךְ נָעָחָן אַפְּוּוּנָעָן.

יְשָׁוָבְנִיק

אַין דִּי טָאָרְבָּעָם.

יְשָׁרָאֵל נִיחָ

טָאָמָעָר וּוּאָלְטָט אַיהֲרָנָהָמָקְיָיךְ לְאֹזְעָן אַיְינְרָעְדָעָן? שְׁפָאָנְט אָוִיסְ דִּי פֿעַרְ, מָעַן וּוּטָמָאָכָעָן אַגְּעָסָעָן.

יְשָׁוָבְנִיק

מָעַן פִּיהָרְטָט פָּוָן אַלְדָאָס גָּוָטָס. דָּרְיִ טָעַג גַּעֲבָאָקָעָן אָוָן גַּעֲבָרָאָטָעָן.

פֿעָרִילֶךְ

אַיךְ וּוּלְאַיךְ נָעָחָן פָּאָרְבָּעְטָעָן אַין שְׁטוּב אַרְיֵין.

יְשָׁוָבְנִיק

עַם פָּאָהָרְטָט דָּעַם הַתְּנוּסָס אַבָּאָבָעָן. אַזְקָנָה קִיּוֹן עַיִן הָרָעָ, אַרְיְבָעָר נִיְצָנִין. הָאָטָט נִישְׁתָּגְנְוָאָלְטָט בְּלִיְבָעָן אַיְן דָּעָרְ הַיִּם. „בָּאָמִין אַיְינְקָעְלָאָזָן חַתְּנוֹנָה, זָאנְגָטָזִי, נִיּוֹן אַיךְ וּוּלְאַנְשָׁתָבָלְיְבָעָן אַיְן דָּעָרְ הַיִּם.“.

פֿעָרִילֶךְ

קוּמָט לְאַמְיָיךְ זַיִ אַרְאָפְנָעָהָמָעָן פָּוָן דִּי וּוּגְעָנָעָר.

אַלְעַגְעָה אַוּעָק אַוְסָעָר בְּתִיה פִּיגָּע אַוְן גְּרוּשָׁן בְּלִיְבָעָן.

גְּרָשָׁוֹן

וּוִוִּיסְטָ אַיהֲרָוּ וּוּאָס אַיךְ וּוּלְאַיךְ זָאנְגָעָן, אָז יִשְׂרָאֵל נָח הָאָט בְּעַד דָּאָרְפָּט אַרְיְנְצִיהָעָן אַיְן שְׁטָאָט.

בְּתִיה פִּינְגָּע

דו זָאָלְסָטָט עַם זָאנְגָעָן.

גְּרָשָׁוֹן

וּוְאָרוּם אָז עַם קְלָעָפְטָט זַיִק נִשְׁתָּמָה הַיִּבְטָט אָז צַו פָּאָלָעָן. אַז נִשְׁטָאָט

וואס צו מאכען.

ב ת י ה פ י י ג ע

די וועלט האט אונז נישט פערונגונגן.

ג ר ש ו ז

ニישט דאס איז איז נאנצען. מען רעדט אמאָל אַרויָּס פֿוֹן מְוִיל אֶזְאָז
זאָד אָזָן דער נאָה, גוטער ברודער, האָלָט ווֹאָרט... אַיְהָר פֿאָרְשְׁטָעָהָט?
ס'וּעָנדָט זִיךְ ווֹעֵן מעַן רעדט זִיךְ אַרְוָס. אַמְּאָל אֶזְאָז מִינְט אָז
נָאָר נִישְׁט.

ב ת י ה פ י י ג ע

וְאָס זָאָל אַיְךְ זָאָנָעָן? אַיְךְ בֵּין אַ נְאָרְשִׁיעָ אַידְעָנָע. וְאָס פֿעָרְשְׁטָעָה
אַיְךְ מִיְּשְׁטִינְסְּגָעוֹגָטָן? אַוְיָבְּ נָאָרְ אַרְיָמְקִיְּתָן אַיז אָנוֹן באַשְׁעָרָט
וְוְאָלָט אַיְךְ עַם שְׂוִין פֿאָרְ לְיָעָבְּ אַנְגָּעָנוֹמָעָן. בעַסְעָר אַיז אַרְיָמְקִיְּתָן אָזָן
פֿרְיָיד אַיְדָעָר עַשְׁיוֹרָה אָזָן לְיָידְ אַויְ ווֹעה אַיז מִיר.

ג ר ש ו ז

ער האט זִיךְ צְוֹפְּיָעָל אַבְּגָעָל אֶזְאָזָן. אַ מָאָד גַּעֲתָה אָזָן מְוִיטָן' האָנט. דָּאָס
זָעַחַט אַיְהָר גַּעֲפָעָלָט מִיר שְׂוִין נִישְׁטָן.

ב ת י ה פ י י ג ע

אַיְךְ מָאָד קִיּוֹן נָאָכְטָן מִיטָּ קִיּוֹן אַוְגְּ נִישְׁטָן צָוָן... בְּלַעַבְּן זִיךְ גַּעַחַעַן אֶלְעָ
אַחֲרָה.

עַס קְרוּמָעָן אָז דִּי חַתּוֹנָה לְיָוִיט. צְוּוּיְ אַיְוִינְיְקָלָאָה, מִיְוְלָאָה, פֿיְיחָ-
רָעָן אַוְנָטָעָר דִּי העַנְטָה דָּעָר אַלְטוֹשָׁקָעָר באַבָּעָן. הַינְטָעָן גַּעַחַעַן יְשָׁוָבָ-
נִיקָעָם, וּוּיְיבָעָר מִיטָּ קִיְּנָדָעָר אַוְיָף דִּי העַנְטָה אָזָן בְּיָום זְיוּיט. דִּי קְלוּ-
דָּעָר צְעַקְנִיוֹתָשָׁט, מִיטָּ שְׁטָרוֹי בְּעַדְעָקָט.

ב א ב ע

הָאָ, גּוֹטָן. נָאָר דִּי בְּיַנְעָר צְעַבְּרָאָכָעָן. בָּעָן, צְוָן דָּעָר עַלְטָעָר נָאָד חַשְׁקָ-
פֿאָרָהָאָנָעָן. נָאָט הַעַלְּפָ.

א מ י י ד ע ֶ

בְּאַבָּעָשׂוֹ, אָפְשָׁר ווּעַט אַיְהָר זִיךְ זְעַצְעָן?

ב א ב ע

וּוִי דָעָן, אַ שְׁעַהָנָעָן ווּעַלְטָהָאָ, אַוְמָעָטָוָם אַיְדָעָן.

עם קומען און נאך מוחתנים, טראגנון תלומאקס מיט זיד.

ב ת י ה פ י ל ג ע

וועט איהר נאך אפשר ארויינגען און שטוב?

י ש ו ב נ י ק

נאקסאל אנטראגען מיסט און שטוב אריוין. מען וואלט דא שטעלען
א שטיקעל טיש.

א ש ר

קומ, גרשון, וועלען מיר אווייסטראנגען א טיש פאר די חתונה לוייט.
געהען אווועק.

פ ע ר י ל

איך וועל לוייפען אנטעלען א קrong מילך.
געחט אווועק.

א י ש ו ב נ י ק

איך האב נאך נישט געוואסט, און דא וואוינט עם ישראל נח
לפינעוער, וואס בויט עם די שוהל און שטאדרט. עפֿים איזן מאל
אייז אויסגעומען דא דורךזופאההרען, אבער קיין צוית נישט נעז
האט זיך אבצושטעלען. צוריק ביין איך שווין געההרען מיט אן־
אנדרער וועג.

אשר, גרשון ברענגען א טיש.

פ ע ר י ל

קומט און מיט א טישטויך, פארשפרוייט דעם טיש און געהט אווועק.
טראגט מיט זיך א קrong.

א א י ד ע נ ע

זעצעט אנדער דער באבען נעבען טיש.

צ ו ו י י ט ע א י ד ע נ ע

עם ברעכען מיר די ביאנעך גלייך איך וואלט הונדררט פוד משא
אויף די פלייזעם געבראכט. נו, מיידלאך, וואס שטעהט איהר?
נעהתם ארוים פון די פעללאך וואס ס'אייז דארט פארהאן און גרייט
צום טיש.

מען פאקט ארוים ביינגעל, קען, פושער, אייער. מען לענט עס

א לעבען פאר א לעבען

49

אויפֿן טיש.

דערחתן

קומט און.

א, א, זוי קלוייבען זיך דא מאכען א סעודת.

א מחותן

דאס איז דער חתן. נאדר א שנעך. אבער א ליט א בחור. קלאפֿט
דעס חתן איכערן פלייצען. איזו מפרנס א נאנצע שטוב.

דערחתן

נו, באבע, וואס מאכט איהר?

באביע

הא, יע... סאי מיר גוט.

דערחתן

אייהר זונט שלעפּעריג, באבע, מען קען איך דא איבערלאזען אויב
אייהר ווילט.

דער עולם לאקט.

באביע

מאכט הווק פון א באבען. ווי דען, איז דער הים בערדארפט בלוייבען?
בי זוי איז דאך רעכט געווען איז איך זאל בלוייבען איז דער הים.
ב'מאך חתונה ס'עצטן איניניקעל זאל איך בלוייבען איז דער הים.

ישראל נח

אפשר ווילט אייהר דאונגנען מנהה, אידען? מאכט מיר א מנין פאר-
האן.

א מחותן

טא — טא — אַנְאַיִינְפָּאַל, ווי איך בין א איר! נישט איננס, נישט
צווויי, נישט דריי... פונקט א מנין!

ישראל נח

אייז שטוב אַנְעַמְׂדָר איך דא.

א שרא

כא, כא, אַנְעַמְׂטִיך איז דער ווילט. מאכען א הוייכע קדושת. קומט
ארוין אייז שטוב בין די וויבער וועלען דא צונגייטען.

אלע מענער געהען איז שטוב ארויין.

ד י ב א ב ע

דאוענט דארט ב'זאל קענען הערען קדרושה.
א מייד ע

ס'אייז איז איפשר קאלט, באבעשו, וועל איז איזיך ברוינגען א פאַ
טשיילע.

צווית ע מײַד ע

דא איז איזוי שעהן, איז גרויסער סאה, מען האט דא געקענט פראווען
די חתונה.

דריט ע מײַד ע

זעה נאר ווי די בוימער זענען אַבענעשאָטען מיט עפֿעל.

בלום ע

קומט אַרוֹיס.

איזוי פיעל געסט, חתונה ליט. איזוף מיין חתונה וועט איזוי פיעל
מענישען נישט זיין.

א יידען ע

אייהר זענט אַכְלה?

בלום ע

שווין אַכְלה.

א יידען ע

דאָד נאָד נאָד אַצְיג.

בלום ע

מיין חתונה וועט זיין חנוכה.

א מײַד ע

ראָם איזו נאָר פון חתונ'ס צד אלְיאָן. היינט וואּו איז עפֿעם כלְה'ס

צד? מען זאגט, איז דארט וועלען אַפְּשָׁר פִּינְפִּינְגְּסָמִינִים מענישען זיין.

א יידען ע

שטעהט נאָר, שווינט אַווילע, דאָכְטָמֵט מִיר שווין באָלֶד קדרושה.

ב אַב ע

הא, קדרושה, האָלֶט מִיר אָונְטָעָר בְּזֹוֹל זִיךְ אַוְיפְּהַוְוּבָן.

מען העלפת דער באבען זיך אויפשטעלען. זיך שפרינגעט „קדוש“.

א א י ד ע נ ע

ווארט, ווארט, ס'אייז נאך צו פריה — נו אט איצטער.
פון שטוב דערטראנט זיך „קדוש, קדוש“. די וויבער שטעלען
זיך און באפען אונטער דעם קדוש. ביז עס ווערט אין גאנצען שטייל.

א א י ד ע נ ע

אם ירצה השם א גוטען סיומן. איזוי אומגערכט צו אירען ארײינגע-
פאלען און נאך א קדרושאָה הערען.

א מ י י ד ע ל

אמות, באבעשׂו, ס'אייז א גוטעדר סיומן?

ב א ב ע

הא, יע... ס'אייז צום גוטען.

א מ י י ד ע ל

צו בלומען.

פון וואנען איזו אייער חתן?

ב ל ו מ ע

א היינער.

א א י ד ע נ ע

נאך די מיילד אויף די ליפען.

צ וו י י ט ע

איך איז איהרעס יאהרען בין איך שווין געווען א מאמע פון צווויי
קינדרע. מײַן סענדרע איך דאך מיר געבווירען געווארען נאך איך
דער איך בין אפיילו זעכצעהן יאהר אלט געווארען.

ע ר ש ט ע

וואס זשע קערען זוי זיך איך איז?

ב ל ו מ ע

זוי איזו מיינע א מומען.

צ וו י י ט ע

אווי, דאס איז א מומען.

עֲרַשְׁתָּע

אי, אי, אי... אַ מָּמוּעַ, עָרַא פְּעַטָּעָרַ? זַיְמַאכְבָּעַן עַמְדֵיכְתָּהָן...
אייהר הערט אַ בִּיסְעַלְ... אַ יְתֻמָּה מִן הַסְּתָמָם?

בְּלֹוּמָעַ

בְּהַאָבָב זַיְד אַוְיְסְגָּעָה אַדְרָעוּעָט בַּיְזַיְזַי.

אַיְדָעַנְעַ

אי, וועה, זעהט נאָר אַ בִּיסְעַלְ. שענהנע מענשען זעהט אוּסְטָ... אייהר
הערט באָבעשו, דאס אַיז דָּאָךְ זַיְנָע אַ פְּלִימִיעָנָעָצָע, עָרַמְאָכְט עַס
אייהר חתונָה.

אַמְּיִידָעַלְ

נדָזְנַטְמַעַן אַיְיךְ?

בְּתִיחַפְּיִינָעַ

אייהר מענט זַיְד וּוַיְנַשְּׁעַן אַיְיָעָרָעַ קִינְדָּרָעַ אַזְוִי פִּילְצָו גַּעַבָּעַן.
די וּוַיְיָבָעַר וּוַאֲנוֹנָדָעַן זַיְד.

פְּעַרְיַאלְ

קְוַמְטַאָן מִית אַ קְרִיגָּעָלְ מִילְדָּן.
וּוְאוֹ זַעַנְעַן עַפְּסָים די מַאֲנְסְלִיְיטָ?

בְּתִיחַפְּיִינָעַ

דאָוָנָעַן מַנְחָה. גַּעַהְעָרָט אַ קְדוּשָׁה.

פְּעַרְיַאלְ

אַשָּׁאָר. אַזְאָשָׁאָר.

בְּתִיחַפְּיִינָעַ

אַיְדָהָבָדְ רִיךְ שְׂוִין אַיז זַיְנָעַן גַּעַהְעָטָם. אַיְדָהָבָדְ גַּעַהְעָטָן טָעַ
פְּעַלְאָדָ פָּאָרְ דִּי מִילְדָּן וּוַעַנְעַן.

גַּעַהְעָט אַוּוּקָן.

די מַאֲנְסְבִּילָעַן קְוַמְטַאָן. אַנְדָּרָעַ וּוַיְשָׁעַן די הַעַנְטָ אַיז דִּי פָּאָרְ
לָעַט. זַעַהְעַט אוּסְטָ גַּעַוְאָשָׁעַן זַיְד אַיז שְׁטוּבָן. גַּעַהְעָט צָוָם טִישָׁ מַאֲכָעַן
אַמְזִיאָא אַיְבָעָרְ דִּי בִּיְגָעָלְ.

אַיְשָׁוּבְנִיקָּעַן

מיַן פְּעַרְדָּהָט מִיר אַנְגָּהָוִוְבָּעַן אַ בִּיסְעַלְ צְוָזְהָוִינְקָעַן.

צ וו י י ט ע ר

כ'וואלט עס וויסען איז דא זענען אועלכע זעמר. געקענט נאך א פערד
שפאנען.

ב ת י ה פ י י ג ע

בעוועיות זיך. ווינקט אונדרהיג צו פערלען פון וויטענס,

פ ע ר י ל

געחט צו איהר', יונע רופט זו איז שטוב אריאן.

ב ל ו מ ע

בעידנט דעם עולם.

א י ש ו ב נ י ק

צז אשר און גרשון, וואס שטעהן פון וויטען מיט די בייטשען
אונטער די ארעמס.

אייהר זענט דאך איזד פרעמדע אידען. קומט לאמיר נעהמען לחימ.

קומט אהער... אט איזו... לחימ! זאל גאט גבען ישועות אויף
אידען. וואו איזועס עפֿים דער בעל הבית אליאן?

ג ר ש ו נ

לחימ... דער בעל הבית... יא לחימ, אשר, אם ירצה השם בי דוי
נע קינדרער... לחימ, חתן! זאל זיון מיט גליק.

א ש ר

לחימ אידען, לחימ חתן, מארגען איז דער צייט בע, בע, ט'קלעמען
אונטער'ן הארצען... לחימ!

ג ר ש ו נ

אנ' אפֿענע שטוב בי דעם איזדען וואו אייהר זענט איצטער.

א י ש ו ב נ י ק

געהערט, געהערט.

א ש ר

ער האט דאך געגעבען געלט אויף א של, אייהר האט דאך מסתמא
געהערט?

ג ר ש ו נ

יא, ברלוות געווארען... לחימ...

א יש וב ניק
לחים!... ס'גאנצע געלט געבען?

א ש ר
אויפ זיין חשבון, פון דעם פונדראמענט בייז צום קוימען.
די יושבניעקם קנאקען מיט די צינגער פאר וואנדער.

א יש וב ניק
וואם א איד קען בייז זיך פועלן!

א ידע נ ע
אייהר הערט, באבע, דער בעל הבית פון דאנען בית דאס א שלו פאר
זיין געלט.

ב א ב ע
הא, יע... מײַן זיידען זאל זיין איזן נו ערן ס'גאנצע פארמעגען געד
פטרט. צדקה געגעבען.

יש ר אל נח
קומט איז

א מהו תז
אט איזן דער בעל הבית. וועט אייהר מיט אונז געהמען לחים?

א צו וויט ער
פאר וואם עפעם נישט?

ח תז
וואלט נישט געווען אזי וווײַט וואלט מען זי פארבעטען מיט אונז
אויפ דער חתונה.

א מהו תז
א קשיא אויפ א מעשה. א איד קען זיך פארניינען.

יש ר אל נח
מאכט אוווק מיט דער האנט.
ニישט איזטער. געווען אנדערע צייטען.

א מהו תז
נו, אויב אזי, לחים! זאל גאט געבען שמחות בי אידען.

ד י מ י ד ל א ד

קייען געשמיינק, סודין זיך. לאבען פון צויט צו צוות אוייס.

ח ת נ

נו, מיידלאה, לחיים. אין גיבען באן'אייך!

א ש ר

א פיפינער חתונ.

א ט ח ו ת נ

קען די וועלט. נישטא א דארף, נישטא א שטטעטיל אין דעם געגענד ער זאל נישט האבען געוווען.

א א י ד ע נ ע

ס'און דאך עפֿים מיין זוחן. איהר וואלט זעהן ווי ער שריבט א ברויאָג.

א ש ר

ニישט אומזיסט געלביבען א כליה פון אזווי וויזט.

ח ת נ

אייך נעהם אייך, מיידלאה, מיט אויף דער חתונה און זעהט אייך זאל זיך ניט בעדראָרבען שעמען פאר דער כליה/ס צה.

א א י ד ע נ ע

כ'האָב מירא אָז זוי וועלען זיך בעדראָרבען שעמען פאר אונן.

ח ת נ

דאָרטען וועלען זיון שטאט'עשׂ מײַידלאה. איהר ווועט נישט קענען מיטטאָאנצען מיט זיך.

א א י ד ע נ ע

וועלען שטאט'עשׂ קלעזומער אויך זיון?

א מִיְד ע ל

זו די אַנדערע מיידלאה.

קומוּט, ביז זוי וועלען פֿאָרטיג וווערען וועלען מיר טאָקי טאנצען

נאָד אַטְמָאָל דעם לאָנסּוּי.

א צוֹוְוִוִּיט ע

אַמְּרוּ גַּעֲהָן צָוּמָה וּוּנָן.

גֶּרְשׁוֹן

וְאַם עֲפִים צָם וּוּנְגָן? אֵיהֶר שְׁעַמֶּט זַיְד?

בְּלֹא מַעַן

קְוַמֶּט דָּא נַעֲבָעַן סָהָר.

חַתָּן

אַיךְ וּוּיָסְטָהָה, אָז אֵיהֶר קַעַנְתָּם נִישְׁתָּט.

אַמְּיִינְדָּעַן

מִיר וּוּלְעָנָן זַיְד שַׁיְוָן טָאָקי בֵּי דִיר לְעַרְנָעָן. עַר מִינְגָּט טָאָקי אָז דִי

שְׁטָמָדְטִישָׁע מִידְלָאָךְ... קְוָם צָם סָהָר.

מִוְידְלָאָךְ שִׁיסְעַן אָוִיסְטָה אַ גַּעַלְכְּטָעָר.

זַיְוִי גַּעַהְעָן אָוּוּק אַיְן הִינְטְּרָגְּרוֹנָה. צַוְוִי זַיְגְּגָעַן אָוָן דִי אַיְבָּה

רוֹגָע טַאנְגָּעַן אַ לְּאַנְסְּיוֹ אָוִיסְטָה.

אַ אַיְדָעַן עַ

מִידְלָאָה, קִיְוָן עַיְן חָרָע, אַ בְּרָכָה צָוָמָאָכָעַן אַיְבָּעָר זַיְוִי.

אַ צַּוְוִיְיִטְעַ

זַעַה נַאֲר וּוּדִיְוָן רִיוְזְעַלְעַט טַאנְצָט עַם.

חַתָּן

אַזְוִי קָעַן מַעַן מִיְּנָעָן, אָז וּקָעַן נִישְׁתָּט אַיבְּרָעְצָהָלָעָן צַוְוִי מִטְטָה

צַוְוִי.

אַ מַוְטָּעָר

דִיר הָאָט נִישְׁתָּט נַעֲפָאָט צָוָקְלִיְבָעַן אַ בְּלָה פָּוָן אַיְונָעָם דָּאָרָה.

אַ צַּוְוִיְיִטְעַ

סְחָאָט זַיְד אַיְהָם פָּאָרְשָׁמָעָט אַ גַּרְוִיסָּעָר נְדוֹן.

אַ מַחְנוֹתָן

בֵּי אָנוֹן הָאָט פָּאָר אַ פָּאָר וּוּאָכָעַן דָּעָר הָאָנָעָל אַבְּיָטָעַל צַוְגָּעַשְׁלָאָגָעָן

דִי תְּבָוֹות.

צַּוְוִיְיִטְעַר

פָּוְנָקָט וּוּנְגָן סְחָאָט אַיְן רַעֲכָטָעַן דָּרְוִישָׁטָעַהוּ גַּעַהְאַלְטָעַן.

עַרְשָׁטָעַר

נִישְׁטָיָג דִי פָּעַלְדָּעָר הִינְטָיָגָס יְאָהָר. נַאֲר נִוְשְׁטָיָג. צָוָי שְׁרָאָל נְהָרָן.

שענע שפייכלערס באָנ'אייך. עפִים דארט פֿאַרְהָאָן אֵין די זשאָסִיעַ
קָעַם?

א ש ר

אמאל געועען די שפייכלערס פֿוֹל. ווּאַס זָאנְסְטוּן, יִשְׂרָאֵל נָח?

ג ר ש ו נ

פֿיּוֹן, פֿיּוֹן, אִידְעַן מַאֲכַעַן חַתּוֹנָה קִינְדְּרָעַר — כִּהְאָב אָוִיךְ אַ פֿאַר מִידְרָאָה. בְּרִיחָה'ס קִינְדְּרָעַר.

י ש ר א ל נ ח

ס' אַיז צוֹ מַעֲרָקָעַן, אֹז עַר שְׁפִירָת זַיְךְ שְׁלַעַכְתָּ. פֿאַר דָּעַר גַּאנְצָעַר
צִוְּשָׁת קָעַן עַר זַיְךְ קִיּוֹן אַרְטָה נִוְשָׁת גַּעֲפִינְגָּעַן. דָּרָעַשׂ זַיְךְ אָוָם פָּוָן אַרְטָה צוֹ
אַרְטָה. עַר גַּעַתְמַעַק אֵין שְׁמוֹב אַרְיוֹן.

א מ י י ד ע ל

אָ, דָּעַר חַתּוֹן חַאַט זַיְךְ אָוִיךְ גַּעֲמָעַט לְעַרְנָעַן טַאנְצָעַן דָּעַם בְּשָׁרֶד
טַאנְצָעַן.

א צוֹווִיּוֹת ע

אֵין דָּעַם בְּרוֹנוֹן טַאנְצָעַן קָעַן עַר נַאֲד אָוִיךְ נִישְׁטָמָ. אַיְהָר ווּעַט זַעַהַן, אֹז
מִיר ווּעַלְעַן זַיְדָנָה מִיטָּאַיִם בְּעַדְאָרְפָּעָן שְׁעַמְעָן.

א מ ח ו תָּן

גַּעַתְמַעַק, חַתּוֹן, שְׁעַם זַיְךְ נִישְׁטָמָ. לְאַמִּיר זַיְךְ טָאַקי בְּעוּווֹיְזָעָן ווּאַס מִיר
דְּאַרְפִּישָׁע אִירָעָן קָעַנְעָן.

ד עַר חַתּוֹן

גַּעַתְמַעַק צוֹ די מִוְּדָלָאָךְ. מַעַן זִינְגַּט דָּעַם בְּרוֹנוֹן טַאנְצָעַן.

א ש ר

צַוְּגַּרְשָׁוֹנְיָעָן.

עַר אַיז ווּדְרָעָר אֵין שְׁמוֹב אַוּוֹקָ. דָּעַר מַעְנָשָׁגַּת גַּעַתְמַעַק אַיז.

ג ר ש ו נ

אַיְהָר הַאַט אַנְגַּעַקְוָט דָּעַם אִידְעַן?

וּוְאַרְוָם ווּאַס אַזְעַלְכָּעָם?

א ש ר

דָּעַר מַעְנָשָׁגַּת אַיז גַּעַפְּאַלְעָן, אַ שְׁטָאַרְקָעָר מַעְנָשָׁגַּת גַּעַוְעָן. אַיז גַּעַפְּאַלְעָן.

מַחְוֹתָן
וּוְאַסְטִיסְטָן?
אָצְוּוֹיִיטָעָר
טָאַקֵּי, וּוְאַסְטִיסְטָן?
אָשָׁר
אָטִיעַרְדָּר אַיְדָה.
אָאִידָעָנָע
בָּעָהִיט אָזָן בָּאַשְׁירָעָמֶט זָאַל מָעָן וּוְעָרָעָן.
אָמַחְוֹתָן
מָעָן זָעָהָט טָאַקֵּי עָד שָׂוְוִינְגְטָן.
צְוּוֹיִיטָעָר
וּוְאַסְטִיסְטָן טָאַקֵּי פָאַסְטִירְטָמִיט אַיְהָם?
בָּאָבָע
הָא, וּוְאַסְטִיסְטָן דָּעַרְצָעַהָלָט מָעָן?
אָאִידָעָנָע
דָּעָרְמָעָש אַיְזָן גַּעֲפָאַלָּעָן. אָיְוָרָד. וּוְאַסְטִיסְטָן קָעָן מַאֲכָעָן! הַאֲכָעָן
זַיְיָ קִינְדָּעָר?
אָשָׁר
אַלְעַז צּוֹלְיָעָב אַשְׁטִיקָעָל קִינְדָּר. סְלַעַבָּעָן מַפְקִיר גַּעֲוָעָן אָזָן גַּעֲפָאַלָּעָן.
אַיְצָטָעָר שָׁוּעָר אַיְהָם צּוֹהְיָבָעָן. דָּעָרְרָבָאַלְיָין, זָאַל גַּעֲוָנָר זַיְיָן.
קָעָן אַיְהָם נִישְׁתָּהָיָבָעָן.
גַּרְשָׁוֹן
פָּזָן תָּאָגָן צּוֹמָאָגָן גַּעַתָּה עָרָאָיָן. עָרָאָיָן דָּאָךְ נַאָךְ קוּיָם אַרְיָבָעָר
דָּרְיִיסְטִיגָן יָאָהָר.
יְשָׁוֹבָנִיקָעָס
שְׁמַזְעָרָעָן מִיטָּדוּ לַיְפָעָן.
אַרְיָבָעָר דָּרְיִיסְטִיגָן... דָּעָרְמָעָש זָעָהָט דָּאָךְ שָׁוֹן אָוִים אַפְּוּצִינָעָר.
אָמַחְוֹתָן
צּוֹדוּ מוֹיְדָלָאָךְ וּוְאַסְטִיסְטָן זִונְגָּעָן הַוִּידָּר.
אַשְׁוּוֹיִינְטָן דָּאָרָט! לְאֹזֶט אָוְאָרָט אַוִּיסְרָעָעָן.

א א י ד ע נ ע

ס'או וואר נישט רעכט זיו זאלען טאנצען. זיו נועבעך פארבייטערט
ס'הארץ.

ג ר ש ו ז

געפאלען, אוון נישט צו מאכען.

א מ ח ו ת ז

איך קען א מעשה, דער טאטע מיינער זאל זיין אוון גו עדן האט עם
דעצעהטלט. ביטז זיין זיירען אוון שכנות האט געלעבט א ישובניך.
דאכט מיר אברהם יונה ער געהיסען. האט קיין קינדרער נישט
געחאט. אלץ וואס אוין דער וועלט האט מען אויסעגענטהאָן אוון
ס'האט נישט געהאלפען. ביז אינער, א גוטער איד, אוין דורךנער
פאהערן, האט ער צו זיי געוזנט, צו ביידען האט ער געוזנט, נו,
צום ישובניך, צו אברהם יונח'ז מיט'ז וויב זאנט ער... מעהר נישט,
א קלינינקייט בעדראָרף איך צו זאנגען. מפקור זיין זיך. דער מאן
זאנט ער, אדער זיך, קיין חולוק נישט.

ד י וו י י ב ע ר

שפיען אויסט.

בעהית אוון בעשירעט זאל מען ווערטן.

א ש ר

טהות א פאטעש מיט די הענט.

די אינגענע מעשה דא! הערסט גרשון?

א א י ד ע נ ע

שעריט צו די מײַדלאָך.

געונג שוין איך דארט צו טאנצען!

א א י ד ע נ ע

נו, אוון וואס אוון געוווען?

מ ח ו ת ז

גאר נישט. ער אוין פון דער וועלט אוועל. זי האט טאקי געכויירען
א אינגעַל. דאכט מיר איך האב איהם געקען. אוון ער אוין פונקט
צ'ו פינק חדשים פון דער וועלט אוועק.

א צוועי טער
 ער איז גאר פון דער וועלט אווועק און נישט זי? ...
 ערט ערט ער
 זי האט אויסגעלאכט איהרע יאהרען.
 א מיידע
 קומט צו.
 וואס דערצעהלט מען דא?
 א מחרת
 לאמיר געהן שפאנען די פערד.
 א מחרת תעט
 וואס אויפֿ דער וועלט קען פארלויפֿען ...
 חאמש זוי רעדען ניט ארויס, דאך איז צו מערקען, איז אלעמען
 האט אונ'אונחויימליךיות אромגעבעאט און דער עולם וואלט וועלען
 וואס גיבער פאהרען.
 מחרת
 וואס איז געשהן? פאר וואס היילט מען זיך איזו? די פערד האז
 בען זיך נאך נישט אויסגערווחט.
 מחרת
 גאר נישט. מענטט נישט וויסען.
 א מיידע
 די באבע איז איינגעלאכט.
 א ידע נע
 ווי וועקט מען איהר? שלאלקט נועבה.
 מחרת
 לאmir געהן איינשפאנען די פערד.
 געהן אווועק.
 א ידע נע
 וועקט דער אלטען.
 באבעשו, איהר שלאלקט? מיר פאהרען שוין.

ב א ב ע

הא זואם, מען פאהרט שווין?

א מ י י ד ע

יא, באבע, מען פאהרט שווין.

א מ ח ו ת

האבען זיך אלע אין שטוב פארקליבען?

צ וו י י ט ע ר

ווא ער זאל עפים מורה האבען פאר מענשען.

פ ע ד י ג

בעווייזט זיך אין טיר.

ניבער, אידען, מיין מאן האט גע'חלש'ט.

א ש ר

קומט, אידען: קומט, אידען.

אלע מענער לאזען זיך אין שטוב ארינוין.

ב א ב ע

הא, זואם איין עס פאר א קולות. עפים געטראפען מיטין' חתן?

א מ י י ד ע

ניין, באבעשו. דער בעל החיט פון דער שטוב אייז עפעם אינגען.

פאלאן.

ב א ב ע

מיר האט זיך טאקי גע'חלום'ט עפים א שלעכטער חלום.

מ י י ד ע

מאמעלאך מינען, הערטט ס'האט זיך איהר גע'חלום'ט.

צ וו י י ט ע

זעהר א שלעכטער סימן. קומ, באבע, צום וואגען. מיר וועלען דיך

אייפזעצען. מען האט שווין די פערד אינגענשפאנט.

ד י וו י י ב ע ר

שטעהן נבען טיר איין ערווארטונג. געהן אבער אין שטוב נישט

ארינוין.

פֿעָרְיוֹן

קומט ווינדר אַרוֹוֶס.

ואַל דֵי באַבע אַריַינְגַעַהּן, אַנְאַלְטַ מעַנְשַׁ, אַפְשָׁר ווַיְוִיסְטַ זַי עַפְעַם
אַתְּרוֹפָה.

אַאַידַעַנְעַט

אַטְ, לְאַזְטַ זַי צְרוֹהַת. אַנְאַלְטַ מעַנְשַׁ, סְקַעַן חַלְילָה מִיטַ אַיהֲרַ עַפְיַס
טְרַעְפָעַן.

פֿעָרְיוֹן

באַבע, מַיְין מָאוֹן אַיזַ מִיר פְּלוֹצְלִינְגַ אַיְינְגַעְפָאַלְעַן..

בְּלַמְעַט

בעוֹווֹיזַט זַיךְ.

קַומְט אַרְיַיְן מַומַע, שָׂוִוַן בְעַסְעַר.

פֿעָרְיוֹן

איַיְלַט אַיְן שְׁטוֹב אַרְיַיְן.

בְּאַבְעַט

וּוְאַס אַימְיצָעַר אַוִיסְגַעְנָאַנְגַעַן?

אַיְדַעַנְעַט

גַּלְלוֹבַט אַיז דַעַר אַוִיבְעַרְשַׁטְעַר.

אַמְחוֹתַן

קַומְט אַרוֹוֶס.

וּוְאַס פָוַן אַ מעַנְשַׁעַן קַעַן ווּעַרְעַן! שְׁוֹאַד ווּי אַ שְׁטָרוֹי.

אַיְדַעַנְעַט

נוּ, בְעַסְעַר, בְעַסְעַר. עַר האַט שְׂוִין גַּרְעַדְט.

חַתּוֹן

קַומְט אַרוֹוֶס.

מְחוֹתַן תְ' טַע

גַּאַר נִישְׁטַ רַעַכְט גַּעַוְעַן פָּאַר דִיר אַהֲן אַרְיַינְצַוְעַהּן. ווּי פָאַלְסַטְוּ עַם
אוֹוִס צַוְ מהַאֲן אֹזַא זַאַה. קַומְ שְׂוִין.

חַתּוֹן

וְאוֹנוֹילַעַ כַּעַנְשַׁעַן... נִישְׁטָא ווּאַס צַוְ מאַכְעַן.

געהען אלע אווועק צום ווועג.

א מחת ז

קומט ארויס.

וואו איז דער עולס ? שווין אווועקנעפאהרטען.

געחט אווועק.

אשר און גרשון קומען ארויס.

א שר

ס'איין מיר אוש א פרעטטייל אדרוך איבער די ביינער. לאמיר נעהן
אראברשטעלען די תבואה, און מיר וועלען צופאהרטען אין שטאדט
אריין. מען בעדראף דעם רב מודיע זיין.

ג ר ש ו ז

אפשר, וואלט מען איהם נעקענט מיטנעהמען.

א שר

זעה נאר גראבע יונגען, זוי זוי האבען זוד אבעטראגען. שמייסען די
פערד, הערטט ?

פערדי

קומט. ארויס.

וואס זאנט איהר צו מיין אומגלאיך ?

ג ר ש ו ז

קיין ביין זאל נישט זיין.

א שר

ער האט מיך באמת איבערגענשראקען.

פערדי

ער האט שווין, זאנט ער, לאנג נישט געדאווענט מיט א מנין, זאנט
ער... אזי פיעל פרעטדע מענשען אנטקומען אין מיטען העלען
טאג. נאר מיט שרעך זאל מען אבקומען, רובנו של עולם.

ג ר ש ו ז

עס ווערט נאכט. קומ אשא, לאמיר די תבואה אראברשטעלען.

געהען ביידע אווועק.

פֿעַרְדִּילֶם

בלוייבט אליאון. זעהט אויסס וויא צעטומעלט. עט מאכט אַנְגַּינְדרָוק,
או זי וויל ווינגען. פֿלְזְלְוָגְדְּ רְדִיקְט אַיְהָר גְּזִוְיכְּט אויסס פֿאַרְוָוָאנְדָּעָט
רְוָנְגָג אָוָן פֿרִידִיד. זי לאָזֶת זִיךְ אַרְאָפְּ אַוְיְפְּן בְּאַנְקָג נְעַבְּעָן טְוִיש אָוָן הַאַלְט
זִיךְ בְּיָמֵי הָאַרְצָעָן....

בְּתִיחַ פֿיְינְגָע

קְוָמְטָ אַרְוֹסְט.

וּוְאָס אַיְזָן מְוִיט דִּיר, מִיְּזָן קִינְד? וּוְאָס זַוְצְסָטו אַזְוִי? גַּעֲתָהָט צָו אַיְהָר
נַאֲחַעַנְשָׂעָר, נַעֲמַת זִיךְ אַרְאָס אָוָן קוֹסְט זַי. זַאנְג מִיר, קִינְד מִיְּנִס, וּוְאָס
זַוְצָסָטו אַזְוִי?

פֿעַרְדִּילֶם

אוֹי, מַאְמָעַ לְעַבְּעָן, הָעָר זִיךְ אַיְזָן.

בְּתִיחַ פֿיְינְגָע

וּוְאָס אַיְזָן דִּיר אַזְוּלְכָבָס?

פֿעַרְדִּילֶם

עַס דִּירְתָּ זִיךְ עַפְעָם אַונְטְּעָרִין הָאַרְצָעָן.

בְּתִיחַ פֿיְינְגָע

אַ לְעַבְּעָן אַיְזָן דָּארָט, מִיְּזָן קִינְד, אַ לְעַבְּעָן....

פֿעַרְדִּילֶם

אַיְיךְ ווּוִיל לְעַבְּעָן, מַאְמָעָשָׂו... נַעֲמַת דָּעַר מַוְתָּעָר אַרְאָס הָאָלָז. אַיְיךְ ווּוִיל
לְעַבְּעָן....

יִשְׁרָאֵל נְחַ

קְוָמְטָ אַנְגַּוְנְ שְׁטוּבָ.

בְּלֹמוּעַ

פִּיהָרֶת אִיחָם אַונְטְּעָרִין הָאַנְטָ.

דויטער אקט.

בָּיו יִשְׂרָאֵל נַחֲןָ. אֵין שְׁפָעָשָׁן הָעֲרָבָתָם. בַּיּוֹנָאכֶט,
דָּרוֹיְסָעָן אַיּוֹ אַ וּוֹינְגָט אָוָן אַ רְעָגָעָן. אַוְיָךְ אַ בָּאנְקָ אַנְגָּעָן
שְׁפָאָרֶת שְׁלָאָפֶשׁ דַּי אַלְטָעַ בְּתִיה פְּיוֹגָעַ. נַעֲבָעָן אַיּוֹוֹעָן, וּוְאָט
הַיְּנַצְּשׁ זַיְקָ, זִיכְשׁ בְּלוֹמָעַ אָוָן קָוְקָשׁ אַיּוֹנָרָן. פָּעָרְלִיל
אַיּוֹ אַיְבָּרְגָּעְבָּוְיָגָעָן אַיְבָּרָ אַ וּוּיְגָדְבָּעָטָ, זַעַחַשׁ אָוָיסָ זַיְגָעָנָר
דִּיגָּ דָּעַם קִינְדָּ אַיּוֹ זַיְ אַיְוָנְגָעְדָּרְעָמָלָטָ גְּעוּוֹאָרָעָן אַזְוִי אַיְבָּרָן
וּוּגָגָ. פָּוָן צְוֹוִיְתָעָן חָדָר דָּרְחָרָעָן זַיְקָ טְרִיטָן. עַם קְוָמָט
אָרוֹוִיסָ וּשְׂרָאֵל נַחָן.

ישראאל נח

שְׁטָאָרָק גַּעַלְטָעָרָט, גַּעַבָּרְאָכָעָן. וּוּיְזָוָט אָוָיסָ עַר אַיּוֹ גַּעַשְׁלָאָפָעָן אַיּוֹ
דַּי קְלִיְּדָעָרָ. עַר מָעָרָקָ נִישְׁתָּ בְּלוֹמָעַן בְּיִים פְּיוֹעָרָ. עַר שְׁטָעָחָט נַעֲבָעָן אַיּוֹ
וּוּגָגָ אַיּוֹ בַּעַטְרָאָכָט פָּעָרְלָעָן. עַר וּוּנְדָטָ זַיְקָ צָוָם טִירָ, קְלָעָרָט אַרְוִיסָצָוָר
גַּעַהָן.

ב לו מ ע

וּוְאָסָחָט דַּי גַּאנְצָעָן צִוְּיָוָט אַיְהָם נַאֲכָגָעָקָטָם.
גַּעַהָט נִישְׁטָט, פָּעָטָעָרָ, סְאַיּוֹ אַ רְעָגָעָן אַיּוֹ דָּרוֹיְסָעָן.

ישראאל נח

דָּרְשָׁרָעָקָט זַיְקָ. שְׁפִּוּוֹת אָוָיסָ.
טְפָוִי זַאֲלָעָם וּוּרָעָעָן...
ב לו מ ע

אַיְהָרָ הָאָטָמָקָ מַיְקָ נִישְׁטָבָעָמָרָקָט?

ישראאל נח

פָּאָרָ וּוְאָסָגָהָטָמָעָן נִישְׁטָבָעָמָרָקָט?

ב לו מ ע

אַיְקָ וּוּאָרָטָ, לְיוֹזָעָרָ בְּעַדְאָרָךְ קְוָמָעָן.

ישראאל נח

עַר וּוּטָגָעָטָנָעָן אַיּוֹ שְׁטָמָאָדָטָ.

ב ל ו מ ע

ער האט געזנט או ער ווועט קומען.
יש ר אל נ ח

קוקט איז פענסטער.

שווין לאנג, או דער רעגען גיטט?

ב ל ו מ ע

דעם נאנצען אבענער.
יש ר אל נ ח

כ'חאָב זיך דערשראָקען. אַזָּאָ נָאָרִישְׁקִיט. מונגעָרָעָר. די מומע
שלְׁאָפָט שווין לאנג?

ב ל ו מ ע

שווין אַ צִיִּיט.

יש ר אל נ ח

דאָס קינד האט נישט געווינט?

ב ל ו מ ע

ניין, ס'האָט נישט געווינט.

יש ר אל נ ח

האָט לְיוֹעֵר געזנט או ער ווועט קומען?

ב ל ו מ ע

אָודְּאי ווועט ער קומען. ווּאָס האָט ער צו טהאָן אַיז שטָאָרט?

יש ר אל נ ח

או ער ווועט קומען זאָלְסְטוּ מיך אויפּוּעָקָעָן.

געחת ווּידָעָר אַיז צוּוִיְתָעָן צִימָעָר.

ב ל ו מ ע

הערת זיך צו. געחת צום טיר פון אַנדְרָעָן חֶרֶר.

אייהָר האָט מיך גערופּעָן, פֿעַטָּעָר?... יְאָ, די מומע דראָמעָלָט נָאָה.

געחת ווּידָעָר צום אַיזוּעָן.

ב ל ו מ ע

פֿעַר דִּיל

כָּאָפָט זיך אַוִּיףּ דערשראָקָעָן.

ב ๖ ו מ ע

וואס האט איהר זיך איזוי דערשראקטען?
פ ער ר י ל

רייכט דיז אויגען, קוקט זיך צרום.

ב ๖ ו מ ע

וואס האט זיך אייך געדאכט?
פ ער ר י ל

צז אלדרע וויסטעה פעלדרע זאל עם אויסגעהן וואס מיר האט זיך גע-
חלומט. אין הארץן לעדרין, עס צייחט און צייחט און אין הונגרין.
ב'חאב איזוי איינגעדרידמעלט, טפיו, צז אלדרע וויסטעה פעל-
דר זאל עם אויסגעהן. רבונו של עולם. צום קינד. פוינגעלאו מיינס,
צוליעב דיר אין אויפ אונז אוז אומגליך געקומווען. אוז פינסטערקייט
אנגעהפאלען. בלוייב שוין כאטיש דו מיט אונז.

ב ๖ ו מ ע

אייך האט זיך דען עפעם גע'חלומט?
פ ער ר י ל

ס'קלאפט מיר אין הארץן ווי מיט א האמער. פון אוז הויה. ס'האט
זיך מיר געדאכט, איז די ניעש שול האט אבןבערבונט. אייך בין מיטין/
קינד געווען אין דער וויבערשער שול און איז דאס פיעיר האט
איזום און איזום זיך צעלאלאקרטרט בין אייך מיטין קינד אויפי' האנט
אויסגעשפרונגנען אוש פון פענסטער.

ב ๖ ו מ ע

פיעיר אין דאק מזעל'דייג. איז מען זעהט פיעיר אין חלום אין א סימן.
או מען ווועט וווערען רײַך.

פ ער ר י ל

אין א שלעכטער שעה ביזטו מיר, קינד מיינס, געבורען געוואראען.
אלץ אין ווי מיטין פיעיר אוועק.

ב ๖ ו מ ע

אייה, נאר, האב שיין היינט געווינט אויך. אייך בין גענאנגען צום
ברונעם אנשעפטען אַנְעָמֶר וואסער און ב'חאב גאר נישט גיעעהן,

או כ'טרעם אריין או ארט וואו דער פערד האט זיך געקטאטשעט. מען זאגט, או מען טראגט גאנצע צוועגן חדרשים, אויב מען טרעט אריין אוין אוז ארט.

פֿעַרְדִּיל

עפעם א קליגיניקיט או מען טראגט. מיט טוייענד אוינגען בעדרארה מען זיך אומקוקען.

בֵּלְוָמֶעֶן

וואס זאגט איהר, מומע, ס'וועט נאָר נישט זיין?

פֿעַרְדִּיל

אפשר נאָר אַנְ/איַינְרַעֲדַעַנִּישׁ.

בֵּלְוָמֶעֶן

די גאנצע פרעהיליכקייט אוין פון מיר אַוּוּקְעַגְעַגְעַגְעַן. לייזער אוין געוויאָרַעַן אַנְ/אלְטַעַר דזשאָר. אַיך זאג אַיך מומע, או מען בעדרארה נישט חתונה האבען.

פֿעַרְדִּיל

דייר וועט מיט גאנטס היילַג נאָר נישט פעהלאָן. זעהסטו שוין או דו ביזט מולְדִינְגֶעֶר ווי אַיך. זיבען יאָהָר האָב אַיך מיר געפְּלַאָגַט בִּין כ'הָאָב אַ קִינְד זָכָה גַּעֲוֹעַן. אוון דו וועסט צו ניין חדרשים אַ מאָמע זיין.

בְּתִיחַ פִּיְגַּע

דערשעקט זיך פון שלְאָפֶן. פָּאלְשׁ שִׁיעָרַ פון באָנק נישט אַראָפֶן.

פֿעַרְדִּיל

אוו, מאָמע, וואָס אוין מיט דיר?

בְּתִיחַ פִּיְגַּע

געחת צום קינְד אוון בלְאָזֶט עס אָפֶן.

טְפִוִּי, טְפִוִּי, טְפִוִּי, עס זאל אַוּוּקְעַהַזְוַן צו אַלְעַ פּוֹסְטַע וועלְדַעַר, צו אַלְעַ ווַיְסְטַע וועלְדַעַר, צו דער זוּן, צו דער לְבָנָה, עס זאל אַ ווַיְנַט קוּמָעַן אוון פָּאַרְטְּרִיְבָּעַן עס אַיְן אַלְעַ טִיפְעַ יְמִים, טְפִוִּי, טְפִוִּי, טְפִוִּי...

פֿעַרְדִּיל

אוו וועה אוין מיר, אוו ווינְד אוין מיר, וואָס האָט זיך דיר אוַיְסְגַּע-

דאכט ?

בוייגט זיך אַרְיֶבֶר דעם קינד.

ב ת י ה פ י י ג ע

ازא וויסטער חלום. וואס עס קען קרייבען אין קאפ אריין. טפוי זאל עס ווערטען.... דאכט זיך מיר כ'האָב ס'וּוִינְגָּלָע אַוְיפְּגָּנְהָאָנְגָּעָן אוייף א בויים און איזו געוויגט מיט'ן פום בייז כ'בֵּין אַנְדְּרָעָן מעעלט געווארען. אונ אימיצער איז דערוויל אַנְגָּעָקָומָעָן און האט אונטערגעזענט דעם בויים און מיט איז טראָד איז דער בויים אַנְיָן דערגעפֿאַלְעָן — אוש כ'האָב מיר פון שלאָף אַוְיפְּגָּנְקָאָפָט.

פ ע ר י 5

אוֹו דָּאָס קִינְד ?

ב ת י ה פ י י ג ע

אוֹוֹפָן וויסטער פֿאַלְדָּר זאל עס אוֹוְסָגָעָן וואס אין קאפ אריין קען קרייבען.

פ ע ר י 5

ס' איז נישט אומזיסט. זעהט נאָר ווי ער שמייכעלט. זעהט נאָר ווי ער מאכט שוין קנייטשען אוֹוְפָּיְן שטערען ווי אַנְאַלְטָעָר. אלע דריי וויבער שטעהן אַרְוָם ווֹיָגָן, אלע פֿאַרְקָוּקָעָן זיך צום קינד.

ב ת י ה פ י י ג ע

די שכינה רוחת אוֹוְפָּן דעם.

פ ע ר י 5

קינד מײַינְס....

ב ת י ה פ י י ג ע

וואס איז אַוְיכְּטָעָר אוֹוְפָּן דְּרוֹיסְעָן ?

ב 5 ו מ ע

עם געהט אַ רְעָגָעָן.

ב ת י ה פ י י ג ע

אַז דער רעגען גיסט איז דער צִיִּיט ווּאַקְסָט איז פֿאַלְדָּר די תְּבוֹאָה ;
חלילָה נישט איז דער צִיִּיט — רינט ער איז שטוב אַרְיָין דְּרָךְ דעם
צעַלְעַכְּבָּרְטָעָן דָּאָר אַז דער דְּלָוָת ווּאַקְסָט איז שְׁטוּב, אוֹוְיָגָן וועה איז

מיר.

פֵּרִיָּה

העיר אויה, מאמען, איזו צו קראבעצען.

בְּתִיחַ פֵּינָגָע

וואל איד נישט קראבעצען אוו ווי זאל איד נישט זיפיצען.. ווי ס'פיער זושומעט איז איזווען! די שונאים בילען ערגען. נעהם, בלומע, שיט אריין אכיבעל ואלען איז איזווען און זאגן: זאל זוי איזו זידען אוו ברענען איז הארכען...

פֵּרִיָּה

איך האב קיין שונאים נישט. נאט האט איזו געוואַלט.

בְּתִיחַ פֵּינָגָע

יעדרע מענטש האט שונאים, פארדניען איהם נישט וואס ער לעבעט איזוף דער וועלט.

ישֶׁרֶאָלְנָחָה

בעווויזז זיך איז טיר.

בְּתִיחַ פֵּינָגָע

אט איז דאָה, ישראל נח. ב'האב געמיינט דו שלאלפֿסְטַּה שווין. צוֹפְּלָאַפְּעַרְטַּה זיך אכיבעל. שונאים, וואס פאר א שונאים האסטו?

פֵּרִיָּה

ב'האב געמיינט דו שלאלפֿסְטַּה.

ישֶׁרֶאָלְנָחָה

צינדר מיר בלומע איז לאַמְּטָעַנְעַ, איך וויל געהן זעהן וואס איז שטאל הערט וויה.

פֵּרִיָּה

וואס האסטו איזטער צו טהאָן איז שטאל, עס רעגענט איזו!

ישֶׁרֶאָלְנָחָה

איך וויס נישט וואס איהר צוֹפְּלָאַפְּעַרְטַּה איזו איבער מיר?

פֵּרִיָּה

דו ביוזט נישט געזונה, ציטער איך איבער דיר.

יְשִׁרְאֵל נָח

אֲנָאִינְרָעְדָּעַנִּישׁ. אַיְיךְ ווֹוִיסְ נִישְׁתְּ ווֹאָסְ אַוְיָף אַיְיךְ אַיְזְ אַנְגָּפָאַלְעַן
אַזְאַזְ שְׁרַעַם מִיטְ אַמְּאַלְ.

בְּתִיחַ פִּינְגָּע

זֹוֹאַרְוָם ווֹאָסְ סְאַיְזְ נִישְׁתְּ פָּאַרְהָאָן אַוְיָף ווֹאָסְ צַוְ קְלָאָגָעַן?

יְשִׁרְאֵל נָח

וֹוֹאַזְ זְעַנְעַן דִּי חַשְׁבָּנוֹתְ פָּוּ פָּאַרְאַיְאַהְרִינְגָּעַ תְּבוֹאֹת?

פְּעַרְיָה

קוֹקֶט פָּאַרְוּוָוָאַנְדָּעַרְטַ.

יְשִׁרְאֵל נָח

וֹוֹאָסְ קוֹקֶסְטָוּ מִירְ אַזְ אַזְוִי? אַיְיךְ שְׁטָאָרְבְּ נִישְׁתְּ. ווֹאָסְ גְּעוּוֹעַן אַיְזְ
גְּעוּוֹעַן. וֹוֹאַזְ דָּעַרְ חַשְׁבָּנוֹ? אַיְיךְ רַעֲכָעַן מַאֲרָגָעַן אַרְוִיסְפָּאַהָרָעַן
אַיְבָּעַר דִּי דָּעַרְפָּעַר אַזְ הַיּוֹסְטָן פִּיהָרָעַן תְּבוֹאָתְ.

בְּתִיחַ פִּינְגָּע

אַפְּשָׁר ווֹעַט שְׂוִין טָאָקִי דָּעַרְ ווֹאָסְ אַיְזְ הַיְמָעַל רַחְמָנוֹתְ הַאֲבָעַן.

פְּעַרְיָה

וֹוֹעַרְ ווֹוִיסְטָן צַוְ מַעַן ווֹעַט פִּיהָרָעַן.

יְשִׁרְאֵל נָח

וֹוֹאָסְ הַיּוֹסְטָן, מַעַן ווֹעַט נִישְׁתְּ פִּיהָרָעַן? מַעַן ווֹעַט נִישְׁתְּ גַּעַטְרוּעַן?
אַיְיךְ בֵּין נָאָד דָּעַרְ אַלְטָעַר בְּעַלְ-בְּתוֹתָה. אַלְעַמְעַן ווֹעַל אַיְיךְ אַוְיָסְצָהָה
לְעַן בֵּין אַ פְּרוֹתָה. זָאָלְ דִי ווֹעַלְתָּ נִישְׁתְּ זְאָנָעַן אַיְיךְ כְּהָאָבָגְבָּוּיָה
אַ שָׁוֹלְ פָּאָרְ פְּרָעָמְדָגְ גַּעַלְתָּ. אַלְעַמְעַן ווֹעַל אַיְיךְ אַוְיָסְצָהָהָלָעַן בֵּין אַ
פְּרוֹתָה. אַטְ, דָּאָסְ זְעַנְעַן זְיַיְ דִּי חַשְׁבָּנוֹתְ. אַפְּשָׁר הַאָטָ אַיְחָר גַּעַזְוָהָן
עַרְגָּנָעַיְ צִיְינָעַ שְׁפָאַקְלָעַן?

בְּתִיחַ פִּינְגָּע

אַבְּיָסְעַל פָּאַרְדָּעַכְתָּוִוָּגָן.

אַיְובְ דַו בְּיוֹטְ טָאָקִי שְׂוִין גַּעַזְוָנְדָ אַזְוִי, טָאַ בְּעַסְעַרְ גַּעַהָ עַם עַפְעַם.

יְשִׁרְאֵל נָח

אַיְיךְ ווֹעַלְ פָּאַהָרָעַן מַאֲרָגָעַן אַיְזְ אַסְטָאָטָ אַרְיוֹן אַזְוָן דָּעַרְ רַבְ ווֹעַט
אַבְּמָאָכָעַן מִיטְ דִי בָּעַלְ חַבָּותְ. עַסְקָעַ זָוֵךְ אַיְזְ מִיטְ חַשְׁבָּנוֹתְ. לְאַכְטָ.

וואס א מענשען קען אינפאלען. כ' האב געמיינט, אז כ' וועל שוין נאר קיון מאל פון די חובות נישט ארויסקרכען. איך וועט מיר מיט איך, אז איבער-אַהאר איז דער צויט איזן יישראָל נח ווידער אויפֿן פערד.

ב ת י ה פ י י ג ע

דו האסט טאקי צופיעל אויף זיך אַנגענוּמען. האט זיך געמוֹזט אַינְבָּרְעָבָן.

י ש ר א ל נ ח

נאָרִישְׁקִיטָעָן, מיט גָּאטָם הַילְּפָה... אַ קְדִּישָׁהָאָב אַיך אַוּוֹה... יָאָן אַ קְרִישָׁ.

קוקט צום קינד.

בלומע און פעריל סודען זיך.

י ש ר א ל נ ח

וואס סודעט איהר זיך דארטען? נאָך פֿאָר דִּינְעָן חַתְּנוֹנָה קלְיִדְעָר נישט בעצָאַהָלֶט? קיון מורה נישט. וועסט זוי נישט בעדרפֿען פֿאַרְזָעָצָען. יישראָל נח לאַבעט און וועט מיט גָּאטָם הַילְּפָה פֿאָר אלֵי באַעֲצָאַהָלֶעָן.

פ ע ר י ל

הייבט פֿלוּצְלִינְג אָז ווַיְינְגָן.

אָזָא אָוְמָנְגִּילִיק אַוּוֹת אָזָן זיך אַרְאָבְגָּנְעָלָאָזָעָן. וואָו ווּעל אַיך זיך מיט מיט מִין קִינְד אַהֲנְתָּהָאָן?

י ש ר א ל נ ח

וועמען בעוַיְינְסְטָו?

ב ל ו מ ע

הערט אַוּוֹת, מומע. זְוִיְינְט נִשְׁטָט. אַיהֲר ווּעַט אַוְיְפּוּעַקָּעָן ס'קִינָה.

י ש ר א ל נ ח

וואס ווַיְינְסְטָו? וואס קלְאָגְסְטָו? שְׂטִיל זָאָל מִיד זַיְן!

ב ת י ה פ י י ג ע

נו, שא, נו, שא, חער שוין אַוּוֹת.

יש ר אל נ ח

באקלאנג מיר נישט מיין קאָפַּ. אִיךְ בֵּין דער אַיִינגענֶר יִשְׂרָאֵל נָה
וְוָאָס גַּעֲוֹעַן. כ'האָכְבָּעָן גַּעֲוֹאַלְטָן האָבָּעָן אַקְרִישָׁה האָט עַם מִיר גַּטְּ
געגעבען. דער ווּאָס אַיְזָן הַימָּעָל בעדארך פָּאָר קִיּוֹן משכּוֹן נִישְׁט
הַאָבָּעָן. מיין לעבען... מיין לעבען... וְוָאָס וְוְיִינְטָאַיְהָר, פָּרָעָג אַיְךְ
איַיְךְ ? !

פָּעָרְדִּיְּלָ

ווערגט זיך מיט די טרערען.
נוֹ, שאָ, קִיְּנָעָר וְוְיִונְטָן נִישְׁטָן.

בָּלְוָמְעָ

שִׁיפְּשָׁת אָוִוָּס מִיט אַגְּעוּוֹיָן.
אַיְיךְ וְוּאָל פָּוֹן שְׁטוֹב אַנְטָלוּיְפָעָן. אַיְיךְ וְוּאָל לוּיְפָעָן אַהֲן וְוָאָל די אוּנְגָעָן
וְוּאָל'ן מִיר טְרָאָגָעָן.

בָּלְוָמְעָ

פָּאָרָהָאַלְטָן מִיטָּן פּוֹסְטָאַיְהָר גַּעֲוֹוַיָּן. אַיִילָת אַיְן צְוּוֹיְתָעָן צִוְּמָעָר
אַרְיוֹן.

פָּעָרְדִּיְּלָ

קוֹסְטָאַיְהָר קִינְדָּה. וְוּאַל מִיטָּן די קוֹסְעָן דָּעָרוּוּעָרָגָעָן אַיְהָר גַּעֲוֹוַיָּן.
נוֹ, שאָ קִינְדָּר מִינְמָן, נָוּ שאָ... .

בָּתְיִהְרְפִּינְגְּעָ

קוֹקְשָׁ אַיְן פָּעָנְסְטָעָר.

יש ר אל נ ח

סָאָרָא שְׁטִילְקִיְּטָעָם אַיְזָן ! וְוָאָס אַיְזָן הַיִּנְטָמֵת מִיט אַיְיךְ ? אַיְהָר וְוְאַרְפָּטָן
אוּוְפָּטָן אַפְּחָד אָנוֹ. נִישְׁטָאַנְדָּרָעָש אַיְיךְ זָאָל נְעַמְּמָעָן אָנוֹ אַנְטָלוּיְפָעָן
פָּוֹן שְׁטוֹב.

פָּעָרְדִּיְּלָ

וְוָאָס וְוְיִלְסְטָוּ פָּוֹן מיין לעבען ? סְהָאָרָעָז אַיְן מִיר פָּאָרְבִּיטָעָרָט, וְוְיִזְן
איַהָּר.

בָּתְיִהְרְפִּינְגְּעָ

פָּאָר וְוָאָס זָאָל מַעַן נִישְׁטָה וְוְיִנְגָּעָן ?

איך זעה וואס פאר א יאַהֲרָ צִיּוֹת אֵין פָּנָן אָנוּ גְּעוּאוֹרָעָן. מען וועט
בעד אַרְפָּעָן מִיטָּ דָּעָר טַאַרְבָּע אַזְוּעָקָנָהוּ.

יש ר אל נח

אייז בעד אַרְפָּעָן מען קלְאָגָעָן אוֹיֶף דָּעָם? וואו אייז זי, בלומע? וואס
הַאַסְטָו זִיד דָּאָרְטָ בְּעַהְאַלְטָעָן? קָוָם אַרְוּוּס. ווַילְסָט ווַיְינָעָן, קָוָם
וּוַיְוָן ווַיְפִיעָל דָו ווַוְלְסָט. ווַיְפִיעָל דִיר גְּלוֹסָט זִיד.

פעריאַל

קָוָם אַרְיוֹן, בלומע, דָעָר פַּעַטָּע רַופָּט.

בלוּמָע

בעוּווֹוִוָש זִיךְ אִין טִיר מִיטָּ פָּאַרְוּוֹוִוָנָטָע אָוִיגָעָן.

יש ר אל נח

נו, וואס קוּסְטָו מִיר אָזָוִי? וואס זעהַסְטָו אוֹיֶף מִיר? אַיך ווּעַל
שְׁטַאַרְבָּעָן. נָנו, אייז וואס? אַיך האָב דָאָך עַס אַלְיָוָן אוֹיֶף זִיד גַּעַד
נוּמָעָן. אַלְיָוָן מִיטָן גַּוְטָעָן ווַיְילָעָן אוֹיְסָגְעָקָלְבָעָן. אַבָּעָר אַקְרִיש
הַאָב אַיך דָאָך. מִיטָן גַּעַמְאַכְטָעָר פְּרַעְלִיבְּקִיטָן. אַקְדִּישָׁהָאָב אַיך
דָאָך, אַקְדִּישָׁהָאָב אַיך דָאָך...

מען קלְאָפָּטָא אִין טִיר.

בלוּמָע

לייזער אייז שויין גַּעַקְוּמָעָן.

וואו אַשְׁטִינוֹן ווְאָלָט בְּיוֹ אַלְעָמָעָן פָּוָן הַאָרְצָעָן אַרְאָפְּגָעָפְּלָעָן. עַס
עַפְּעַנְטָזִיךְ דִיר טִיר אָוָן עַס קָוּמָעָן אַרְיוֹן אַשְׁר, שׁוּוּוּעָ אָוָן
גַּרְשָׂוָן, פָּאַרְגָּעָצָטָעָן מִיטָן דִי בְּיוֹתְשָׁעָן אִין דִי הָעָנָט, זָאָגָעָן „גָוָת
אַבְּעָנָד“.

פעריאַל

געַסְטָא, אייז אַזָּא צִיּוֹת. גַּעַמְיָינָט לַיְזָעָר אִין גַּעַקְוּמָעָן.

טוּוּוִיָּע

נִישְׁטָ גַּעַרְיכָטָזִיךְ אַיךְ זָאָלָ קָוּמָעָן, וואס?

פעריאַל

טָאָקָי, אַגְּרוּס ווְאַונְדָּעָר.

א ש ר

כָּא, כָּא, כָּא. בְּחַאבּ גַּעֲוֹאָסֶט, אָז עַס וּוּעַט זַיִן אַ וּוּאַנְדָּעַר,
גַּרְשׁוֹן

טֻעוּוִיעַ הָאָט זַיִד נַעֲלָאָזֶט אַיבּעַרְעָדָעַן.

א ש ר

אַיְמִישָׁנָע גַּעֲפָאַהָרָעַן אַיְן שְׁמָטָט אַרְיִין.

י ש ר א ל נ ח

נוּ וּוּאָס. אַיְד זַיִג, אָז בְּיוּעַל בְּעַצְאַהָלָעַן בֵּין אַ פְּרוֹתָה.

א ש ר

נִישְׁתּ דָּאָס, יִשְׁרָאֵל נָח. שְׁמָטָט וּוּיְסָט, אָז דָו הָאָסָט קִיּוֹן פְּרָעָם
גַּעַלְתּ נִישְׁתּ אַוְיְפָנְעַנְעַסְטָן. מַעַן וּוּיְסָט, אָז דָו הָאָסָט צְדָקָה גַּעַתְהָאָזָן,
אוֹנוֹ גַּאֲדָר נִישְׁתּ.

ט ע ו ו י ע

די זַיִד אַיְזָן אַזְוִי, יִשְׁרָאֵל נָח; אַיְד הָאָבּ גַּעֲמִינָט, אָז בְּיוּעַל אַזְוִי
בְּעַסְעָרּ מַאֲכָעָן. פְּאַרְשְׁטָעַהָסָטָן, גַּעַוְעַן גַּעֲוְאַינָט הַאַנְדָּלָעָן
בְּשִׁותְפָּות אַוְן אַיְצָטָעָרּ אַלְיַזְן קְלַעְפְּטָזְזָד עַס נִישְׁתּ.

י ש ר א ל נ ח

אַיְד הָאָבּ דָּאָךְ נִישְׁתּ קִיּוֹן גַּעַלְתּ צָו בְּעַצְאַהָלָעַן מִיּוֹנָעּ חֻבּוֹת.
אַיְד בֵּין נִישְׁתּ רִיְבָּרְגּ גַּעַוְאָרָעָן.

ב ת י ה פ י ג נ ע

אַיְד וּוּעַל דִּיר זַאֲגָעָן דָּעַם אַמְתָּה... נָנוּ, זָאָל אַיְד שְׂוִין אָפְשָׁר בְּעַמְעָר
שְׂוּוֹיְנָגָעָן.

ט ע ו ו י ע

דָּעַם אַמְתָּה זַאֲגָעָנִיגּ, וּוּעַן נִישְׁתּ אַשְׁר אָוֹן גַּרְשָׂוֹן, וּוּאַלְתּ אַיְד אַיְצָטָעָר
גַּאֲדָר אַיְדָן נִישְׁתּ גַּעַבְוָעָלָט בֵּין זַיִד — נַאֲר זַיִי, בְּיוּעַל דִּיר זַאֲגָעָן
דָּעַם אַמְתָּה, זַיִי הָאַבָּעָן מִיךְ מַנְצָחָ גַּעֲוָעָן.

גַּרְשׁוֹן

וּוּאָס הַיִּסְטָא אַיְדָעָן זָאָלָן נִישְׁתּ קַעַנְעָן צְוַוְשָׁעָן זַיִד דּוּרְבָּקָוּמָעָן.

א ש ר

פְּאַרְשְׁטָעַהָסָטָן מִיר, וּוּפְיַעַל מָאָל בֵּין אַיְד דָא מִיטָּן וּוּעַג דּוּרְבָּגָעָן-

פָּאַהֲרָעָן? נִישְׁתְּ קִיּוֹן סֵה, פָּוֹן נָאָךְ דָּעַר חַתּוֹנָה אָנוֹ, בָּא — כָּא — כָּא
צְוֹאָנְצִיְּגָ נְאָנְגָּעָן. רַעֲדָרָ אָוֹף מִינְגָּעָן וּוּגְנָגְנָעָר שָׂוֹן אָוּמְגָעְבִּיטָעָן.
דָּעַר פָּעַרְדָּ פָּאַרְפִּיהְרָטָט דִּיךְ שָׂוֹן אַלְיָיִן צָו יִשְׂרָאֵל נַחַ' אָוִיפְּזָן
פָּאַדוּעָר — אָנוֹ אִיצְטָעָר, אֶשְׁאָר אֶשְׁטוּב זָאָל אִינְגָּעָהָן.

גֶּרֶשׁ וּזָ

אָט וּוּיָס אַיָּה, אַיְךְ הָאָב פִּיוֹנִטְט דִּי שְׁטָאָדָט. אָזְ בְּבָעַדְאָרָף סְבִּיסְעָל
תְּבָוָאָה אֶדְעָר אַקְלְבְּוָילְ פִּיהְרָעָן צָו זַיִּי — וּוּאָס אַיְזָן דָּא פָּאַרְהָאָן צָו
רַעֲדָעָן? — מִוְתָּא אַנוּנְצִיעָן אַמְעָנְשָׁעָן קָעָן מַעַן לְעַבְעָן. הָעָרָסְטָו, עַם
בְּעַקְוּמָט מִיר נִישְׁתְּ וּוּעָן אַפְּיָלוּ זַיִּי דָוְפָעָן מִיד אָוֹף צָו דָעַר הַיְּלִינְגָּעָר
תּוֹרָה. קָעַנְסָטְט מִינְגָּעָן, אָז דִּי הַיְּלִינְגָּעָר תּוֹרָה אַיִּזְזָוּעָרָעָ, טָהָוָעָן דִּיר
אַטְוּבָת, אָז זַיִּי נְעַמְּמָעָן בַּיִּי דִיר פִּינְעָן נְדָבָת.

טּוּזָוּיָעָ

אַיְךְ בֵּין גְּעוּוֹעָן בַּיִּים רָבָ. כְּהָאָב מִיר מִוְתָּא אַיָּהָם מִשְׁבָּגְנָעָן.

אַשְׁר

אָז, סְאיִ נִשְׁטָאָו וּוּאָס צָו רַעֲדָעָן.

גֶּרֶשׁ וּזָ

וּוּאָס שְׁוּוֹיְנָסְטָו, יִשְׂרָאֵל נַחַ? וּוּאָס הָאָסְטָו אַרְאַפְּגָעָלְאָזָעָן דָעַם קָאָפָ?

פֿעַרְדָּילְ

וּוַיְלַט אַיְהָרָ, רָב טָעוֹוִיעָ, זְעָהָן מִיְּזָן זַוְחָן?

טּוּזָוּיָעָ

הָאָטָט מִיד שְׁטָאָרָק בָּאָנְגָּגָעָן גַּעַתְהָאָן וּוּאָס כְּהָאָב נִשְׁתְּטָגְעָנְטָגְעָן זַיִּין

אָוַיְזָיִן בְּרִיתָ.

יִשְׁרָאֵל נָחָ

גַּעַתְהָאָן צְוּוֹיְנָעָן צִימָעָר.

בְּלֹמוּמָעָ

קָוָמָשָׁפָוָן דָּאָרָט אָרוּוִים.

טּוּזָוּיָעָ

אָט אַיִּזְזָוּעָרָעָ, דִּי צִיְּגָן. קָוָמָשָׁט עַמְּגָעָן גַּאֲרָנְגָּעָן אַיִּזְזָוּעָרָעָן. אַיִּזְ

לְיִוּעָרָדְיָה וּוּלְעָלָט דָּיוֹסָטָעָר אַיִּזְזָוּעָרָעָן.

א לעבען פאר א לעבען

77

ב ג ו מ ע

וואס האב אויד צו טהאָן איז שטאט ? נישטא דארט קיון גומע מענֿ
שען.

ט ע ו ו י ע

לאכט.

דו ביזט אויד איז כעם אויף טעוועין ?

ב ת י ה פ י ג ע
הערסט,עס נלוובט זיך גאָר נישט ; מסתמא דער רב זאל לאָ
בען האט איז דעם זיך אַריינגעלעגט.
ט ע ו ו י ע

וואס איז מיט ישראל נח' ? וואס ער האט זיך אַזוי אַבגעלאָזען ?

פ ע ר י ל

אנ' אומגליק אויף אונזער שטוב געקומען.

ט ע ו ו י ע

געחס אַריין צו ישראל נח.

א ש ר

ישראל נח בעדראָך זיך נישט האַלטען אַזוי פּוּ ווֹיִיטען. דער מענש
וויל איהם געהן אנטקענען.

פ ע ר י ל

איך האב צו איהם גאָר נישט געהאָט. ער האט געמאָנט זיין.
ישראל נח האט אַפְּלוּ קיון ווֹאָרט נישט אַיבערגעראָט. ער איז
קראנק פּוּ דעם וואס ער איז געליבען אַזוי הינטערשטעלינג.

ג ר ש ו ז

ס' אַיִינצִיגּע וואס ער ווֹיל, אַז אלְּזַי זאל געהן אויף בִּירענְסַ נאָמען.
ニישט ווּ ס' אַיז אַמְּאָל געווען. ער ווֹיל, זאנט ער, האבען אויף
וואס צו ווֹיִזען.

פ ע ר י ל

אַימְּצָעֶר פָּאָרְלִיּוּקָעֶנְט אֵיתֶם דעַן וואס אֵיתֶם קומְט ?

א ש ר

ニישט דאס מיינט ער. אַט, אַיהֲר ווּעַט שוֹן הַעֲרָעָן פּוּ וואס דָא

ווערט גערעדט. קוקט צום קינד. אּ וואזשנער קונדרעם. בע, בע... אּ אַינגעָל, אויפֿן שטערען אַנגעשריבען. קומט אַרוֹס אַהער אַוִיב אַיהֲרַהָאַט דְאַרט צוּ רַעֲדָעַן. וְאָס אַיּוֹ צוּ רַעֲדָעַן אַיּוֹ דָעַר פִּינְסַטֶּר ?

ט ע ו ו י ע

קומט אַרוֹס.

ער וויל נישט, זאנט ער. ער הייסט מיר געהמאָן די שטוב. מען קען טאָקי מײַנען אַז — נו... כְּהָאָב גַּעַהָאָט אָכְעָם. וְעוֹר וְאַלְטַט גַּעַוְעָן בְּעַמְעָר ? אַיְד וְוַיְסַט נִישְׁתָּאָבוּן אַפְּלָוּ דָעַר רַב וְאַלְטַט גַּעַוְעָן בְּעַמְעָר. אַיהֲרַהָאַט דָאֵךְ אַלְעַ, אַז מַיְוִין גַּאנְצַן פַּאֲרִמְעָגָעַן אַיּוֹ דָאּ גַּעַוְעָן.

א ש ר

וְאָס אַז גַּעַלְטַ ? גַּאֲרַ נִשְׁתָּמַן. וְוַיְפִּילְ לְעַבְטַ אָמַעַנְשַׁ ? אַיְד זָאנְגְּ מִיר מַיְינָן. אַז מעַן קָעַן נִשְׁתָּמַן וְוַיְ אָמַעַנְשַׁ זָאֵל מעַן קָאַטְשַׁ שְׁטָאָרְבָּעַן וְוַיְ אָמַעַנְשַׁ ? וְאָס זָאנְט אַיהֲרַה, בְּתִיה פִּינְגַּע ?

ב ת י ה פ י י ג ע

אוֹי וּוְעה אַיּוֹ מִיר.

פ ע ר י ס

אוֹס טְרָעָרְעָן.

אַיְד וְאַלְטַט נַאֲר וְוַעַלְעַן, אַז אַיְד מַיְוִין קִינְד זָאֵלָעַן מִיר חַלְילָה נִשְׁתָּבְעָרְפָּעַן אַנְקָמוּן צוּ לְיוּטָעַן.

ט ע ו ו י ע

וְאָס האַט עַס אַיְינָס מִיטֿן אַנדְרָעַן. אַידְרָעַן וְאָס אַיהֲרַה זַעַטַּן. וְאָס אַז מִיטַּאַיְהַם ? פָּאַר וְאָס בְּעַהָּלָט עַר זַיְד פָּוּן מִיר ? אַיְד הָאָב אַיהֲרַה נִשְׁתָּמַן קִיּוֹן שְׁלַעַכְתָּם ? אַט אַדְרָבָה, אַיהֲרַה זַעַט זַיְוִין וּוְיִבְּ, זָאנְט מִיר, אַיְד הָאָב אַיְד גַּעַתְהָאָזְן אָסְדַּס שְׁלַעַכְתָּם ? אָפְשָׁר דָּאַס נַאֲר וְאָס כְּהָאָב זַיְד פָּאַר דָעַר וְאַלְטַט צְעַשְׁרִיעַן. כְּהָאָב נַעֲזָאנְט, אַז דַּי שְׂהָל אַיּוֹ פָּאַר מַיְוִין גַּעַלְטַ נַעֲבָוִת גַּעַוְוָרָעַן. הָאָב אַיְד נִשְׁתָּמַן גַּעַהָאָט קִיּוֹן פְּרָאוֹ ? אַט אַדְרָבָה, אַיְד פְּרָעָן אַיְד, הָאָב אַיְד נִשְׁתָּמַן גַּעַהָאָט קִיּוֹן פְּרָאוֹ ?

ישראאל נח

קומט אַרְוִוִּס.

דו האסט נעהאט פראוא.

טעווע יָעָזֶב

איך זאג עם אבער נישט איזטער.

ישראאל נח

איך זאג, אז א מענש האט א פראוא צו מהאָז מיט זיין פארמעגען וואס ער וויל. יענעמס בעדראָר מען נישט טשפֿען. אז ב'האָב מיר געַכ אַפְּטַה אָב אַיך געוֹאנַט, טעוֹיעַן, אַט האָסְט דֵּיר מֵיָּוָן שְׁטוּב, מֵיָּנָע שְׁפִיכְלָעַס, ווֹאָרוּם סְאַיְזַנְּט נְעֻוֹן מֵיָּוָן שְׁוֹלָר, נָאָר אַזְוִי האָט עס בעדראָרט צו זיין. מֵיָּוָן פְּאַרְמְעַגְּן האָט נְישַׁט נְעהָרט צו מֵיר. איך האָב אַבער צוֹפִיעַל גַּעֲנַבָּעַן. ב'האָב מיט מֵינָס פְּרַעְמָד פָּאָרָה מעגען אוּוּקְגַּעַנְעַבָּעַן.

טעווע יָעָזֶב

הער, ישראל נח, דו רעדסט מיר ווי א צדיק. מיר אלע זענען דראָפִיד שע אַירְעַן. פְּאַרְשְׁטַעַהְסְׁטָו מֵיר, גְּרָאָכָע יְוָגָעָן. ווֹאָס אַיְזַנְּפָּאָרָהָאָן צו רעדען. זעהָסְט אַיך בֵּין גַּעֲקָוּמָעַן צו דֵּיר אַיְזַנְּפָּאָרָהָאָן. איך בעַדְאָרָה זַיְד נְישַׁט אַיבְּרָעַבְּעַטְּן מֵיר דֵּיר. מֵיר זענען נְישַׁט גַּעֲוָעַן ברוגן. ווֹיְסְט, איך בֵּין גַּעֲוָעַן גַּעֲרָעַטְּן. אַט, גְּבוּבָה האָנט, אָנוּ ווֹאָס גַּעֲוָעַן אַיְזַנְּפָּאָרָהָאָן. יְשָׁרָאֵל נח, איך בֵּין דֵּיר מַוחְלָה ווֹאָס דו בַּיּוֹט מֵיר שְׁוֹלָדִיג. ווֹעַסְט זַיְן אַבְּדִיר, נָוְמָהָיכָא תִּיהְתָּא, ווֹעַסְטָו עס מֵיר אַבעָגְעַבָּעַן.

אַשְׁר

ישראל נח, הער אַנְכְּעַצָּה ווֹאָס אַנְכְּלַטְּעַר פְּרִינְד זַאְגָּט דֵּיר. הער, ווֹאָס אַשְׁר זַאְגָּט דֵּיר, אָז אַעֲנָש לִינְגָּט מֵיטָן קָאָפְּ אַיְזַנְּפָּאָרָהָאָן דְּרַעְדָּר בעדראָר מען נְישַׁט צו דְּעַפְּטַשְׁעַן מֵיטָן פָּום. דו בַּיּוֹט גַּעֲפָאָלָעַן. מֵיר ווֹילָעַן דִּיךְ הוֹיְבָעַן.

גַּרְשָׂוָן

נאַרְיְשְׁקִיְּטָעַן. אַז אַיְזַנְּפָּאָרָהָאָן ווֹעַס דָּעַם אַנְדָּרָעַן נְישַׁט הוֹיְבָעַן אַיְזַנְּפָּאָרָהָאָן דָּאָךְ הַפְּקָרְדִּי ווּעָלָט.

א ש ר

וואָי דען ? אַ אִיד בעדארף מען-דאָך זיוּן ! ווי דו זעהטט מירך ליעבען,
ווען גאנט העלפֿט מיר אַיך זאל אויסגעבען מיינע קינדרער — פֿאָרְ
קְליֹיב אַיך מיר אַין שוחל אַרְיוֹן הַינְטֶעֶרֶן אַיְיָוּעָן אָנוּ זאג תְּהִילִים
בֵּין, בֵּין....

י ש ר א ל נ ח

רערט מיט אַיהָר, מיט פֿערלְעַן.

ט ע ו ו י ע

אַט ווּאַס אַמענְשׁ קָעָן אַיְינְפֿאַלְעַן.

פֿעַרְיַע

וּוּאַס עַפְעָם מִיט מִיר ?

גַּרְשָׂוָן

אוֹן דו ? ווֹאַזְוַתְוָ אַין דָּעַר ווּוְלָט ?

י ש ר א ל נ ח

אַיך האָב מיר פּוֹן אַלְצַ דִּינְג אַבְגָּעוֹזָאנְטַן. אַ קְדִישַׁ האָב אַיך גַּעֲוָאַלְטַן.

גַּאנְטַהָּטַמְתַּן מִיר אַיהָם גַּעֲנְעַבְעַן.

עַר זִיכְשַׁ מִיט אַרְאָפְגָּלְאַזְעַנְעַם קָאָפַ, שְׁטִילַ, דָּעַר עַולְמַ קָוְכְּטַ אַיְוָיַד

נַעַר צָוָם צְוּוִיתָעַן.

פֿעַרְיַע

גְּרָאַבְטַ אַיְינְ דָּעַם קָאָפַ אַין קִינְדָּס ווּוְגַעַלְעַן.

ט ע ו ו י ע

אוֹבְדַו טְרָאַבְטַ אַזְוִי ? נָו, מִיְוָן אַיך אַין נִישְׁתָּאַ פּוֹן ווּאַס צָו רָעַ

דָעַן.

י ש ר א ל נ ח

אַזְוִי אַין גַּעֲוָעַן דָּעַר ווּוְלָעַן פּוֹן גַּאנְטַן. אַיך האָב אַזְוִי לְאַנְגַּנְטַן גַּעַד

בְּעַטְעַן... אַיהָם צְגָעַזְאַגְטַן...

ט ע ו ו י ע

דוּ רְעַדְסַטַּ פּוֹן ווּגַעַן.

א ש ר

מעַן בעדארף אַיהָם נִישְׁתָּפְלָגְעַן. עַר זָאנְטַ : פֿערְיַילַ, זָאל זְיוּן

א ליעבען פאר א ליעבען

81

פערויַּ...

ג ר ש ו ז

אפשר וויל ער נישט פיהרען מעחר קיון געשעפטען. נו וועט פערויַּ
פיהרען.

פ ע ר י ۶

וואס איז מיין ליעבען איצטער ווערט? נאר נישט.

ב ת י ה פ י ג ע

וואס איז די פועלה, או מען האט שוין א קינד, או אזו ווערט מיט
אמאלס' ליעבען פערפינסטערט.

א ש ר

געחת צו ישראל נת, קלאנט איהם איז פליויצען.
האלט זיך אוויפ די פיס, ישראל נת. די וועלט געהט נישט אוכ-
טער. הערטט וואס מען זאגנט צו דיר?
ס'הערת זיך וויאו אומיצער ואל צונפאהרען צום שטוב.

ט ע ו ו י ע

ווער פאהרטטעס איצטער אהער?

ב ג ו מ ע

לייזער, איז עס! עפים נאר אימצעער. מען זעהט נישט איז דער
פינסטער.

ס י י ז ע ר

עפנענט די טיר, רעלט.
אט איז די טיר, רבִּי.

א ש ר

דער רבִּי אזו שפערט!

פ ע ר י ۶

וועה איז מיר, איז איז רעגען.

ר ב

א גוטער אבענד!

ט ע ו ו י ע

דער רבִּי אזו שפערט.

ר ב

כע, כע, א שפיצעל מיר אפנעםחהן. אט איז דאך, ישראל נח, אבי מען האט מיך איבערגעשראקען. פארשלאלפט געווארען. כע, כע, וואם מאקסטו ישראל נח?

ל י ז ע ר

או איד בין געהארען צוֹן'אייך רבוי, האבען מיר זיך אלע טאקי גען האט איבערגעשראקען.

ר ב

אט איז טעוועג, אשרד און גרשון! אלטע שותפים. נו איז וואם? מסחר וועט דאך געהן איבערען גאנצען געגענד. נו, מא וואם איז דא פארהאן צו דאגה/. און דו, ישראל נח, האסט אוייפגעערט צו מאבען מסחר האסטו אפללו איזן דינען וועגעגער פארגעסען; ווי לאזט מען עם די וועגעגער זאלען צעפויילט ווערען? כע, כע...

ל י ז ע ר

אנ'אקס האט זיך צובראכען. מיט א דריינגען אונטערגעבעונדען. קוים זיך דערשלאפט.

א ש ר

אנ'אנדרער פערד וואלט טאקי איז איז באלאטע דעם וואגען נישט ארויסגעשלעפען.

פ ע ר י ל

איידער דער רבוי איז געקומען האט ישראל נח שיין געמאכט פלאען נער אט ירצה השם איבער די דערפער ארויספאחרען.

ר ב

אט זעה איד דאך א פולע שטוב מיט אודען... אט איז דער רוצח טעוועג, כע, כע... וואו איז ער פארהאן א שלאכטער איד? א איד מיט א נולניש הארייז... נישטא, זאג איד אייך. א פארמענען פאר-לארען און איצטער, געהרט, איז דער שותף עפער נישט מיט אלעמען איז ער געקומען.

ט ע ו ו י ע

מיר רעדען דא ער גאנצע צויט. איד זאג, מילא וואם געווען איז

געועען. זאל מעו אנהייבען ווידער האנדעלען. נאט ווועט העלפערן...

ר ב

וויסט ווי דען... כ'האכ צער געהאט. גרויס שברת-לב. אט איז לוי-
צער געומען — ער זאנט... איז דו שקיין איזנער, ווי שפאנט מען עס
איין איז צעראכענען וואנגען. געוואלט דעם אלטען רב איזן בלאטע
אויסקערען.

ל י י ז ע ר

חלילה רבוי, וואס רעדט איהר.

ר ב

האסט זיך געוואלט מיט מיר אפערעכענען. אונגעדרעם פארן אויער
איינגעלווייז? א שטיפער געועען... האסטו זיך געוואלט אפערע-
כענען.

אַלְעָ אַוִּיסָעָר יִשְׂרָאֵל נַחַן לְאַכְעָן גּוֹטְדָמוֹתִיגּ.

א ש ר

וואו וויט האט עם געטראפען?

ל י י ז ע ר

נישט וויט שווין פון דראפה.

ר ב

וואס מאכט עפעם דער בן זכר?

פ ע ר י ל

אויב דער רבוי ווועט ווועלען א קוק טהאן אויף איהם.

ב ת י ה פ י י ג ע

די שכינה רוחת אויף איהם.

ר ב

געחט צום וויג.

איז דו קלינער אידעלע. געביירען געווארען צדות צו ברענגען אויף
טאפע-מאמע. א איד ווערט געביירען — האט עם מסתמא א בע-
טייט. א איד וווערט נישט געביירען נלאט איזוי.
פארקוקט זיך אויפֿן קינד.

ב ת י ה פ י י ג ע

דער רבוי ווועט דאך איהם קיון עין הרע נישט געבען.

ר ב

ニישטא קיון עין הרע. נישטא... נו, ישראל נח דערפער וואס כ'האָב
דייך געפונען אַ מענשען... פֿאַרְהָאוּן בַּיִּדְרָמְשָׁקָה? נַיבּ אַהֲרֹן ווועט
מען מאבען אַ ברכָּה.

א ש ר

אי דער רבוי זאל מאָריך ימיים זיין... הערט אַיהֲרָ רבּוי, אַיךְ בֵּין
אַ גְּרָאַבָּעָר יוֹנָגָן, אָזֶן כְּבוּעָל וְאַגְּנוּעָן דָּעַם אַמְתָּא אַזְׁעַלְכָּעָרְבָּנִים.
ニישטא. אַזְׂוִי פֿיעָל טְרָאַכְּטָעָן אָזֶן דְּאַהֲרָן פֿאַרְיָעָן — דָּאָס בְּעַי
דאָרָף מען קענען.

ר ב

נו, ווֹאו אַיזְׂמַשְׁקָה? אַזְׂוִי פֿיעָל אַידָּעָן פֿאַרְהָאוּן... אַ וּוֹאָ, גַּעֲקוּמוּעָן
אַידָּעָן האַבעָן אַ דִּיזְׂתָּרוּהָ האָב אַיךְ מְרַחָה גַּעֲוָעָן. גַּעֲזָאנְטָן בְּמוֹן
פֿאַהֲרָעָן. בְּקוּרְחוּלִים.

ב ת י ה פ י י ג ע

דְּעַרְלָאַגְּמָט אַ פֿלְעַשְׁעָל מִיטָּן גַּלְעַלְאָךְ צָומְשָׁ.

דער ווֹיָן אַיזְׂאַךְ פּוֹן בְּרִית פֿאַרְבְּלִיבָעָן.

ר ב

אוֹיסְנַעְצִיּוּבָעָנט. נו — אַידָּעָן. וואָסְ העַרטָּן מעַן עַפְּעָם אוֹיְףָ דָּעָר
וּוְעַלְטָ? וואָסְ זָאנְטָן מעַן. טְאַשְׁוּעָרָעָר וְוַינְטָעָר זַיְן?

א ש ר

סְהָאָטָן שְׁוִין גַּעֲמָעָנט זַיְן אַ פֿרְעַסְטָעָל.

ל י י ז ע ר

די קְרָאַהָעָן קְלִיְּבָעָן זַיְךְ אוֹיְףָ דיּ בְּוַיְמָעָר. אָזֶן דָּעָר וְוַיְנָטָן בְּלַאֲזָותָן
צָפוֹן.

ג ר ש ו ז

אוֹיְבָן אַזְׂוִי ווּוְעַט עַם כְּאַפְּעָן אַ פֿרְעַסְטָעָל. דָּעָר רַעֲנָעָן האָטָן אוֹיפְּגָעָן
הַעַרְטָן.

ר ב

נו, לחיים אידען. לחיים ישראל נת. און דו טעווין, כ'האב דיך נעכט
טען געוואלט פארופען צו זיך, נו בייזטן אליאן געפאחרען. זענט
אייהר דאך מסתמא שויין שלום געווארען.

ט ע ו ו י ע

איך האב מיר פון מיינס אונג澤אנט.

ר ב

א שקז בייזטן. האסט מקנא געווין וואם א שוחל בויט דיין
שותף.

ט ע ו ו י ע

רביב...

ר ב

נאר... א אידר מעג האבען קנאה אויך, אבער מיט א מסט.

א ש ר

אבער א שוחל רביב. איך זאג די שטאט האט עם נישט פאַרדינט.

ג ר ש ו ו נ

כ'יעבען ווי דו רעדסט נאַרישקייט.

ר ב

געוויס נאַרישקייט. א שטאטם, טיינער אידען, פרומע אידען, מען
טאָר נישט מהרחר זיין... נו לחיים ישראל נח...

י ש ר א ל נ ח

לחיים רביב... אייהר האט זיך נישט בעדראָפַט מטריה זיין. כ'בֵין
ニישט וווערט דעם כבוד... כ'האב געוואלט זיין באָנ'אַיך. את האב
איך געדבענט מיינע חובות, איך וועל אויסצַּהלהען און דער נאה,
אויב איזוי איזוי ביי גאנט. —

ר ב

שלאָגט איהם איבער.

שא, רעדעם נישט. חובות צאַהְלָעַן. ביוזט קיינעם נישט שוֹלְדִין.
כ'האב ווערט מיט אלעמען. מען איזוי צו מיר געקומען. כ'האב
מיט אלעמען דורךגעשמושט. איך ווים איז דו האסט דעם שבת

נישט געהאט... כ'מיין נו, נאר נישט...

א שיד

גיט א פאטש מיט די הענט.

וואס זאנט איהה, רבוי?

ב ערדיל

חלילה, איזד האב מיר פאר קינעם נישט בעקלאנט.

ג רשות

ישראל נה האט נישט געהאט פאר וואס שבת צו מאכען?

ד ערדיל

ס'אייז מיר געווען א חרפה צו באָרגנען.

ט עוויעע

אנ'עללה, פעריל. אנ'עללה זאג איז דיר, ישראל נח. טעוויע לעבט דראד נאה.

א שר

אוון אשר אייז דראד אויך נאך דא אווח דער ווועלט.

ג רשות

ווען מיין וויב וואלט עם וויסען אוזא זאה....

ד ב

כע — כע — וואס אידען זענען. אויפן דאָרָפַ זענען צדיקים. וואו א אידיש הויז — דאָרָט אייז א צדיק.

ט ייזער

וואס חאט זיך מישב געוווען איז א זוית עפעס מיט בלומען. ווענדט זיך פלויצלאג צום עולם טומלענדיג זיך מיש די וווערטער. דabi, איזד וויל באָנ'אייך עפטעס פרענען.

ר ב

נו, לאָמִיר הערען.

ט ייזער

אייך וויל נעהמען אויך זיך... כ'מיין...

ר ב

וואס ווילסטו נעהמען אויך זיך... חובות...נו ביזטו דראד סייו ווי

מית ישראל נח'ן.

ל י ז ע ר

איך מײַין, אויב ס'איַן בעשערט צו שטארבען... איך מײַין איך וועלֿ...

ב ל ו מ ע

צעשראקען.

וואס רעדסטו, וויס איך נישט...

ר ב

שרויט אָן אויף איהם.

שא, מען פרעט נישט ביֹ דיר! מען רעדט נישט אָזעלכע זאכען.

שא זאָל מיר זיין!

דער עולם געטומעלט אָ ווילע.

ל י ז ע ר

זאָל מיר דער רבִי מוחל זיין, אויב כ'האָב זיך אַרוּיסגעַרדט מיט

אַנְאָרִישְׁקִוִים.

ר ב

אָודָאי, נַאֲרִישְׁקִוִיט. הויילע נַאֲרִישְׁקִוִיט. אַ לְעַבְּרִינְגֶר מַעֲנֵש בָּעֵ

דָּרָךְ לְעַבְּעָן. בָּעֵדָרָךְ לְזַיְבָּעָן גַּאטָן אָן לְעַבְּעָן, הָעָרֶטֶט, דָו שְׁקָעַ,

איינְגֶר!

י ש ר א ל נ ח

איַן עַקְסְטָאוֹן.

אָודָאי לְעַבְּעָן. איך וויל לְעַבְּעָן, רבִי. רבִי איך וויל נַאֲךְ לְעַבְּעָן...

ער פָּאלְטָ דָעַם ربִ אַוְפֵן הָאָלוֹן וּוּוַיְוַשׁ זיך פָּאנְאַנדְרָו. זַיְנְעַן

כהות הָוִיכָעָן אִיהם צוֹ פָּאַרְלָאָזָעָן, ער חָוָרְטָ אַיבָּעָר מִיטָּחָנְהָאָלָן

די פְּרִיחָעַרְדִּיגָּע וּוּרְטָעָר „לְעַבְּעָן וויל איך“.

ר ב

וּוְסַטְתָ לְעַבְּעָן. דִּין וּוְיִיב וּוּטָ לְעַבְּעָן, דִּין קִינְדָ וּוּטָ לְעַבְּעָן... אָוי

ער פָּאַלְטָ... זאָל מעַן אִיהם אַנְידָעָר לְעַגְעָן אַוְפֵן בעט...

ט ע ו ו י ע

וּאָס אַז מִיט דִּיר, יִשְׂרָאֵל נָח?

א ש ר

פארשווואכט.

פָּנוֹ צוֹוִוִיטָעַן צִימָעֶר דָּרְחָעָרֶת זֵיךְ פָּלוֹצְלָוָג בְּלָוּמָעֶס גַּעֲוָוִיָּוָן.

פָּעָרְיוֹל

בלומע, העיר אוית, ווארום איך וועל עם נישט אויסחהאלטען.

ר ב

ווער וויננט עס דארט ? שא, שטילער זאל זיין ! ס'אייז דיאז וויב, לויווער, זאג איהר זי זאל נישט ווינען.

לִיְיָזָעָר

לוופט אין צוֹוִוִיטָעַן צִימָעֶה.

פָּעָרְיוֹל

היילינגער רבִּי, תהוט תפילה פָּאָר אָנוֹן.

ר ב

וְוָאו אַיז זַיְן גַּעַלְגָּעָר ? לְעַגְתָּ אַיִּהָם אָוִוָּף זַיְן גַּעַלְגָּעָר.

יִשְׁרָאֵל נָחָ

שעפטעשט.

יא, אָוִוָּף מַיְן גַּעַלְגָּעָר... יַא, רַבִּי... יַא, רַבִּי...
אלע אין אַיְוָנָעָם הַעֲלָפָעָן פִּיהָרָעָן יִשְׁרָאֵל נָחָן אַיְן צוֹוִוִיטָעַן צִימָעֶר
אָרוּזָן. בְּתִיה פִּיגָּע טְרָאָגָט נָאָךְ דָּעַם לְאָמָּפּ. אַיְן פָּאָדָעָשָׂטָעַן צִימָעֶר
ווערט פִּינְסָטָעַר, אַוִּיסְטָעַר אַפְּסָמְדָּס לִיבָּט וּוְאָס שְׁלָאָגָט זֵיךְ אָרוּזָן פָּנוֹ טָהָר.

פָּעָרְיוֹל

קָוָמֶט אָרוּזָן. בְּוִיגָּט זֵיךְ צָוָם קִינְד. שְׁעַפְתְּשָׁעַט.

קִינְד מַיְוָנָס, לְעַבְעָנוּ מַיְוָנָס... צּוֹלְעָב דִּיר וּוּעַט דִּיאָז מַאָמָּע לְעַבְעָנוּ...
צּוֹלְעָב דִּיר מַזְוָּז דִּי מַאָמָּע לְעַבְעָנוּ...

ר ב

פָּנוֹ צוֹוִוִיטָעַן צִימָעֶר דָּרְטָרָאָגָט זֵיךְ זַיְן שְׁטִימָעַן. רַעַדְתָּ קָלָאָר :
„בָּרוּךְ דִּין האמת“... דַּי מַעֲנָעָר דָּאָרָט אַיְוָנָצִיגָּוּזָז חַזְרָן אַיבָּעָר : „בָּרוּךְ
דִּין האמת“... עַס הַיְּבָשָׁת זֵיךְ אָן צָוָם וּוּיְגָעָן אַיְן צוֹוִוִיטָעַן צִימָעֶר בְּלָוִיָּה
מעס גַּעֲוָוִיָּה. מִשְׁ אַנְכָּא אַוְוָגָעָה אַלְטָעָנָעָם גַּעֲוָוִיָּה עַנְפָּעָרָת אַבְּ פָּעָרִיל,
אַיְגָאנְצָעָן אַרְיָבָעָרְבִּיְוָגָעָן אַיבָּעָרָן וּוּוֹג.

עַד עָ.

